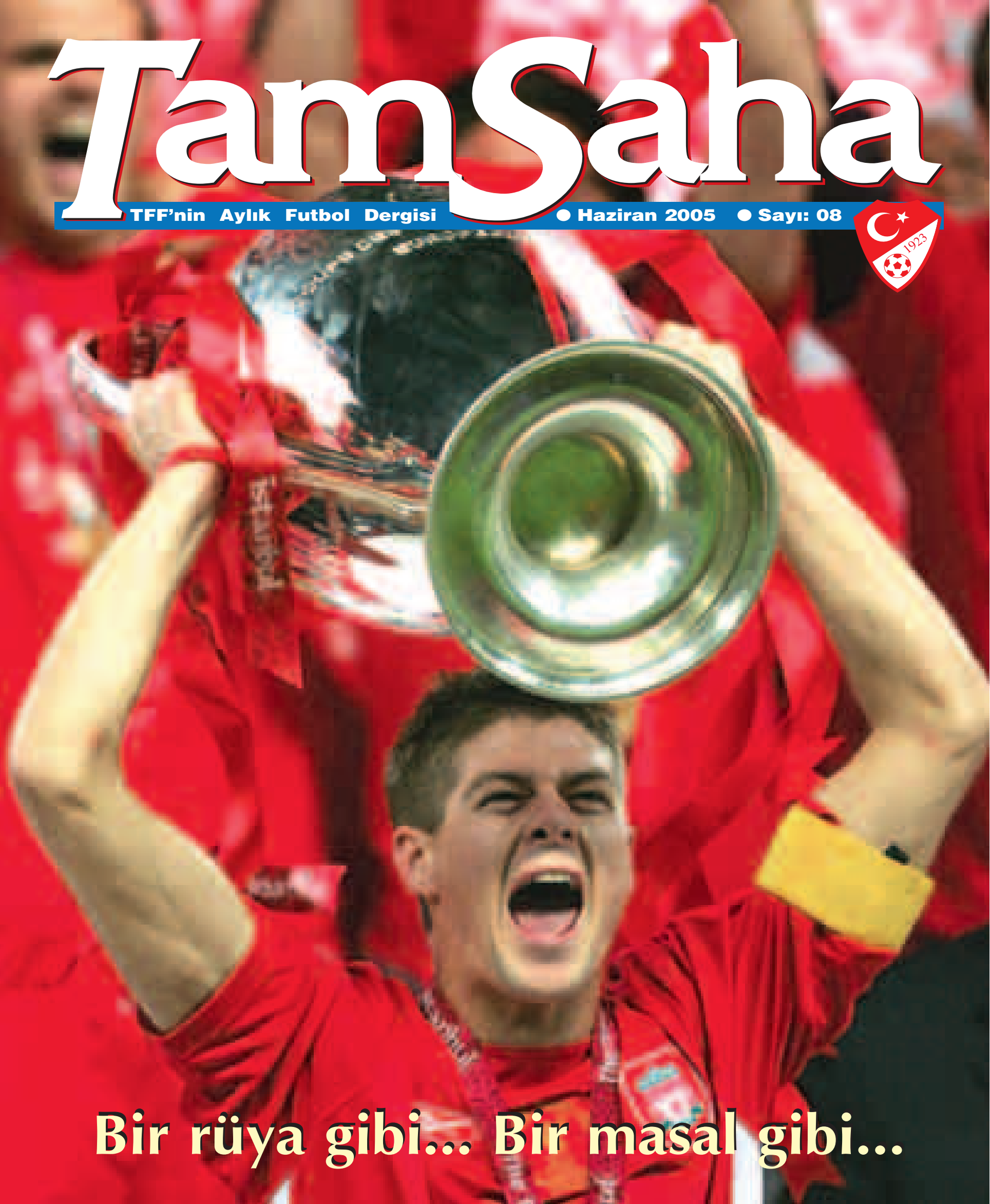

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Haziran 2005

● Sayı: 08

Bir rüya gibi... Bir masal gibi...

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:

Levent Bıçakcı

Yayın Yönetmeni:

Zeki Çol

Sorumlu Yazışları Müdürü:

A. Bağış Erten

Yazışları:

Mustafa Kemal Artalan

İlker Uğur

Hande Vardar

Cem Zamur

Görsel Tasarım:

Hasan Teoman

Baskı:

Elma Basım

Organize Sanayi Bölgesi

Keresteciler Sitesi 13/B Blok

Kat: 4 D: 3

İkitelli / İstanbul

Tel: (212) 670 05 25

Fax: (212) 670 28 58

Yazışma Adresi:

Türkiye Futbol Federasyonu

Medya İletişim Departmanı

Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.

No:9 34330

4. Levent/İstanbul

Telefon: 0212 282 70 20

Dahili: 157-160

E-mail: tamsaha@tff.org.tr

Web Sitesi:

<http://www.tff.org>

YEREL SÜRELİ YAYIN

Para ile satılmaz!

Bu sayıya fotoğraf katkısı
sağlayan **Vatan** ve **Akşam Gazeteleri** ile
foto muhabiri dostlarımız
Şafak Kayalar, Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Hüseyin Çağlar,
İsmail Başer ve Celal Kadioğlu'na
teşekkür ederiz.

Şimdi ders alma zamanı

N

esta ceza alanı içerisinde yattığı yerden topu eliyle durdurduğunda dakika 38'di. Oyun Milan'ın 1-0 galibiyetiyle devam etmekteydi. Ve pozisyon açık bir penaltıydı. Ne kimseden itiraz geldi, ne de tribünlerden bir tepki yükseldi. Dahası o top döndü, gitti ve Crespo'nun vuruşuyla Liverpool ağlarına girdi. Bizde olsa herhalde yer yerinden oynar, ufak çapta kıyamet kopardı. Oysa hakeme kimse bir şey söylemedi!

Gerrard, ceza alanı içerisinde Rui Costa tarafından düşürüldüğünde bariz gol şansına sahipti. Bu kez dakika 58'di. Beraberlik fırsatının yanı sıra, Liverpool'a bir de 10 kişi kalacak bir rakiple kalan süreyi oynama avantajı gelmişti. Manuel Mejuto Gonzales, bırakın kırmızıyı, sarı kart dahi göstermedi. Hakeme yine kimse tepki göstermedi!

Oyun içerisindeki bir dolu hatadan da vazgeçtim, seri penaltı atışlarında Dudek, Pirlo'nun vuruşunda üç, Shevchenko'nun vuruşunda iki metre ileriye çıktı. Finalin kaderini belirleyecek iki kritik kurtarışı da kendisine büyük avantaj sağlayarak önledi. Hakeme yine kimse itiraz etmedi! Oyuncudan vazgeçtim... Taraftardan da vazgeçtim... Medyanın değerlendirmelerinde de hakem yerle bir edilmedi. Kimse ne "Bir daha Milan ya da Liverpool maçına çıkamaz" dedi, ne de "O düdüğü hemen assın. Hakemliği bıraksın!"

Şampiyonlar Ligi finali, ders almayı becerebilenlere futbol kültürü adına gerçekten çok şey verdi. Mesela Milan madalya törenine çıktı, bütün Liverpool taraftarlarınca ayakta alkışlandı. O finali oynayabilmesi bile başlı başına bir olaydı ve Milan en anlamlı takdiri, rakip taraftarların bu duyarlı gösterisinde aldı. Taraftarın ne olduğunu da takımlarını "Asla Yalnız Yürütmeyen" Liverpoollular, coşku dolu tribün şovlarında hepimize anlattı.

Kısır çekişmeleri, kaos çağrıştıran tepkileri çoktan mazinin derinliklerine gömen ve her güzel hareketten sonra tribünden sahaya, oyuncuyu motive edecek sinerjiyi gönderen o taraftar, takımı 3-0 yenikken bile hiçbir oyuncusunu aşağılamadı!

Futbol kültürü, gerçekten farklı bir olgu. Mükemmel bir organizasyon, muhteşem bir final izledik İstanbul'da. Doya doya da yaşasak, tadı damağımızda kaldı. Ama sahadaki mücadelenin dışında, bu finalden çıkarmamız gereken çok ders vardı. Futbol her şeyden önce, herkesin hata yapabileceği bir oyundu. Ve bu oyunda öncelikle futbolun değerleri ve bireylerine saygı esastı.

Zeki ÇOL

Dünya ayakta

alkışladı

5 kıtada, 201 ülkede, 1 milyarı aşkın insan, gerçek bir futbol şöleninin keyfini çıkardı, her anında büyük bir heyecanı yaşayarak. Finallerin en çekişmeli, en zevkli, organizasyonların en mükemmeline İstanbul evsahipliği yaptı. Nefes kesen mücadelede, futbol adına ne aranırsa vardı.

e muhteşem finaldi ama! Buna en çok (Liverpoollulardan sonra tabii) biz sevindik sanırım. Skor sanki ödül gibi oldu hepimize. Bu organizasyonda çalışan herkes döktüğü terin karşılığı ni böyle alacağını beklemiyordu muhtemelen. Ama Liverpool ve Milan takımları sanki el ele verip böyle bir sürpriz hazırlamıştı onbinlere. Oysa o gece tek başına o geceden ibaret değildi. Aylardır süren çalışmaların sadece görünen yüzüydü. 2004 yılının Şubat ayında İstanbul Atatürk Olimpiyat Stadı'na verilen 2005 yılı UEFA Şampiyonlar Ligi Finali yaklaşık 16 aylık hazırlık sürecinin ardından 25 Mayıs akşamı oynanan finalle sonuçlandığında hepimizin yüzünde bir tebessüm olmuştu. Her şey güzel olmuştu çünkü... Aralık ayında final logosunun ve bilet tasarımının tanıtılması ile başlayan maraton, organizasyonel hazırlıklar tamamlandıktan sonra Şampiyonlar Ligi finalinden yaklaşık 1 ay öncesinde kamuoyunun önüne çıkmaya başladı.. Çeşitli organizasyon ve faaliyetlerle devam eden bu süreç Kupa Seremonisi ile doruğuna vurdu. Önce Nisan ayında Kupa İstanbul'a geldi ve final gününe kadar İstanbullularla buluştu. Bu törenden hemen önce futbolu daha geniş kitlelere yaymak ve kupa heyecanını ya-

şatmak için Starball organizasyonu düzenlendi. Bu organizasyona katılan yaklaşık 130 takım ve bine yakın katılımcı unutulmaz bir 24 saat yaşadı ve bir gün boyunca hiç durmaksızın futbol oynadı. Atatürk Olimpiyat Stadı finali hazırlanırken pek çok şey yeni baştan elden geçti. Yeni yollar, basın tribünleri, yedek kulübeleri, VIP tribünü, iletişim sistemleri, jeneratörler, skorboardlar ve daha pek çok şey yenilendi. Stadın öncesini ve sonrasını bilenler için Atatürk Olimpiyat Stadı final günü büyük sürprizler hazırlamıştı. Futbol Federasyonu sadece maç günü için değil, öncesinde de pek çok organizasyon düzenledi. Maçtan bir gün önce düzenlenen Celebration Party bunlardan sadece bir tanesiydi. Çırağan Sarayı'nda düzenlenen partiye spor, politika, medya dünyasının tanınmış isimleri katıldı. Maç günü sabahı ise Başbakan Recep Tayyip

Kuşku coşkuya dönüştü, endişe de mutluluğa... Milan ilk yarıyı 3-0 önde bitirdi. Liverpool ikinci yarıya fırtına gibi girdi. 8 dakikada gelen 3 gol, futbolda yıllar boyu örnek gösterilecek bir büyük ders gibiydi. "Umut her zaman vardır" lafı, zaten bu oyunun hiç unutulmaması gereken klişesiydi. Ve umudu kovalayanlar, zafere koşanlar oldu o anlamlı gecede.

Erdoğan UEFA, FIFA ve Futbol Federasyonu başkanlarını düzenlediği kahvaltıda ağırladı. Maçtan bir gün sonra ise Futbol Federasyonu konuklarına boğaz turu düzenledi. Tura katılan herkesin belirttiği ortak görüş ise unutulmaz bir organizasyonun düzenlendiği ve finalin muhteşem olduğuydu. Gelelim maç atmosferinin başladığı günlere. Finalist takımlar Liverpool ve Milan, Taksim ve Sultanahmet bölgelerinde kalacaklardı. Ama bir de ne görelim, o kadar çok Liverpoollu vardı ki, İstanbul'da kimse yalnız yürüyemez ol-

muştu. Maç öncesi bu iki bölgenin her köşesinde büyük bir eğlence vardı. Özellikle Taksim resmen İngiliz taraftarların işgali altındaydı. Maçtan bir akşam önce Beyoğlu'nun tüm sokakları bira kokuyor ve iğne atsan bir Liverpoollunun kafasına düşüyordu. Koca Beyoğlu'nun hep bir ağızdan "You will never walk alone" şarkısını söylemeye başlamasıyla finalin taraftar şampiyonunun kim olacağını anladık. Sabaha kadar süren eğlence, öğle saatlerinde yeniden başladı. Saat 12'den itibaren belirlenen noktalardan stada taşınmaya başlayan taraftarlar artık şenliklerini stada ve stad çevresine taşımışlardı. Özellikle Liverpool taraftarları stad çevresinde beraberlerinde getirdikleri müzik

grubuyla doyasıya eğlendiler. Maç öncesi Şampiyonlar Ligi sponsorları stadyum etrafında ve Taksim Meydanı'nda çeşitli aktiviteler düzenlemişti. Ama hepsinde yine İngilizler başrol oynuyordu. Milanlıları da azımsamamak gerek. Onlar da az ama özdü. İnancı gelmişlerdi İstanbul'a ve takımlarının kolay lokma olmayacağını gayet iyi biliyorlardı. Akşamüstü artık maçın havasına iyiden iyiye giren Atatürk Olimpiyat Stadı'ndan tezahüratlar yükselmeye başlamıştı bile. Ve maç başladı sonra. Ama ne başlangıç. Daha birinci dakikasında golle tanışmıştık. Aslında bu gol bile oalcıklar hakkında pek bir işaret vermiyordu. Çünkü bu kadar inanılmaz ve bu kadar unutul-

maz bir final hiç beklemiyorduk. Stadın dörtte üçü Liverpool taraftarlarıyla doluydu ve Milanlı taraftarlar sadece bir kale arkasına sıkışmışlardı. Ama şanslıydı İtalyanlar. Çünkü penaltılar dahil karşılaşmada atılan bütün goller en yakından izleyenler onlar oldu. Zaten 'Rossoneri' namı, açıkları 'şeytan' pankartı gibi ür-kütücü Milanlılar, disiplinleri, tutkulu tezahüratları ve tribün şovları görülmeye değerler. Finalin en güzel pozlarını da onlar verdiler... Liverpool taraftarlarına gelince. İşte asıl güzellik oradaydı. Belki Milanlı taraftarlar kadar güzel bir görüntü vermiyorlardı ama takımlarını nasıl yürekten sevdiklerini neredeyse her saniye hissettiriyorlardı.

Yaklaşık 55 bin kişinin nasıl hep bir ağızdan bu kadar uyumlu şarkılar söylediklerine hepimiz şaşırıktık. Uyumları, tezahüratları ve tabii ki You'll Never Walk Alone'la finalin Oscar'ını sonuna dek hak etmişlerdi. Tek kelimeyle muhteşemler. Alkol sınırını aşmış olsalar da maç 3-0 olduğunda bile olaysız bir şekilde maçı takip ettiler ve hiçbir taşkınlık yapmadılar. Hatta devre arasında takımlarını ilk destekleyenler de onlar oldu. Maçı çevirmede bile aslan payı belki onlarındı. Çünkü en küçük olumlu hareketi bile gol gibi alkışlamayı bildiler. 90 dakika boyunca bağırıyorlar, çağırıyorlar, şarkılar, şarkılar söylüyorlar. Maçın başlangıcına geri dönelim. Orga-

Final İstanbul'a yakıştı. Kupa adeta bir futbol mucizesi yaratan Liverpool'a. Artık alkışlar onlar içindi. Asla yalnız yürümedikleri futbol yolculuklarında, kendilerini yalnız bırakmayanlara en büyük armağanı vermişlerdi. Ve şimdi ne kadar öğünseler, yeriydi.

nizasyon Komitesi ve UEFA tarafından hazırlanan ve Kuleli Askeri Lisesi öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen gösteriyle start aldı gece. Bu etkileyici şovun hemen bitiminde Şampiyonlar Ligi müziği devreye girdi ve takımlar sahaya doğru yürümeye başladılar. Bu unutulmaz görüntü sırasında tribünler bir anda ateş böcekleriyle dolmuş gibiydi. Onlarca flaş aynı anda patlamaya başladı. Artık bekleyecek bir şey kalmamış, final maçı için saniyeler kalmıştı.

Maça Milan o kadar hızlı başladı ki, bir ara Liverpool'un atmosferden büyüldüğünü düşünmeye başladık. Henüz 50. saniye dolarken Milan kaptanı Paolo Maldini, bu kupada en fazla oynamış ve belki de en çok final görmüş isim olarak girdi devreye ve iki rekor birden kırdı. Şampiyonlar Ligi finallerinin en erken golüydü bu, Maldini ise finallerde gol atan en yaşlı oyuncu. Milan 1-0 öne geçtikten sonra da ara vermedi iyi futboluna. Şoke olan Liverpool'un oyun yapısı bir anda zorunlu bir değişikliğe uğramış, iki takım da yeni bir oyun düzenine çok erken geçmek zorunda kalmıştı. Sakatlığı nedeniyle aksayan Kewell'i kenara alan Rafael Benitez, Vladimir Smicer'i sürdü sahaya ve oyunu hücum açısından takviye etmek istedi. Ama işler kötü gidiyordu. Liverpool lehine penaltı tartışmalarının yapıldığı bir pozisyonun dönüşünde, 39'da Pirlo'nun pasında ceza sahasına giren Shevchenko Creso'yu gördü ve Arjantinli oyuncu topu boş kaleye yuvarladı: 2-0. Abandone olan Liverpool defansı kendine gelemeden, 4 dakika sonra bu sefer Kaka'nın Liverpool defansının arasına attığı muhteşem topa buluşan Creso, kendisinin ikinci takımının üçüncü golünü kaydetti. İlk yarı biterken hakemler vermedikleri penaltılar ve hatalı

ofsayt kararları ile kötü bir yarı geçirmişlerdi. Ama sahada tek bir tartışma bile yoktu neredeyse. Liverpool tribünleri yıkılmıştı belki ama takımlarını desteklemeye devam ediyorlardı. İkinci yarı takımlar sahaya çıkarken tribünler You'll Never Walk Alone'u bir kez daha söylemeye başladılar. Tüyler ürpertici bir görüntüydü bu. Her şey gitmiş de olsa ya da maç bundan sonra dönse de dönmese de biz arkanızdayız diyorlardı sanki.

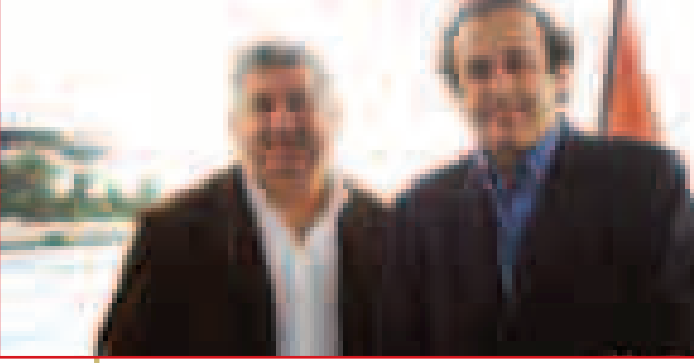
Liverpool takımı bunu duymuş gibi inanılmaz bir baskıyla başladı ikinci yarıya. Hemen de golü buldular zaten. Herkesin kafasında puslu bir acaba belirmişti. Ama Liverpool bu pusları dağıtmayı kafasına koymuştu bir kere. Maç bitti diye ikinci devreye başlayan Milanlı futbolcular afallamışlardı. Ama bu afallama bile 7 dakikada 3 gol yiyeceklerini anlatmaya yetmiyordu. Önce 53'te Gerrard'ın en değme forvetin bile kolaylıkla atamayacağı güzellikte bir kafa vuruşuyla Dida'yı avladı. Ardından iki dakika sonra bu kez ilk yarıda oyuna giren Smicer uzaktan şık ve sert vurdu. Dida'nın hatası Liverpool'un umutlarını yükseltirken tribünler yıkılıyordu. 3 dakika sonra ise Baros'la verkaç yapan Gerrard ceza sahasına girdiği anda düşürüldü. Hakem tereddütsüz penaltı noktasını gösterdi. Artık kader dönmüştü Liverpoollular için. Maçı TV'den izleyenler için, kalbini tutan orta yaşlı bir İngiliz taraftarı atmosferi en güzel şekilde anlatıyordu. Xabi Alonso'nun penaltısını Dida kurtarıırken, dönen topu yine aynı futbolcu tamamladı. 3-3.

Bu golden sonra maç apayrı bir yöne kayd. Maç başındaki dizilimine dönen Liverpool top çevirerek oyunu iyi soğuttu. Son 10 dakikada ise Milan gole yaklaşmasına rağmen maçı kazandıracak golü bulamadı ve maç 3-3'lük skorla uzatmaya gitti. Artık herkes penaltıları bekliyordu. Çünkü böyle bir final ancak orada yaşanacak adrenalin şokuyla bitmeliydi. Ama uzatmalar da hiç kolay geçmedi. Özellikle Milan baskılı olan taraftı. 118. dakikada ise kaderin taraf tuttuğunu gösterdi adeta. O dakika içinde Dudek'in yaptığı inanılmaz iki kurtarış maçın ne yöne kayacağını gösterir gibiydi. Çünkü şutu çeken dünya futbolunun en büyük infazcısı, kurtaran ise Liverpool'a yetmediği düşünülen Dudek'ti. Nitekim iş beklendiği üzere penaltılara kaldı. Milan penaltılara son derece kötü başladı. İlk iki penaltıyı Serginho ve Pirlo ile kaçırdı. Liverpool ise istifini hiç bozmuyordu. Ama maçta heyecan bir an olsun düşmemeye yemin etmişti. İngiliz temsilcisinin üçüncü penaltısını kaçırın Riise, Milan'ı umutlandırmıştı. Ama penaltıların kahramanı Dudek, 'Buz Adam' Shevchenko'nun penaltısını kurtararak Liverpool'un zaferini ilan etti. Bu penaltı atışı sonrası Atatürk Olimpiyat Stadı'nda yer yerinden oynadı. İmkansızın gerçekleştiğine inanamayan Liverpool taraftarları ve futbolcular büyük bir sevinç yaşadılar. Bu sevinç stattan Taksim Meydanı'na taşındı ve taraftarlar sabaha kadar sevinç gösterilerinde bulundular. Milan cephesinde ise büyük bir hayal kırıklığı vardı elbette. Maç sonu Andriy Shevchenko yıkılmış, Milan'lı futbolcuların suratından düşen bin parçaydı. İşte o anda maçın adamı Liverpool kaptanı Steven

Gerrard'ın Ukraynalı futbolcuyu teselli etmesi görülmeye değerdi ve bu hareket finalin en güzel görüntülerinden biriydi. Maçın bir başka özelliği ise en az gol yiyen iki takımın 3-3'lük bir skor yakalamış olmasıydı. Bunun yanı sıra tüm goller Güney tribünün önündeki kaleye atılmıştı. Maç aynı zamanda birçok rekorun kırılmasına da neden oldu. Finallerde ikinci kez yayına göre sağdaki kaleye hücum eden takım kaybetti. Real Madrid'den sonra ikinci kez bir şampiyon kendi ligini beşinci sırada bitirdi. Bu şampiyonluk aynı zamanda İngiltere'nin ikinci Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu oldu. Üçüncü kez beyaz forma giyen takımlar kaybetti. Liverpool grupta aldığı 2 mağlubiyet dışında eleme turunda hiç mağlup olmadı. Bir başka ilginç nokta ise şuydu. 1978 yılında Papa öldüğü zaman, İtalya şampiyonu Juventus olmuştu. Bir başka İtalyan takımı Roma'yla finali oynayan Liverpool ise penaltı atışları sonucunda kupayı kaldırmıştı. 2005 yılında bu sefer Papa II. Jean Paul öldü. Juventus yine şampiyon oldu ve Liverpool bir İtalyan temsilcisini bir kez daha penaltı atışları sonrası devirerek kupaya uzandı. Bütün bunların ötesinde, asıl söylenmesi gereken şey şuydu: Final İstanbul'a çok yakıştı. Organizasyon anlamında ufak tefek eksiklikler ve hatalar dışında UEFA yetkililerinin ve tüm dünyanın takdir ettiği bir organizasyona evsahipliği yapan Türkiye, Euro 2012 için önemli bir referansa sahip oldu. Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadı ile 2008 UEFA Kupası Finali'ne aday olan Futbol Federasyonu bu organizasyona evsahipliği hakkını kazanmak için tüm kaynaklarını seferber etti. 2012 yolunda son üç ülkenin belirleneceği seçim öncesinde böyle başarılı ve takdir toplayan bir organizasyonu düzenlemek de Türkiye'nin çok büyük bir artısıydı.■

Çok etkilendim

Michel Platini

▼Aslında ilk soru belli. Ne finaldi değil mi? Hiç böylesine şahit olmadunuz mu?

▲İnanılır şey değildi. Son yılların en güzel, hatta benim hayatımda gördüğüm en zorlu, en iyi finallerden biriydi. Hatta belki de birincisiydi. Tabii Şampiyon Kulüpler Kupası'nın ilk yıllarında daha gollü maçlar olmuş. Bu tarihin en gollü maçı değil belki. Ama en güzellerinden biri olduğu kesin.

▼Liverpool en son final oynadığında rakip Juventus'tu ve siz de o Juventus'ta oynuyordunuz. Ne hissettiniz Liverpool'u tekrar finalde görünce?

▲Aradan çok uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen o finali unutmak mümkün değil. Bunun en büyük nedeni de Heyssel faciası. O gün yaşananları unutmak istiyoruz ama unutamıyoruz. Ben o gün maçın tek golünü, penaltıdan atmıştım ve kupa bizim olmuştu. Ama olaylar nedeniyle pek sevinemedim doğrusu.

▼Kimi tutuyordunuz son finalde?

▲Açıkçası taraf tutmakta çok zorlandım. Gerçi biz UEFA Yönetim Kurulu üyeleri olarak tarafsız olmak zorundayız. Ama biliyorsunuz futbol denen oyun buna pek izin vermez! Benim hafızamda iki takımın da pek iyi bir yeri yok açıkçası. Ben iyi bir Juventusluyum sonuçta. Liverpool Heyssel'deki rakibimizdi, Milan ise ezeli rakibimiz. Ama öyle bir final oldu ki, herkes ayakta alkışladı. İşte futbolun en güzel yanı da bu.

▼Atmosferi nasıl buldunuz?

▲Çok etkileyiciydi. İstanbul müthiş bir konukseverlik gösterdi o gece. Bu konuda herkes hemfikirdir sanırım. Stad, organizasyon, öncesi ve sonrasıyla her şey son derece mükemmeldi. Ben bu sınavdan başarıyla çıktığınızı düşünenlerdenim.

▼İstanbul'u sevdiniz mi peki?

▲Etkilenmemek mümkün mü? Şu güzelliğe baksanıza (boğazı gösteriyor). Bir tarafta Asya var diğer tarafta Avrupa. Saraylar, yalılar etrafından geziyoruz. Çok güzel bir manzara var karşımızda. Ben daha önce de gelmiştim İstanbul'a. Ama o zaman çok zor bir gezi olmuştu. Eşimle Kapalıçarşı'ya gitmiştik alışveriş için. O alışveriş yaptı ben herkese laf yetiştirmek durumunda kaldım. Her gelen yolumu çeviriyordu ve bana Türk takımlarını, Milli Takımı, Fransa'yı sorup duruyordu. 4 saatte bitirdik alışverişi. Şaka bir yana bu müthiş algıdan insan etkileniyor doğal olarak.

▼Biraz da dünya futbolunu konuşalım. Dünya Kupası Avrupa elemelerini nasıl buluyorsunuz? Çok zorlu gruplar var!

▲Gerçekten de öyle. Ama sizin grup hepsinden zorlu. Hem iki Avrupa Şampiyonu hem de bir Dünya üçüncüsü var. Lider durumdaki takım ise bunlardan hiçbirisi değil. Bence sizin şansınız var fakat çok zorlu bir yoldan gitmek zorundasınız. Ancak Türkiye artık Avrupa'da gücünü ispatlamış bir ülke. Bu yüzden şansınız olduğunu düşünüyorum.

▼Ya Fransa? Onların da durumu pek parlak gözüküyor. Sürekli beraberlere kalıyorlar...

▲İşin açıkçası çok kötü gidiyoruz. Aslında son derece kolay bir gruptayız ama bir türlü istenilen performansı ortaya koyamıyoruz. Muhtemelen başaracağız. Ama bu kupada da başarılı olacağımız anlamına gelmeyecek.

▼Neden böyle bir kriz yaşıyor Fransa?

▲Her jenerasyon değişiminde biz bu sorunları yaşıyoruz. Benim dönemimden sonra aynı şeyler oldu. Hat-

ta o yıllarda biz iki kez üst üste Dünya Kupası vizesi alamadık. İşte bu devamlılığı sağlama konusunda bazı problemlerimiz var.

▼Sizin döneminiz demişken, ben futbola Maradona'nın ve sizin etkileyici oyununuz yüzünden tutuldum. Ne dönemdi değil mi?

▲Gerçekten de öyle biz iyi bir takımdık. Arjantin de öyle. Ama Almanya yüzünden bir türlü eşleşemedik! Ben de isterdim karşılıklı oynamayı. Neyse ki İtalya'da oynadık kısa bir süre.

▼Almanya... 1982 ve 1986 Dünya Kupası'nda sizi eledikleri maçlar yüzünden benim içimde hala bir soğukluk vardı Almanya'ya karşı?

▲Asıl sen onu bize sor. Şaka bir yana hâlâ içimde bir ukdedir o iki yarı final. Özellikle 1982'deki yarı finalde biz hak etmiştik, ama olmadı işte.

▼Son olarak Türkiye'nin 2012 şansını konuşalım sizinle. Ne diyorsunuz?

012 için bence en güçlü adaylardan biri Türkiye. Hem altyapı, hem şehirler, hem de futbol kültürü açısından böyle bir organizasyonu taşıyacak potansiyeliniz kesinlikle var. Son final de bunun çok güzel bir göstergesi oldu. Bu tip organizasyonların böyle iyi kotarılması büyük bir artı puan.

on yılların en güzel, hatta benim hayatımda gördüğüm en zorlu, en iyi finallerden biriydi. Hatta belki de birincisiydi. Tabii Şampiyon Kulüpler Kupası'nın ilk yıllarında daha gollü maçlar olmuş. Bu tarihin en gollü maçı değil belki. Ama en güzellerinden biri olduğu kesin.

İstanbul müthiş bir konukseverlik gösterdi o gece. Bu konuda herkes hemfikirdir sanırım. Stad, organizasyon, öncesi ve sonrasıyla her şey son derece mükemmeldi. Ben bu sınavdan başarıyla çıktığınızı düşünenlerdenim.

nuz? Türkiye'nin şansı sizce ne kadar?

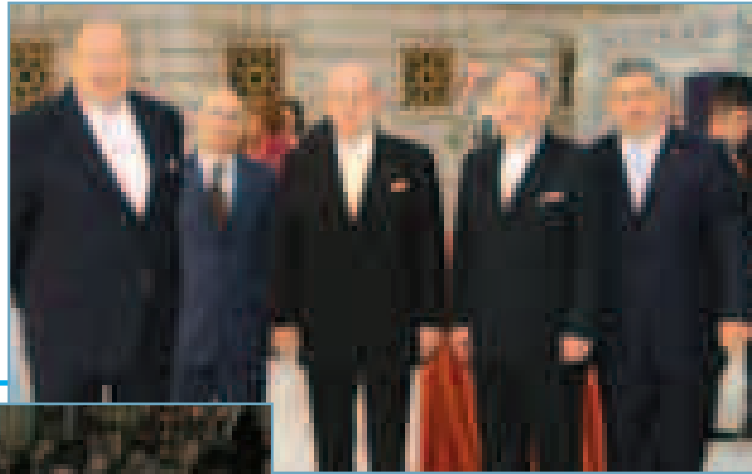
▲Bence en güçlü adaylardan biri Türkiye. Hem altyapı, hem şehirler, hem de futbol kültürü açısından böyle bir organizasyonu taşıyacak potansiyeliniz kesinlikle var. Son final de bunun çok güzel bir göstergesi oldu. Bu tip organizasyonların böyle iyi kotarılması büyük bir artı puan. ■

Önce sarayın büyüülü havası...

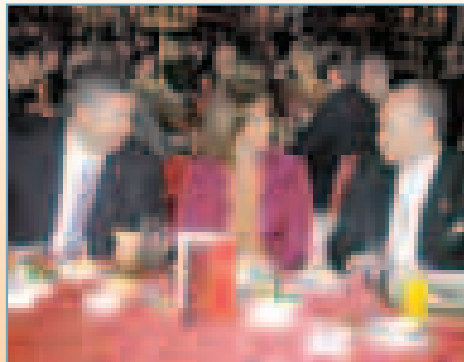
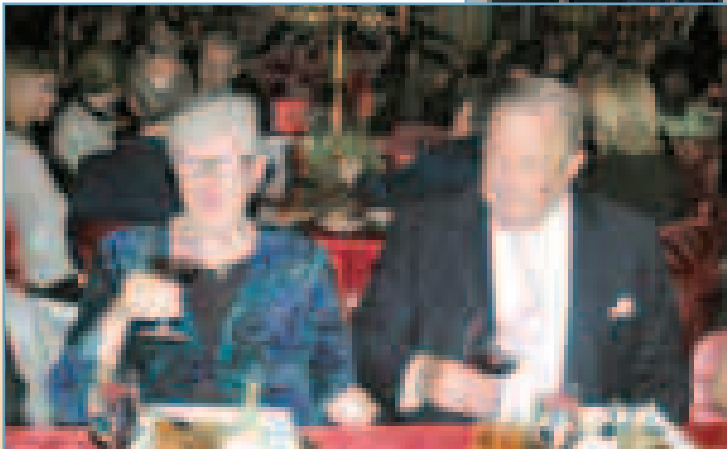

ampiyonlar Ligi Finali muhteşem gösterinin yanı sıra, öncesinde ve sonrasında gerçekleştirilen organizasyonlarla da katılımcılar için unutulmaz bir anı oldu. Hafta başında ülkemize gelmeyen başlayan konuklar kendileri için ayrılan otellerde finali beklerken Futbol Federasyonu'nun organizasyonlarında iyi vakit geçirdiler.

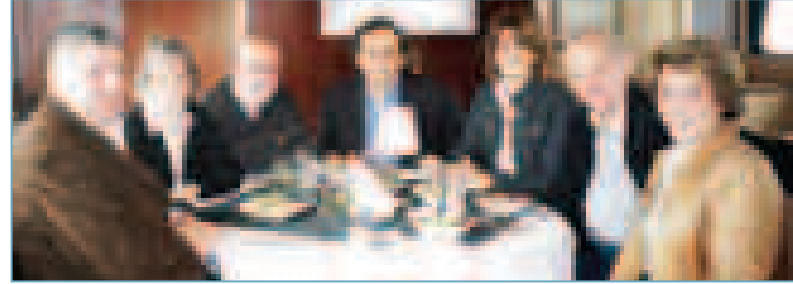
24 Mayıs Salı akşamı düzenlenen Celebration Party öncesi konuklar için boğaz turu düzenlendi. Tur sonrası saat 19:00'da Çırağan Sarayı'nda Celebration Parti başladı. Partiye UEFA Başkanı Lennart Johansson, UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik, Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı, Almanya Futbol Federasyonu Başkanı Franz Beckenbauer, İspanya Futbol Federasyonu Başkanı Angel Maria Llonca, İngiltere Futbol Federasyonu Başkanı Geoffrey Thompson, Liverpool Başkanı D.R. Moores, Milan Sportif Direktörü Adriano Galliani, İstanbul Valisi Muammer Güler, Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, Süper Lig kulüp başkanları ve pek çok sayıda futbol adamı katıldı. Yemekte Futbol Federasyonu Başkanı Levent Bıçakçı UEFA Başkanı Lennart Johansson'a ve finalist takımların başkanlarına özel olarak hazırlanan gümüş tabakları hediye ederken, Johansson Bıçakçı'ya UEFA'nın hazırladığı 5 yıldızlı plaketi hediye etti. Gecenin sunuculuğunu Korhan Abay üstle-

UEFA Başkanı Johansson ve futbol dünyasının kalburüstü isimleri, maç öncesi Çırağan'ın tarihî dokusunda düzenlenen Celebration Party'de (Kutlama Partisi) buluştular. Maç sonrası yapılan Boğaz turunda ise konuklar finalin muhteşemliğini, organizasyonun mükemmelliğini ve İstanbul'un güzelliğini konuştular.

Sonra Boğaz sefası!

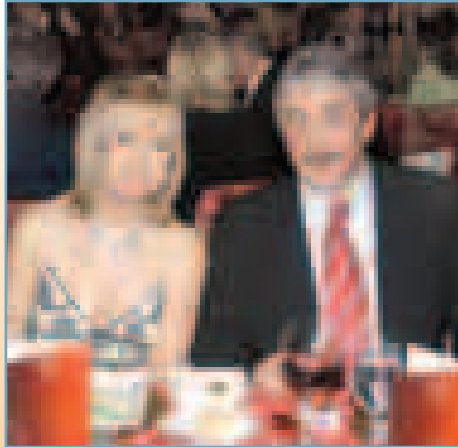
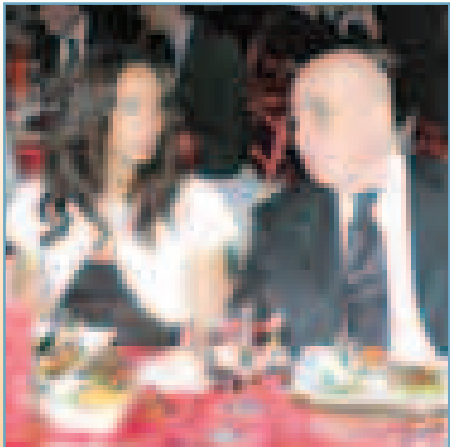

nirken organizasyonda Osmanlı motifleri dikkat çekti. Geceye katılan konukları Lennart Johansson, Şenes Erzik, Levent Bıçakçı, Jakob Erel ve Kadir Topbaş kapıda karşıladı. Final maçı sabahı Başbakan Recep Tayyip Erdoğan üst düzey konuklar şerefine Dolmabahçe Sarayı'nın bahçesinde bir kahvaltı verdi. Şampiyonlar Ligi finaline evsahipliği yapan Başbakan'ın açtığı konuklar arasında UEFA Başkanı Lennart Johansson, UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik, Futbol Federasyonu Başkanı Levent Bıçakçı, İstanbul Valisi Muammer Güler, Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, ve GSGM Müdürü Mehmet Atalay da vardı. Kah-

valtıda Lennart Johansson ile Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la sıcak bir futbol sohbetinde buluştular. Finalden bir sonraki gün, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Levent Bıçakçı bu sefer rahatlatmak ve İstanbul'un güzelliklerini konuklarına göstermek amacıyla şık bir yat gezisi düzenledi. Bu gezide UEFA Başkanı Lennart Johansson, UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik, evsahibi Dr. Levent Bıçakçı, İngiltere Futbol Federasyonu Başkanı Geoffrey Thompson, İspanya Futbol Federasyonu Başkanı Angel Marie Llona, UEFA Yönetim Kurulu Üyesi Michel Platini ve diğer üst düzey UEFA yetkilileri katıldı. Sıcak bir ortamda gerçekleşen gezide tüm konuk-

lar Şampiyonlar Ligi Finali Organizasyonu'nun tam bir başarı olduğu konusunda birleşirken, Euro 2012 adaylığında Türkiye'nin büyük bir adım attığı söylediler. İstanbul'un güzelliğinden büyülenen üyeler kendileri için özel olarak hazırlanmış yemeklerden de memnun kaldıklarını söylediler. Gezi boyunca tarihi güzellikler eşliğinde hem futbol hem de yeni projeler konuşuldu. Özellikle Türkiye'nin 2012 adaylığı konusunda ilgililerden bilgi alan UEFA İcra Kurulu üyeleri geceki atmosferden kurtulamamış gözüküyorlardı. UEFA Başkanı Lennart Johansson ise Levent Bıçakçı ve Şenes Erzik'le yaptığı sohbet sırasında, böylesine güzel bir finale İstanbul'un şahitlik yapıyor olmasının futbol için büyük bir şans olduğunun altını çizdi. Muhteşem geceden sonra biraz olsun rahatlatma şansı bulan katılımcılar son derece mutlu bir şekilde geziyi sonlandırdılar.

Gezi sonrası basına açıklama yapan Levent Bıçakçı 2012 öncesi 2008 UEFA Kupası finali için adaylık başvurusunu yaptıklarını ve Şükrü Saraçoğlu Stadi'nda bu finali düzenlenmesini istediğini belirtti. Futbol Federasyonu Başkanı Levent Bıçakçı final sonrası, 30 Mayıs günü 09:30'da İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'a, 15:30'da ise İstanbul Valisi Muammer Güler'e finale olan katkılarının dolayı teşekkür ziyaretinde bulundu. Şampiyonlar Ligi final maçı sonrası 26 Mayıs Perşembe akşamı Futbol Federasyonu çalışanları ile Organizasyon Komitesi arasında bir dostluk maçı oynandı. Finalin oynandığı Atatürk Olimpiyat Stadi'nda yapılan karşılaşmayı Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı da izledi. Maç sonrası iki takım oyuncularına hediyeler verildi ■

Mutluluğun adı: CSKA

UFEA Kupası. Avrupa'nın 2 numaralı kupası. 1992'de kurulan Şampiyonlar Ligi'nin önlenemez yükselişi karşısında geride kalsa da bu sezondan itibaren yine ilgi gören ve kulüplere para kazandıran önemli bir prestij sembolü oldu. Bu sezonun imtiyazlısı ise CSKA Moskova'ydı. Rusya temsilcisi ve başkent takım, SSCB dağıldıktan sonra ülkesine ilk kez bir Avrupa Kupası getirdi. CSKA bu başarıyı, tıpkı Galatasaray gibi, Şampiyonlar Ligi'nde mücadele ettiği grubu 3. bitirerek UEFA Kupası'na katılmaya hak kazandıktan sonra elde etti. Kupa sezona yeni formatıyla başladı. Ön elemeler ve birinci tur sonrası 5 takımlı 8 grup oluşturuldu ve bu grupların ilk üç takımı bir üst tura çıkarak elemeli sisteme geri döndüler. Bu sezon ayrıca yeni bir pazarlama sistemi ve logoyla ön plana çıkan

UEFA Kupası

UEFA Kupası yakın gelecekte Şampiyonlar Ligi'yle yarışmaya hazırlanıyor.

Bu sezon kupaya 2 takımla katılan Türkiye, Trabzonspor'un Şampiyonlar Ligi ön elemesinde Dinamo Kiev'e elenmesiyle önce 3 takıma, Fenerbahçe'nin Şampiyonlar Ligi grubunu üçüncü bitirmesiyle ise dört takıma yükseldi.

Geçen sezonun kupa finalisti Gençlerbirliği ön eleme turunda Hırvatistan temsilcisi Rijeka'yı ilk maçta 1-0 yendikten sonra ikinci maçta 2-1 mağlup olmasına rağmen birinci tura çıkıyordu. Gençlerbirliği birinci turda Yunanistan'ın Egaleo takımıyla karşılaştı ve ilk maçta deplasmanda 1-0 mağlup oldu, ikinci maçta ise Ankara'da 1-1 berabere kalarak elendi ve gruplara yükselmedi.

Trabzonspor Şampiyonlar Ligi ikinci ön eleme turunda ilk önce Skonto Riga'yı 1-1 ve 3-0'lık skorlarla geçtikten sonra üçüncü eleme turunda gruplara yükselmek için Dinamo Kiev'le karşılaştı. Deplasmanda 2-1 kazanan Bordo Mavililer Trabzon'da 2-0 kaybederek Şampiyonlar Ligi umutlarını bir başka bahara ertelediler. Bu turda elendikten sonra UEFA Kupası 1. turuna katılmaya hak kazanan Trabzonspor UEFA'da İspanya temsilcisi Athletic Bilbao'yla eşleşti. Trabzon'da oynanan ilk maçta 3-0 öne geçen

Sporting Lizbon evindeydi, kendi taraftarının önündeydi. Golü attı sevindi. Devre bittiğinde kupanın bir kulpu elindeydi. Ama ikinci yar... CSKA oyunda tüm dengeleri lehine çevirdi. Üç gol attı ve kupa Moskova'ya gitti...

Bordo Mavililer bu üstünlüğü maç sonuna kadar koruyamayınca sahadan galip fakat avantajsız ayrıldı: 3-2. Bilbao'da oynanan maçta alınan 2-0'lık mağlubiyet ise Trabzonspor'un Avrupa macerasının bu sezonluk sonu anlamına geliyordu. Beşiktaş ise birinci turdan katıldığı UEFA

Şampiyonlar Ligi'nde grubunu üçüncü sırada bitiren Fenerbahçe UEFA Kupası'nda Zaragoza'yla eşleşti. İspanyol temsilcisi Sarı Lacivertlileri İstanbul'da 1-0, İspanya'da ise 2-1 mağlup etti ve yoluna devam etti. Türkiye'nin UEFA Kupası'ndaki son temsilcisi de Şubat sonu itibarıyla Avrupa'ya veda edi-

Sporting Lizbon'u geçerek kupaya ulaştı. Oynadığı maçlarda sadece Auxerre'e deplasmanda mağlup oldu. Chelsea Başkanı Roman Abramovich'in desteklediği takım Rusya'ya ilk Avrupa Kupası şampiyonluğunu kazandırdı.

Sporting Lizbon kendi evinde final oynadı ve kaybetti. Fakat finale yürürken küçük çaplı mucizelere imza atıldı. Çeyrek finalde Newcastle United karşısında ilk maçı 1-0 kaybettikten sonra, kendi evlerinde 1-0 mağlup duruma düşmüşlerdi. 4-1 kazananak turu geçmeyi başardılar. 3 gol ikinci

yarında geldi. Yarı finalde AZ Alkmaar ile karşılaştılar. İlk maçı 2-1 kazanmışlardı. İkinci maçta normal süre AZ Alkmaar'ın 2-1 galibiyetiyle bitti. Uzatmalarda AZ skoru 3-1 yapmasını bildi. Ama 120. dakikada gelen gol Sporting'i mucizevi bir şekilde finale taşıyordu. Çekirge üçüncü kez sıçrayamadı. CSKA'ya 3-1 mağlup oldular. AZ Alkmaar grup aşamasının en başarılı takımlarından birisiydi. Bu performanslarını eleme turlarında da gösterdiler. Sırasıyla Aachen, Shakhtar Donetsk ve Villareal'i ellediler. Sporting'e şanssız biçimde elendiler. Fakat herkes onları çok sevdi. Teknik Direktör Co Adriaense Avrupa'da yılın teknik

Kupası'nda bu turda Norveç temsilcisi Brann ile eşleşti. Deplasmandan 1-1'lik beraberlikle dönen Siyah Beyazlılar İnönü Stadi'nda oynanan maçı 1-0 kazandılar ve UEFA Kupası Gruplarına yükselen ilk Türk takımı unvanını aldılar. Beşiktaş B grubunda Trabzonspor'u eleyen Athletic Bilbao, İtalyan Parma, Romanya temsilcisi Steaua Bükreş ve Belçika'dan Standard Liege ile ilk üç mücadelesi verdi. 4 maçta 4 puan Siyah Beyazlılar grubu dördüncü sırada tamamlayarak elendiler.

yordu. Son 16 takımın final mücadelesi ise nefes kesti. UEFA her sezon olduğu gibi yine sürpriz takımlar çıkardı. Lizbon yolunda küçük çaplı futbol mucizelerine imza

atıldı. Kupanın en çok dikkat çeken dört takımı ise şampiyon CSKA Moskova, finalist Sporting Lizbon, Hollanda'nın şanssız temsilcisi AZ Alkmaar ve Avusturya temsilcisi Austria Wien'di. CSKA Moskova Şampiyonlar Ligi'nden elendikten sonra katıldığı turnuvada sırasıyla Benfica, Partizan, Auxerre, Parma ve

adamı ödülü için aday gösterildi. Muhtemelen yeni sezonda onu başka bir takımın başında göreceğiz.

Austria Wien ise sürprizlerin takımıydı. Grup aşaması sonrası ilk turda Athletic Bilbao'yu, daha sonra ise Zaragoza'yı elemeyi başardılar. Bir sonraki turda rakipleri ise yarı finalist Parma'yı. Katenacyo kurbanı oldular. 0-0 ve 1-1'lik sıkıcı maçlar onların final yürüyüşlerini durdurdu. Fakat turnuvaya renk kattılar.

UEFA Kupası yeni formatıyla ilk sezonunu tamamladı ve Avrupa'nın büyüklerinin bu kupada yeri olmadığı bir kez daha ortaya çıktı. Her sezon kendi büyüklerini yaratan UEFA Kupası, formatın oturmasıyla önümüzdeki sezon futbolseverlere büyük bir heyecan ve futbol zevki sunmaya hazırlanıyor. Umarız bir temsilcimiz daha bize bu kupada kazanma zevkini bir kez daha tattırır. ■

Arkadaşlarının saha içi özgürlüğü, oyunun temposu, stratejisi artık onlara bağlı... Çünkü modern futbolun en kritik bölgesi şimdi çapaların kontrolünde. Takımın hem sigortası hem de ağır işçisi onlar...

Onsuz olmaz

Çapalar... Onlar kulüplerine Asya pazarında forma sattırmayabilirler fakat onlarsız yapamazsınız. Eğer Florentino Perez, Claude Makalele ile kontratını görürken bunu anlamış olsaydı Thomas Gravesen hala Merseyside'da olur ve Jose Mourinho da daha az kibirli davranabilirdi. Middlesbrough teknik direktörü ve İngiltere Milli Takımı antrenörü Steve McLaren'ı dinleyelim: "Dengeyi sağlamak için her zaman defansa dönük bir orta saha oyuncusuna ihtiyacınız vardır. Özellikle Avrupa'da takımların kontrataklarını göz önüne aldığınızda, geride en az 3 oyuncu ve önderinde bir defansif orta sahayla (çapayla) savun-

ma yapmalısınız." Çapanın görevi sahadaki en kritik görevdir. Porto'yu Şampiyonlar Ligi kupasına taşıyan Pedro Mendes, defansif orta saha oyuncusunu defansın metaforik "kafa"sı olarak görüyor. Steve McLaren ise ataklar için çok önemli bir başlangıç noktası olsa da, savunmanın bir çapanın öncül görevi olduğunu söylüyor. McLaren bu görevleri şöyle sıralıyor:

- Defansın önünde zırhı oluşturmak ve forvetlerin hem önden hem arkadan iki yönlü markajlarına yardımcı olmak.
- Mendes bunu pas bağlantılarını kesmek olarak adlandırıyor.
- Defansın arasına sızan golcülerini durdurmak. Forvetler savunma hattını dağıttığı zaman boşalan gedikleri doldurmak.

Futbol Taktik

Gerrard

- Gelen ortaları savunurken, arkada doğan boşlukları kapatmak.
- Yerini kaybeden savunma oyuncuların yerine geçerek doğabilecek boşlukların önüne geçmek.

Orta sahadan yapılan koşuları engellemek.

- Geride durarak olası kontratakları engellemek. Bu modern oyunda çok önemli bir yer tutuyor.

Mendes "Defans oyuncularını ile ilişkiniz her gün yaptığınız idmanlarda geliyor. Bu da sürekli konuşarak ve çalışarak oluyor. Hata olmaması için bu ilişkinin mükemmel olarak sağlanması gerekiyor" diyor.

Çapa takım arkadaşlarını özgürleştiren bir niteliğe sahip. 3-5-2'de defansif oyuncular, kanatlar geriye dönememişlerse bu boşlukları doldururlar. Defans oyuncuları daha rahat adam markajı yaparlar çünkü yerlerine bakan birisi vardır. Orta saha oyuncuları tüm yaratıcılıklarını ortaya koyabilirler çünkü çapalar onların boşluklarını da doldurur. 1998 Dünya Kupası'nda Deschamps ve Emmanuel Petit, Zidane'nın sigortalarıydı. Nitekim bu

sezon Lampard'ın gollerinin artışıyla Makalele'nin verdiği güven büyük rol oynadı. Kesiciliğin, markajın ve pozisyonel görevlerinin zirvesinde bir çapa takımının her şeyidir. İyi bir defansif orta saha, topu herkesten fazla görür. Geriden oyunun temposunu kontrol eder ve stratejiyi belirler. Pedro Mendes, "Defansif orta saha oyuncusu oyunu geriden de kurabilir ve ya takımını kontratağa kaldırabilir ya da ihtiyaç varsa tempoyu, oyunu kanat-

nın topla da arasının iyi olması şart. Ayrıca mükemmel olması gereken bir özellik daha var. O da uyanıklık. Hollanda Milli Takımı'nın çapası Philip Cocu kendi oyunu kadar diğerlerinin oyununa da uymak zorunda olduğunu belirtiyor. Steve McLaren ise "Bazı oyuncular 90 derecedir, bazıları ise 180. Çapanın uyanıklığı ise topla veya topsuz 360 derece olmalıdır. İyi bir çapa, tehlikeye düşmeden kokusunu alır ve engeller" diyor. Uyanıklık, yetenekleri kısıtlı bir çapanın en çok sıkıntı çektiği

sonucunda 2-3-5 taktiği doğdu. Orta sahanın göbeğindeki oyuncu defans ile forvet arasındaki pivottur, takımı topa sahipken oyun kurucu olur, top rakipten ise rakibin oyununu bozar. Arsenal menajeri Herbert Chapman bu oyuncuyu 1925 yılında sürekli olarak defansa çekti ve bu eğilim İngiltere'de yaygınlaştı. Fakat İtalya'da Milli Takım teknik direktörü Vittorio Pozzo bu tip bir orta saha oyuncusunun eksikliğini hissediyordu. Bu yüzden o bir yerine iki forveti bu mevkiye çekti ve korkutucu Luisito

Johan Neeskens hem topları kazanan hem de rakip oyun kurucularını marke eden bir oyuncuydu. Ajax'ın o dönemki yardımcı antrenörü Bobby Haarms, Neeskens için "Bir kamikaze pilotu ve ön cephede savaşan bir askerdir. 'Topa git' dediğin zaman gerçekten giderdi" diyor. Orta saha oyuncuları ondan kurtulmak için kendi yarı sahalarından top almaya başladıkları zamanda onları takip ederdi. Ajax defansı onu izlerdi, çıkışlarını ona göre yaparlardı ve Neeskens atak zihniyetli bir ofsayt taktiğinin lideri olmuştur.

Beckenbauer'in Bayern Mühli'i geleneksel 3'lü savunmasının önünde Hans Georg Schwarzenbeck'i 'vorstopper' (gelişmiş stoper) olarak kullanmaktaydı. Bunu 1974 Dünya Kupası'nı kazanan Almanya Milli Takımı da yapmıştı. Ayrıca bu daha sonra Lothar Matthaus'a kadar uzanan bir gelenek oluşturmıştı. Brezilya ise daha yaratıcıydı. Clodoaldo ve Gerson iki zıt oyuncunun nasıl uyumlu olabileceklerini 1970 Dünya Kupası'nda göstermişlerdi. Gerson defansın önünde bekler ve buradan aldığı pasları kullanarak oyunun hızını ve Brezilya'nın ataklarını kontrol ederdi. Clodoaldo ise savunma görevlerini yapardı. Çapalık sanatı İngiltere'ye İtalya karşısında gerekli 0-0'lık beraberliği getirdi ve bu beraberlikle İngiltere 98 Dünya Kupası'na katıldı. Bu maçta Paul Ince ve David Batty, Gianfranco Zola'nın oynamayı sevdiği alanları oldukça etkili biçimde kapattılar. Orta saha ise oyunu öldürerek topa bolca sahip oldu. Çapalar en mutlu anlarını Theo Zagorakis Euro 2004'te en iyi oyuncu seçildiğinde yaşadılar. "Yunanistan kontratak oynarken Zagorakis rakip akınlarını kesiyor ve Yunanistan akınlarının başlangıç noktasını oluştuyordu" diyor Steve McLaren.

McLaren Makalele'nin yeni nesil çapaların en iyi örneği olduğunu düşünüyor ve ekliyor: "Bir çapayla mücadele ederken yapmanız gereken onun pozisyonu kaybetmenizi ve topu hücumcularınızla buluşturmanızdır. Makalele söz konusu olduğunda ise bu oldukça zor." İngiltere yardımcı antrenörü Tord Grip'e göre ise çapalar sürekli bir evrim içerisinde. Paul Ince hükmeden, sert, top kapan çapayla, Andrea Pirlo oyunu iyi okuyan ve aralara giren bir çapa. Roy Keane ise bu iki nesil arasındaki kayıp bağlantı noktası gibi.

Pirlo gibi çapalar kesicilikte başarılı olsalar da bu onlar için bir zorunluluk değil. Bunun için Gennaro Gattuso benzeri bir orta saha kullanılabilir. Topa ayak sokmak yerine, atılacak pasları önceden kestirebilir ve topun nereye gideceğini hemen her pozisyonda tahmin edebilir. Hemen hemen ikinci bir oyun kurucudur ve geriden atakları başlatır. Belki rakip takım forvetini kendisine marke yaptırırken yorabilir. Tord Grip, "Pirlo'nun daha önce forvet olması bir rastlantı değil" diyor. Şimdi sıra Kaka ve Toti'de. Asıl onları izleyin. Çünkü çapalar herkesin yeni favorileri olacağına benzer. ■

Champions dergisinden çeviren: İlker Uğur

Makalele

lara yayararak yavaşlatabilir." McLaren ise ekliyor: "Akıllı bir çapa topu oyunun sıcak olduğu bölgeden gerektiği kadar uzak tutup takımına zaman kazandırabilir" diyor.

Bayer Leverkusen teknik direktörü Klaus Augenthaler çapaların çok daha fazlasına muktendir olduğunu söylüyor: "Forvetleri hücumla gönderen veya geri gelmelerine söyleyen adam odur, savunma hattının ileri çıkması veya geri gitmesini söyleyen de. Bakın Liverpool'a, bu görev Steven Gerrard'ındır."

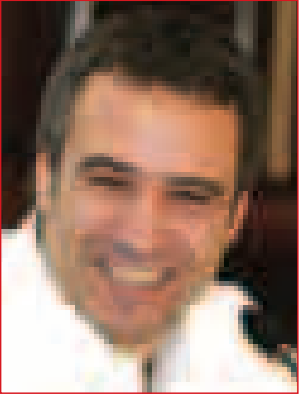
PSV'nin talibi bol orkestra şefi Mark Van Bommel, "Herhangi bir yeteneğiniz mükemmel olmayabilir ama hemen her şeyi ortalamanın üzerinde başarmanız gerekir" diyor.

Kesicilik mecburi ama modern bir çapa-

noktadır. Taktiksel zeka, ne zaman takip edip, ne zaman topu saklayacağını bilmek, ileri çıkma zamanını ayarlamak zor olabilir. Augenthaler kendi çapası Karsten Ramelow'un özverili olduğunu söylüyor: "Sahada bu kadar çok yardımcı olmamalı. Kendisine kalsa sahadaki her boşluğu birisini görevlendirmek yerine kendisi kapatır. Bu da daha çabuk yorulması ve merkezi pozisyonunu sıkça kaybetmesi anlamına geliyor." Modern çapanın atası geleneksel orta saha oyuncusudur. Bu mevki forvetteki pozisyonlardan bir tanesinin evrimi sonucu oluşmuştur. 19. yüzyıl takımları orta saha oyuncusu olmadan oynamaktan gayet mutlu olsalar da 6'lı forvet hatları biraz kalabalık yaratıyordu. Bu yüzden forvetlerden birisi geri çekildi ve bunun

Monti'yi çapa olarak oynattı. 1954 Dünya Kupası'yla birlikte eski tip orta sahaların devri kapandı. Macaristan'ın altın kadrosu çapa tipli bir orta saha oyuncusunu sahaya sürüyordu. Jozsef Zakarias, defansın önünde orta sahanın geri kalan oyuncularının hücum etmelerine imkân tanıyordu. Modern çapanın kurucusu ise Nobby Stiles'dir. Defansın arkası yerine önünde görev yapan oldukça gelişmiş bir süpürücüyü. "Nobby'nin iyi top dağıttığı söylenemezdi," diyor takım arkadaşı George Cohen. Yine de Stiles 1966'da Dünya Kupası'nı kaldıran İngiltere Milli Takımı'nın çok önemli bir parçasıydı. Hollanda ise bizlere Ajax stili çapayı sundu. Total futbol, defansın önünde oturan bir oyuncuya izin vermiyordu.

Oyunun stratejisini Çapa'lar belirler

Yakın zamana kadar futbol taktikleri konusunda hep klasik dizilişler söz konusu olurdu. WM, 4-4-2, 3-5-2 ve bunların varyasyonları üzerinden tartışıldık futbolu. Ama artık çok daha ayrıntılı taktikler söz konusu ve bu taktikleri belirleyen bir mevki var: Defansif orta saha oyuncusu. Ya da kulağa daha hoş gelen deyimle 'çapa'. Bu belirleyici rolün çok önemli nedenleri var. Çünkü futbol artık çok yönlü oynanan bir oyun ve hücumu savunmadan, savunmayı hücumdan ayırmak çok zor. İşte bu yüzden oyunun her iki yönünü de çok iyi oynamak gerekiyor. Bunu en iyi beceren oyuncular da maçın kaderini belirliyor. Çapa bu yüzden önemli. Neden 'çapa' diyoruz? Aslında ön libero, defansif orta saha, savaşkan orta saha, takım liberosu gibi kavramlar da kullanılıyor, ama bence çapa çok hoş bir deyim. Çünkü bu tip

alan, savunmayı ve hücumu organize edebilen, gerektiğinde çabuk oynayan ve rakibin çabuk oynamasını engelleyen, duruşuyla takımın pozisyonunu belirleyen lider oyunculardır. Bir zamanlar Beckenbauer'in oynadığı pozisyonu ve oyun tarzını hatırlarsak, onun orta sahaya taşınmış hali dir çapa.

Bugün eğer 4-2-3-1, 4-1-3-2, 4-1-4-1 gibi taktikleri konuşuyorsak bunun

takımları adına hem müthiş bir dinamizm hem de son derece etkili bir oyun kurgusu ortaya koyuyor ve yüksek teknik kapasiteleri ile takımlarını bir üst düzeye taşıyorlar. Özellikle atak başlangıçlarında inisiyatif almaları ve rakibi ilk presleyen oyuncular olmaları değerlerini ayrıca artırıyor. Çapaların kalitesini belirleyen temel nokta ise teknik kapasiteleri. Oyun zekası ve top tekniği yüksek bir çapa-

nın takımını nere-
lere taşıyabildiğini görmek için bütün büyük takımlara bakmak yeterli sanırım. Patrick Vieira, Makalele, Gerard, Davids, Xavi, Roy Kenae, Pirlo, Emerson, Gravesen... Bu isimler hem sert,

dir. Çünkü çapalar sadece top kapamazlar, oyunun boyunu, direnç noktalarını, stratejik anlarını da belirler. Takımlarını oynatır, rakibi kilitler çapalar. Rakip üzerinde oyun üstünlüğünü kuran anahtar oyunculardır. Şampiyonlar Ligi'ni kazanan Liverpool'un kadro kapasitesinin çok ötesinde bir başarı yakalamasının en büyük nedeni de hem bu mevkide çok iyi oyunculara sahip olmasıydı, hem de takım olarak top rakipteyken müthiş oynadılar. Karşımızda daha çok yeni bir Yunanistan örneği var. Zagorakis'in Avrupa Şampiyonası'nın en iyi oyuncusu seçilmesi boşa değil. O Yunanistan, savunma ve hücumu bir arada düşünüp her maçta tam bir bütünlük ortaya koydu ve bu sayede kupayı almayı başardı. Aslında bütün takım sporlarının gerçeği artık bu. Basketbolda, son Olimpiyatlarda Arjantin'in ABD'yi yenmesi bile çok yönlülükle ilgiliydi. Arjan-

tinli oyuncular, hem birden fazla mevkide oynayabiliyorlardı hem de savunma ve hücumu aynı anda becerebiliyorlardı. Nitekim bunun sonucu olarak ABD'nin şova dayalı basketboluna karşı üstün geldiler. Milli Takım'ımıza gelince, biz de bu mevkinin önemini biliyor ve ona göre bu noktadaki seçimlerimize ayrıca özen gösteriyoruz. Emre'nin, Koray'ın, Hüseyin'in performansı bu

yüzden çok önemli bizim için. Bu mevkide özellikle hücum gücü çok önemli. Siz iyi hücum yapan bir oyuncuya savunma bilinci yerleştirebilirsiniz, ama iyi savunma yapan bir oyuncuyu iyi bir hücumcu yapacağınız asla garantisi yoktur. İşte bu yüzden çapa önemlidir ve lider oyuncunuz bu mevkide istenileni yerine getiriyorsa başarılı olmanız daha da kolaylaşacaktır. Bizim hedefimiz Milli Takım'ımızı da bu açıdan mükemmelleştirmektir. ■

Futbol Taktik

Hüseyin

oyuncular, tıpkı gemilerin çapası gibi takımın hareket alanını, boyunu ve kontrolünü sağlıyor. Çapalar takımın ortasında görev

Emre

asıl nedeni, çapaların oyundaki ağırlığıdır. Mesela 2004 yılı UEFA şampiyonu Valencia takımı o dönemde dünyanın en iyi futbolunu oynarken Baraja'yı harika bir çapa olarak kullanıyorlardı. Bunun ödülünü de çifte şampiyonlukla aldılar zaten. Bir başka iyi örnek, Dünya Kupası'nda üçüncü olan A Milli Takım'mızdır. Tugay'ın o takımdaki rolünü düşündüğümüzde, çapanın ne kadar hayati bir önem taşıdığını görürüz. İşte bu yüzden bazı takımlar daha dirençli ve savunmadan çıkarken daha seri olabilmek için orta sahalarında iki çapa birden kullanırlar. Söz konusu çift çapalı taktiği tercih eden takımlardan Hollanda'nın bunu çok iyi becerdiğini biliyoruz. Davids ve Seedorf

hem fizikli, hem şutör, hem de pasör olabiliyor. Yani hücumda da, savunmada da aynı işlevsellikle oynuyorlar.

Burada asıl önemli olan nokta top sizdeyken ve top rakipteyken bu oyuncuların nasıl verimli olduğudur. Top sizdeyken bunu ölçmek mümkündür. Pas yüzdesi, orta sayısı, şutlar... Tüm bunları kolaylıkla tespit edebilirsiniz. Ama top rakipteyken oyuncularınızın nasıl bir performans ortaya koyduğunu ancak sahadaki genel performanstan çıkarabilirsiniz. Tabii ki kapılan toplar bu açıdan önemli bir veridir ama asla tek kriter değil-

Koray

Bülent Korkmaz

Adanmış bir yaşam...

Gerçek bir kahraman

Futbolda "hırs" önemli faktörse adres o... Yüreklilik, mücadele gücü, takım ruhunu oluşturma özelliği dersiniz, akla gelen ilk isim o... Profesyonel yaşam, önder olma, mesleğine gönülden bağlanma önem taşıyorsa örnek gösterilecek oyuncu da o... Her yanı başarı ile bezenmiş bir kariyerden söz ederseniz, karşınıza çıkacak ilk oyuncu yine o... Çünkü o, Türk futbolunun en farklı portresi, en karizmatik lideri. Avrupa kupaları ve Milli maçlarda 100'ler kulübünün ilk üyesi. Futbolumuzun en takdir edilesi temsilcisi ve yaşarken tarihe geçen gerçek cengaveri...

Bir kitap yazacak ve yaşadıklarını paylaşacak. Ama az sonra değil! Futbolu bıraktıktan sonra. Yani çok sonra! O kitapta bugüne dek bilinmeyen, anlatılmayan çok şey olacak. "Yaşadıklarımı paylaşıırken bazı şeyleri söylemekten çekinmeyeceğim. Her şeyin doğrusunu, bütün yaşadıklarımı yazacağım" diyor.

nsan, geçmişteki yaşadıklarıyla geleceğe hazırlanan ve geleceği hazırlanan gençlere örnek olur. Biz de bunu yaşıyoruz. Ama maalesef Türkiye'de yaşa çok önem verildiği için, Avrupalı gibi düşünmüyoruz. Oradaki bilgi, birikim, kültür, eğitim Türkiye'de yok. Türkiye'de belirli bir yaşa gelince 'futbolu bıraksın' diyorlar. Yaş olarak mı futbolu bırak diyorlar yoksa fiziki açıdan mı? Fiziki açıdan diyemezler çünkü birebir benimle hiç yaşamamışlar. Bunu ölçebilecek durumları yok. Bilimsel açıdan baktığımızda takımda ilk 6-7'ye giren futbolcuyum. Şu an fizik gücüm çok iyi. 25 yaşında olsam bu sefer 'süpersin' diyecekler. İnsan kendini bilir, ben de belli bir noktadan sonra bırakmam gerektiğine inanıyorum. Ama fiziksel güç, düşünce ve beyin olarak çok güçlü olduğum bir dönemde niye bırakayım? Sevdiğim bir iş yapıyorsam, sevdiğim mesleği yapıyorsam, doğru biçimde yapıyorsam, devam etmem gerektiğine inanıyorum.

▼Futbol kariyeri sizden daha yüksek olan bir Türk futbolcusu var mı gerçekten? 18 senedir Galatasaray'da oynuyorsunuz ve yaşamadık başarı kalmadı...

▲1987'de kadroya alındım. 18 senedir oynuyorum. Yakında 19 sene olacak.

▼19 senedir Galatasaray'dasınız ve her başarıda isminiz var ve sürekli bu konuşuluyor. Muhtemelen bu vereceğiniz 130. röportajdır ve 130 röportajda da sürekli size benzer sorular soruyorlardır. En çok hangisinden sıkıldınız?

▲Son 5-6 senedir, 'Futbolu ne zaman bırakacaksınız' sorusu soruluyor. Bana bu soru çok tuhaf geliyor. Çünkü insan daha içerikli sorular bekliyor artık. Hiç kimsenin sormadığı ya da sormadığı sorular yerine hep aynı şeyler sorulunca, yani 5-6 senedir hep aynı mevzu gündeme gelince benim de hoşuma gitmiyor açıkçası. Şöyle düşünelim; ben hiçbir gazete-ciye hiçbir zaman 'sen ne zaman bu işi bırakacaksın' diye sormadım. Onlar niye sürekli bunu soruyor ki? Hep aynı sorular sorulunca, ister istemez sıkılıyor insan.

▼Biz Tam Saha'nın her sayısında bir dolu futbolcuyla röportaj yapıyoruz. Temel amacımız, futbolcuların çok fazla cevapları olmayan, hep aynı cevaplar veren insanlar olduğu inancını kırmak ve 'farklı sorular sorarsanız onlar da farklı konuşur' iddiasını ispatlamak... Sizce de öyle değil mi?

▲Kesinlikle öyle. Çok güzel bir nokta bu. Hep aynı sorular soruluyor, karışık da aynı cevaplar gelince insanlar diyor ki, 'e niye hep aynı cevap'? Veya bizimle ilgisi olmayan sorular sorulunca niye cevaplamıyorsun diyorlar. Benimle ilgili sorulursa ben cevaplarım. Kiminle röportaj yapıyorsanız onunla ilgili kişisel soruları sormanız lazım. Ben bunun dışındakileri niye cevaplayayım ki? Ama maalesef, hiç olmadık, yanıtlamamız gereken sorularla uğraşıyoruz. Ben sporcuyum. Sporcu-

ya sporla ilgili sorular sorulması gerekiyor. Çünkü herkesin sektörü farklı. Siyasetçinin, ekonomistin, sporcunun dünyaları farklı. Herkes kendi bildiği konuyla ilgili konuşmalı. Benim futbol bilgim daha fazladır. Bana futbolla ilgili soruların sorulması gerektiğine inanıyorum. Kendi takımım, kendi kulübüm veya kişisel konularla ilgili soruları cevaplarım. Ama bunun dışındakileri cevaplamam.

▼Sizin müthiş bir mesleki birikiminiz söz konusu. 19 sene futbol oynamış bir insanla Türk futbolunun portresini çıkarmak mümkün. İlk oynadığınız zamanlardan bugüne kadar 3 ya da 4 kuşak geçti. Ne düşünüyorsunuz bu konu hakkında?

▲3 kuşakla oynadım sayılır. Önce ben den daha tecrübeli kişilerle oynadım; Yusuf Altıntaş, Muhammed Altıntaş, Erhan Onal, Cüneyt Tanman... Bu, bir dönem. Sonra kendi dönemimdekilerle oynadım. Tugay vardı, Hakan Şükür, Ergün vardı... Şimdiki gençler ise üçüncü kuşak oluyor. Uğur var mesela, Sabri var, Cafer var..

▼Kuşak tartışması diye bir şey var ve.. Türkiye'de önemli bir toplumsal konu. Futbolda da böyle bir şey var mı?

▲İnsan, geçmişteki yaşadıklarıyla, geleceğe hazırlanan ve geleceği hazırlayan gençlere iyi bir tecrübe, iyi bir örnek olur.

Tecrübeli insanlardan fazla faydalanamıyoruz. Örnek teşkil edebilecek kim olabilir ki? Yıllardır oynamış, iyiyi kötüyü, doğruyu yanlış ayırt edebilecek başka kaç kişi var ki? Genç oyuncular için bu büyük bir fırsat.

▼Benim aklıma Real Madrid'te oynamış olan Santilliana geliyor. 70. dakikada oyuna girerdi, gol atardı, işini yapardı, çıkardı. Bizde bırakın tecrübelerinizden yararlanmayı, bu şekilde bir silah olarak bile düşünmüyoruz.

▲Santilliana iyiydi çünkü takım oyuncusuydu. Futbolda artık anahtar kelime takım oyuncusu olmak. Bireysel futbolcular vardır mesela. Yeteneklidirler ama kendilerine oynarlar. Onlardan çok uzun süre yararlanamazsınız. Chelsea'ye yeni kurulan bir takım gözüyle bakıyorduk sezon başında. Evet, yeni kurulan bir takımdı ama oradaki futbolcuların hepsi takım oyuncusu. Onun için kısa sürede takım olmayı başardılar. En büyük yıldızları bile takıma oynuyor. Bu şekilde başarılı oldular zaten. Aslında dünya futbolu hızla bu yöne doğru gidiyor. En büyük bireysel yetenekler bile ilk önce takıma oynamak zorunda. Önce takım oyunu oynayacaksınız sonra bireysel yeteneğini kullanacaksınız diyorlar. Eskiden yetenekli oyuncular çıkar

talarından kaynaklandı. Sistemini tam oturtamamış takımlar kalıcı başarıyı yakalayamadı. Türkiye'de maalesef böyle bir gerçek var. Yabancı oyuncular konusu da bu durumu olumsuz etkiliyor. Her takımda 5 yabancı var. Dört büyükler dışında bu 5 yabancı oyuncunun Türk futbolcularından üstün yanı var mı? Bu, tartışılır. Daha uzun ömürlü, daha tutarlı bir takım istenilen bir sistem oluşturmaları şart. Bu sistemi üç büyükler dışında oturtmuş takımlar olan Gençlerbirliği ve Denizli neden iyi gidiyorlar? Çünkü her zaman sistem kazanır. Şimdilerde Malatya da bir şeyler yapmaya çalışıyor, ama onlar da belki ekonomik açıdan o kadar iyi değiller. Yani Dört Büyükler dışında iki takım var şu anda. Gaziantep'in bile inişli çıkışlı bir grafiği var. Fenerbahçe'ye 4-3 kaybettikleri günden beri kendilerine gelemediler. Bu durum rekabeti çok kötü etkiliyor.

▼Türk futbolunun kaderi döndü değil mi orada?

▲Bence devam etmeleri gerekiyordu. O stresi, o şampiyonluk heyecanını yaşayan takımın o duyguya sahip çıkması ve her sene bunu hedeflemesi gerekiyordu. O kısım devam etmemesi onların tüm yapısını bozdu. Kısa süre içinde ortalama bir ta-

şampiyonluğa oynamadı mı? Herkes biraz dikkat etmeli. İyi, oturmuş, yapılmış bir kulüp olursanız, sisteminiz, organizasyonunuz, her şeyiniz iyi olursa başka şeyler de gelecektir. Ama böyle bir anlayış yok maalesef Türkiye'de.

▼Nerede patlıyor teker? Neyi organize edemiyorlar?

▲Her yönüyle sorun yaşıyoruz. Hala profesyonellik oturmadı. Çoğu oyuncu hala profesyonel değil. Benim hayat felsefem profesyonellik üzerinedir. Hangi işi yaparsam yapayım profesyonel anlamda yaklaşıyorum. Nasıl olur bu? İşini seveceksin, işine saygı duyacaksın ve işin için çalışacaksın. İşin için 3 şeyi iyi yapman lazım; iyi beslenmen, iyi dinlenmen, iyi çalışman lazım. Bunlar benim sorumluluklarım. Beni sürekli örnek gösteriyorlar ama ben bunu da yanlış buluyorum. Ben olması gerekeni yapıyorum diye niye örnek olayım ki? Benim önümde Stumpf gibi müthiş bir örnek, bende de öğrenme isteği vardı. Ona bakarak geliştirdim kendimi ve profesyonelliği öğrendim. Bunu hayat felsefesi yaptım. Bireysel olarak bunu başaramazsak hiçbir şey oturmuyacak. Türkiye'de bu bilinç hâlâ kök salmadı.

▼Bu, eğitim seviyesiyle ilgili bir şey mi?

▲Ben de lise mezunuyum, üstelik dışar-

utbolda artık anahtar kelime, takım oyuncusu olmak. Bireysel futbolcular vardır mesela. Yeteneklidirler ama kendilerine oynarlar. Onlardan çok uzun süre yararlanamazsınız. Chelsea'ye yeni kurulan bir takım gözüyle bakıyorduk sezon başında. Evet, yeni kurulan bir takımdı ama oradaki futbolcuların hepsi takım oyuncusu. Onun için kısa sürede takım olmayı başardılar. En büyük yıldızları bile takıma oynuyor. Bu şekilde başarılı oldular zaten. Aslında dünya futbolu hızla bu yöne doğru gidiyor. En büyük bireysel yetenekler bile ilk önce takıma oynamak zorunda. "Önce takım oyunu oynayacaksınız sonra bireysel yeteneğini kullanacaksınız" diyorlar. Eskiden yetenekli oyuncular çıkar bir iki hareket yapardı, işi bitirirdi. Ancak şimdi, futbol öyle bir dönemde ki fizik-güç-kondisyon durumunu çok iyi ayarlamak, takım oyunu oynamak çok daha önemli oldu. Bireysel yeteneğin ortaya çıkmasını bile bunlar sağlıyor artık.

Biz de bunu yaşıyoruz. Yani çatışmadan ziyade aktarım söz konusu. Ama maalesef Türkiye'de yaşa çok önem verildiği için Avrupalı gibi düşünemiyoruz, Avrupa'daki bilgi, birikim, kültür, eğitim Türkiye'de yok. Türkiye'de belirli bir yaşa gelince 'futbolu bırak' diyorlar. Yaş olarak mı futbolu bırak diyorlar yoksa fiziki açıdan mı? Fiziki açıdan diyemezler çünkü birebir benimle hiç yaşamamışlar. Bunu ölçebilecek durumları yok. Bilimsel açıdan baktığımızda takımda ilk 6-7'ye giren futbolcuyum. Şu an fizik gücüm çok iyi. 25 yaşında da olsa bu sefer süpersin diyecekler. İnsan kendini bilir, ben de belli bir noktadan sonra bırakmam gerektiğine inanıyorum. Ama fiziksel güç, düşünce ve beyin olarak çok güçlü olduğum bir dönemde niye bırakayım? Sevdiğim bir iş yapıyorsam, sevdiğim mesleği yapıyorsam, doğru biçimde yapıyorsam devam etmem gerektiğine inanıyorum. Avrupalılar böyle düşünüp, böyle yaşıyor. Milan'ın defansına baktığınız zaman anlırsınız. Adamlar Costacurta'yı oynatıyor bazen. Ben çok değer veririm böyle şeylere, çünkü onlar da inanılmaz bir tecrübe, inanılmaz bir değer var. Geçmişteki yaşadıklarını gençlere aktarmaya çalışıyorlar. Ama Türkiye'de maalesef en büyük eksiklik bu.

bir iki hareket yapardı, işi bitirirdi. Ama şimdi, futbol öyle bir dönemde ki fizik-güç-kondisyon durumunu çok iyi ayarlamak, takım oyunu oynamak çok daha önemli oldu. Bireysel yeteneğin ortaya çıkmasını bile bunlar sağlıyor artık. Çok güçlü olacaksınız, fiziki açıdan da çok iyi durumda olacaksınız. Boy pos da önemli değil. Fizik olarak iyi olmak başka şey. Burada Yıldırım'yı, Emre'yi örnek veriyorum; kısa boylular ama fiziki açıdan çok kuvvetliler ve birebir mücadelelerde yılmıyorlar, yıpratıyorlar. Bu çok önemli bir şey. Bunları yapan futbolcunun zaten bir de yeteneği varsa, ekstra bir topçudur. Türkiye'de maalesef bu nitelikte adam çok az.

▼19 sene en üst düzeyde futbol oynamış biri olarak, liginizin düzeyini nasıl buluyorsunuz? Rekabet açısından ne derece özendirici bir lig Türkiye ligi? 20 sene önce daha mı iyi bir rekabet ortamı vardı, yoksa şimdi mi daha iyi durumdayız?

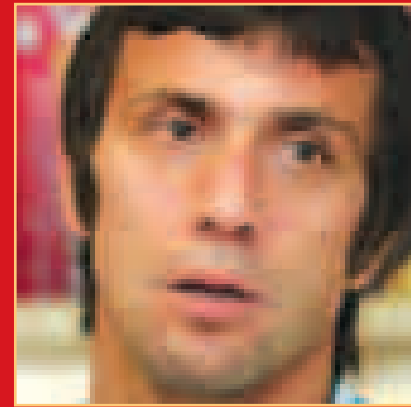
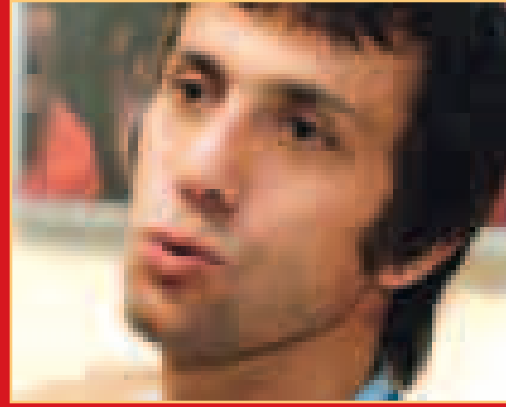
▲Şöyle söyleyeyim; Bir Bursa'yı örnek alalım. Bir zamanlar Bursa deplasmanına düşünerek giderdik. Kazanmanın garantisi yoktu, bazen beraberliğe de sevinirdik açıkçası. Ama şimdi ne Bursa var, ne de onun gibi takımlar. Peki neden böyle oldu? Neden böyle zorlu takımlar kalmadı? Bence bu kulüplerin ve şehirlerin kendi ha-

kim haline geldiler. İşte bunun bir temel nedeni var: Sistem bozukluğu. Kulüpler kendi içlerinde çok iyi organize olamıyorlar.

▼Sadece maddiyatla açıklanabilir bir şey değil bu sanırım?

▲Ben kesinlikle maddiyatla açıklanabileceğine katılmıyorum. İşte diyorlar ki maddi açıdan yetersiz; o zaman baksınlar kendi takımlarında kaç paraya oynuyor futbolcular? Yaşın haklarından kaç para alıyorlar, şehirdeki potansiyel seyircisi, reklam gelirleri, yardım edecek kişilerle beraber hepsini bir hesaplasınlar bakalım. Ondan sonra parasızlıktan şikayet etsinler. Potansiyellerini kullanmıyor ki? Peki Gençlerbirliği neden bu durumda? İnanılmaz bir kulüp oldular. Mükemmel yönetiliyorlar. Onlar bunu nasıl yaptılar? Çünkü kendine göre bir sistem, bir organizasyon ortaya koydular ve bunu devam ettirdiler. Büyükşehir Ankara da bunu yapmaya çalışıyor ama daha yolun başında. Ankara-gücü'ne bakıyorsun, küme düşmeye oynuyor. O kadar taraftarla hem de. Bence kabahati kimse uzaklarda aramayacak, kendi içinde arayacak. Tamam, ekonomik boyutu çok önemli ama Avrupa'ya baksınlar, farklı örnekler bulacaklardır. Ne zengin kulüpleri içinde Real Sociedad

dan bitirdim liseyi. Eğitimle direkt ilgili değil. Bence bakış açısı çok önemli. Eğitim tabii ki şart. Ama en önemli şey şu: İyiyi kötüyü anlayabiliyor musunuz, neyin doğru neyin yanlış olduğunuzu kestirebiliyor musunuz, önünüzde örnekler var mı? O zaman daha ne düşünüyorsunuz ki? Türk futbolcusu maalesef kendini yeterli görüyor, ben buna üzülüyorum. İnanılmaz bir yetenek var ve bunu yeterli görüyorlar. Bakın, Almanya'da, Fransa'da, İtalya'da o kadar yetenek yok. Lakin İspanya, Brezilya, Türkiye yetenek olarak birbirine çok denk ülkeler. Ama bizimkiler yeteneğin ötesine bir şey taşıyamıyor. Tamam, ben bu kadarım diyor. Sonra diyorlar ki gençler niye böyle? Gençler kendini geliştirmeye çalışmıyor ki. Ben genç arkadaşlarımıza bunu anlatmaya çalışıyorum. Diyorum ki, yeteneğiniz var, ama sınırlarınızı zorlayın. Geçenlerde böyle bir diyalog oldu aramızda. İtalyanlarla oynamışlar, bana 'Abi baksana nasıl yapıldılar' falan dediler. Ben de dedim ki onlara; 'İtalyanlarda yetenek yok, onun yerine fizik gücü ve kondisyonlarıyla, birebir mücadeleyle açığı kapatıyor. Ama sizde yetenek var. Yetenek artı fizik güç ve kondisyon olursa iş bitmiş demektir, ezersiniz dedim. Siz bunu bir iş olarak göreceksiniz. Memur nasıl

sabah gidip akşam evine dönüyorsa, bu da sizin işiniz. Bu disiplinle hareket etmelisiniz. Bana göre inanılmaz zor bir meslek futbolculuk. Düşünün, bir yandan bir dolu sektörün ilgisi üzerinizde ve onların yönlendirmeleriyle hareket ediyorsunuz. Diğer yandan da herkes her şeyi çok iyi biliyor. Bu durumda sizin yapacağınız tek şey, bu işi meslek edinmeniz, geleceğinizi hazırlamanız için bu işe her şeyinizi vermeniz. Böylece yönlendirmelerden de, eleştirilerden de çok fazla etkilenmezsiniz.

▼**Kaybolduğunu düşündüğünüz yetenekler var mı?**

▲İsim vermeyeceğim ama çok var. İnanılmaz yetenekli olup kaybolan çok insan var. Hepsi gözlerimin önünde kaybettiler şansını...

▼**Siz Türkiye'nin uluslararası alanda en fazla forma giyen oyuncusunuz. UEFA'nın yüzler kulübüne giren ilk Türk futbolcusu oldunuz. Ve o yüzler kulübü çok kalabalık değil esasında. Yüz kere milli maç, yüz kere Avrupa kupası oynayarak ikisini de başarmak kolay değil çünkü. Müthiş bir kariyeriniz var, burası doğru. Peki siz dünyanın her yerinde futbol oynamış biri olarak bir futbol haritası çıkarabilirdiniz mi? Mesela 'futbolun ekonomisi' daha çok Kuzey Avrupa'da, futbolun yetene-**

yapıyor, ya da Ronaldo'yu seyrettiğim zaman adam o kadar kilo almasına rağmen ne kadar hızlı diyorsun. Tabii bu onların genlerinde olan bir şey. Ama kendilerini geliştiriyorlar. Mesela bir Zidane; inanılmaz bir futbolcu. Baktığın zaman adamın maddi açıdan bir zorluğu var mı? Yok. Ama hâlâ koşuyor, mücadele ediyor. Michael Schumacher'e bakın, adamın yıldı kazandığı para 60-70 milyon dolar. Bu adamı incelemek lazım, Türk futbolcularına göstermek lazım. O bazı şeyleri hedeflediği için kazanmış ve kazanıyor, çünkü hedefi hiç bitmiyor. Sporunun hedefleri hiç bitmez. Takım oyuncusu olarak futbolcunun da hedefleri hiç bitmez.

▼**Sizin için de öyle mi?**

▲Benim için de öyle. Hiçbir zaman bireysel düşünmedim ben. Her zaman kendimi takım oyuncusu olarak düşündüm. Niye kariyerimde bir tane daha şampiyonluk olmasın, niye kariyerimde bir tane daha Türkiye Kupası olmasın? Neden Şampiyonlar Ligi finali veya kupası olmasın? Bunlar bana göre olması gereken şeyler. Futbolcular ya da Anadolu kulüpleri neden 7. olduk neden 5., 4., 3. olmadık diye düşünmeli. Sırf futbolcunun değil; antrenörün, sağlık ekibinin, yöneticilerin herkesin böyle düşünmesi lazım. Başarıya

yansıtması, geliştirmesi.

▼**Saha içerisinde son derece hırçın ama saha dışında orada olduğundan çok daha yumuşak yüzü bir Bülent var. Bu soru size hep soruluyordur. Benim merak ettiğim şey; insanın sahada nasıl bambaşka bir karaktere büründüğü? Bu mümkün mü?**

▲Ama iş ortamıyla saha ortamı çok farklı şeyler. Bu, herkes için böyle. Sorun bakalım başka meslekten birine, özel hayatın mı daha mülayim yoksa iş hayatın mı? Kimse iş hayatımda daha mülayimim diyemez. Benim sporcu kimliğim, karakterim böyle, değiştiremem bunu. Gençliğim de böyleydin şimdi de böyleyim.

▼**Futbol karakterinizi değiştirmek istediğiniz bir an oldu mu?**

▲Hayır. Ben kendi oyun yapımdan, oyun karakterimden çok memnunum. Ama Avrupa'da oynamayı çok istiyordum, gerçekten çok istiyordum. Eğer Avrupa'da oynasaydım Türkiye'dekinden %15-20 daha fazla verimli olurdu.

▼**Hiç teklif gelmedi mi?**

▲Geldi ama kopamadım buradan. Teklifler beni maddi açıdan cezbedemedi. Gerçi bugünkü ortam, ben 22-23 yaşındayken olsaydı, kimse tutamazdı beni. Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nda yarı final oynadık. Kimseden teklif gelmedi me-

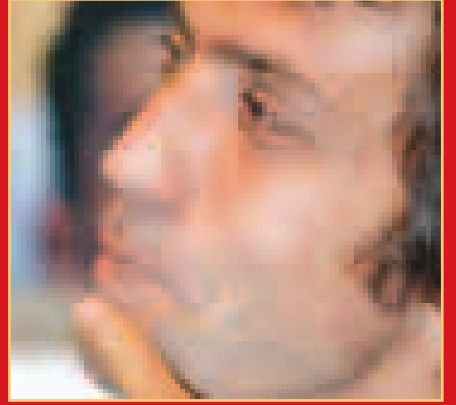
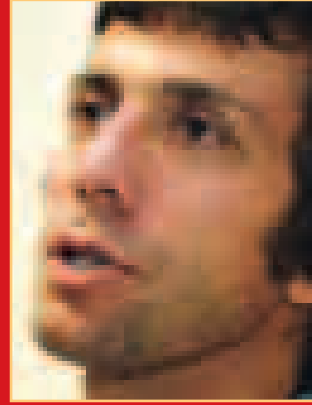
▼**Bu sene ile Galatasaray'ı nasıl buluyorsunuz?**

▲Ligimizde 18 tane takım var ve bunun 4 tanesi şampiyonluğa oynuyor. Birinci olan başarılı da ikinci, üçüncü olan başarısız mı? Bence böyle söylemek lazım. Çünkü biz bir emek veriyoruz, herkes bir emek veriyor, öyle veya böyle alın teri sarf ediyor. Tabii bu bizim işimiz, olması gereken bu. Ama olmadı mı olmuyor, ne yapalım. Galatasaray'ın averaj ile kaybettiği şampiyonluk da var. Bu başarısızlık mı şimdi? Maalesef bizde olaylar aşırıya kaçmaya başladı. Bu da Türk futbolunu zararına.

▼**Futbol Mahkemesi kurulsaydı kötü şeylerden dolayı kimleri yargıladınız?**

▲Ben mahkeme kurmam ama herkes önce kendine bir bakmalı. Televizyona kim çıkıyorsa, kim yorum yapıyorsa, kim yazı yazıyorsa hep iyi yanını güzel yanını yazacak ki insanların bakış açısı değişsin. Kötü yapan olunca da cezalandırılacak. NBA deki gibi 20 maç mesela. Bizim bir Roma maçı vardır Roma'da. Hiçbir İtalyan televizyonu olayları doğru olarak vermedi. Niye vermedi? Çünkü o kötü yüzlerini göstermek istemedi İtalyanlar. Ama biz her şeyi ortada yaşıyoruz. Sonra da kabak bizim başımıza patlıyor.

ir zamanlar Bursa deplasmanına düşünerek giderdik. Kazanmanın garantisi yoktu, bazen beraberliğe de sevinirdik açıkçası. Ama şimdi ne Bursa var ne de onun gibi takımlar. Peki neden böyle oldu? Neden böyle zorlu takımlar kalmadı? Bence bu kulüplerin ve şehirlerin kendi hatalarından kaynaklandı. Sistemini tam oturtamamış takımlar kalıcı başarıyı yakalayamadı. Türkiye'de maalesef böyle bir gerçek var. Yabancı oyuncular konusu da bu durumu olumsuz etkiliyor. Her takımda 5-6 yabancı var. Dört büyükler dışında bu yabancıların Türk futbolcularından üstün yanı var mı? Bu, tartışılır. Daha uzun ömürlü, daha tutarlı bir takım isteyenlerin bir sistem oluşturmaları şart. Bu sistemi üç büyükler dışında oturtmuş takımlar olan Gençlerbirliği ve Denizli neden iyi gidiyorlar? Çünkü her zaman sistem kazanır. Şimdilerde Malatya da bir şeyler yapmaya çalışıyor, ama onlar da belki ekonomik açıdan o kadar iyi değiller. Yani Dört Büyükler dışında iki takım var şu anda.

ği ise Güney Amerika ağırlıklı' gibi şeyler söyleyebilir misiniz?

▲Herkes diyor ki, yok şu sistemi getirelim yok bu sistemi getirelim. Bence dünya futbolunda yeni bir şeyler yaratmak için çok fazla uzağa gitmeye gerek yok. Dünya futbolu ve İngiltere çok büyük bir facia yaşadı. Hillsborough'da onlarca insan öldü. Ama sonra ne oldu? İngilizler kühahlarını önlerine koydular ve futbol devrimi gerçekleştirdiler. Alsınlar, aynı sistemi getirip, oturtsunlar. Futbolcuya nasıl para ödeniyor orada? Haftalık. Kim ödüyor? Federasyon. Her şey o kadar basit ki, zorlaştıran bizleriz başka kimse değil. Dünyanın futbol haritası nasıl çıkar bilemem ama haritanın önemli bölgelerini biliyoruz.

▼**Fotoğraf albümünüz inanılmaz kabariktır herhalde? Kimlerle oynadınız, saymak mümkün değil. Biriktiriyor musunuz bunları?**

▲Forma biriktiriyorum sadece. Fotoğraf albümüm yok.

▼**İnsan bazı futbolculara karşı özel bir saygı duyar ya, siz de büyük isimlerle oynadınız! Onun yeri ayrı kafamda dediğiniz bir yetenek var mı?**

▲Sırf oynamakla değil, seyrettiğinizde de fark ediliyor. Bir Ronaldinho'yu seyrettiğin zaman ya bu adam bu hareketi nasıl

böyle ulaşılır.

▼**Hangi Galatasaray daha zevkliydi? Sizin oynadığınız üç kuşak Galatasaray var.**

▲Ayrım yapmam mümkün değil. O dönemdeki düşünce yapısı, futbol ortamı, futbola bakış açısı çok farklı. Tecrübeli oyuncularla oynadığım zamanlarda mesela Şampiyonlar Ligi yarı finaline çıkmıştık; o zaman da büyük bir hevesi, büyük bir hazzı. Benim için her başarı çok önemlidir. Ayırt etmek bence yanlış. Çünkü onu sırf siz yaşamadınız, onu yaşayan birçok futbolcu, birçok emek sarf etmiş insan var. Tabii ki UEFA Kupası çok önemli. O dönemdeki bütün zorluklara rağmen o kupanın gelmesi çok önemli. Türk futbol tarihinin değişmesi açısından önemli. Mesela Mustafa Denizli'yle kimsenin şans vermediği bir dönemde yarı finale çıktık. Bunlar Türk futbolunun pozitif yönde değişimini sağlayan şeyler.

▼**Unutmadığınız maç var mı?**

▲Benim çok üzüldüğüm bir maç var, Werder Bremen maçı. O sene adamlar şampiyon oldu. Biz kazansaydık, belki biz şampiyon olacaktık. Bence dünyada hiçbir futbolcu, birbirinden çok da farklı değil. Fazlalık, kendi bireysel yeteneklerinin yanında kendi düşüncesi, kendi oyun yapısı ve bunu takım oyuncusu olarak takıma

sela. O zaman menajerlik sistemi yoktu. Gerçi hâlâ Türkiye'de menajerlik sistemi doğru dürüst oturmamış. Hakkıyla çalışan çok küçük bir kesim var. Ama o zaman bu kadar bile yoktu. Avrupa'nın gözü Türkiye'de değildi, çok televizyon kanalı yoktu. Transfer de olmadı bu yüzden.

▼**Biz sürekli futbolu tartışıyoruz. MHK'yi Federasyonu, takımları, yöneticileri, futbolcuları... Hep birilerini suçluyoruz ve sahada oynanan oyunu töhmet altında bırakıyoruz. Buna üzülmüyor musunuz?**

▲Alınsanız ne olacak? Mikrofon sizde mi? Hayır! Kalem sizde mi? Hayır. Avrupa'da böyle bir şey var mı? Hayır! Futbolcular bir araya gelmedikçe, birlik olmadıkça, bunlar olacak mı? Olacak! Bu kadar basit.

▼**Peki neden örgütlenemiyor futbolcular?**

▲Bizde de kabahat var. Bunu kabul etmek lazım. Ama beş sene içerisinde bir şeyler değişecek. Bakın görün.

▼**Olursa neler toparlanırsa?**

▲Futbolcular inanılmaz güçlenir. İtalya'da tatil zamanını futbolcular belirliyor. İlk yarı biz maçları çarşamba-pazar oynamak istiyoruz, dediler. İlk yarı öyle oynandı. Çünkü uzun yaz tatili yapmak istiyorlardı. Orada futbolcu televizyon gelirlerinden bile para alıyor.

▼**Türk futbolunun geleceğini kötü mü görüyorsunuz?**

▲Herkes öyle ya da böyle bir şeyler yapmaya çalışıyor, bu iyi bir şey. Ama ben bazen bu sektöre yıllarını vermiş biri olarak üzüldüyorum. Çünkü iyi bir şeyler yapmak için gerçekten her şeye iyi yönden bakmak lazım. Öncelikle profesyonelce davranmamız lazım. Futbola kim ilgileniyorsa, taraftar da dahil, profesyonelce bakması lazım. Ve güzelliklerden konuşmamız lazım. Ama biz konuşmuyoruz.

▼**Yığınla anınız vardır, uzun bir futbol geçmişi söz konusu. Futbolu bıraktığınız gün, kitap yazmak gibi bir niyetiniz olacak mı?**

▲Niyetim var. Yaşadıklarımı paylaşmak istiyorum. Ama paylaşırken bazı şeyleri de söylemekten çekinmeyeceğim. Şimdiye kadar kendimle ilgili hiçbir olayı basına, televizyona ya da birilerine taşımadım. Ama kitapta bunu yapmak istiyorum.

▼**Doğrusu da bu değil mi?**

▲Ben o bakımdan kendimi içine kapanık bir insan olarak görüyorum. Aile yaşantım da öyle. Ailede yaşananları dışarı aksettirmiyorum. Bu benim huyum. Ama kitap yazacaksam, her şeyin doğrusunu, bütün yaşadıklarımı yazacağım. ■

Adalet ligin temeliydi!

Futbol tarihimizin ilk yıllarından itibaren lig maçlarının yanı sıra takımların karşı karşıya geldiği farklı organizasyonlar yapmak bir adet haline almıştı. Lig maçları sürerken ya da lig bittikten sonra takımlar çeşitli vesilelerle müsabakalar yapmaya devam ederlerdi. Örneğin geçen aylarda okuyucuların dikkatini çektiğimiz "1932 Kraliçe Kupası" bu tip bir organi-

kendileri koyarak bir turnuva tertip ediyorlardı. 1955 yılında bu kupanın ehemmiyeti çeşitli nedenlerle artmıştı. Her şeyden önce Milli Türk Talebe Birliği'nin de girişimiyle bu kupa "Atatürk Kupası" adını almıştı. İstanbul Üniversitesi bahçesindeki Atatürk heykelinin de 19 Mayıs Gençlik Bayramında açılışının yapılacağı ayda düzenlenen

bu organizasyon için Talebe Birliği, bronzdan özel bir Atatürk heykeli yaptırmıştı. Ancak kupanın önemini ve heyecanını arttıran diğer bir husus o sene ligin çok çekişmeli bir hal almış olmasıydı. Şampiyon ile ikinci arasında puan farkı olmamış, şampiyon Galatasaray, Beşiktaş'ın elinden kupayı averaj farkı ile alabilmişti. Yine ligde dördüçlük maçında, Adalet ve Vefa arasındaki karşılaşma kırıncı kırana geçmişti ve taraflar herhangi bir rövanşı iple çekmekteydiler. Bu durum Beşler Kupası maçlarının heyecanını had safhaya yükseltmişti.

4 Mayıs 1955 tarihi itibarıyla beş takım: Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe, Adalet ve Vefa turnuvasının kurallarına ilişkin mutabakata varmışlardı. Buna göre turnuva esnasında takımlar iki adet lisanssız futbolcu oynatabileceklerdi. Böylece takımlar yeni transferlerini deneme fırsatını da elde edeceklerdi. Sadece Fenerbahçe maçı için bu hak bir oyuncu ile sınırlandırılmıştı. Maçları idare etmek için İtalya'dan iki hakem davet edilecek ve bunlar on beş gün boyunca İstanbul'da misafir edilecekti. Bu karardan Türkiye liginin en önemli sorunlarından birinin o zaman da "hakem sorunu" olduğu anlaşılıyor. Tek maçlı lig usulünün takip edileceği turnuvada avaraj nazarı dikkate alınmayacaktı. Bu kurallara riayet etmeyen kulüp beş bin lira ile cezalandırılacak, antlaşmaya imza attığı halde turnuvaya katılmayan takım ise on bin liraya mahkum edilecekti.

Prestij Maçları

Turnuva 7 Mayıs 1955 Cumartesi günü Mithatpaşa Stadi'nda yapılacak olan Adalet-Vefa ve Galatasaray-Beşiktaş maçları ile başladı.

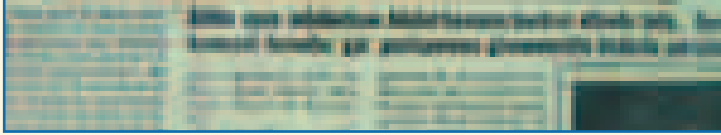

hatpaşa Stadi'nda yapılacak olan Adalet-Vefa ve Galatasaray-Beşiktaş maçları ile başladı. Özellikle ikinci maç herkesin dört gözle beklediği bir müsabakaydı. Zira averaj farkı ile şampiyon olan Galatasaray'ın rüştünü ispat etmesi için bu maçı mutlak kazanması gerekiyordu. Bu nedenle bu maçın önemi taraflar ve kamuoyu için lig maçlarının fevkindeydi. Adalet-Vefa maçı da ligin bir rövanşı niteliğindeydi ve Adalet ligdeki sürpriz çıkışını bu maç ile taçlandırmak istiyordu. Basının ve futbol camiasının muradı ise bu turnuvanın ligdeki sinir harbinden uzak olmasıydı.

Adalet'in Beş Dakikada İki Golü

Turnuvasının ilk günündeki sonuçlar şöyleydi: Beşiktaş:1-Galatasaray:0 ve Adalet:4-Vefa:1. Galatasaray çok atak oynamasına ve birçok pozisyona girmesine rağmen Beşiktaş'ın tek golüne cevap veremeyince sahadan yenik ayrılmıştı. Maçın kahramanı ise sayısız Galatasaray akınına yaptığı kurtuluşlarla durduran kaleci Bülent'ti. İkinci gün maçları ise Fenerbahçe-Vefa ve Beşiktaş-Adalet arasındaydı. Fenerbahçe çok da iyi oynamadığı maçı galip ayrılmasını bildi. Bir gol düellosu şeklinde geçen maçı Sarı Kanaryalar 3-2 kazandılar. Günün asıl önemli maçı bir gün öncesinin galipçisi Beşiktaş ve Adalet arasındaydı. Maçta bir gün öncesinin yorgunluğunu taşıyan Beşiktaş'tı. Oyle ki Kara Kartallar sahada adeta yoksular. Çok güzel bir oyun çıkartan Adalet karşısında, Beşiktaş'ın gururu yine kalecisi Bülent'ti. Ancak onun çabaları bu sefer çok bir işe yaramadı ve Adalet 5 dakikada bulduğu iki golle Beşiktaş'ı mağlup ederek turnuvasının esas takımı olduğunu ispatladı. İlk hafta maçlarının bir özelliği maçları daha gelmemiş olan İtalyan hakemlerin yerine Türk hakemlerinin yönetmiş olmasıydı.

G. Saray, Adalet'e dün nihayet yenildi: 3-1

Tarihten bir yaprak

zasyondur. Takımlar kendi aralarında maçlar yaptıkları gibi, muhtelit (karma) takımlar oluşturup İstanbul'a gelen yabancı takımlarla maç yaptıkları da oluyordu. Uzun lafın kısası, futbolun keyfi lig maratonu dışında da devam ediyordu.

Atatürk Kupası

Bu organizasyonlar içinde en önemlilerinden biri "Beş Büyükler Kupası"ydı. Ligin sonunda ilk beş sırayı alan kulüpler kendi aralarında anlaşarak ve tüm kuralları

Beş büyükler antrenmanda

İlk hafta maçlarından sonra dinlenen beş büyükler tek antrenmanlarını hafta içi Perşembe günü kendi sahalarında yapmışlardı. Galatasaray'ın teknik direktör Gündüz Kılıç'ın riyasetinde ve tam kadro olarak Kağıthane'de yaptığı idmana, gelecek sezon istirahat etmeyi düşündüğünü açıklayan kaleci Turgay da katılmıştı. Beşiktaş Cihat Arman'ın idaresinde Şeref Stadyumunda antrenmanını yaparken, Fenerbahçe kendi stadında hafif sakatlığı olan Lefter'in de katılımıyla kupa maçlarına hazırlıklarını sürdürmüştü. Turnuvaya iyi başlayan Adalet'liler ise Eyüp'te antrenörleri Halil'in kontrolünde çalışmış, daha sonra nazari ders görmüşlerdi. Vefa ise Rebii'nin istifası ile antrenörsüz kalmış, bu görevi kaptan Galip ifa etmeye mecbur olmuştu.

Kırmızı-Beyazlıların Talihsiz Yenilgi

Turnuvanın ikinci haftasına 14 Mayıs 1955 Cumartesi günü oynanan Galatasaray-Vefa ve Fenerbahçe-Adalet karşılaşmaları ile devam edilmişti. Maçtan mutlak surette galip ayrılacağı düşünülen Galatasaray, taraftarlarını hayal kırıklığına uğratmıştı. Vefa'nın elinden yakayı zor kurtaran Galatasaray'da ligin yorgunluğu bariz bir şekilde açığa çıkmıştı. Turgay'ın forma giymediği maçta yeni transferler de çok göz doldurmamışlardı. İki takım sahadan 2-2 berabere ayrılmışlardı. Aynı gün turnuvanın sürpriz ekibi ilk mağlubiyetini Fenerbahçe karşısında tartışmalı bir golle almıştı. Herkesin büyük işler bek-

lesiyse sahadan galip ayrılmasını bilmişti. Fenerbahçe'nin golünün ofsayt olduğuna dair tartışmalar Adalet'in oyuncularının morali üzerinde aksi tesir yapmış ve konsantrasyonlarının bozulmasına yol açmıştı.

Herşeye Rağmen Ezeli Rekabet

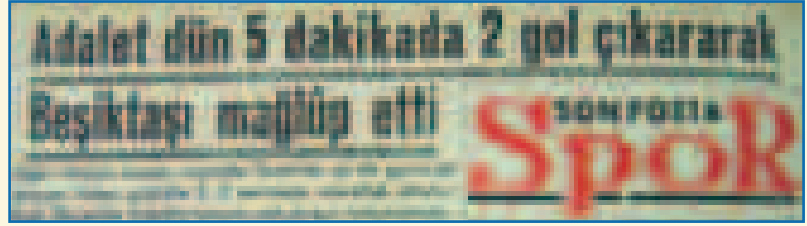
İkinci haftanın ikinci maçları ise Galatasaray-Fenerbahçe ile Beşiktaş-Vefa takımları arasındaydı. Aslında puan durumuna göre ehemmiyeti diğer maçlardan farksız olan bu iki takımın maçı ezeli rekabet dolayısıyla hemen gündemin ilk sıralarına yükselmekte gecikmedi. Galatasaray sahaya kalecisi Turgay olmak üzere daha organize bir takım sürdü. Cimbomun B.Ali, Kadri ve Saim'in ayağından bulduğu 3 gole karşılık Sarı Kanaryalar Lefter ve Basri'nin ayağından ancak iki gol ile mukabele edebilmişlerdi. Bu galibiyetle Galatasaray turnuvadaki iddiasını devam ettirebilirdi. En azında Fenerbahçe ile yakın bir konuma kavuştu. Önceki diğer maçların aksine İtalyan hakemin yönettiği maç sonrası Fenerli taraftarların "yuh" çekmeleri basında eleştiri konusu olmuştu. Aynı gün Beşiktaş Vefa'yı 5-2 gibi net bir skor ile geçerken puan cetvelinde üst sıralara tırmanmış, Vefa'yı ise cetvelin dibine itmişti.

Adalet Cimbom Karşısında

Turnuva'nın üçüncü haftası ise artık düğümü çözecek olan Galatasaray-Adalet ve Beşiktaş-Fenerbahçe maçlarına ayrılmıştı. Dört takımdan kupaya en yakın olan oynadığı futbol ile göz doldurmuş ve herkesin takdirine mazhar olmuş Adalet'ti. Ancak diğer kurt takımlar da onun arkasında nefeslerini hissettirmeye devam ediyorlardı. 19 Mayıs günü Gençlik Bayramı kutlamaları dolayısıyla özellikle Mithatpaşa Stadyumunda program yoğun olduğu

için Adalet-Galatasaray maçı 18 Mayıs gününe alınmıştı. Turnuvanın en kritik maçlarından birisi olan bu maç ile Adalet lider konumunu korumak, Cimbom ise turnuvadaki şansını sürdürmek istiyordu. Otoritelerin favorisi Adalet'ti. Takımla-

rın kadroları şu onbirlerden oluşuyordu: Adalet-Ömer, Fahri, Ahmet, Salahattin, Cahit, Ayhan, Turan, Erol, Necmi, K.Erol, Salim. Galatasaray-Turgay, Kamil, Tayyar, Coşkun, Ergun, Saim, Neçdet, Suat, Ali, Kadri, Suat. Maçın hakemi ise İtalyan Scaramella idi. Oyuna hızlı başlayan Kırmızı-beyazlılar üstünlüklerini çok kısa bir sürede kurdular ve oynadıkları güzel futbol neti-

cesinde K.Erol ve Turan'ın golleri ile ilk yarıyı 2-0 önde kapattılar. İkinci yarıda bir ara Sedat'ın golü ile ümitlenen Galatasaray'ın son umutlarını da Turan'ın kendisinin ikinci takımının üçüncü golü aldı götürdü. Böylece hem bu maçta hem de turnuva boyunca iyi top oynayan ve sadece tartışmalı bir golle Fener'e yenilen Adalet, kupa çok yakınlaştı.

Bir Gol Düellosu

Kupa'nın gerçek sahibini ise 19 Mayıs bayramında karşılaşacak Beşiktaş-Fenerbahçe maçı tayin edecekti. Takımlardan galip gelecek herhangi birisi Adalet ile final maçı yapacak ancak beraberlik durumunda Adalet Beş Büyüklerin en büyüğü olacaktı. Maçın ilk yarısı son erdiğinde büyük ihtimalle herkes Adalet-Beşiktaş muhtemel finalini düşünmeye başlamıştı bile. Zira oyuna çok hızlı başlayan Beşiktaş Nazmi(2) ve Ercan'ın golleriyle ilk devre sonunda soyunma odasına 3-0 gibi net bir skor ile gitmişti. Ancak ikinci yarı sahadan çok farklı bir Fenerbahçe vardı. Özellikle son zamanlarda formsuz olan Lefter'in güzel oyunuyla ateşlenen Sarıkanaryalılar ikinci yarının ilk 28 dakikasında Burhan'ın ayağından üç gol bularak kupaya ortak olduklarını gösterdiler. Fenerbahçe'nin maça böyle asılması karşısında Beşiktaş biraz daha toparlanmaya çalıştı ve maçın bitimine 11 dakika kala Coşkun'un golü ile tekrar umutlandı. Ancak maçın son beş dakikasına girildiği anda Lefter'in Fikret'e güzel bir ara pas vermesi ve onun da 18 pastan falsollu bir vuruşla topu köşeden içeriye sokması maçı berabere sonuçlandırdı.

Adalet Şampiyon

Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın berabere kalması ile Adalet kupanın sahibi oldu. Böylece bir süredir çıkışta olan ancak ligde hakettiği yere gelememiş olan Kırmızı-Beyazlılar bu kupayı alarak emeklerinin neticesini bir şekilde elde etmiş oluyorlardı. Spor basını da oynadıkları güzel futbol ile bu kupayı en fazla Adalet'in hakettiğini teslim ediyordu. Adalet'in kupayı alması aynı zamanda diğer takımların da başarılardan çok fazla uzakta olmadıklarının bir belirtisiydi. ■

lediği Adalet Sarı Kanaryaların adından etkilenip gereğinden fazla tedbir almış ve kendi sahasına kapanmıştı. Bu sebeple çok etkisiz ataklar yapan Adalet karşısında Fenerbahçe tecrü-

Ertuğrul Sağlam

Tavan yapmak istiyorum

Futbolculuk yaşamında efendiliği, örnek profesyonelliği ve üst düzey oyuncu kişiliğiyle gönüllere taht kurmuştu. Şimdi teknik adamlık yaşamında aynı düzeyde yürüyor. Ve Samsunspor'daki yükselişini tamamlayıp önce büyük takımlarda, sonra da Milli Takım'da çalışmayı hedeflediğini söylüyor.

Hande Vardar

▼Samsunspor'da futbola başladınız, sonra Beşiktaş forması altında futbol yaşantınızı sürdürdünüz. Beşiktaş'tan sonra ise tekrar yuva döş yaptınız. Futbolcu olarak oynadığınız takımda şimdi teknik direktörlük yapıyorsunuz ve bu süreç çok kısa bir sürede gerçekleşti. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Futbolu bırakır bırakmaz kulübümden antrenörlük teklifi gelince, kabul etmek zorunda kaldım. Çünkü hedefleri, idealleri olan bir insanım ve bu da hedeflerim açısından iyi bir fırsattı. Aslında futbolu bıraktıktan sonra en azından bir sene yurtdışına çıkıp hem yabancı dilimi hem de futbol konusunda kendimi geliştirmek istiyordum. Fakat kulüpten böyle bir teklif gelince, Samsunspor'u yuvam gibi gördüğüm için, yardımcı antrenör olarak göreve başladım. Önce Multescu ile sonra da Erdoğan Arıca ile çalıştım, ardından teknik sorumlu olarak göreve başladım. Tabii ki benim açımdan çok erken bir geçişti bu. Ama şunu da söylemek istiyorum, benim açımdan bazı sıkıntıları olsa da erken işe başlamak

u bir gerçek, yeni gelen nesil geçmişi çok iyi değerlendirip, kendi geleceğini ona göre düzenleyebiliyor. Hakikaten çok kültürlü, çok kaliteli, profesyonelliği çok daha iyi bilen ve yaşayan bir nesille karşı karşıyayız. Dolayısıyla Türk futbolunun son dönemdeki gelişmesine baktığımız zaman, işin aslının bu olduğunu görüyoruz. Yeni nesil gerçekten çok akıllı, kültürlü, bilgili ve profesyonelliği üst seviyede yaşayan oyuncularından oluşuyor. Bu da beraberinde antrenörlere belli sorumluluklar ve yükümlülükler getiriyor. Antrenör şunu biliyor, karşısında bilgili, kültürlü, çağın gereklerini yerine getiren ve futbolda son dönemde yaşanan gelişmeleri yakından takip eden bir topluluk var. Dolayısıyla o da bu insanlara hitap ettiği için onlardan çok daha iyi bilmek, onlardan daha fazla olayı yaşamak hem genel kültür hem futbol bilgileri açısından sporcusundan çok daha kültürlü olmak durumunda.

bu işte daha erken yol almama sebep oldu. Dolayısıyla bu işin zorluklarıyla biraz daha erken yoğunlaşmaya başladım. Sonucunda da bu işi alımızın akıyla yaptığımızı düşünüyorum. Çok önemli bir mesafe katettik gibi gözüküyor. Erken başlamanın sıkıntıları yaşamakla beraber birtakım avantajları da kendi lehimize çevirmiş olduk. ▼Çok mütevazı, çok mazbut bir yaşantınız var; bu özel hayatınızda da futbol yaşantınızda da böyle. Disiplinli bir insan mısınız?

▲Ben sporculuk döneminde de antrenörlükte de bu işin nasıl yapılması gerektiğini bilen, bu işin kuralları neyse onları yapmaya gayret eden bir insan oldum. Bu benim için bir hayat tarzıdır ve bu hayat tarzının futbola yansımasıdır. ▼Futbolcularınız da böyle olmasını ister misiniz? Benim futbolcum işte şöyle olmalı dedğiniz şeyler var mı?

▲Tabii ki var. Ben profesyonelliği futbol oynadığım dönemde hep en üst seviyelerde yaşamaya çalıştım. Dolayısıyla kendi futbolcularımın da böyle olmalarını istiyorum ama zaman içerisinde değişik karakterli futbolcularla da çalışmak zorunda kalabiliyorsun. Ancak genel anlamda değerlendirdiğimiz zaman sporcunun hem işini seven hem de işin gereklerini tam anlamıyla yerine getiren kişiler olmasını

ezen başında, eksik olmasın başkanımız iyi niyetle ve çok da fedakârlık yaparak gerçekten tecrübeli futbolculardan kurulu bir kadro oluşturdu. Zaman içerisinde sporcu kardeşlerimizden çok daha değişik şeyler bekliyorduk, olaylar beklentimize ters bir şekilde gelişti. Ve şuna karar verdik; bizim hedefimizle, ideallerimizle, kulübümüzün vizyonu bu kardeşlerimizin düşünce yapısı birbirine uymuyor. Dolayısıyla bir an evvel hem bizim, hem onların menfaati ve geleceği açısından hem de kulübün geleceği için bu ayrılığı gerçekleştirme zorunluluğu ortaya çıktı. Ve başkanımızın desteğiyle bu operasyonu yaptık. Zaman bize şunu gösterdi; gerçekten iyi teşhis koymuşuz, tespitleri iyi yapmışız, tedavi yöntemlerini iyi hayata geçirmişiz.

Futbolculuk antrenörlükten çok daha kolay. Antrenörlükte, elinizde olan malzeme ve enstrümana göre hareket etmek zorundasınız. Birçok insanın sorumluluğu üzerinizde. Ben şunu söylemek istiyorum; biz takımı fiziksel yönden antrene ederken, zihinsel ve psikolojik yönden de katkı vermek zorundayız. Çünkü antrenörlük öyle bir iş ki, siz sporcunuzu ne kadar çok fiziksel olarak hazırlarsanız hazırlayın, ne kadar iyi antrene ederseniz edin, sporcunun özel hayatındaki bir problemi, bu iş hayatı ile ilgili olabilir, ailevi olabilir, herhangi bir problemi sahaya yansıtması, saha içine taşınması, yapmış olduğunuz bütün hazırlıkları bir anda yok edebiliyor. Dolayısıyla sporcunu performansını düşürebilecek bütün olumsuz etkenleri ortadan kaldırmak zorundasınız. Bu da size çok büyük sorumluluk getiriyor. Futbolcunun bütün sorunlarıyla uğraşmak zorundasınız.

tabii ki istiyorum. Fakat antrenörlükte her şey istediğiniz gibi olmuyor. Bazen takım bütünlüğünü korumak uğruna, içerideki disiplini bozmadan tavizler vermek zorunda kalıyoruz açıkçası. Zaten işin ana kuralı şu; takım bütünlüğünü bozmadan, birlik-beraberlik içerisinde, ekip ruhunu zedelemeden bu işi sürdürebilmek. Bu da Samsun'da sağlanmış gibi duruyor.

▼Ülkemizdeki futbolcuları profesyonel ligde yeterli görüyor musunuz?

▲Şu bir gerçek, yeni gelen nesil geçmişi çok iyi değerlendirip, kendi geleceğini ona göre düzenleyebiliyor. Hakikaten çok kültürlü, kaliteli, profesyonelliği daha iyi bilen ve yaşayan bir nesille karşı karşıyayız. Dolayısıyla Türk futbolunun son dönemdeki gelişmesine baktığımız zaman, işin aslının bu olduğunu görüyoruz. Yeni nesil gerçekten çok akıllı, kültürlü, bilgili ve profesyonelliği üst seviyede yaşayan oyuncuların oluşuyor. Bu da beraberinde antrenörlere belli sorumluluklar ve yükümlülükler getiriyor. Antrenör şunu biliyor, karşısında bilgili, kültürlü, çağın gereklerini yerine getiren ve futbolda son dönemde yaşanan gelişmeleri yakından takip eden bir topluluk var. Dolayısıyla o da bu insanlara hitap ettiği için onlardan çok daha iyi bilmek, onlardan daha fazla olayı yaşamak hem genel kültür hem futbol bilgileri açısından sporcusundan çok daha kültürlü olmak durumunda.

▼Samsunspor'da sezon ortasında bir kriz yaşandı, bazı futbolcular kadro dışı bırakıldı sonra yeniden oynamaya başladılar. Bu kriz nasıl atıldı?

▲Sezon başında eksik olmasının başkanı- mız iyi, niyetle ve çok da fedakârlık yaparak gerçekten tecrübeli futbolculardan kurulu bir kadro oluşturdu. Zaman içerisinde sporcu kardeşlerimizden çok daha değişik şeyler bekliyorduk, olaylar bek- lentimize ters bir şekilde gelişti. Ve şuna karar verdik, bizim hedefimizle, idealleri- mizle, kulübümüzün vizyonuyla bu kar-deşlerimizin düşünce yapısı birbirine uy- muyor. Dolayısıyla bir an evvel hem bi- zim hem onların menfaati ve geleceği açısından hem de kulübün geleceği için bu ayrılığı gerçekleştirmeye zorunluluğu or- taya çıktı. Ve başkanımızın desteğiyle bu operasyonu yaptık. Zaman bize şunu gösterdi; gerçekten iyi teşhis koymuşuz, tespitleri iyi yapmışız, tedavi yöntemlerini de iyi hayata geçirmişiz. Hem onlar ken- di geleceklerini yönlendirmek için uygun bir fırsat buldular hem de Samsunspor geleceği, hedefleri açısından kendi vizyo- nuyla, kendi düşünce yapısıyla uyuşma- yan futbolculardan kurtuldu. Ve yerine, Samsunspor'un gelecekteki başarısını oluşturacak, kadronun altyapısını teşkil edecek sporcuları yavaş yavaş kadromu-

za katmaya başladık. 3-4 arkadaşımızın ayrılığından sonra bildiğiniz üzere tran- fer yapmadık. Altyapıdan gelen gençleri kadromuza katmaya başladık. Şu anda Samsunspor'un kadrosu içerisinde de sık sık yer bulmaya başladılar. Hem maddi açıdan kulübümüz rahatladı, hem de da- ha kişilikli, daha kaliteli. Samsunspor'un gelecekteki başarısını oluşturacak futbol- cular kazandık.

▼Sizin en önemli özelliklerinizden bir ta- nesini de hiçbir yerden kötü bir şekilde ayrılmamış olmanız. Bu, futbolcu kişiliğiniz- le mi alakalı yoksa yapınız mı böyle?

▲Benim genel bir felsefem vardır. Bazı prensiplere göre hareket ederim. Bunlar- dan birincisi, bu- lduğum cami- aya layık olmak için elimden gelen her şeyi yapmak- tır. Bunun yanı- da, hayatımdaki en büyük prensip- lerden biri, aldı- ğım paranın hak- kını verme müca- delesidir. Ben bir yerden para kaza- nıyorsam, bu pa- rayı son kurşuna kadar hak etmek zorundayım. Dola- yısıyla bu düşünce içerisinde gerek özel hayatımı ge- rekse iş hayatımı bir program ve di- siplin altında yaşa- ma zorunluluğu çı- kıyordu ortaya. Bunun dışında eks- tra bir şey yap- mam, yapmadım da. Bir sporcunun sorumlulukları vardır; ben onları yerine getirdim futbol hayatım boyunca. Yıldız bir futbolcu olarak, ka- muoyuna ve özellikle sporun çok sevildiği gerçeğinden hareket ederek bizleri kendi- ne örnek alan gençlere iyi mesajlar ver- menin mücadelesi içindeyim bugüne ka- dar. Şükürler olsun, futbol oynadığım dö- nemde de futbolu bıraktıktan sonra da ve antrenör olduğum dönemde de geçmişte- ki davranışlarımın karşılığını hep olumlu biçimde gördüm insanlardan.

▼Futbol oynamak mı daha güzel yoksa antrenörlük yapmak mı?

▲Futbolculuk çok daha güzel ve kolay. Çünkü antrenörlükte elinizde olan malze- meye hareket etmek zorundasınız. Birçok insanın sorumluluğu üzerinizde. Biz takı- mı fiziksel yönden antrene ederken, zi- hinsel ve psikolojik yönden de katkı ver-

mek zorundayız. Çünkü antrenörlük öyle bir iş ki, siz sporcunuzu ne kadar çok fiziksel olarak hazırlarsanız hazırlayın, ne kadar iyi antrene ederse- niz edin, sporcunun özel hayatındaki bir proble- mi, bu iş hayatı ile ilgili olabilir, ailevi olabilir, herhangi bir problemi sahaya yansıtması, saha içine taşınması, yapmış ol-duğunuz bütün hazırlık- ları bir anda yok edebili- yor. Dolayısıyla sporcu-

nun per- formansını düşürebile- cek bütün olumsuz etkenleri ortadan

kaldırmak zorundasınız. Bu da çok büyük sorumluluk getiriyor. Futbolcunun bütün, sorunlarıyla uğraşmak zorundasınız.

▼Türkiye'de antrenörlük yapmak zor de- ğil mi? Çünkü burada her şey kazanma- ya endeksl, yenildiğiniz takdirde hemen eleştirir bombardımanına tutuluyorsunuz.

▲Kesinlikle. Ülkemizde bir antrenörü yargılarken maalesef sadece aldığı gali- biyetlere ve ligdeki puan sıralamasına bakılıyor. Bu antrenör, bu insan hangi şartlarda oralarda bulunuyor ve ona ba- şarılı olması için ne gibi imkânlar sunul- yor? Artı, alttan kaç sporcu çıkarmış, ta- kımına kaç yeni eleman katmış ve bunun yanında ortaya nasıl bir futbol koymuş, hangi anlayışla takımı oynatıyor?.. Bunla- rın hiçbirine bakılmıyor. Bu da tabii çok büyük baskı oluşturuyor. Özellikle son dönemlerde birçok antrenör kazanmak

uğruna futbolun güzelliklerini bir kenara atıyor ve sadece nasıl galip gelirim; bu- nun mücadelesini vermeye başlıyor. Bu da hem futbolu çirkinleştiriyor hem de fut- bolun gelişmesi adına birçok güzelliği ke- nara atıyor. Bu baskı sadece antrenörler üzerinde değil üstelik. Sporcular da aynı şeyden şikayetçi. Maalesef ülkemizde ga- libiyetten başka hiçbir sonuç kimse tara- fından kabul edilmiyor. Bu da hem spor- cuyu hem antrenörü hem taraftarı baskı altına sokuyor. Ve bunun sonucu olarak sporcular da kazanma adına 'her yol mübahdır' felsefesinden yola çıkarak hoş olmayan şeyler yapıyorlar. Dışarıda çok daha karakterli, kişilikli insanların saha içerisinde kazanmak adına karakter de- ğıştirdiğini görebiliyoruz. Bu anlayışın değişmesi şart. Artık hepimizin futbolun sadece bir spor olduğunu, barış ve kar-deşlik içerisinde yaşanması gerektiğini hatırlamamız gerekiyor. İnşallah bu, en kısa zamanda gerçekleşir. Son zamanda yaşanan şiddetin ve terörün altında yatan en büyük sıkıntı budur.

▼Beğendiğiniz antrenörler kimler? ▲Futbolcuyken bir sürü dünya çapında, kendini kanıtlamış antrenörlerle çalıştım. Futbolu bıraktıktan sonra da antrenör ol- mayı kafama koyduğum için her antre- nörden beğendiğim şeylerini aldım. Bu- nun tersi de oldu. Bir antrenörün neler yapmaması gerektiğini de iyi analiz et- tim. Baktığınız zaman, Fatih Terim, Feld- kamp, Scala, Toschack, Erdoğan Arıca, Rasim Kara, Bülent Unger, Fuat Yaman gibi çok üst düzey antrenörlerle çalışmam benim için çok büyük avantaj oldu. On- lar sayesinde deneyimlerimi kendi antre- nörliğüme taşıdım ve şimdi yavaş yavaş bunları uygulamaya çalışıyorum. Ama şu bir gerçek ki, daha merdivenin daha ilk basamağındayım. Öğrenmem gereken çok şey var.

▼Beşiktaş'ın unutulmaz yıldızlarındansı- nız. Şimdi dışardan biri olarak Beşiktaş'ı nasıl buluyorsunuz? ▲Bu sene çok şanssız bir dönem geçir- diler. Özellikle Del Bosque ile sezona bü- yük umutlarla başlandı ve çok transfer yapıldı. Bu değişimin sıkıntılarını yaşadılar. Ama Rıza Hoca'nın gelmesiyle orta- ya güzel bir tablo çıktı. İnşallah önümüz- deki sezon daha başarılı olurlar. Onun başarısı bizim için çok önemli. Hem bir kardeşi olarak hem aynı amaç uğruna

mücadele etmiş bir arkadaşı olarak Türk antrenörlüğü adına, Rıza Hoca'nın Beşik- taş'ta başarılı olması bizi çok memnun edecek ve Türk antrenörlüğü adına yeni bir sayfa açılmış olacak. ▼Samsunspor'u nasıl değerlendirirsiniz? ▲Sezon başındaki kadromuzdan Erman, Ali Akdeniz, Cenk, kaleci Göksel, Evren, Tamer ve Şenol takımında banko oynayan isimleri de onları çeşitli sebeplerden do- layı kaybettik. Bu konuya girmek istemiyo- rum, 'sebepler sonuçları değiştirmez' çünkü. Onca oyuncuyu kaybettikten sonra yerine sadece Petkov'u transfer ettik. 6 fut- bolcu gitti 1 futbolcu geldi. Dolayısıyla bu değişimi yaşarken başarıyı kovaladık. İki- sini bir arada yapmak zorunda kaldık. Sonuç itibarıyla Samsunspor bugün bu yerdeyse, çok açık söylüyorum, 'büyük başarı elde edilmiş demektir. Sezon içe- risinde böyle bir değişimi yaşarken bunu yakalamak gerçekten bizim adımıza çok önemli. Daha iyi olabilir miydik? Tabii ki, ama çeşitli şanssızlıklar da yaşadık. Her şeye rağmen Samsunspor'un şu anki du- rumu büyük bir başarı olarak görülmeli. Çünkü bizimle beraber aynı şartlarda mü- cadele eden, bizden 5 kat daha fazla pa-

şekilde değerlendirmesini istiyorum. Sam- sunspor'un bulunduğu yer, insanları mutlu ve tatmin etmemeli. Samsunspor camiası, birlik beraberlik içerisinde ligin üst sırala- rına oynaması gerekir. Bunun için gerek belediye başkanlarına gerek şehrin ileri gelenlerine gerek taraftarlara ve gerekse bürokratlara büyük görevler düşüyor. Samsunspor bu şartlarla olduğu yerden daha yukarılara çıkamaz. Bu sebepten söz konusu kişilerin takımlarına el atma- lı gerekir. Kulübün sahipsiz kalmaması gerekir. Onlar eğer takımlarını sahiplenir- lerse son 4-5 senedir ligde düşmeye o- ynayan, alt sıraları meşgul eden bir takım olma görüntüsünden çıkacak ve üst sırala- rı zorlayacak, onları istedikleri mutlulukla- rı yaşatacak bir takım haline gelecek. Fut- bolu yöneten insanların biraz daha sağ- duyulu, tamamen kendilerini başarıya en- dekslemeyen, mutlaka futbolda bir reka- bet ortamı olacak ama futbolda kaybet- menin dünyanın sonu olmadığını, kazan- manın da her şey olmadığını insanlara anlatmamız gerekiyor. Hem futboldaki güzellikler had safhada yaşansın hem de özellikle son dönemdeki terör ve şiddet

ilkemizde bir antrenörü yargılarken ya da antrenörün başarılı olup olmadığını araştırırken maalesef aldığı galibiyetlere ve ligdeki puan sıralamasına bakılıyor. Bu antrenör, bu insan hangi şartlarda oralarda bulunuyor ve ona başarılı olması için ne gibi imkânlar sunuluyor? Artı, alttan kaç tane sporcu çıkarmış, takımına kaç tane yeni eleman katmış ve bunun yanında ortaya nasıl bir futbol koymuş, hangi anlayışla takımı oynatıyor? Bunların hiçbirine bakılmıyor. Antrenörü değerlendirirken sadece ve sadece aldığı galibiyete ve puan sıralamasındaki yere bakılıyor. Bu da tabii çok büyük baskı oluşturuyor. Özellikle son dönemlerde birçok antrenör skor adına, kazanmak uğruna futbolun güzelliklerini bir kenara atıyor ve ben nasıl puan alırım, nasıl galip gelirim, bunun mücadelesini vermeye başlıyor. Bu da hem futbolu çirkinleştiriyor hem de demin de söylediğim sebeplerden dolayı futbolun gelişmesi adına birçok prensibi, birçok güzelliği bir kenara atmasına sebep oluyor.

ra harcamış, daha zengin bütçesi olan takımların bugün ne- rede olduklarını gö- rüyoruz. Şunu da söylemek istiyorum; biz bu sene bir takı- mın yaşaması gere- ken sıkıntılardan çok daha fazlasını yaşa- dık. Bir antrenörün 5- 10 sene de yaşaya- cağı sıkıntıları biz 1 sene de yaşadık. Ama her şeye ra- ğmen ekibimizle çok büyük iş başardık ve çok büyük tecrübeler de kazandık. Önü- müzdeki senelerin bi- zim açımızdan çok daha kolay olacağı- na inanıyorum. Spor kamuoyunun da bu

olayları azalsın. Futbol bir temaşa oyunu. Futbol oynayan da oynatan da o tarafta- rın orada olmasını istiyor ve onlardan güç alıyor. Futbolun en büyük gücü taraftar. ▼Uç büyük takımın hegemonyası altında geçen bir ligimiz var. Anadolu takımla- rından biri utak bir atılım yapıp onların karşısına dikilse de maddi nedenlerin de etkisiyle bir müddetten sonra yarıştan ko- puyorlar. Bu sene de bu söylediklerimden farklı bir şey yaşanmadı. Siz bu sene Sü- per Ligi nasıl değerlendiriyorsunuz? ▲Dengelerin çok değişik olduğu, haklı bir rekabet ortamının olmadığı bir lig ya- şıyoruz. Bunu herkes kabul ediyor zaten. Üstelik büyük takımlarımız bunun böyle olmasını, böyle devam etmesini istiyorlar. Maddiyatın yanı sıra medya gücü de za- ten onların elinde. Şimdi bakıyorsunuz hakem camiasının üzerinde çok büyük bir etki oluşturmak istiyor büyük takımla- rımız. Bütün bunları biraraya getirdiğiniz zaman zaten çok büyük lobileri de var, Anadolu takımlarıyla aynı ortamda reka- bet edebilecek hiçbir enstrüman vermi- yorlar. Geçiyorlar bir savaş meydanına, bir tarafa otomatik silahlar diğer tarafta- ki adamin elinde sapan bile yok, o bile vermek istemiyorlar. Böyle bir ortamda rekabet etmek çok zor oluyor. Anado- lu'da bu takımlarla mücadele edebilecek takımlar oluşabiliyorsa hâlâ, bu tamamen orada mücadele veren sporcuların, antre- nörlerin, teknik adamların iyi niyetine ve mücadele gücünün yüksekliğine bağla- mamız lazım. Bir şekilde mücadele veri- liyor ama ligimizin kalitesi de ortada.

▼Düzelebilir mi peki? ▲Bunun düzelmesi için Anadolu kulüpleri ve kulüpler birliği büyük mücadele veri- yor. Bence bunun düzelmesi için öncelikle büyük takımlarımızın önyak olması ge- rekiyor bu işe. Ki, onlar da daha kaliteli bir ligde mücadele versinler ve Avru- pa'ya çıktıkları zaman da ilk turda elenip geri dönmeyinler. Onlar açısından da önemli, çünkü karşısında mücadele ver- dikleri takımların gücünün yükselmesi, Türkiye liginin kalitesinin yükselmesi onla- rı da mutlu edecek ve onları biraz daha güçlü olmaya sevk edecek.■

Sezon bitince...

Futbol Sağlık

Günümüz futbolunda artık çok yüksek tempolu ve uzun süren antrenmanlar yapılmaksızın başarıya ulaşılması zor görünmektedir. Sezon boyunca süren bu yüksek tempo sırasında dinlenmeye ayrılabilen günler ve süreler çok sınırlı olmaktadır. En önemli dinlenme olanağı sezon sonu dönemdir. Milli takım görevi olanların sezon sonunda bile bu tür bir dinlenme şansı olamamaktadır. Uzun bir lig maratonu sonrasında futbolcularla beraber teknik kadro, yöneticiler ve diğer görevliler güzel bir tatili hak etmişlerdir. Hatta ligin üst ve alt sıralarındaki takımlar hariç, diğer kulüplerde sezonun son haftalarında bile belirgin bir tatil havası kendisini hissettirir. Temmuz sıcaklığında başlayan, Aralık ve Ocak aylarının soğukunda devam eden lig boyunca bazen gergin, yorgun ve bazen de yaralanmalarla geçen bu süreçten sonra bu tatil gerçekten de gereklidir. Önemli olan, bu tatilin en iyi şekilde nasıl değerlendirilebileceği sorusuna verilecek cevaplardır.

Futbolcu yaşamını vücuduyla kazanan bir profesyoneldir. Başka bir deyişle "sermayesi" bedenidir. Her ne kadar bazı açılardan bu yaklaşım çok "insani" görünmese de durum günümüz futbol sektöründe tam anlamıyla böyledir. Hatta daha da ileri giderek, bu sermayenin korunması ve geliştirilmesi gereklidir demek yanlış olmayacaktır. Şöyle düşünelim; büyük bir kentte su dağıtım şirketinin bir görevlisiniz ve anlaşmalı olarak kendi aracınızla bu işi yapıyorsunuz. Sahibi olduğunuz panel van araç sağlam olduğu sürece bu işi sürdürebilmeniz mümkündür. Ancak bir arıza çıktığında her gün zarara uğrayacaksınız. Bu nedenle gerekli zamanlarda aracın (periyodik) bakım ve onarımını yapmak en uygun önlem olacaktır. Futbolcular için bu bakım ve onarım dönemi sezon sonudur. Sezon sonu dinlenme dönemi eski terminolojiyle "ölü sezon" olarak anılmaktaydı. Şimdilerde "aktif dinlenme dönemi" olarak adlandırılmaktadır. Organizmanın "yenilenme"sini sağlayan

bu dönem genel olarak teknik kadronun tercihiyle göre 3 ile 6 hafta arasında olmaktadır. Çoğu zaman bu süre sanki mutlak bir dinlenme olarak algılanmaktadır. Gün boyu hiç bir şey yapmamak, eğlenmek, akşamları istenilen (ve geç) saatte yatmak, geç kalkmak, bol ve güzel yemekler yemek akla gelmektedir. Oysa bu dönemin, sezon boyunca kazanılan birçok kondisyonel özelliğin (dayanıklılık, sürat, çabukluk vb.) kayba uğratılmadan (veya en az kayıpla) geçirilmesi hedeflenmelidir. Öte yandan, nispeten yıpranmış vücut parçalarının (kaslar, tendonlar vb.) onarımı için dokulara izin verilmesi sağlanmış olur. Çünkü sezon içindeki gibi uzun ve yüksek tempolu yüklenmeler ve darbelenmeler söz konusu değildir ve bu şekilde, hücreler yenilenme şansı bulmaktadır. Ancak, yukarıda değinildiği gibi, geceleri geç yatmak ve dinlenememek vücudun onarım sürecini olumsuz etkileyecek, düzensiz ve fazla beslenme, sezon başladığında istenmeyen vücut (yağ) kütlesinin artmasına yol açabilecektir. Antrenman yüklenmesi organizmanın birçok dengesini zorlayan, hatırlanmayan bir uygulamadır. Bu dengelerden birisi de bağışıklık sistemiyle ilgilidir. Sezon boyunca yapılan yoğun antrenmanlar bağışıklık sisteminin cevaplarında azalmaya yol açabilmekte ve soğuk algınlığı, grip gibi enfeksiyonlara kolay yakalanmaya zemin hazırlayabilmektedir. Aktif dinlenme döneminde bağışıklık sistemi de kendisini onarır ve yeni sezona hazırlar. Dinlenme döneminin öneminin bir başka boyutu psikolojiyle ilgilidir. Sezon içinde her hafta yaşanan yüksek maç stresinin de hatırı sayılır bir yıpratma etkisi vardır. Lig maratonu boyunca bir taraftan fizyolojik, diğer taraftan psikolojik yüklenmeler her yönüyle futbolcuyu sarsmaktadır. Sezon sonunda profesyonel bir futbolcunun bedensel olduğu kadar psikolojik olarak da gevşeme ve yenilenme sürecine ihtiyacı bulunmaktadır. Mümkünse futboldan uzak, daha farklı sosyal çevrelerde

zihni de dinlendirmek yararlı olacaktır.

Aktif dinlenme dönemi olarak adlandırılan süreçte futbolcuların antrenörlerinin (veya kondisyonerlerinin) önerileri doğrultusunda dayanıklılıklarını korumak amacıyla haftada 2-3 gün düşük tempoda koşu (veya oyun tarzında çalışma) yapmaları uygun olacaktır. Oyun içeren çalışmalar sürat ve çabukluğun korunmasında da yardımcı olur. Ancak dikkat edilmesi gereken konu, bu tür etkinliklerde yaralanmalardan korunmaktır.

Diyetisyenin önerileri çerçevesinde sezon içindekinden daha düşük olan enerji ihtiyacı düşük kalorili bir diyetle karşılanmalı, gereksiz ağırlık artışı engellenmelidir.

Sezon sonundaki dinlenme döneminde sağlık açısından da bazı konulara zaman ayırmak gerekir. Sezon içindeki antrenmanlar nedeniyle ele alınamayan dış çürükleri, tırnaklardaki mantar enfeksiyonları, geçirilmiş yaralanmaların kontrolü ve gerekirse tedavisi yapılmalı ve diğer sağlık sorunları bu dönemde çözüme kavuşturulmalıdır.

Futbolcuların aktif dinlenme döneminde, kondisyonel özelliklerini koruma amaçlı çalışmaları dışında, alternatif etkinliklere katılıma ait tercihlerinin bireysel farklılıklar gösterebileceği ve çok çeşitli olabileceği akılda tutularak ihtiyatlı bir şekilde aşağıdaki örnekler verilebilir;

Yoga, Aikido, Tai-Chi, yüzme, dans, golf, tenis, masa tenisi, bisiklet, bilardo, yelken, balık tutma, avlanma, paintball, doğa sporları etkinlikleri, rafting, trekking vb.

Öte yandan sosyal ve kültürel etkinliklere, serbest zaman çalışmalarına verilebilecek örnekler aşağıda listelenmiştir;

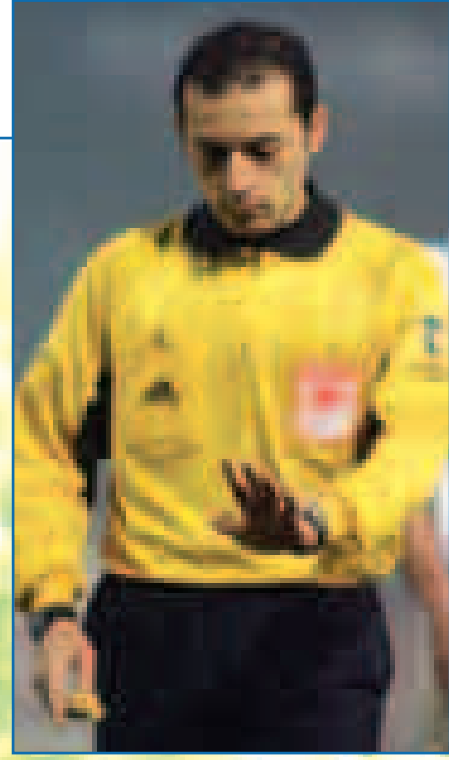
Tiyatro, konser, sinema, kitap okuma, müzik dinleme, drama çalışmalarına, heykel, resim ve seramik ve yabancı dil kurslarına katılma, bulmaca çözme, bilgisayar oyunları oynama, müze, tarihi ve öğrenim yerleriyle hayvanat bahçesi ziyaretleri vb.

İyi tatiller, aktif dinlenmeler. ■

Söleş

Cüneyt Çakır

Hakem amaç değil araçtır!

Ben gözümü açar açmaz zaten hakem camiasına doğdum. Bakış açım hep hakemlik, hep futbol belirledi. Çevremizdeki dostlarımız, bize misafirliğe gelen kişiler ya hakemdi ya da hakem camiasındandı. İster istemez ben de camianın içinde yer almış oldum erken yaşta. 17 yaşına geldiğimde hakemliğe başlama şansını yakaladım. Düşünün, futbolu çok seviyorsunuz, babanız bu işi yapıyor, evinizdeki herkes bu işle ilgileniyor, siz de o zaman bu yöne kayıyorsunuz. Ama sevmeseydim, bunların hiçbirisi kesinlikle olmazdı.

Kanunoyu bir hakemden hatasız bir maç yönetmesini ister, neredeyse sıfır hata bekler. Ama bu imkânsızdır. Böyle bir şey mümkün olsa, FIFA hemen bastırır parayı ve bu işin robotunu yaptırır. Ama hepimiz biliyoruz ki bir maçın yorumlanmasında en uygun araç, insan beynidir. Bu çok önemlidir. Siz orada, sahada olacaksınız ve kararınızı vereceksiniz. Fakat bunu her türlü şeyi gözeterek yapacaksınız.

▼Kaç yaşındasınız ve ne zamandan beri hakemlik yapıyorsunuz?

▲28 yaşındayım. Bu benim hakemlikteki 11. yılım. 17 yaşında başladım bu işe. Önce üç sene amatör ligde hakemlik yaptım. Daha sonra iki sene C Klasmanı hakemi oldum, Sonraki iki senem de B Kategorisi'nde geçti. 2001 yılında da nihayet Süper Lig'e çıktım. 4 yıldır Süper Ligde görev yapıyorum. ▼Türkiye Birinci Lig tarihinde düdük çalmış sizden daha genç bir hakem var mı? ▲Cem Deda var. O da benimle aynı yaşta baş-

ladı. Şimdi 25 yaşında ve ligimizin en genç hakemi. ▼Ne ilginçtir ki, ikinizin bir başka özelliği babadan kalma mesleği devam ettiriyor olmanız. Nasıl oldu hakemliğe yönelmeniz? Babanız gerçekten teşvik etti mi? Bazen baba mesleği tepki yaratır insanda...

▲Ben gözümü açar açmaz zaten hakem camiasına doğdum. Bakış açımı hep hakemlik, hep futbol belirledi. Çevremizdeki dostlarımız, bize misafirliğe gelen kişiler ya hakemdi, ya da hakem camiasındandı. İster istemez ben de camianın içinde yer almış oldum erken yaşta. Futbolu seviyorsunuz eğer, bu hiç sorun olmuyor üstelik. Benim hakemliğe ilk heveslendiğim yıllarda sayın Ahmet Güvener, Merkez Hakem Kurulu Başkanı'ydı. Zaten ilk gençleştirme operasyonunun arkasındaki isim de oydu.

Hakem seminerleri yapılır, yılda en fazla bir bilemediniz iki hafta sürer. Oysa ben 365 gün seminerdeydim babam dolayısıyla! Bunun çok büyük yararını gördüm. Bir hakemin babasının da hakem olması büyük avantaj bence. Değişen kurallar, yenilikler hakkında, futbola nasıl katkı sağlayabiliriz diye her gün ufak ufak seminerler yapardık. Her anımız bu tip konuşmalarla geçerdi. Bu diyaloglar bende çok olumlu etkiler bıraktı.

nizla aranız nasıl oldu? Muhakkak ki size bir sürü deneyim aktarıyor, sürekli tavsiyelerde bulunuyordur. Öyle değil mi?

▲Biliyorsunuz hakem seminerleri yapılır, yılda en fazla bir bilemediniz iki hafta sürer. Oysa ben

alıyorsa, sizin 96 almanız gerekir. Daha sonra klasman sınavları yapılmaya başlandı. Bu dönemde de bu sefer camia içerisindeki bazı mutsuz kişiler hemen dedikodu yapmaya başladı. Amatör ligdeyken babanızın hakem olması bir avantaj sağlayabilir size. 'A, şu çocuk Serdar Çakır'ın oğluymuş' diyebilirler ve ona göre davranabilirler. O seviyede mutlaka babanızın ününden yararlanırsınız. Ama üst düzeyde maçlara çıktığınız zaman isterseniz babanız FLFA Başkanı olsun, sizi hiçbir şekilde kurtaramaz. Siz maçı iyi yönetmedikçe

Hakemliğinizi pek çok parçaya ayırabilirsiniz. Kondisyon en başta gelir bence. Daha sonra futbol bilgisi önemlidir. Ama bir maç hazırlığında, en büyük hazırlık, zihinsel hazırlıktır. Yani mental olarak bu maçı yaşamamanız ve çözmeniz lazım. En önemli şey budur.

365 gün seminer-deydim babam dolayısıyla! Bunun çok büyük yararını gördüm. Bir hakemin babasının da hakem olması büyük avantaj bence. Değişen kurallar, yenilikler hakkında, futbola nasıl katkı sağlayabiliriz diye her gün ufak ufak seminerler yapardık. Her anımız bu tip konuşmalarla geçirdi. Bu diyaloglar bende çok olumlu etkiler bıraktı. Tabii olumsuz yanları da olmuyor değil!

▼Ne gibi olumsuzluklar oluyordu? Kuşak çatışması falan mı?

▲Tabii ki fikir ayrılıklarımız oluyordu. Hakemliğin en büyük sorunu standartı yakalamaktır. Biz de pozisyonlar hakkında fikir çatışmaları yaşıyorduk. Tabii orada önemli olan doğruyu bulmak, ders çıkarabilmektir. Bunu başarabilme şansınız yüksekti, çünkü birbirimizin dilinden anlıyorduk. Ama insanın babasının hakem olmasının pozitif yanlarının yanında negatif yönleri de var. Örneğin sene sonu yapılan klasmanlarda, performans sınavlarında da, yazılı sınavlarda da, sene içerisinde hakemlerin koşması gereken periyodik koşullarda da benim işim hep daha zordu. Siz babanızdan dolayı hep göz önündesiniz. Eğer bir kişi 2800 koşuyorsa siz 3200 koşmak zorundasınız. Yazılı sınavdan birisi 90

hiç kimsenin sizi hoş görmesi mümkün değildir. Maçı kimseye sığınmadan, kendi yeteneğinizle düzgün yönetmek zorundasınız. Aksi takdirde başarılı olamazsınız.

▼Siz hakemliğe başladığınızda babanız düdük çalıyordu değil mi?

▲Evet. O zamanki ismiyle Birinci Lig'de görev yapıyordum.

▼Kötü bir maç yönettiğinde ve çok ağır eleştiriler aldığınızda moraliniz bozuluyor muydu? Bu işin sonu böyle olacaksa ben niye girdim bu işe diyor muydunuz?

▲Hayır, hiçbir zaman o şekilde düşünmedim. Onun zamanında bu kadar konuşulmazdı hakemler. Biliyorsunuz TRT 1'de bir spor programı olurdu ve bütün müsabakalar orada özet halinde gösterilirdi. Benim de arşivimde yaklaşık 300-400 tane video kaset var. Bu dönemde birçok maçı videoya çektim. Özellikle babamın yönettiği maçları ertesi gün birlikte tekrar izlerdik. Ben hala bu geleneği devam ettiriyorum ve cd'lere kaydediyorum yönettiğim maçları. Hatta bir kez değil, birkaç izliyorum her maçımı. Her seferinde farklı gözle yorumlarım ve bunun mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum.

▼İnsanı en iyi kendisi yargılar. Şöyle şeyler çıkıyor mu bu sonradan seyrettiğiniz maçlarda: Şu tür pozisyonları daha iyi çalışmam lazım, bak şu tip durumlara dikkat edeyim...

▲Hakemliğinizi pek çok parçaya ayırabilirsiniz. Kondisyon en başta gelir bence. Daha sonra futbol bilgisi önemlidir. Ama bir maç hazırlığında, en büyük hazırlık, zihinsel hazırlıktır. Yani mental olarak bu maçı yaşamamanız ve çözmeniz lazım. En önemli şey budur.

▼Ne kadar hazırlanırsanız hazırlanın, yine hata oluyor. Ki bu çok doğal. Saniyeler içinde düdük öttürüyorsunuz sonuçta. Vücut kontrolünüzün son derece zayıfladığı anlarda bile uyanık olmak

Hakemliğe başlama yaşı ilk o zaman 16'ya indi. Ben de 17 yaşına geldiğimde hakemliğe başlama şansını yakaladım. Düşünün, futbolu çok seviyorsunuz, babanız bu işi yapıyor, evinizdeki herkes bu işle ilgileniyor, siz de o zaman ister istemez bu yöne kayıyorsunuz. Ama sevmeseydim, bunların hiçbirisi kesinlikle olmazdı.

▼Ama hakemliğin bir sürü zorlukları var. Babanız bir hakem olarak 'ben çocuğumun bunları yaşamamasını istemiyorum' dedi mi hiç? Yoksa tam tersi, 'ben hakemlikten çok zevk aldım, çocuğum da benim yolumdan gelsin' mi diye düşünüyordunuz? Kararınızı babanıza açıkladığınızda nasıl bir diyalog geçti aranızda?

▲Çok olumlu baktı. Sonuçta futbolun

bir parçası olmak onun da bildiği gibi çok güzel bir duygu. Ben de bunu tatmak istiyordum çok. Zaten yedi sene futbol oynadım. 10 yaşında minik takımlardan itibaren altyapıda top koşturdum. 17 yaşına geldiğim zaman da hakemliği tercih etmeye karar verdim. Bu bakımdan kendimi çok şanslı hissediyordum.

▼Sizin başladığınız dönemde çok genç var mıydı?

▲Ne üst klasmanlarda ne de benimle birlikte başlayanlar arasında çok genç hakem yoktu. 1-2 arkadaş vardı ama onların da çok fazla devam ettiğini tahmin etmiyorum. Yine de bir başlangıçtı bu, bizden sonra gençler kurslara katılmaya başladı.

▼Hakemliğe başladıktan sonra baba-

durumdasınız. Evet, hakem hataları bu oyunun bir parçası, ama hataları gidecek şeyler konusunda başka şeyler yapılamaz mı?

▲Ben gelişmeleri çok yakından takip ediyorum. Ama şunu unutmamak gerek. Hakem bir müsabakayı yönetirken bir amaç değil araçtır. Kamuoyu bir hakemden hatasız bir maç yönetmesini ister, neredeyse sıfır hata bekler. Ama bu imkansızdır. Böyle bir şey mümkün olsa, FIFA hemen bastırır parayı ve bu işin robotunu yaptırır. Ama hepimiz biliyoruz ki bir maçın yorumlanmasında

▼Türk futbolunda genel bir güven problemi var. Kurumlara hâlâ çok güvenilmiyor. Herkes bunun için çalışıyor ama henüz tam olarak tesis edilemedi huzur ve güven ortamı. Bu güven krizinin bir parçası da hakemler. Ne diyorsun bu konuda?

▲Bu sadece Türkiye'nin problemi değil, önce bunu kabul etmemiz gerek. Çok yakın zamanda Fransa'da bir olay yaşandı. Ajaccio takımının teknik direktörü istifa etti. İstifa etme nedeni hakemlere olan güvensizlikti. 'Bizi küme düşürmek, Caen takımını ligde bırakmak

istiyorlar' diye bir açıklamada bulundu. Bizde bu sebepten istifa eden teknik direktör yok neyse ki! Bu güven olayı hepimizin sorunu aslında. Futbolcusundan, teknik direktöründen, seyircisinden, hakeminden, federasyonundan, medyasına kadar herkes üstüne düşen görevi yapacak.

▼Hakemler bu güveni nasıl sağlayacak?

▲Hakeme düşen görev şudur; müsabakayı en eşit şekilde yönetmek. Başka hiçbir şey düşünmemeliyiz.

en uygun araç insanın beynidir. Bu çok önemlidir. Siz orada, sahada olacaksınız ve kararınızı vereceksiniz. Ve her türlü şeyi gözeterek bunu yapacaksınız.

▼Yani sadece matematikle, makineyle olacak iş değil bu diyorsunuz. Duygusal zeka gerekiyor, iletişim bilgisi gerekiyor en azından. İlginç deneyimleriniz oldu mu bu konuda?

▲Zihinsel hazırlık dediğimiz olay bu zaten. Müsabakadan önce her türlü olaya, her türlü baskıya karşı kendinizi hazırlamanız lazım. Maçı kafada yaşayabilirsiniz. Bu çok önemli bir nokta. Ben bir müsabakaya hazırlanırken bunların hepsini düşünürüm. En olmadık anda karşıma bir şey çıkarsa ne yapabilirim, diye kafamda olaylar kurgularım. Zaten hep olan şeyleri düşündüğünüz zaman bir şey kazanamazsınız. Bir pozisyon olacak, yardımcı hakem ofsayıt verecek veya bir oyuncu ceza alanına girecek eğer düşürülürse bir penaltı vereceksiniz. Bunlar zaten çok sık olan şeylerdir. Ama parasütü de düşünmeniz lazım. Bize eski hocalarımız kursun ilk zamanlarında, 'sahaya kuş girer, top ona çarparsa ne olur' diye bir sürü ayırtı anlatırlardı. Biz tebessümle dinlerdik o zaman. Olur mu böyle şey, derdik. Ama şimdi olayın içine girdiğimiz zaman her şeyin olabileceğini gördük.

Oyun kurallarını en iyi şekilde nasıl yorumlayabilir, nasıl uygulayabiliriz? Tek sorun budur. Avrupa'daki maçları da izliyoruz. Genelde çok itiraz edilen müsabakalar da görüyoruz. Ama oyuncuların hiç itiraz etmediği maçlar da oluyor. Asıl olan, siz ne karar verirsiniz verin, oyuncuların sadece kendine oyunlarına bakmasını sağlamak. Bu olduğu zaman seyirci de şunu düşünüyor; futbolcu bu karara güveniyor, o zaman bizde güvenmek zorundayız. Çünkü seyirciyi yönlendiren bizim saha içindeki davranışlarımızdır.

▼Futbolcu-hakem diyalogu konusunda nerede durmak gerekiyor?

▲Collina'nın yazdığı kitapta da gördük, futbolcu ile iletişimi çok iyi ayarlamamız lazım. Futbolcu ile hiç konuşmama gibi bir tercihiniz olamaz. Futbolcu ile konuşacaksınız, diyalog kuracaksınız. Ama onu da çok iyi ayarlamamız lazım.

▼Nasıl olacak bu?

▲Futbolcunun müsabaka içerisinde nabzının çok yüksekler çıktığı anlar var. Siz bir şey söylediğiniz zaman, gereksiz bir cevap alırsınız, sonra futbolcu kardeşlerimiz yanlış bir şeyler söylerler, gereksiz gerginlik olur. Buna dikkat etmeniz, karşılıklı gerginliğin azaldığı dakikaları tercih etmelisiniz. Diyalogda sakinlik çok önemli.

▼Bu konuda öne çıkan futbolcular var mı? Şu futbolcular bizim diyalogumuzu çok kolaylaştırıyor dediğiniz isimler geliyor mu aklınıza?

▲Bence futbolcu arkadaşlarımızın he-

men hepsi iyi niyetli. Şimdi ben bir iki isim verirsem diğer arkadaşlarımıza haksızlık olur. Ayrıca ben şuna inanıyorum. Agresif futbolcu ve agresif hakem diyoruz, ama bir maç sonra hakeme en çok yardım eden futbolcu agresif dediklerimiz oluyor. Bu yüzden genelleme yapamazsınız. Çünkü onlar da insan. Biz de insanız, hata yapabiliriz, amaç hatayı en aza indirmektir. Hepimizin mesela ailevi bir sorunu olabilir, o gün gergin olabiliriz, başka problemlerimiz olabilir. Ben böyle düşünüyorum bu konuda.

▼Sakinleştirmek için özel bir şey yapıyor musunuz?

▲Bunu yapabilmeniz için futbolu iyi bilmeniz gerekir. Futbol oynamak bu konuda büyük bir avantaj. Ama hakemlik yaşı düştüğünden beri bu şansı yakalamak zorlaştı. Artık ya hakem oluyorsunuz ya da futbolcu. İkisi birden zor arttı. Ama hakemler futbolu bilmeli mutlaka. Bu yüzden benim bir önerim var bu konuda. Diyorum ki hakemler her hafta maç yapmalı. O sahada mücadele eden, tekme yiyen bir futbolcunun nasıl canının yandığını, neler hissettiğini anlamamız için maç yapmanız lazım. Bence bu zorunluluk haline bile getirilebilir. Ben fırsat buldukça futbol oynarım. Arkadaşlarımı da teşvik ederim. İnşallah en kısa zamanda bunu yaygınlaştırır ve uygulamaya sokarız. Bu duyguyu yaşayamamız lazım. İşte o zaman çok daha olumlu olabilir diye düşünüyorum.

▼Maçlarınızı da futbolcular yönetsin o zaman!

▲Güzel bir fikir! Neden olmasın! Onlar da bizim hissettiklerimizi anlarlar...

▼Türkiye'de, özellikle hakemlerdeki gençleştirme sonrasında şöyle bir ufuk belirdi önümüzde. Madem ki futbolumuz üst düzeylere ırmandı, hakemliğimiz de bu seviyeleri tutturmalı. Bunun yolundaki ilk adım da Selçuk Dereli ile gerçekleşti. Devamı sizin yaşınız genç olduğu için sizlerden bekleniyor. Bu konuda özel bir şey yapıyor musunuz?

▲Bu yönde çok çalışıyorum ve en büyük hedefim bu. Ben Avrupa'yı çok yakından takip ederim. Orada ne kadar ülke varsa, maç yöneten hakemler, takımlar, takımların yapısı, kulüplerin yapısı, müsabakalarda neler oluyor, liglerde ne gibi gelişmeler var. Hepsini çok yakından takip ederim. Bunun bilgisini biriktirim sürekli.

▼Hakemlik açısından baktığınızda hangi ligleri seviyorsunuz?

▲İtalya'yı beğeniyorum. Ama tabii orada da çok büyük hatalar oluyor. Her yerde hatalar oluyor, ama iyi altından kalkıyor hakemler. Ama futbol tarzı olarak İngiltere'yi çok beğeniyorum. Orada inanılmaz bir keyif var. Ben mümkün olduğunca müsabakaları kaydedirim ve oradaki hakemleri izlerim. Her ülkenin kendine göre bir kültür yapısı var ve bu da futbolcularına, mücadelelerine yansıyor hatta hakemlerine de yansıyor. Ben böyle düşünüyorum.

▼Nasıl oluyor bu?

▲İngiltere'deki mücadeleler farklı, İtalya'daki daha farklı. Mesela İngiltere'deki hakemlerin faul standardı çok değişik. İspanya'da çok ofsayıt pozisyonu hatası yapılırken İngiltere'de hakem-

ler penaltı konusunda daha çok aksıyorlar.

▼Çok mantıklı bir açıklama bu. Gerçekten de İspanya'da futbol çok hızlı oynanıyor ve ofsayıt süzme şansı zorlaşıyorlar yardımcı hakemlerin. İngiltere'de ise çok zor faul veriliyor, o da penaltıya yansıyor. Güzel tespit! Peki Türk hakemlerinin bir özelliği var mı?

▲Bizim oyunumuz Türkiye'de çok büyük değişiklikler yaşıyor son yıllarda. Türkiye bence bu konuda hızla ilerliyor. 1987 yılıydı sanırım, İngiltere'den sonra üç puanlı sistem başladı ülkemizde. Bu neden? Pozitif futbol olsun, hızlı oyun olsun diye. Daha sonra 4. hakem uygulamasını ilk uygulayanlardan biriyiz. Bu güzel uygulamalardan sonra sekiz top koyduk müsabakalarda. Yalnızca iki top değil, sekiz top. Sebep, hızlı futbol, pozitif futbol. Futbolun ilerlemesine katkı verdik böylece. Artık bizim de bu hızı ayak uydurmamız gerekir. Kondisyonunuzu artırmamız lazım, futbol dünyasını yakından takip etmeniz lazım, takımların yapısını çok iyi bilmeniz lazım, hazırlığını yaparken takımlar nasıl futbol oynuyor, sağ kanadı mı kullanıyorlar, yoksa ortadan derinlemesine paslarla mı gidiyorlar, uzun toplarla, yan ortalarla mı geliyorlar. Bunların bilgisini tutmanız lazım.

▼Yani bilgiye açık olmak lazım değil mi?

▲Kesinlikle. Bir gece önce yattığınız zaman veya iki gün önce hangi maçı alacağınızı öğrendiğiniz zaman maçı kafanızda yaşamanız lazım. Zihninizde müsabakayı oynatmanız lazım defalarca.

▼Unutmadığınız güzellikte maçlar oldu mu?

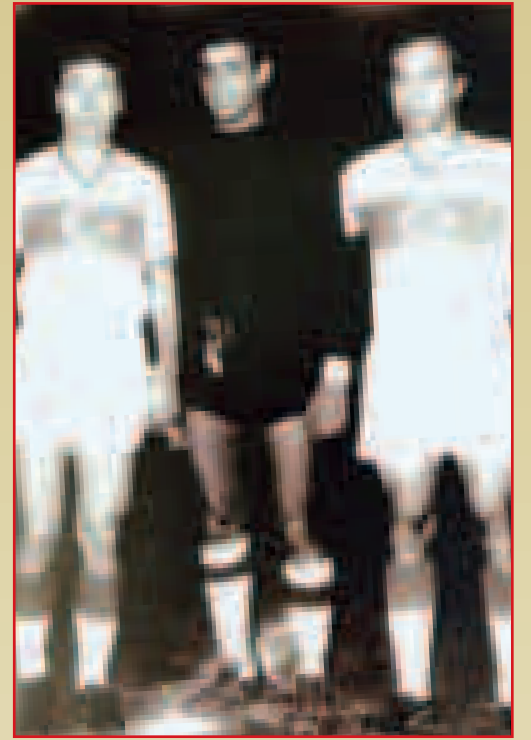
▲Birçok maç var. Ama hemen hemen hepsinin tadı farklıdır. Bence önemsiz maç yoktur. Her maç size bir şey katar. Zor gözükken maçlar, aslında size en kolay gelecek maçlardır. Çünkü onlara zaten iyi konsantre olursunuz. Ama en kolay, en iddiasız görünen maçlar asıl zorluk çıkarır. Gidin bir amatör küme maçına, göreceksiniz ne demek istediğimi. Müsabakam olmadığı zaman ve eğer vaktim varsa, mutlaka gider, amatör kümede maç izlerim. Çünkü orada çok farklı pozisyonlarla, hiç olmayacak şeylerle karşılaşsınız.

▼Hakemliğin hakimliğe benzeyen bir yorum alanı var. Eğer bir pozisyon benim için penaltı, sizin için değilse hakem haklı demektir. Yorum bilginin, yorum sezginin hakemliğin kaçta kaç olduğunu düşünüyorsunuz?

▲En başta da söylediğim gibi hakemliği çeşitli parçalara bölebilirsiniz, yorum bilginin de önemli bir yere koyabilirsiniz ama sonuçta siz o anda ne görüyorsanız onu vereceksiniz. Bana göre böyleydi, veriyim mi vermeyim mi deme gibi bir şansınız yok. Gördüğünüzü çalmakla yükümlüsünüz. Eğer görmediyseniz, zaten orada pozisyonu devam ettirirsiniz. Ama gördüyseniz de kararı vermelisiniz.

▼Hedefleriniz ne bundan sonrası için?

▲Bence hedefler kısa vadeli olmamalı, uzun vadeli hedefler koymalısınız kendinize. Her hakemin isteği, ülkesini uluslararası alanda temsil etmektir. Benim de her hakem gibi asıl büyük hedefim budur. ■

Göz göz oldu yareler!

Batık Gemiler

Bir efsaneydi o. Bir futbol devrimi öncüsü, Türkiye'nin Avrupa'daki ilk yarı finalisti, ligin büyük- lere kök söktüren taş gibi ekibi. Ali Artuner'i, Fevzi Zemzem'i, Gürsel Aksel'i, Nevzat Güzelirmak'ı Mehmetleri, Çağlayan'ı ve daha niceleriyle... Adnan Süvari liderliğinde Ege'den yükselen bir umut güneşiydi. Sonra o güneşin ölü kara bulutlarla kaplandı. Umut ışıkları ağır ağır yerini karanlığın soğuk yüzüne bıraktı. Ve yıllar süren direniş, bir türlü aşılamayan kaos ortamında 3. Lig'e düşüş ve dramatik bir hüznle sonlandı.

30 yaş ve üstü İngiliz futbolseverler, şampiyon takımın taraftarı bile olsalar bu seneyi biraz olsun buruk kapattılar. Çünkü bir dönemin en büyük futbol mucizesi, 70'li yılların efsanesi Nottingham Forest İngiltere'de üçüncüyü kümeye (Division 2) düştü. Hem de o efsaneyi yaratan Brian Clough'un öldüğü sene... Biz Türkiye'deki futbolseverler de hissettik bu acıyı içimizde. Ama daha gıyabi, daha uzaktan... Bizim içimizi yakan başka bir şey var... Çünkü bizim Nottingham Forrest'imiz, Göz Göz Göztepe de düştü. Birkaç ay önce bu sayfalarda batık gemi olarak ele almıştık Nottingham Forest'i, bugünleri görmüşçesine... Yine TamSaha'nın bu sefer 6. sayısında, Cem Zamur 'Geçmiş Zaman Efsaneleri' bölümünde Ali Artuner'in sözlerine yer vermişti, Göztepe'yle ilgili olarak: "Göztepe'de şampiyon olmadık ama şampiyon olmuş gibi güzel

yaşadık. Biz efsane takım olarak İstanbul egemenliğine meydan okuduk. Üç Büyüklü bize karşı savunma oynattık. Avrupa'ya açıldık. (...) İstanbul basınına İzmir'e getirttik. (...) Kimileri para kazandı, biz itibar kazandık" diyordu Artuner. Göztepe'nin futbolumuzdaki anlam ve önemini gözler önün seriyordu. Şimdi ne Nottingham var futbol sahnesinde, ne de Göztepe. Kapanmadılar neyse ki! Ama sair liglerin sair takımı oldular. Futbolumuzun, İngiliz futbolunun satırbaşlarıydılar, şimdi bir derkenar gibi tali kaldılar... 3 sene öncesine kadar Süper Lig'de mücadele eden Göztepe'nin hızlı düşüşüne değinmeden önce kulübün tarihinden ve kulübün Türk futbolu açısından taşıdığı öneme değinmekte fayda var. Nasıl ki Everton Liverpool'dan doğduysa, nasıl ki şehirler hep karşıt çocuklar doğurduysa, Göztepe'de Altay kulübünde yaşanan anlaşmazlıklar

sonucu bir grubun ayrılması sonucunda doğmuştu. Türkiye'de futbolun ilk oynandığı şehirlerden birisi olan İzmir'de o yıllardaki ilk futbol kulübü 1912 yılında kurulan Karşıyaka'ydı. Karşıyaka'yı 1914'te Altay izledi. Altay kısa sürede şehrin en başarılı takımı olmasına rağmen kulüp içi yaşanan çekişmeler, önce Dönertaş grubunun ayrılmasıyla Altınordu'nun kurulmasına, ardından 1925'te Aydın seyahati sırasında yaşanan tartışma sonucunda Göztepe'nin doğmasına neden oldu. Aslında bu ayrılık sıradan bir tartışmadan ibaret değildi, basbayağı semt çekişmesine dayanıyordu. Takımdaki Alsancak kökenli oyuncular ile Kokaryalıların (Güzelyalıların) arası hep açıktı. Maçlarda taraftarlar aynı takımın futbolcuları aleyhine tezahürat yapacak kadar ileri götürmüştü işi. Nihayet 1925'te yaşanan olay bardağı taşıran son damla oldu. Göztepe, 14 Haziran 1925'te şu anda kulüp bi-

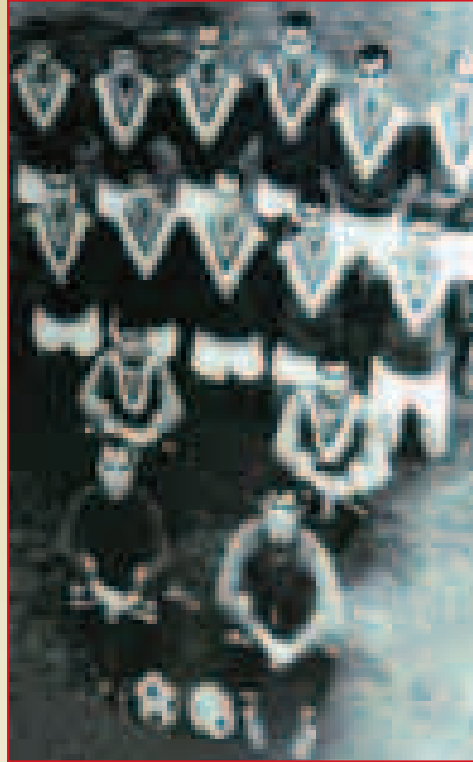
nası olarak kullanılan Denizcilik Lokali'nde yapılan kongreyle resmen kuruldu. Takımın renkleri sarı-kırmızı olarak belirlendi ve formasının çubuklu olması karara bağlandı. Kulübün ilk başkanı ise o günün valisi Kazım Dirik oldu. İlk yıllar oyuncu sıkıntısı çeken takım, Altay'da yaşanan kopmaların devam etmesi sayesinde bu sorunu aştı. Son katılan futbolcu ise Fuat Göztepe oldu. Altay forması giyen Fuat Göztepe bir maçta kendi yerine Dominico isimli bir Rum futbolcunun oynatılmasına kızdı ve Göztepe'ye katıldı. Takvimler 1931'i gösterdiğinde daha sonra kulübün simge ismi olacak isim de 'ismiyle müsemma' takıma katıldı. Fuat Göztepe kulübün 1 numaralı üyesi olarak onurlandırıldı. Adı Güzelyalı'da bir parka verildi ve heykeli dikildi. 1937 yılında tüm İzmir takımları bir emrivakiyle karşılaştı. Tek Parti yönetiminin aldığı bir kararla tüm illerdeki küçük ve yakın semt takımları birleştirilecek ve bir büyük kulüp yaratılacaktır. Vali Fazıl Güleç'in emriyle yakın semtlerin kulüpleri birleştirilir. Diğer bazı şehirlerde tutan bu aşı, İzmir'in

Türkiye Şampiyonluğu kupasını getirme başarısını gösterir. Bu şampiyonlukla birlikte kulübün efsane yılları yaşanmaya başlar. Kulübün ilk başkanı, aynı zamanda Ticaret Odası Başkanı Şevket Filibeli'dir. Filibeli döneminde kazanılan şampiyonluk sonrası ortağı Sabahattin Süvari başkan olur ve teknik direktör olarak kardeşi Adnan Süvari'yi takımın başına geçirir. O Adnan Süvari ki, Türkiye'de sistemli futbolun, total futbolun en büyük simgelerinden biri olacaktır. Aynı dönemde çok önemli bir yetenek avcısı olan Abbas Göçmen de kadroya girer. Onun görevi ise efsane takımın hemen hemen tüm oyuncularını keşfederek başarı için gerekli altyapıyı hazırlamaktır. Ali Artuner, Fevzi Zemez, Gürsel, Fikri Bayrıl hep onlar sayesinde yıldız olmuş ve Göztepe formasıyla ünlenmişlerdir. Gerçekten de o Göztepe, çok büyük başarıları imza attı. 1964 ve 1971 yılları arasında 5 kez Fuar Şehirleri Kupası iki kez Kupa Galipleri Kupası'na katılma başarısını gösteren Sarı-Kırmızılılar,

Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı kaldırır Sarı Kırmızılılar. Aynı yıllar ligde de oldukça başarılı performans gösterirler. Ama bir türlü şampiyonluk eşiğini aşamazlar. En göze hoş gelen, en iyi futbol en başarılı futbol anlamına gelmemektedir ne yazık ki. Göztepe ligde üçüncülüktен öteye geçemez bir türlü. Yine de futbolseverlerin kalbindeki yerini ayırtmış çoktan. Eğer gönüllerin takımı diye bir kavram varsa futbolda, ilk kez onlar için söylenmiş olmalıdır. Ama futbol denen oyunun zalim bir yanı vardır. Hiçbir başarı kalıcı değildir. Nitekim bu başarılı dönem sonrası takımda yapılan gençleştirilme başarıların yavaş yavaş bitmesine neden olur. Yapacak bir şey yoktur, efsane takım yaşanmaktadır ve payidar kalması gereken Göztepe'dir. Bütün bunların üstüne bir de 2. ligin kurulmasıyla birlikte bölgenin futbolcularını almakta oldukça zorlaşır. Efsane kadro ve teknik direktör Adnan Süvari'nin ayrılmasından sonra ha-

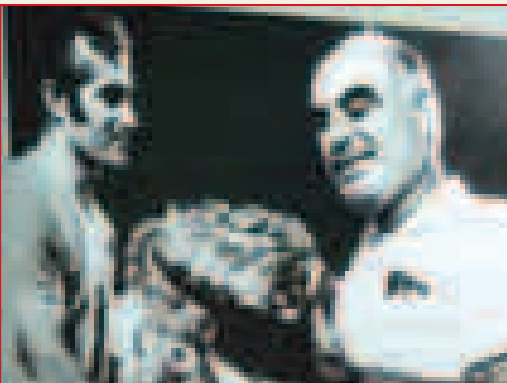
rada bitiren Sarı Kırmızılılar taraftarlarını ileriki sezonlar için oldukça umutlandırmışlardı. Fakat 2002 yılında TMSF'ni Dinç Bilgin'in mallarına el koymasıyla kulüp ekonomik açıdan zor günler geçirmeye başladı. Kamuya ait borçlar ödenememeye başlandı ve futbolcular alacaklarını alamadılar. Bu sezon kulüp 2. Lig A Kategorisi'ne düştü. 2003 sezonunda Dinç Bilgin kulüpten desteğini çekti ve Göztepe 17 trilyonu aşan bir borçla baş başa kaldı. Bu sezon 2. Lig B Kategorisi'ne düşen Göztepe'ye eski futbolcularına olan borçları nedeniyle transfer yasağı geldi. Bu sezon ise parasızlık nedeniyle tamamen altyapıda forma giyen futbolcularla mücadele eden Göztepe 3. lige düştü. Sezonun en göz önündeki maçında Göztepe Türkiye Kupası'nda Beşiktaş'a şanssız bir şekilde 1-0 mağlup olmuştu. Göztepe futbol tarihimizin en önemli saygılarından birisi olarak kabul edilegelmiştir hep. Fakat özellikle son yıllarda bu takımın kıymetini en çok takımla yaşayanlar, takımın destekleyenler, takımın bir parçası olanlar bilemediler. Karşıyaka'yla oynanan her maçta çıkan olaylar, bir taraftarın statta ölmesi ve Göztepe'nin 6 maç seyircisiz oynaması 2. Lig A Kategorisi'nden düşüşte etkiliydi. Bu sezon ise en önemli maç olan Aydınspor karşılaşması öncesi sahası seyirciye kapanan Göztepe o maç 2-0 kaybederek küme düşme yolunda büyük yara alıyordu. Bu yazının yazılmasında büyük katkısı olan, ayrıca Göztepe'nin tarihini yazan Sinan Genç'in 7 Mart tarihinde henüz küme düşmeden yazdığı bir yazıdan alıntıyla bitirelim Göztepe'nin hazinli hikayesini, belki diğer kulüplere ders olur ümidiyle: "Gerçekten çok merak ediyorum. Siz nereden çıktınız kardeşim? Göztepe tribünlerinde böyle bir şey yoktu. 18-20 yaşındaki adam çıkıyor tribünden ana-avrat küfür ediyor, bozuk para atıyor, kavga çıkartıyor. Hiç sizde saygı sevgi yok mu? Göztepe taraftarı şovlarıyla, tezahüratlarıyla gündeme otururdu. Göztepe sevgisiyle yanıp tutuşan, gırtlığı patlarcasına tezahürat yapan, tek bir vücut, tek bir nefes gibiydi her zaman. Hatta bu halleri kışkındırırdı, imrendirirdi rakipleri. Çok insan gördüm 'Yok böyle bir sevgi' diyen... 'Üç büyük yok, tek büyük var o da Göztepe taraftarı' denilirdi her yerde... Göztepe, gazetelerin birinci sayfasına verdiği mesajlarla, şovlarla girerdi... Ne bu şiddet, bu kepezilik... Ne oldu bu taraflara iki yılda? Kulüp sevgisini bağırarak, küfür etmek sanan gençler doldu aramızda... Bu işin şakası yok. Bu takım o kendini taraftar sanan, kulübünü sevdiğini söyleyip sahaya bozuk para ve çıkmak atan teröristlerle birlikte düşecek. Bunun en büyük sorumlusu ise onlara seyirci kalkanlar olacak..." ■

köklü kulüpleri için huzursuzluk yaratır. Göztepe ve İzmirspor 'Doğanspor', Altınordu, Altay ve Buca 'Uçok', Karşıyaka ve Bornova ise Yamanspor' adı altında birleştirilir. Bu dönemde Göztepe ilk şampiyonluğunu Doğanspor adıyla ulaşır. Vali Güleç başka bir şehre atandıktan sonra takımlar yine dağılır ve mücadelelerine kendi formları altında devam ederler. 1950 yılında Göztepe diğer bölge şampiyonlarıyla oynadığı finallerde, içinde Beşiktaş'ın da olduğu rakiplerini bir bir yenerek İzmir'e ilk

oynadıkları 30 maçta 10 galibiyet, 2 beraberlik ve 18 mağlubiyet aldılar. 1967-68 sezonunda Fuar Şehirleri Kupası'nda İspanyol Atletico Madrid'e deplasmanda 2-0 mağlup olan Göztepe, İzmir Alsancak Stadi'nda rakibini 3-0'a geçtiğinde 9 Eylül 1922'den beri en coşkulu günlerinden birini yaşıyordu İzmir. Bir sonraki turda Voyvodino'ya elendiler ama tarihlerinde bir altın sayfa açılmıştı çoktan. Nitekim Madrid'de kaldığı yerden ertesi sene devam eder Göztepe. Ve tüm rakiplerini teker teker geçip Göztepe yarı final oynar ve bunu başaran ilk Türk takımı olur. Başarı bir anda gelmez elbette. Göztepeliler futbolcuların imkansızlıklar sonucu -22 derecede donma tehlikesi geçirerek bitirdikleri ve 9-1 mağlup oldukları bir 1860 Münih karşılaşması vardır örneğin. Bu maçta 1860 Münih takımı kalecisine penaltı kullandırarak gol atınca "Boksör Yılmaz" sahaya atlar ve bıçakla kaleciyi kovalar. Maç sonu Fevzi bir anda sıcak suyla yıkanınca baygınlik geçirir. Kolay değildir o zaman top oynamak, hele de başarılı olmak. Göztepe 1968 ve 69 yıllarında Türkiye Kupası'nı üst üste iki kez kazanır. 1969'da

talı transferler yapan Göztepe 1977'ye kadar birinci ligde mücadele eder ve o sezon küme düşer. 1980 yılında Karşıyaka ile girdikleri şampiyonluk mücadelesi 80.000 kişilik Atatürk Stadi'nin dolduğu bir final mücadelesine sebep olur. Sonuçta Göztepe o seneyi şampiyon bitirir. Ama o gün bugündür Göztepe'nin ezeli rakibi Altay yerine Karşıyaka olmuştur. İstikrarın yakalandığı 1950-1970 arasındaki dönemde Göztepe çok büyük başarılar elde etmişti. 1970 sonrası döneme ise istikrarsız sonuçlar damgasını vurdu. Onlarca yönetim, teknik adam ve yüzlerce futbolcu takımdan geldi geçti. Göztepe bu dönemde hep mutsuz değildi elbette. Zaman zaman Birinci Lige yükselen kulüp ihtiyaç duyduğuna inandığı o büyük adımı 1998 yılında atmaya karar verdi. Bu yıl şirketleşen kulüp Göztepe A.Ş. adını alırken Dinç Bilgin kulübe destek veriyordu. 1999 yılında Süper Lig'e yükselen Sarı Kırmızılılar çıktıkları sezonda küme düştüler. Bir sonraki sezon ise bir kez daha Süper Lig'e yükseldiler. 2001-2002 sezonu Göztepe'nin yıllar sonra yakaladığı en büyük başarıydı. Ligi yedinci sı-

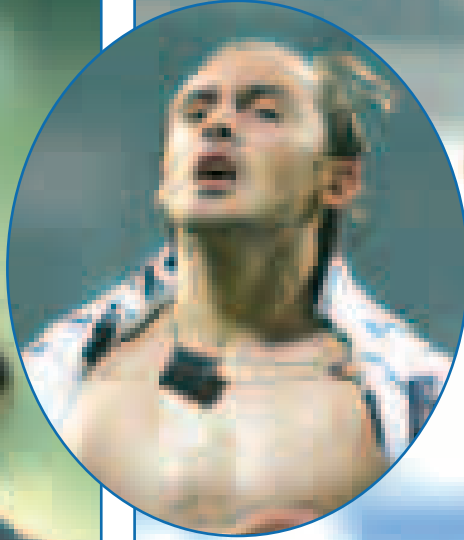

Her şey daha güzel olacak

Ahmet Dursun

Alışlagelmişin dışında bir yaşam öyküsü onunkisi. Kâh başarıyla bütünleşen... Kâh hayalkırıklıklarla örtüşen... Bir ara depresyondan etkilenen, inişleri çıkışları, mutlulukları, huzursuzluklarıyla biraz da dramatik bir öykü.

ani derler ya "Onun başına gelenler, pişmiş tavuğun başına gelmez." Bu biraz da öyle bir öykü. "Ahmet Dursun, Seba gitsin" sloganının getirdiği ağır bir yükü omuzlamak zorunda kaldı önceleri. Sonradan futbolla olan birlikteliğinin balayı günleri geldi. Beşiktaş'ın en önemli gol silahıydı. Neredeyse her maçın skoruna imza atmaktaydı. Ardından bir düşüş dönemi başladı. Sakatlıkların getirdiği form düşüklüğü, bu kez psikolojik sorunları ön plana çıkardı.

aten yalnız yaşıyordun ve içine kapanık bir insandı. Dayısı onun yaşamını yönlendiren, akıl hocalığı, moral hocalığı ödevini üstlenen adamdı. Onunla da ilişkileri bozuldu, bu kez iyice yalnız kaldı. Koşulların getirdiği depresyon artık kaçınılmazdı. Hemen psikolojik destek almaya başladı. Tedaviye gitmekte ancak kendisine yapılan önerilere uymaktan kaçınmaktaydı. Kullandığı ilaçlar ise konsantrasyon bozukluğu yapmakta, güç kaybına neden olmakta ve saha içi performansını iyiden iyiye azaltmaktaydı.

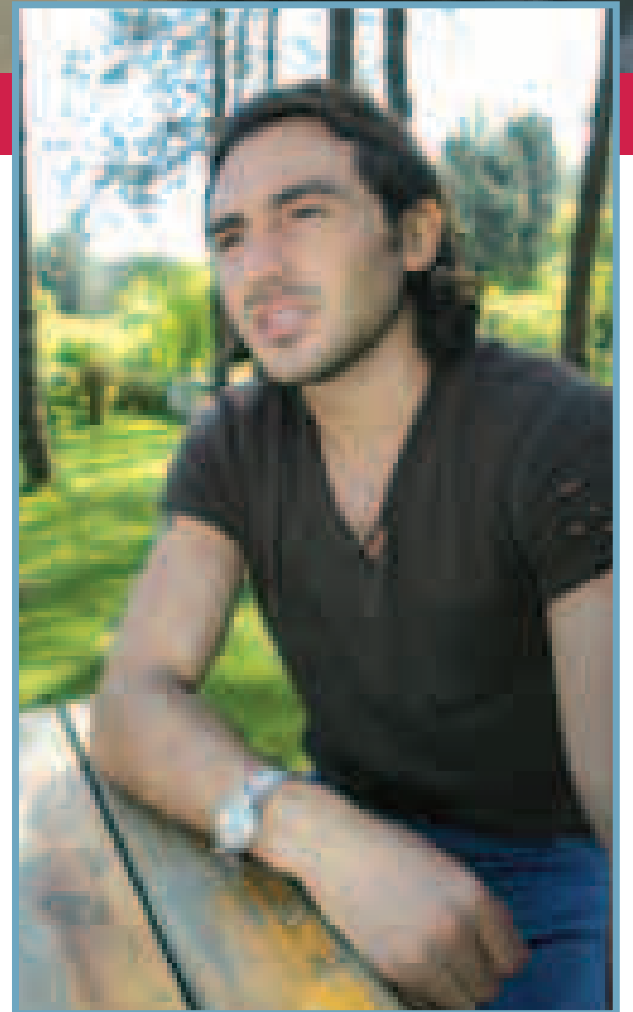

▼'Seba gitsin, Ahmet Dursun' tezahüratıyla bir anda bir Ahmet Dursun figürü ortaya çıktı. Kocaeli'nden Beşiktaş'a gelmiştin. Ve müthiş bir performans gösteriyordun. İnsan öyle büyük bir ilgiyle karşılaştığında ne yapıyor, şaşırıyor mu?

▲Daha önceden görmediğiniz bir ilgiyi gördüğünüz zaman insan ister istemez şaşırıyor. Bunların avantajları da oluyor dezavantajları da. Çünkü taraftar her zaman aynı performansı bekliyor ve görmediği zaman da tepkiler olabiliyor.

▼Üzerine çok fazla bir sorumluluk bindiğini hissediyor muydun o dönemde? Koskoca bir dönemin en büyük başkanı ve sen karşı karşıya getiriliyorsun. Sen yeni dönemi temsil ediyorsun, o eski dönemi temsil ediyor sanki...

▲Çok gençtim ve ilk defa böyle bir şey yaşıyordum. Bu yüzden ilk başlar-

Pazen görme sorunu yaşıyordu. Hareketlenen topu takip etmekte zorlanıyordu. Yaklaşık 8 ay bu önemli sorunu, hocasından ve en yakın arkadaşlarından bile saklı tutarak yaşadı. Mutsuzdu, keyifsizdi. O koşullar altında sezon başı Samsunspor maçı oynadı. “Şimdiki aklım olsa o maçtan sonra hiçbir idman ve maça çıkmaz, tedavimi tamamlardım” dediği maçı... Ama olmadı. Tedavi yine aksadı. Bu kez durduk yere sorun yaratmaya, sürekli yalnız kalmaya, kimseyle konuşmama başladı.

da pek fark etmemiştim. Ama o sene bittikten sonra ve daha sonraki senelerde bunun sıkıntısını çok çektim.

▼**Sen Almanya’dan geldin Türkiye’ye. Nasıl gelişti hikâye?**

▲Almanya’da oynarken genç milli takımlara geliyordum zaten. O zamanlar Wattenscheid kulübünün altyapısında oynuyordum. Takım ikinci lige düşme potasına girmişti. Feldkamp geldi ve beni A Takım’a çıkarttı. A takımında 4-5 maç oynadım. İyi bir performans çizdim. Aynı zamanda Genç Milli Takım’da da oynadığım için Türkiye’den teklifler gelmeye başladı. Mustafa Denizli beni Türkiye’ye davet etti. Kabul ettim. Bir hafta idmanlara çıktım. Bir de Gaziantep maçı oynadım, sonra mukavele imzaladık zaten.

▼**Türkiye’ye dönmek veya Türkiye’de oynamak istiyor muydun? Almanya’da maddi imkânlar, altyapı, taraftar her zaman daha iyidir. Ama sen Türkiye’yi seçtin. Neden?**

▲En büyük nedeni Mustafa Denizli’dir. Çünkü o genç futbolculara çok önem veriyordu. Menajerler aracılığıyla başka büyük takımlardan da teklif gelmişti ama Kocaeli’ni tercih ettim.

▼**Almanya’da daha iyi bir teklif gelseydi orada kalır mıydın?**

▲Kulübümle mukavelem vardı zaten ve beni bırakmak istemiyorlardı. 18 yaşındaydım. İlla 1. ligde oynamak istediğimi söyledim. O zamanın başkanı, şu anda da hâlâ başkandır orada, ‘Bir sene daha kal, sonra seni 1. lig takımlarına vereceğim’ dedi. Ama ben sabırsızdım ve Türkiye’den gelen teklifi değerlendirmek istedim.

▼**Doğru yaptığına inanıyor musun? Bir sene daha kalıp Almanya Birinci Ligi’nde oynasaydım der misin şimdi?**

▲Bilmiyorum. Ama sonuç itibarıyla yaptıklarımın pişman değilim. Yoksa bunları yaşayamazdım.

▼**Sonra Beşiktaş günleri başladı. Gelir gelmez yüksek bir performans gösterdin. Herkes Pascal Nouma ile seni konuşuyordu. Unutulmaz bir Barcelona maçı oynadın. Adın tribünlere şarkı olmuştu. Artık ben büyük futbolcuyum falan diyor muydun kendine?**

▲Hiçbir zaman öyle bir düşüncem olmadı. Ama şuna da inanı-

Sonra Beşiktaş’la yollar ayrıldı. Tedavisini tamamladı. Çin macerasını başlattı. Kısa süreli bir deneyimin ardından, yeniden geri döndü. Bu defa İstanbulspor’da oynadı. Tekrar çıkışı yaşadı ve Beşiktaş’tan teklif aldı. Şimdi daha huzurlu, daha sağlıklı, daha mutlu ve yeni bir başlangıç yapma aşamasında. Yarına artık daha güvenle bakıyor. Futbolda ikinci balayını yaşamak üzere döndüğü Kartal yuvasında, tekrar zirveye uçmanın hazırlıklarını yapıyor.

yorum ki, bazen futbolcular belli bir yere geldikleri zaman ister istemez değişebiliyorlar. Bütün bu dönemlerde benim arkamda olan, hep bana destek veren bir kişi vardı: Dayım. Bir sorunum olduğu zaman hemen onunla paylaşırdım. Ama bir süre sonra, başarının getirdiği havayla, bir de büyüdüğümü düşünmeye başladığımdan dolayı, bazı şeyleri kendi başıma halledebileceğime inandım. Ya da öyle olsun istiyordum. Ama o kadar kolay olmadı her şey ve problemler yaşamaya başladım. Dayımla da aram bozulmaya başladı. Ondan sonra daha kötü şeyler yaşadım.

▼**20’li yaşların başında verdiğimiz bazı kararlar hayatımızı belirliyor. Bazıları üniversiteye sinavında, bazıları iş hayatında, bazıları da senin gibi futbol hayata-**

ında bu zor kararları almak durumunda kalıyor. Ne gibi hatalar yapıyor insan? Sen ne gibi tecrübeler edindin?

▲Açıkçası birçok konuda dayım bana kılavuzluk etti. Futbolcu olmasa da futbolun içinden gelen bir insandı ve çok tecrübeliydi. Bana hep tavsiyelerde bulunurdu. Ama genç yaşta bazen insan toyluklar yapıyor. Bazı şeyleri çok da iyi dinlemiyor. Bir de, sanırım insan bazen yaşamadan anlamıyor. Benim başıma da bunlar geldi. Ve bazı kararlarda hata yaptım.

▼**Zaten bu dönemden sonra bir iniş süreci başladı senin kariyerinde. O süreci nasıl tanımlarsın? Bunun nedenleri neydi?**

▲Bir düşünüş yaşadığıma katılmıyorum. İstatistiksel olarak baktığınız zaman neredeyse oynadığım her maçta gol atıyordum. Ama sakatlıklar yakamı bırakmadı.

Şon 3-4 sene hep sakatlıklarla boğuştum. Üç ay oynuyor, üç ay oynamıyordum. Hazırlık dönemlerini kaçırdım. Hazırlık dönemi geçirmek futbolcu için çok önemlidir. Bütün gücünüzü orada toplarsınız. Ama ben Beşiktaş’taki son üç senemde hiç hazırlık dönemi yaşayamadım. Bunlar asıl sorunumdu bence.

▼**Bu sakatlıkları neye bağlıyorsunuz? Sadece şanssızlık mı yoksa fiziksel sorunların da mı vardı? Bu dönemde sakatlıklar artıracak bazı yanlış kararlar verdin mi? Serve’le de benzer bir şeyi konuştuk, o da keşke ‘Denizli maçına çıkmasaydım’ dedi. Sen de böyle dedin hiç?**

▲Hem de çok fazla. Belki Serve’te sadece bir Denizli maçı vardır, ama benim Beşiktaş’ta herhalde on maçım vardır öyle sakat sakat çıktığım. Ayağımın düzel-

mediği zamanlarda, futbol sevgisi yüzünden kendimi de kandırıp sahaya çıktım. Çünkü dışarıdan izlemek çok acı veriyor. Sahada olup, takıma bir şekilde katkı sağlamak çok önemli. Futbolu çok seven biri olarak sakatlıkları hep görmezlikten geldim ve biraz iyi hissettiğim anda oynamaya başladım. Tabii ki bunların zararlarını çok gördüm. Sakatlıklar hep üst üste gelmeye başladı.

▼**Sakatlık hep aynı yerden mi geldi?**

▲İlk iki sakatlığım aynıydı: Stres kırığı. Saç teli kadar kırıklar oluyor kaval kemiğinde. Erken başlayınca da tekrarladı.

▼**Neden olur bu stres kırığı? Stres altında olmakla bir ilgisi var mıymış?**

▲Hayır. Stresle hiç ilgisi yok. Bilinçsiz yüklemekten oluyor. Mesela bir aylık tatilde yan gelip yatıyorsan idmanlara %100

tempo ile başladığın zaman problemler çıkabiliyor. Ama eğer ki 2-3 hafta önce- den koşulara başlarsan, biraz hazırlıklı olursan, o zaman böyle şeyler olmuyor. Özellikle kondisyon antrenörü geldikten sonra bu problemleri yaşıydın. Ondan önce böyle bir problemim yoktu.

▼ Sorularını paylaşıyor muydun?

▲ En son sakatlığımdan sonra Lucescu ile konuşmuştum. O da bana değişik bir idman programı yapmıştı. Herkes on tur koşarken ben yedi tur koşuyordum. Bu belki benim bir hafta on gün daha geç form bulmama neden oluyordu ama o sezon, yani Lucescu'nun ikinci sezonunda, hiçbir problem yaşamadım.

▼ Sen de sık sık Almanya'ya tedaviye giden oyuncuların birisin. Türkiye'de söyle bir şablon vardır; futbolcu burada sakatlanır, burada işin içinden çıkamıyorsa ya da sakatlığı kısa süreli değilse Almanya'ya gider. Niye Almanya? Ve daha da önemlisi neden hep Wohlfart?

▲ Farklı bir tedavi şekli var. Yöntem olarak iğne kullanıyor ve her seferinde kısa sürede toparlıyorsun. Çoğu doktorlar iğneye karşıdır ama o en pratik şekilde iyileştiriyor. Bu iğneler de doğal yöntemlerle hazırlanıyor zaten. Aslında bir nevi akupunktur gibi... Sonuçta şunu da unutmayalım, o şu anda hem Alman Milli Takımı'nın, hem de Bayern Münih'in doktoru. ▼ Sen 'Seba Gitsin, Ahmet Dursun' döneminden sonra, o kadar ilgiyi toplamışken, bir anda sakatlıklardan katanı kaldırmaz oldun. Eleştiriler de böyle başladı zaten. Ve o olumlu hava tersine dönmeye başladı birden. İnsan o psikolojiyi nasıl kaldırıyor gençlik yaşında?

▲ İster istemez üzülyorum tabii. Ben 18'imden beri yalnız yaşıyorum. İçime kapanık bir insanım. Kolay kolay kimse ile paylaşmam. Bir tek dayım vardı yanımda. Ama şunu kabul etmek gerek: Futbolcu her zaman aynı performansı gösteremez, bazen inişli çıkışlı oynar. Ben de bu dönem yaşadım. Dayım yanımdayken daha kolay toparlıyordum. Benim psikoloğumdu o. Her türlü sorunumu çözüyordu. Ama aramızdaki kopukluk, benim çok kötü bir dönem geçirmeme neden oldu.

▼ Ne zaman oldu bu kopukluk?

▲ Sakatlığımın başlarında oldu. İki sene önce yani. Şimdi aramız eskisi gibi iyi, ama o iki sene içerisinde 5-6 ay görüşmedik. Bu da beni bayağı etkiledi.

▼ İşlerin kötüye gitmeye başladığını düşünmeye başladın mı bir süre sonra? Takıma giremiyorsun, sakatlıklardan kurtulamıyorsun, her gün eleştiriler yapıyor...

▲ Benim hiçbir zaman takıma girmek gibi bir problemim olmamıştı. Olduysa bile 3-4 maç yedek kalmışım. Sadece son senemde büyük problem yaşadım. Son üç sezondur hazırlık dönemi geçirememiştim. Lucescu'nun ikinci sezonunda ilk defa hazırlık dönemine katıldım. Çok iyi çalıştım ve aşırı motive oldum. Kendimi 'iyi oynamak zorundasın' diye öyle bir şartlamışım ki, bu sefer de aşırı gerginlikten zorlanmaya başladım. Hatta basbayağı depresyona girmişim. O kadar yüklemeye sonrasında, ilk çıktığım maçtan itibaren o depresyonun etkisi altındaymışım.

▼ Ve psikiyatrik yardım almaya başladın... Bir futbolcunun bunu bilinçli olarak tercih etmesi çok önemli bir şey. Belki de herkese örnek oldun. Çünkü bizim toplumumuzda psikolojik yardım almak bir problemmiş gibi görülür. Kim seni psiki-

yatrik yardım almaya yönlendirdi? Kendi başına mı aldın bu kararı?

▲ Yöneticilerimiz Levent Erdoğan ve Cen-giz Kaptanoğlu'yla aram çok iyiydi, onların vasıtasıyla bir psikiyatru gittim ve çok yardımları oldu bana.

▼ Pekli ürkeldik var mıydı başlarda? Ka-fanda ne gibi soru işaretleri vardı?

▲ Ürkemedim, ama ilk defa böyle bir şey yaptığım için acaba 'nasıl olacak, ne konuşacağız' diye düşüncelerim vardı. Birkaç kere gittikten sonra alıştım ve problemlerimi anlatmaya başladım.

▼ Çok iyi geldi, değil mi?

▲ Çok iyi gelmedi. Çünkü söylenenleri yapmadım. Normalde benim futbol oynamam lazımdı. Çünkü depresyon geçiriyordum. Tedavi görmeye, hatta ilaç kullanmaya başlamıştım. Bunu o dönemde sadece doktorum ve ben biliyordum. Hocamız bile bilmiyordu. Ben oynamak istedikçe, daha da kötüleşti her şey. Sahaya çıkıyordum ama aklım sahada değildi. Çok enteresan olaylar yaşadım.

▼ Nasıl hatırlıyorsun o dönemi? Ne oluyordu sahada?

▲ Aşırı derecede konsantrasyon kaybı oluyor. Artı, güçsüz hissediyordum kendimi. Elimi kolumu kaldıramıyordum. Her-keste çok farklı oluyormuş bu, mesela bazıları'nın sürekli karnı ağrır, bazıları uyuyamazmış. Ben de gözüm ile ilgili problemler yaşadım. Mesela top hareketlenirken, topu takip etmede problemler oluyordu.

▼ Ne kadar sürdü bu süreç?

▲ Yaklaşık 8 ay.

▼ Bu çok uzun süre. İşin kötüsü

Türkiye'de psiko-

lojik problemler

pek de problem

olarak kabul

edilmez. Sakatlı-

ğa, sağlık bo-

zukluğuna sayılmaz.

Sen de o dönemde normal muamelesi gördüğün için bu kadar zorluk yaşadın belki de. Bu durum sen dahil herkes kabul etse, belki çok daha çabuk çıkacaktın. Ama hiçbir şey olmamış gibi davranmaya çalışıldı. Bu yaşadıklarından sonra ne tavsiye edersin herkese?

▲ Tavsiyede bulunmam, ama kendi hikâyemi anlatırım. Şimdiki aklım olsaydı, ben o Samsunspor maçından sonra hiçbir idmana ve maça çıkmazdım. Tedavimi görürdüm. Sağlığım tam yerine geldiği zaman başlardım oynamaya. Çünkü sağlık her şeyden önemli. O an futbolu düşünmüyordum. Sadece sağlığımı düşünüyordum. Çünkü çok mutsuzdum. Agresifleşiyordum, durduğum yerde kendi kendime sorunlar yaratıyordum, yalnız kalmaya çalışıyordum, kimseyle konuşmuyordum. Bu belirtileri dikkate almak ve ona göre davranmak gerekiyordu. Davranmadım.

▼ Bunlar yetmezmiş gibi bir de Çin hikayesi çıktı. Nasıl gittin Çin'e?

▲ Tedavi gördükten sonra, bir de baktım

her yerde transfer sezonu kapanmıştı. Bir tek Uzakdoğu ile Baltık ülkelerine transfer olabilirdim. Çin'e gitmeye karar verdim.

▼ Nasıl karar verdin? Hiç tereddüt etmedin mi? Ne kültürlerini, ne de dillerini biliyorsun.

▲ Uzakdoğu insanlarını çok sempatik bulurdum ben. Onun için oraya gitmeyi kabul ettim. Güzel de bir teklifti. Orada ufak ufak başlayıp, tekrar Türkiye'ye veya Almanya'ya dönmek gibi bir düşünce- cem vardı. Doktorlarımın da dediği; tekrar futbola başlarken fazla stres yaşamaya- cağı bir yeri tercih etmem yönündeydi. Bu da benim için çok iyi bir şanstı.

▼ İyi geldi mi Çin gerçekten sana?

▲ Çok değişik bir tecrübe yaşadım orada. Tabii orada da ufak tefek sorunlarım oldu. Dil sorunu, kültür sorunu yaşadım. Ama onun dışında başka bir problem yaşamadım.

▼ İlgisi nasıldı?

▲ İlgisi çok fazlaydı. Bütün statlarda Türk bayrakları vardı, 60.00 seyirciye oynuyorduk. Bizde yabancılar nasıl karşılanı- yorsa orada daha da abartılıydı. El üstündeydim.

▼ Çin'e gittikten sonra uzak düştüm dedin mi kendi kendine. Ne Almanya ne de

Türkiye seni izleye- bilir durumdaydı...

▲ Normalde bana üç senelik bir muke- vele teklif ettiler. Düşündüm, üç sene sonunda ben 29-30 yaşına geleceğim. Dedim, en iyisi bir sene bakayım, son- rası Allah kerim. Çünkü orada oynadığım takım orta derecede bir takım- dı ve diğer birkaç tane iyi takım vardı. Gerçekten çok kalite- li ve çok güzel şehri olan kulüpler de söz konusuydu. Ben Pekin'in 130 km. dışındaydım. Ama mesela Şan- gay kulübü çok

lıkla Türkiye'ye gelip bir kulüpte oynayım diye düşünüyordum.

▼ Pekli onlar senden memnun kaldı mı?

▲ Oraya ilk gittiğimde 78 kiloydum. Uç tane maça çıktım topu topu. O bakımdan fazla bir fikirleri oluşmadı bana karşı.

▼ Sonra İstanbulspor dönemi geldi. İstanbul'a dönmek sevindirici bir şey oldu mu?

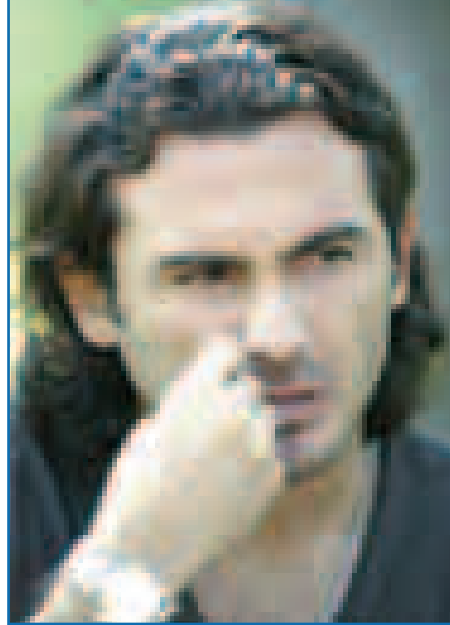
▲ Aslında öncelikle Beşiktaş'la görüşmüş- tüm ve hatta bu yüzden mukavelemi fes- hettim. Tam Beşiktaş'a imza atacaktım, Del Bosque istemedi. Kendi dışında geli- şen bir transfer diye kabul etmedi. Çoğu transfer zaten kendi dışında gerçekleştiği için en azından buna müdahale edeyim dedi sanırım. Ben de o dönemde İstan- bulspor'a gittim. Takımın İstanbul'da ol- masının büyük bir çekiciliği vardı. Çünkü İstanbul'da yaşamak istiyordum. Alman- ya'dan da birkaç teklif vardı ama İstan- bulspor'da oynayıp tekrar Beşiktaş'a geri dönmek, daha çok göz önünde olmak benim işime geldi. İstanbulspor'da 8 maç oynadım. Yine bir sakatlık dönemi geçirdim. Ondan sonra tekrar Beşiktaş'a transfer oldum.

▼ Beşiktaş'a gelir gelmez de oynamaya başladın. Fakat yine sakatlık oldu, yeni yeni dönüyorsun. Bu sakatlık artık senin asabını bozmuyor mu?

▲ Tabii ki üzülyorum sakatlandığımdan dolayı, oynamak isterdim ama bu sonun- cusu bir birikimin sonucu. Uzun süredir idman yapmadım. Sonra birden takıma girdim. Herhalde 8 maç yaptım, 6'sında ilk 11'deydim. Çoğunda 90 dakika oynadım. Hiçbir şey yapmamış bir vücuda birdenbire bu kadar yüklenince bunun ol- ması normaldir. Çünkü hazırlık dönemi geçirmedim, uzun süre oynamadım. Be- nim sakatlığımın bu kadar uzun sürmesi Almanya'dan randevu alamamamızdan dolayıdır. Yoksa Wohlfart beni daha ça- buk iyileştirirdi ve ben de oynuyor olabilirdim şu anda.

▼ Önümüzdeki sezon belki de senin kariyerinin en önemli sezonlarından biri olabilir. Bunu düşünürken yine aşırı motivasyon problemi olabilir mi?

▲ Kafamı aşırı derecede buna şartlamış değilim bu sefer. Ama biliyorum ki, gelecek sene hazırlık dönemini de iyi geçirsem, ki öyle geçireceğim, benim için her şey çok güzel olacak.

iyiydi ve şehir de mükemmel bir yerdi. Oraya transfer olabilirim düşüncesiyle veya Türkiye'ye, Almanya'ya dö- nerim diye sadece bir seneliğine im- za attım. Bir ara devre arası Türki- ye'ye giderim düşüncesi de oldu. Fazla bir şey düşünmüyordum açıkçası. Altı ay bana hiçbir şey kaybettirmezd. 5-6 aydır top oyna- mıyordum. En azından kondis- yon olarak hazır olurum dedim. Kimsenin tanıma- dığı bir insan da değildim. Rahat-

Yan gözle bakmak

Adana'da oynanan Türkiye 1. Ligi müsabakasında maça konsantre olmuş pozisyonları izliyor ve olası bir ofsayıtı kaçırmamaya özen gösteriyordum. Kulağımın yanından şifit diye geçerken sert bir madde olduğunu anladığım ancak özelliklerini fark edemediğim bir cisim bir iki metre yakınma düşmüştü. Oyun aksiyonu bir türlü sonuçlanamadığı için gözlerimi pozisyon değişimlerinden ayıramıyor, ne kadar merak ediyor olsam da kulağımı sıyrıp çimene düşen nesneye bir türlü bakamıyordum. Taç çizgisi üzerinde beş ya da altı metrelik bir alanda hücum organizasyonunu izliyordum. Bir ara üzerine basıp geç-

tim, tökezledim ama düşmedim. İşte o anda, arkamdaki tel örgülere parmaklarıyla gömülmüş, kafesten kurtulmaya çalışan yırtıcı bir kaplan haykırışını duyduğumda anladım ne fırlatıldığını. Soluğunu ensemde hissettiğim ses " basmasana lan ayakkabıma " diyordu. 41 ya da 42 numara boyutunda, kah-verengi ve arkasına basıldığı için topuğu ezilmiş makoseni o zaman görmüştüm. Pozisyonu zengin bir müsabakaydı ve maçın sonuna yaklaşıncaya dek ayakkabının üzerinden birkaç kez daha geçmiş, her geçişin ardından tel örgünün arkamda bir öncekinden daha etkili sarsıldığını hissetmişim. Takımı aleyhine verdiğim bir işareti beğenmediği için teki benim kontrolümde diğer teki ayağında, o tel örgünün arka-

yan hakemlik bugün yardımcı hakem statüsünde. Üçüncüsü ise, " basmasana lan ayakkabıma " ifadesinin devamı yazılmamıştır!

Taç çizgisi yakınından ceza sahasına yapılan bir vuruş ya da atış düşünüldüğünde, yardımcı hakemin bulunduğu konum ile açısı 80 ya da 90 derecedir. Ofsayt tespitinin topa vurulduğu veya dokunulduğu an yapılması gerektiğine göre, yardımcı hakemin gözleriyle bu iki aksiyonu aynı an ve saniyede belirlemesinin fiziksel ve biyolojik olarak, dolayısıyla da bilimsel boyutta imkânsız olduğu belirtilmektedir. Bu yargı, 80'li yılların ikinci yarısında yapılan araştırmaların sonucudur. Nitekim UEFA söz konusu dönemde, üst düzey yardımcı hakemler için çeşitli testler uygulamış ve saniyenin parçalarında renk ve cisimlerin belirlenmesine yönelik bilimsel araştırma ve çalışmalar yaparak belirtilen imkânsız kanıtlamış, sonuçlarını FIFA'ya bildirmiştir. Topla oynama anı ile ofsayt tespiti belirlenmesindeki yardımcı hakem hatalarının aç daraldıkça azaldığı yani uzak pozisyonların daha rahat çözülebildiği, aç genişledikçe de hataların arttığı saptanmıştır. İşte bu nedenle açının büyüdüğü yakın pozisyonlarda gözün her iki aksiyonu saliselerle ölçülebilen zamanda doğru belirleyebilmesi amacıyla yardımcı hakemlerin piste çıkarak görüş alanını genişlettiklerini görürüz. 1990'lı yıllara kadar FIFA, düzenlediği uluslararası organizasyonlarda hakemleri yan hakem olarak da görevlendirirken, bu tarihten itibaren yan hakemliğin farklı bir uzmanlık alanı olduğunu ve eğitimlerinin de farklı yapılması gerektiğine karar vererek dünya futbolunu Uzman Yardımcı Hakemlik kavramıyla tanıştırmıştır. 1992 yılında federasyonumu-

zun özerk konumu arifesinde yeni yasa ve genel kurula kadar görev üstlenen geçici Merkez Hakem Kurulu Başkanı Özcan Gürkaynak, Doğan Babacan ve EPAK sorumlusu Ahmet Güvener, bu yöndeki FIFA ve UEFA kararlarının ülke futbolu ve hakemliğine adaptasyonunun ilk uygulayıcılarıdır. Gerek liglerimizde gerekse FIFA Yardımcı Hakemliği kadrosunun oluşumunda bu tarihten günümüze eğitimler bu bilimsel gerçek doğrultusunda sürdürülmektedir.

Bir espri gibi görünse de yardımcı hakem seçiminde, konunun uzmanları görüntülerin odak noktasındaki oluşumunda şehla veya şaşı bakışlı olmanın da avantaj içermediğini belirtiyorlar!

Futbolun geçirdiği evrimin günümüze yansımaları olan süratli oyunu takip etmenin, gerek kondisyon gerekse göz algılamasının üst seviyedeki performans bakımından fiziksel yeterlilik gerektirdiği kaçınılmaz ise yardımcı hakem kadrosunun gençlerden kurulu olması da vazgeçilmez bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Deneyimlilere doğanın seyrine aykırı fiziki ve biyolojik kazanımlar yüklenemeyeceğine göre, gençlere deneyim kazandırılması kuşkusuz en akılcı yol olarak tercih edilir.

Hakemler arasında bir anket yaparak fonksiyon açısından hangi görevin daha zor olduğu sorulduğunda, çoğunluğun yardımcı hakemlik olduğunda birleştiği görülecektir. Oyuna katkı ve hakeme yardım konusunda yüklenen yeni sorumluluklar ve yüksek düzeyli konsantrasyonla ofsayt kuralının uygulanmasındaki görüş, kanaat, yorum ve karar bileşkesinin karmaşıklığı da dikkate alındığında, yardımcı hakemlere yan gözle bakmanın ne denli haksızlık olduğu daha iyi anlaşılacaktır.■

Hakem Dünyası

Futbolculuğu bir başkadır, antrenörlüğü daha bir başka.Yazarlıkta ustadır. Gerçek bir beyefendi, bir büyük başöğretmen, saygın bir futbol adamıdır. Geçmişten günümüze esintiler yansıtan bir efsane kahramandır. Ölçülü, bilgili, engin kültürlü ve görgülüdür. Döneme imza atanların başında o gelir. Çünkü o, her yönüyle Türk futbolunun temel taşı sayılabilecek bir değerdir.

Baba Gündüz

O bir futbol adamıdır, ama farklıdır. Yeniliğe açık, futbolcularına evladi gözüyle bakan, onların birer insan olduğunu unutmadan, takım olmanın yıldız olmaktan çok daha önemli olduğunu o zamanlardan gören ve uygulayan öngörüsüyle bambaşka bir portre...

Cem Zamur

Geçmiş Zaman Efsaneleri

Fotoğraftan karakter tahmini yapmak mümkün mü? Bilimsel olarak olmasa bile, insanların bazı fotoğraflarının, bize gerçekten de o şahsın kişiliğiyle ilgili çok önemli ipuçları sunduğu oluyor. Hem örnek vermek gerekirse; Metin Oktay'ın seyircinin tezahüratına karşılık mahcup bir ifadeyle yere bakarak sağ eli ile kalbini tutup, kendince seyircilerine teşekkür bildiren fotoğrafı... Yusuf Tunaoğlu'nun her daim -objektife baksa bile- uzaklara dalıp giden gözleri... Basri Dirimlili'nin maç bitiminde, yorgun ama mağrur, forması ter, kan ve çamur karışımıyla lekelenmiş halde, alındaki bandajla bir fotoğraf karesine sığan hikayesi... Baba Hakkı'nın formasının üzerine giydiği süveteriyle objektiflere yansıttığı o otoriter poz. Hepsisi şimdilerin ısıltılı ve TV kameralı dünyasının sahte gerçekliğinin karşısında tarihe düşmüş vecizeler sanki.

Ve bu yazıya böyle bir giriş gerektiren bambaşka bir fotoğraf; neresi olduğunu pek de bilemediğimiz bir avluda Metin Oktay'la el ele tutuşmuş ve ona bir şeyler anlatan, halinden ve tavrından gün görmüş bir beyefendi olduğunu çıkarttığımız, şıklığıyla yaşam görgüsü hakkında fikir sahibi olabildiğimiz o insan. Tam da bu günlerde yüzüncü yılını kutlayan bir kulübün yapıtaşlarından en önemlisi... Lakin sade-

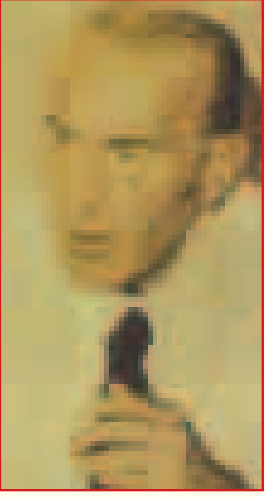
ce o kulüp için değil, bilgisini, görgüsünü, birikimini bütün spor dünyasıyla paylaşan bir cumhuriyet çocuğu... Kılıç Ali'nin oğlu, Galatasaray'ın babası; Gündüz Kılıç. Babası Atatürk'ün silah arkadaşı, Antep ve Maraş cephesi komutanlarından Asaf Kılıç Ali'dir. Kurtuluş Savaşı'nda önemli rol oynayan komutanlardan olduğu gibi, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin de önemli isimlerindendir. Antep mebusluğu yapmış, İş Bankası'nın kurucu üyesi olmuştur. Annesi ise İstanbul'un köklü ailelerinden birinin kızı olan Hümevra Hanım'dır.

1918 yılında İstanbul Bakırköy'de dünyaya gelir Gündüz Kılıç. Dört kardeşin ikincisidir. İlk olarak Feyziye Mektebi'nde eğitimi-ne başlar. Ertesi sene diğer iki kardeşiyle beraber Galatasaray'ın ilk mektebine verilir. Aile o sıralar Ankara'da yaşamaktadır. Kardeşleriyle beraber tatil günlerinde ne yapacaklarına karar verme aşamasında Gündüz sinemayı tercih ederken, ağabeyi ve küçük kardeşi maça gitmekte ısrar edince Taksim Stadı'nın yolunu tutarlar. Bu zoraki stad ziyaretleri zamanla ona futbolu sevdirebilir. Leblebi Mehmet'leri, Nihat'ları, Ulvi'leri, Muslih'leri, Bekir'leri, Zeki'leri ve Mithat'ları alkışlamaya başlar. Okula dönünce küçük bir tenis topuyla onların dünyasına dalar ve sanki onlardan biriyimçesine soğuk yatakhane koridorlarında koştu-

rur. Beşinci sınıfa geldiğinde ise kendi de-yimiyle adamaklı bir futbol tiryakisi olur. Büyük tenefüslerde bahçede iddialı maçlar tertip edilmeye başlanır. "Grand cour" on-ları için Wembley olur bir bakıma. Orta-köy'den gelen Galatasaraylılarla büyük maçlar düzenlenir. Elbette ki malzemeler yetersizdir, büyük sınıflardaki ağabeylerin-den malzeme temin edilir ve tekmelik ola-rak da müsvedde defterleri devreye girer. Aynı yılın sonunda iki kardeş okulu bitirip diplomalarını alınca, babaları "Dileyin benden ne derseniz," der. Adres bellidir baştan, Zeki Rıza'nın spor mağazası. Ayakkabı, tekmelik, tozluk, bileklik gibi malzemeler alındıktan sonra sıra formaya gelir ve işte o gün belki de bir hayatının hangi renk üzerinden şekilleneceğini orta-ya koyar küçük Gündüz; Sarı-kırmızı... Aynı Grand cour'da altıncı sınıfta bambaş-ka bir maça çıkar Gündüz, bu sefer rakip kuvvetlidir. Kulüp takımında da oynayan Cici Necdet'in, Fazıl ve Kadir'in bulunduğu sınıf Gündüz'lerin sınıfını iyice benzeterek 7-1 yener. Gündüz üzüntüyle sahadan çı-karken dikkatle izlendiğinin farkında de-ğildir, o hâlâ mağlubiyete yanıyordu. Bir sü-re sonra tenis topuyla kurduğu hayal ger-çeğe dönüşür ve kulübün dördüncü takımı-na alınır. Ardından da genç takımı, yani o dönemdeki adıyla üçüncü takımı çalıştıran

Leblebi Mehmet, Gündüz'ü kendi takımına alır. Beşiktaş'la yapılan maçta ilk kez for-ma giyer ve 1-1 biten maçta Galatasar-ay'ın tek golünü o atar. Artık önü daha da açıktır. Nitekim bütün sezon bu kadroy-la oynar ve bir sene sonra 1934'te bu kadronun vazgeçilmez isimlerinden biri olur. İri ve güçlü fiziğiyle santrfor mevkiin-de durdurulamaz bir görüntü çizmeye baş-lar. Fakat tam bu sırada büyük bir talihsizlik yaşar. Zatürree olur ve 1935 baharına kadar futbola ara vermek zorunda kalır. 1935 Nisan'ında Kılıçlar ailece yemek yer-ken, telefon çalar ve Muslih Hoca, Gündüz'ü arar. Telefondaki ses "Gündüz he-men kulübe gel, birinci takımda oynaya-caksın," der. Heyecandan nefesi kesilen Gündüz zatürreeden yeni kurtulmuş bede-niyle, evden "sinemaya gidiyorum" diye çıkıp doğruca kulüpte alır soluğu. Ve Ana-dolu takımı ile yapılan özel maçta A takımı-yla ilk kez sahaya çıkar. İlk yarıyı 2-0 mağ-lup kayayan Galatasaray, Gündüz'ün attı-ğı üç golle maçı 3-2 kazanır. Artık A takı-mın oyuncusudur. Bunun hemen ardından ilk başarısı gelir. 1932-33 sezonunun erte-lenmiş İstanbul Şildi maçı, iki yıllık bir ge-cikmeyle 26 Nisan 1935'te Galatasaray ile İstanbulspor arasında oynanır. Gündüz Kılıç'ın iki golüyle önde olan Galatasaray üçüncü golü de bulur. Fakat İstanbulsporlu-

lar ofsait ge-
rekçisiyle
gole itiraz
ederler. İti-
razları kabul
görmeyince
de sahadan
topluca çeki-
lirler. Böyle-
ce 1932-33
sezonun İs-
tanbul Şildi
Galatasar-
ay'ın olur-
ken, en bü-
yük paylar-
dan biri
Gündüz'ün-
dür. İlk Fe-
nerbahçe

maçına ise 10 Mayıs 1935'te Fenerbahçe Stadı'na çıkar. Bu maçı 2-1 kaybederler. Artık bambaşka bir Gündüz vardır saha-
da; bitmek bilmeyen enerjisi, tekniği, hava toplarındaki inanılmaz hakimiyeti bütün defans oyuncularını ekstra bir dikkate mecbur eder. Ama çoğu nafiledir. Yabancı takımlara karşı ilk maçına Yunan Apollon karşısında çıkar, ilk golünü ise ikinci maçta Macar Újpest'e karşı atar. Bütün bu ilklerin ardından Gündüz Kılıç için başarılar arka arkaya gelmeye başlar. 12 Temmuz 1936'da, Taksim Stadı'nda Yugoslavya önünde, ilk kez Milli formayla tanışır. 1937 senesinde zor bir karar aşamasına gelir Gündüz Kılıç ve yine zorlu seçer. Galatasaray Lisesi'ni bitirmeden öğrenim için Almanya'ya gider. Fakat orada da futbol-
dan ayrı kalamaz. Nitekim Hannover 96 kulübünde futbol topuyla olan teşriki me-
saisi devam eder. Daha sonra yurda döner ve öğrenimini Ankara Maarif Koleji'nde tamamlar. Bundan hemen sonra Galatasaray'da icra-ı sanatına devam eder. 1940 yılında Galatasaray tarihinin en önemli maçlarından birinde neredeyse tek başına sırtları takımını Şeref Stadı'nda; Beşiktaş'a tarihinin en ağır yenilgilerinden birini tattırır. 9-2 biten maçta beş gol atar. 1944 yılında evlenir ve bir süre sonra futbol sahalarından çekilir. Ama futboldan kopamaz, Zonguldak'ta Kömürspor takımında antrenörlük yapar. Bir sene sonra askerliğini Ankara'da yedek subay olarak yapmaya başlar. Burada da farklı bir şey olmaz, futbol topundan ve düşüncesinden bir türlü ayrı kalamaz Gündüz Kılıç. Önce Yedeksubay Gücü, daha sonra Stadyum takımlarında futbol oynar. 1947 yılı ise gerçekten bambaşka bir yıl olur Gündüz Kılıç için. Askerlik görevinin bitiminde, Devlet Demiryolları'nda memuriyetle tanışan Kılıç aynı zamanda kurumun takımı Ankara Demirspor'da da oynamaya başlar. Mavi-Lacivert forma ona çok büyük bir uğur getirir. Eski formuna ve yarım bıraktığı başarılı günlere geri döner. Bunun yanı sıra bu tarih başka bir şeyin de başlangıcı olacaktır. İleriki yıllarda alacağı spor yazarlığı ödülleriyle ilk tohumu da aynı yıl atılır. Türkspor Mecmuası'nda yazılarına başlar Gündüz Kılıç. Aynı yıl yaz ayında Galatasaray, Gündüz'den daha fazla ayrı kalamaz ve bu has evladını baba ocağına çağırır. Duraklama devrinden büyük bir hızla Yükseliş devrine geçer Gündüz. Ve artık adını da bulmuştur. Beşiktaş'ın Hakkı'sı gibi o da futbol oynarken almıştır ismini: Baba Gündüz. Şimdiler de

herkesin karizma dediği şey, onun varoluşunda gizlidir belki de. Bir bakışı yeter, tek kelamı mahveder. Sanki kimsenin sırrını bilemediği gizli bir rayihası vardır bu adamın.

Durmak yoktur Gündüz Kılıç için, 1948'de futbol şubesi genel kaptanı olur. Aynı yıl Londra Olimpiyatlarına katılan takımdadır. Çin Halk Cumhuriyeti karşısında ki 4-0'lık galibiyette ilk iki gol onundur. Keza Atina'daki 2-1'lik galibiyette 33.dakika-
daki ilk golü yine o atar. 1951 senesine gelindiğinde spor yazarları tarafından yılın futbolcusu seçilir, aynı yıl son milli maçı olan Berlin'deki Almanya müsabakasında hasta olmasına rağmen sahaya kaptan olarak çıkar ve bir devre hasta hasta oynar. Daha sonra oyuncularına vereceği örnekte olduğu gibi takım 2-1 galip gelince hastalığından eser kalmaz. 10 kez giyer Milli formayı ve bunların 4'ünde kaptandır. Ezeli rakipleri Beşiktaş'a toplam 20, Fenerbahçe'ye ise 9 gol atar.

Buraya kadar bakıldığında başarılı bir futbolcu portresi ile karşı karşıya kalıyoruz. Oysa ki 1953'de futbolu bırakmasıyla beraber Gündüz Kılıç fenomeni başka bir boyut kazanır. O bir futbol adamıdır, ama farklıdır. Yeniliğe açık, futbolcularını evladı gibi gören, onları birer insan olduğunun unutmadan, takım olmanın yıldız olmaktan çok daha önemli olduğunu o zamanlardan gören ve uygulayan öngörüsüyle bambaşka bir portre.

Vefa'yı, Feriköy'ü, Altay'ı, Beşiktaş'ı ve elbette her daim Galatasaray'ı çalıştırır. Ama gittiği her yerde bir iz, bir güzellik bırakır. Feriköy'ü çalıştırırken futbol tarihimizde belki de eşi görülmedik bir olaya imza atar. Kısıtlı imkânlarla mücadele veren Feriköy'ün başındayken esas yuvası onu çağırır, Galatasaray'ın Baba Gündüz'e ihtiyacı vardır. Zor bir durumda kalır, ama bunu da aşar. Eşi görülmedik bir biçimde Galatasaray'ın Teknik menajerlik görevini kabul eder, fakat tek bir şartla; Feriköy'ün de ona ihtiyacı vardır ve sezon sonuna kadar ilk takımı da o idare edecektir. Normal şartlarda herkesin itiraz edeceği bir duruma kimse ses çıkaramaz, çünkü onun karakterinden kimsenin en ufak bir şüphesi yoktur. Feriköy taraftarı gereken cevabı ve herkesin hissettiği duyguyu Beşiktaş maçında sergiler. Dört metrelik Gündüz Kılıç afişinin altında saatlerce "Baba bizi bırakma!" diye tezahürat yaparlar. Fakat onlarda bir gerçeği unutmaz o Baba Gündüz'dür ve sözü sözdür.

1960'da geldiği Galatasaray'ı 1962'de Milli Lig şampiyonu yapar. Galatasaray ilk kez bir Türk Teknik direktörle şampiyon olmuştur. Ertesi sene tekrar şampiyon olan Galatasaray yanına Türkiye Kupasını da ekler. 1961-62 sezonunda Galatasaray'a Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupasında çeyrek final oynattı ki bu bir Türk takımının oynadığı ilk Çeyrek finaldir. Bu arada Avrupa'da konferanslara ve panellere katılır. Bir süre sonra katıldığı konferanslarda konuşmacı olarak kürsüden o seslenecektir. Eşfak Aykaç ve Coşkun Özari ile birlikte "Futbol bizim Dünyamız" adlı kitabı yayınladı. Daha sonra Teknik bilgi ve birikimini "Futbolun ana çizgileri" adlı altıncı yayını. Futbolun okunabilir olduğunu insanlar ilk onun yazılarında hissediler neredeyse.

Ve her şey bir yana oyuncularını bir baba gibi sahiplenir. Galatasaray'a ka-

zandırdığı Metin Oktay, Palermo'da zor günler yaşayınca, hiç çekinmeden Palermo Başkanı Casimiro Vizzini'ye bir mektup yazar. O mektubun arasından okunacak bir paragraf bile bu büyük spor adamının kişiliğini ortaya dökerek: ".....Palermo'nun zaferlerini bekleyecek otuz milyon Türk dostunuz var artık. Siz bu kadar üzerine titrenen bir kıymete sahip olduğunuzu nerden bilebilirsiniz ki. Ne olur ona iyi bakın. Ona babacan davranın. Ne kadar büyürse büyüsun daima sevgiye ve şefkate muhtaçtır Metin. Belki de muhitine cömertçe dağıttığı sevgi ve şefkat akümülatörlerini şarj edebilmek için. Eminim ki birkaç yıl sonra, memleket hasretine dayanamayıp vatanın sahalarına koşacak olan Metin'in arkasından, siz de bana tıpkı benim gibi gözyaşlarınızla ıslatacağınız bir mektup yollayacak ve hislerimi o zaman daha iyi anlayacaksınız."

Oyuncularına her şeyin futboldan ibaret olmadığını da öğreten bir beyefendidir o. Hayatı, iyi yaşamayı, güzel giyinmeyi, müzik dinlemeyi, kitap okumayı sever ve oyuncularına da bunları aşılar. Baba evinde edindiği bütün görgü kurallarını evladı gibi gördüğü oyuncularına aktarır. Onların sadece futbol bilgisini değil yaşam kalitesini de arttırmak için çabalar.

Bütün bunların sonunda ise gerçek bir takım ruhu oluşturur. Oyleki bu sevgi ve güven ortamı oyunculara sakat sakat oynamama arzusu yaratır. Bir Galatasaray-Fenerbahçe maçında Ergun Ercins oyunun başlarında oyundan atılır. Biraz sonra bir hava topu mücadelesinde Mustafa Yürür rakibi ile çarpışır ve yüzü gözü kan içinde kalır. Kenara geldiğinde baba Gündüz sorar "Nasılslın evladım?" Mustafa cevap verir "Galiba oynayamayacağım bitkinim, çok kan kaybettim." Baba sorar: "Vücudunda biraz daha kan var mı?" Mustafa "Evet" der. Gündüz Kılıç bunun üzerine "Öyleyse çık sahaya, onu da akit öyle gel!" der. Bu söz Mustafa'nın üzerinde ade-
ta bir doping etkisi yapar. Sahaya döner ve belki de hayatının futbolunu oynar, 10 kişilik Galatasaray Metin'in dört golüyle Fenerbahçe'yi 5-0 yener. Güzel sofraları sever Baba Gündüz, bunun babasından ona geçen bir özellik olduğu söylenir hep. Yenilsin, içilsin, sohbet edilsin ister. Para hesabı yapmaz, ömrü boyunca. Yediği yemeğin parasını öderken bile bedelinin iki misli bahşış bırakan bir insan olur her zaman. Babalığı bir üst tondan konuşmak bulmaz hiç, esprili bir kişiliği vardır her daim. Gazetecilerin bir Fenerbahçe maçı öncesinde sorduğu "Galatasaray Fenerbahçe karşısına nasıl çıkacak?" sorusuna verdiği "Tünelden çıkacak." cevabı zaten bunun en güzel örneklerinden biridir. 1980 yılında ayrılır aramızdan. Oysa daha öğreteceği ne güzellikler varken bizlere. Ve onun o ölümünden sonra belki de saf sevginin en güzel satırlarını has Fenerbahçeli, can dostu, merhum İslam Çupi kaleme alır: "Gündüz Kılıç'ı kaybettik, acaba? Hiç mücadele etmemişler, hiç büyümemişler,

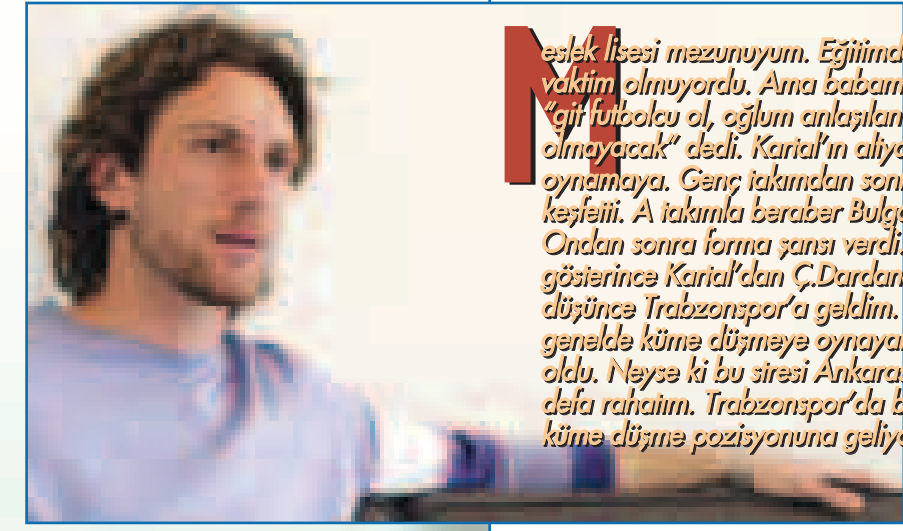
toplumu hiç mizaha boyamamışlar, hiç içmemişler, yaşadıklarını zannediyorlarsa; o zaman Gündüz Kılıç'ı gerçekten kaybettik. Bu dünya içinde sadece dünyalık yapanlar, doğan güneşle akşam altıda yanan ampule bön bön bakanlar, hayatı sadece göbeğini dört Cadillac lastiğinin üzerinde gezdirmek sananlar, yaşadıklarını zannediyorlarsa; o zaman Gündüz Kılıç gerçekten ölmüştür... Etrafına saygı yerine bahşış atanlar, kasalarını büyütüp kafa ve yüreklerini küçültenler, villalarındaki valelerine dış geçiremeyip kitleleri yönettiklerini sananlar, şayet yaşadıklarını zannediyorlarsa; Gündüz Kılıç o zaman gerçekten ölmüştür. Baba Gündüz bu ülkede futbol topudur artık. Yuvarlandığı sürece milyonları ayağa kaldırmaya devam edecektir. Gündüz abi bu ülkede namusu, dürüstlüğü, ustalığı ve mizahı yansıtmak için açılan her kalemin mürekkebidir. Gündüz abi zekâdır. Gündüz abi zerafetir. Gündüz abi gü-
ven oyunu sandıktan değil, halkından alan gerçek bir liderdir. Gündüz abi, 'Gündüz abi gibi' olmak isteyenlerin el ve kafa uzunluğu ile yetişemedikleri gerçek bir fenomendir. Gündüz abi her içilen sigaradaki sıcaklığın, Gündüz abi her önümüze koyduğumuz rakı kadehindeki incecik alayın, büyük bir düşüncenin, erişilmez bir al-

kol disiplininin en kocaman öğretmenidir. Gündüz abi 62 yıl yaşadı. Bu altmışiki yıl hiçbir canlının ulaşamayacağı altıyüzyirmi yılın rengidir, kudretidir, yüceliğidir, erişilmezliğidir. En büyük insanı değil galiba çağı kaybettik... Çağı hiçbir zaman yakalayamayanlar buyursunlar Gündüz abinin tabutunun arkasına." Böyle bir yazının üzerine söz bitiyor galiba. Bize kalan ise bu büyük insanı tanıyabilme çabası ve o güzelim fotoğraflardan bir anlam çıkarabilme uğraşı. Ya da Türkçe'mizin iyi şairlerinden Birhan Keskin'in o fotoğraflarla birleşince bambaşka güzellikler kazanan iki dizesi; ...geçtim hepsinden, öyle hünerle/ki yaşadığını sanıyorlar hâlâ... ■

Erman Özgür

Meslek lisesinde okuyordu ve futbol oynamaya pek fazla vakti olmuyordu. Sonra bir gün babası onu karşısına aldı. Kendi anlatımıyla, "Git futbolcu ol oğlum, anlaşılan senden başka bir şey olmayacak" dedi. Ve baba nasihatıyla çıkılan bu yolda, o futbolun sıradışı oyuncularından biri konumuna geldi.

Meslek lisesi mezunuyum. Eğitimi den dolayı futbola pek vaktim olmuyordu. Ama babam baktı olacak gibi değil, "git futbolcu ol, oğlum anlaşılan senden bir şey olmayacak" dedi. Kartal'ın altyapısında başladım oynamaya. Genç takımdan sonra Adnan Dinçer beni keşfetti. A takımla beraber Bulgaristan kampına gittik. Ondan sonra forma şansı verdi. Mali sıkıntılar baş gösterince Kartal'dan Ç.Dardanelspor'a, o küme düşünce Trabzonspor'a geldim. Futboldaki kaderim, genelde küme düşmeye oynayan takımlarda oynamak oldu. Neyse ki bu stresi Ankaraspor'da yaşamıyorum, ilk defa rahatım. Trabzonspor'da bile o sezon neredeyse küme düşme pozisyonuna geliyorduk.

Babası zorladı, futbolcu oldu...

Enim için yükseliş dönemi Trabzonspor'da değil, A.Sebatspor'dayken başladı. Trabzonspor'da oynarken yanımda Gökdeniz ve Fatih vardı. Onlar çok kaliteli oyuncular. Onlarla oynamak daha kolaydı. Ama A.Sebatspor'da, hiç 1.lig deneyimi olmamış bir takımda daha fazla sorumluluk alarak bence tavan yaptım. Takım da yaptı. Bunun karşılığını da aldım. O yüzden oynadığımız takımın sizin futbolunuzla alakası çok fazla. Düşmeye oynayan bir takımda zirve yapmak çok daha zor. Ben kendimce bunu yaptım. Türkiye 1.liginde Dört Büyük hariç hemen hemen hepsiyle görüştüm, hepsi istedi beni. Ben de kendime göre en uygununu seçtim. Şu anda çok da mutluyum.

İlker Uğur

▼Erman Özgür deyince akla gelen ilk görüntü; geçen sezon Galatasaray-A.Sebat maçının son dakikalardır. Erman Özgür koşuyor, Galatasaray kornet atarken topu alıyor, belki de takımının küme de kalmasında büyük önem taşıyan golü atıyor. Trabzon'da oynarken yolun neden Sebati'a döndü. Sonra Ankaraspor'a transfer oldun. Bütün bu hikâyeye nasıl başladın?

▲Futbola açıkçası, babamın zoruyla başladım. Ben meslek lisesi mezunuyum. Eğitimden dolayı futbola pek vaktim olmuyordu. Ama babam baktı olacak gibi değil, "git futbolcu ol, oğlum anlaşılan senden bir şey olmayacak" dedi. Kartal'ın altyapısında başladım oynamaya. Genç takımdan sonra Beşiktaş'ın ünlü hocalarından Adnan Dinçer beni keşfetti. A takımla beraber Bulgaristan kampına gittik. Ondan sonra forma şansı verdi. Mali sıkıntılar baş gösterince Kartal'dan Ç.Dardanelspor'a, o küme düşünce Trabzonspor'a geldim. Futboldaki kaderim, genelde küme düşmeye oynayan takımlarda oynamak oldu. Neyse ki bu stresi Ankaraspor'da yaşamıyorum, ilk defa rahatım. Trabzonspor'da bile o sezon neredeyse küme düşme pozisyonuna geliyorduk. Tabii bu, benim bahtsızlığım mı yoksa belki de Trabzonspor'un tarihinde en zor geçirdiği yıllar bana mı denk geldi bilemiyorum. Hem maddi hem manevi çok sıkıntımız vardı. Oynadığım takımın düşüğü de oldu, düşmekten kurtardığımız da oldu. Ama bu dönemlerde çok yıprandım ben.

▼Oynadığın takımlar arasında s eni en çok mutlu eden takım hangisiydi ?

▲İki kez çok mutlu oldum. Bir tanesi Trabzonspor ile Türkiye Kupası'nı kazandığımız dönem, ikincisi de A.Sebatspor ile kümede

kaldığımız dönem. Çünkü gerçekten, inanılmaz mücadele etik. Çok kısıtlı bir kadroyla, kısıtlı imkânlarla başardık bunu. Tesisleri falan hiç saymıyorum, seyirci hiç yok, 2000-3000 kişi. Bu imkânlarla kümede kaldık biz. Bence bu, çok önemli bir başarı. Hatta Trabzonspor'un Türkiye Kupası'nı alması kadar büyük bir başarı.

▼**Çanakkale Dardanelspor'da yetiştin. Çanakkale dediğin zaman Türkiye'de artık akan sular durmaya başladı. Çünkü Çanakkale'den çıkan hemen her futbolcu bir yerlere geliyor; Okan Koç, Hasan Kabze, sen.... Çanakkale Dardanelspor bir müessese takımı olarak buralara gelmeyi başardı. Çanakkale günlerini biraz anlatır mısın?**

▲Çanakkale günlerim Erdoğan Arıca ile başladı. Çanakkale Dardanelspor o dönemde, biz Ümit Milli Takım'ın hazırlık kamplarına giderken menajerleri aracılığıyla oraya gelen on futbolcudan neredeyse dokuzunu transfer etti. O dokuz futbolcudan da 3-4'ü sayılı yeteneklerden oldu. Sonuçta akıllı bir yatırımdı bu. Hepimiz Milli Takım'daydık ve en kötü ihtimal 4-5 tanemiz mesafe kat edecekti. Öyle de oldu. Ben, Tamer Tuna, Okan Koç öne çıktık hemen... Çanakkale Dardanelspor bizi aldığına pişman olmadı kulübe çok da para kazandırdık.

▼**Sen, Tamer Tuna bir dönem zirve yapmış, transfer borsasının en üst sıralarında yer almış oyuncularınız. Senin hâlâ da iyi bir piyasan var. Ne diyorsun bu duruma?**

▲Transfer artık eskisi gibi değil. Benim anlaşmalarım bundan önceki senelerde hep tek seneydi. Her dönem sözleşmem bittiğinden dolayı ilgi oluyordu bana. Kim bedava gelecek futbolcuyu istemez ki? Ben yılda ortalama 30 maç oynuyorum, belli istatistiklerim var. Bedava bir oyuncuyum. Bonservis bedeli ödmeden her takım almak ister. Ama şimdi Ankaraspor ile 3.5 senelik bir kontratım var, yarı dönemi bitti sayılır. Şu anda hiç kimse beni isteyeceğini zannetmiyorum. Çünkü bonservis bedeli ödeyerek futbolcu almak Türkiye'de çok zor. Futbolcu Türkiye'de maalesef mal gibi.

▼**Hem çıkış hem de düşüş yaşadın, şimdi yeniden toparlamaya çalışıyorsun. Yaşın da daha 28. Bu olaylar seni nasıl etkiledi?**

▲Benim için yükseliş dönemi Trabzonspor'da değil, A.Sebatspor'dayken başladı. Trabzonspor'da yaptığın bir şey, iki veya üç şey olarak gözüküyor. Çünkü yanımda oynayan bir Gökdeniz var, Fatih var. Bunlar çok kaliteli oyuncular. Onlarla oynamak daha kolaydı. Ama A.Sebatspor'da, hiç 1.lig deneyimi olmamış bir takımda oynayarak bence tavan yaptım. Ben de yaptım, takımımız da yaptı. Bunun karşılığını da aldım. O yüzden oynadığınız takımın sizin futbolunuzla alakası çok fazla. Düşmeye oynayan bir takımda zirve yapmak çok daha zor. Ben kendince bunu yaptım. Türkiye 1.liginde dört büyük hariç hemen hemen hepsiyle görüştüm, hepsi istedi beni. Bende kendime göre en uygununu seçtim. Şu anda çok da mutluyum.

▼**B.B.Ankaraspor'da toplama bir takıma göre inanılmaz bir performans gösterdi.**

▲Bu takımı oluştururken maddi manevi çok fazla fedakarlıklar yapıldı. Süper Lige çıkmış takımlara bakarsanız; Kayseris-

por, Sakaryaspor ve biz. İki de düşme potasında şu anda, çok zor durumdadır. Biz ise 6. sıradayız. Bence takımımız çok başarılı. Üstelik 20 tane futbolcuyu bir araya getirip gelin bizi ilk sekize sokun deyip bunun gerçekleşmesi kolay da değil. Samet hocanın burada çok önemli bir katkısı var. Birbirine uyumlu futbolcular çekti. İçimizde hiç kötü niyetli insan yok. Bunun karşılığını da alıyoruz. Yaşadığımız şehir de çok güzel. Bizim takım-daki herkes kötüyü görmüş. Ben Trabzon'da 6 sene yaşadım. Çok seviyorum Trabzon'u, ama Ankara şimdi bana Paris

ilgisayar oyunlarını çok seviyorum. Saatlerce başından kalkmadan 7-8 saat oynuyorum.

Oyundan kalktıktan sonra uzağı iyi göremediğim bile oluyor. Pasları hep beş metreye atıyorum! Oynarken kadroya bile almam kendimi. İtalya ve İngiltere ligini çok beğeniyorum. Oyun dışında ilgilenirim Avrupa'yla.

Haftasonları en az 2-3 maç seyrederim. İtalya'da Milan'ı çok beğeniyorum. İngiltere'den de Liverpool'u çok seviyorum. Benim çocukluğumda John Barnes'lar oynardı. O zamanlardan beri Liverpool'a sempati var. Gerçi bu aralar pek başarılı değil ama yine de finale kalmayı başardı. Sevdiğim iki takım final oynayacak yani. Ama ben Liverpool'u tutuyorum.

gibi geliyor. Oradaki baskı burada yok.

▼**Trabzon'daki baskı nasıl bir baskıydı?**

▲Aslında insanlar hep bize üzerinizde ne baskı var diyor. O baskıyı sadece futbolcular hissedebiliyor. Çünkü Trabzon'da nereye giderseniz konuşulan şey aynı; Sebatspor'da oynuyorsanız düşmeye oynuyorsun, herkesin seninle ilgili bir fikri var. Dolmuşa gitsen fikri var, bankaya gitsen aynı. Kafeteryaya gitsen garson soruyor. Hiçbir yerde kurtulma şansın yok. Futbol konuşmaktan insana gına geliyor. Trabzonspor'un mesela benim dönemimde şampiyonluk şansı yoktu ama biz şampiyonluk stresi yaşıyorduk.

▼**Hem taraftarlardan hem basından çekiyorsunuz.**

▲Basın ayrı zaten. Ligin bitmesine sekiz hafta kala takımın yarısını gönderiyorlar medyada. Bu zaten seni etkiliyor. Çünkü herkesi gönderiyorlar. O gidiyor, bu geliyor, şu geliyor... Sezon başlıyor, 5 galibiyet al istiyorlar. Ki biz iyi başlamıştık, üç galibiyet geldi arka arkaya. Ama dördüncü maçta mağlup olduk. Neredeyse otobüsü taşıyacaklardı. Fenerbahçe maçları ayrı bir şey zaten. Yen Fenerbahçe'yi, 7-8 haftalık kredin oluyor Trabzon'da. Ama şu bir gerçek ki, Trabzonspor Türkiye'nin en iyi takımı. Bütün takımlara karşı oynadık bu sene, Trabzonspor

madı. Bunun sonucunda da yukarılara çıktık. Çok iyi bir beraberliğimiz var ama Süper Lig'de bu başarıları alıyorsan kesinlikle yabancıların katkısı çok büyüktür. Bizim takımımızda da yabancıların katkısı yadsınamaz ölçüde fazla. Zaten dediğim gibi bu ligde başarılı olmak istiyorsanız, üst sıraları oynamak istiyorsanız, yabancılarınızın takıma %70 katkı sağlama-sı gerekir. Bugün Wederson, Jaba, Tita bu katkıyı yaptılar bize.

▼**Birkaç takviyeyle seneye çok daha başarılı olabilir değil mi?**

▲Kiralık oyuncularımız var, Ümit Karan,

gibi bizi silkeleyen bir takım olmadı. Onlar Türkiye'nin en kolektif, en iyi takımı. Galatasaray ondan sonra geliyor, Fenerbahçe bence üçüncü. Evet çok yıldız var onlarda. Biri ön plana çıkmaya öbürü çıkıyor. Ama onlar daha çok kişisel özellikleriyle başarı yakalıyorlar.

▼**Ankaraspor'un bu seneki portresini bir çizer misiniz?**

▲Birinci devre orada değildim. Takımın 19 puanı vardı. Biraz da olsa düşme potasının üzerindeydi. İlk 5-6 hafta bizim için birbirimize alışma dönemiydi. Çünkü 6-7 futbolcu katıldı devre arasında. O dönem geçtikten sonra bir seri yakaladık. Fenerbahçe maçı hariç hiç mağlup olmadık. Üç büyük takım hariç bizi yenen ol-

Ümit Aydın gibi... Onlar geri dönecekler. Bunun dışında takımın iskeleti çok iyi şu anda. Yaş olarak da en az önümüzdeki 4-5 seneyi kaldıracak bir takım. Bunun yanında 2-3 kaliteli oyuncu gerekiyor. Ki şu anda onlarda sürekli arayıştalar. Şampiyonluğa oynayacağımız diye bir iddiamız yok, neticeler gelmeden böyle bir iddianın olması yanlış olur. Böyle başlayıp ne hallere düşmüş takımlar olduğunu hepimiz biliyoruz. Aldığınız sonuçlara göre bir hedef belirlemekten yanayım ben. Ama iyi transferlerle bizim takımın ilk beşi zorlayabileceğini düşünüyorum.

▼**Bir gün şampiyon olabilir misiniz?**

▲Başkanımızın hedefi o zaten. Bir dönem Türkiye'de Gençlerbirliği şampiyon-

luğa oynadı, Gaziantepspor oynadı. İkisi de kıl payı kaybetti. Şampiyonluk için çok büyük bir bütünlük gerekiyor. Bu bütünlüğün içerisinde seyirci, stadyum, maddiyat, futbolcular, teknik kadro... Bunların hepsinin biraraya gelmesi gerekiyor. Şu anda bunun için çok eksiklerimiz var.

▼Ama altyapı olarak bir eksikliğin gözüküyor. Lisans da aldı takımınız.

▲Maddiyat iyi olduğu zaman birçok şey hallediliyor bu bir gerçek. Ama şampiyonluk zor iş, bugün Trabzon bile bir Anadolu kulübü olarak çok büyük bir potansiyeli olmasına rağmen olamıyor. 4 sene oynadım Trabzonspor'da. Müthiş bir seyircisi vardır. Ama Trabzonspor'da bile bunu başaramıyorlar. Düşünsenize, bu işin içerisinde futboldan çok daha fazlası var. Bir kere yayın geliri var. Şampiyon olan takım buna ortak olacak. Bunu ne üç büyük takım ne de dört büyük takım ister. Belki de o dört büyük takımın yanı sıra, o dört büyük takıma yaklaşmak isteyen takımlar dahi istemez. Şu anda

re'den de Liverpool'u çok seviyorum. Benim çocukluğumda John Barnes'lar oynardı. O zamanlardan beri Liverpool'a sempati var. Gerçi bu aralar pek başarılı değil ama yine de finale kalmayı başardı. Sevdiğim iki takım final oynayacak yani, ama ben Liverpool'u tutuyorum.

▼Peki senin mevkiinde beğendiğin futbolcular kimler?

▲Şimdi insanlar muhalefet edeceklerdir ama çıplak gözle benim seyrettiğim en iyi futbolcu Sergen Yalçın. Türkiye'nin en iyi futbolcusu, ama en faydalı futbolcusu mu, onun tartışmasını yapmak benim haddime değil. Ancak Türkiye'nin en yetenekli futbolcusu o. Bırakın maçı beraber antrenman yapmaktan bile keyif aldığım bir futbolcuydu. İdmana çıksın diye dört gözle beklerdim. Sergen Yalçın dışında Marco Aurelio'yu çok beğeniyorum. O da takım arkadaşımı. Alex'in falan yeteneğini, klasını tartışmaya gerek yok zaten. Birde Necati'yi çok beğeniyorum.

▼Yurtdışında kendine örnek aldığın futbolcu var mı?

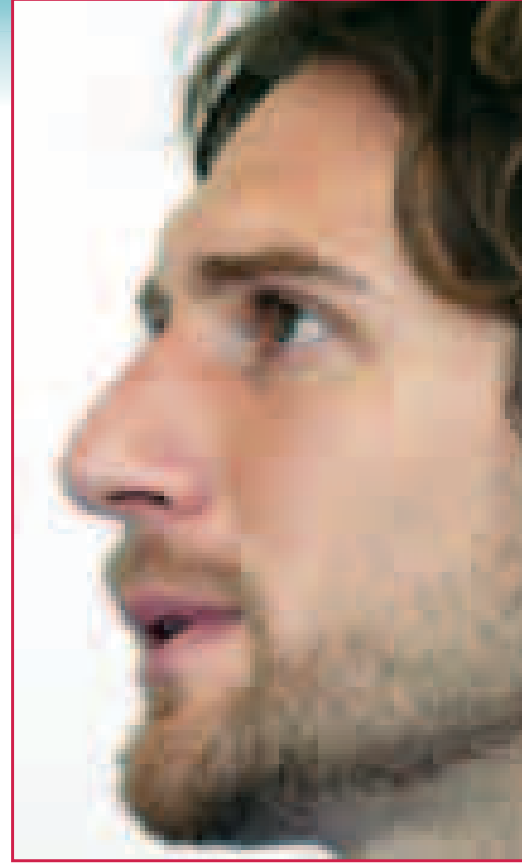
şabilir. Sokakta tartışmayan insan yok. Futbolcunun futbolculuğunu da herkes tartışabilir. Ama Milli takımın başına gelmiş insanlara ve Milli takımda oynayan futbolculara tam destek olunması lazım. Bu da ne yazık ki Türkiye'de yok. Bana gelince, 4 kez Ümit Milli, bir kere de A2 kadrosuna seçilmişliğim var. Ben kendime hedef koyduğum zaman yapıyorum ama Milli takıma girmek gibi bir hedefim hiçbir zaman olmadı. Bazı oyuncular vardır, Milli takım oyuncusu değildir. Belki de ben Milli takım oyuncusu değilim. Çok iyi olduğum dönemlerde de mesela A.Sebatspor'da oynarken belki olabilir. Ama siz hiç A.Sebatspor'dan oyuncu çağırıldığını gördünüz mü? En iyi olduğum dönem o dönemdi. Kısmet değilmiş. Çok da önemli değil benim için. Futbol hayatımdaki en önemli şey, aldığım paranın hakkını verebilmek. Veremediğim hissedersen benim için çöküş o zaman olur.

▼Buradan ötesi nedir?

▲Benim hedefim en az 35-36 yaşına kadar oynamak. Çünkü hayatıma çok dikkat ediyorum. Hiçbir kötü alışkanlığım yok. Futbolu çok seviyorum. Ama antrenörlük yapmayı düşünmüyorum. O yüzden oynayabildiğim kadar oynayacağım. Vücudum bana ihanet etmediği, bir problemim olmadığı sürece oynayacağım. Ve hep de 1.ligde oynayacağım. Türkiye'de maalesef futbolu bırakma yaşı çok erken. Ben hasta Beşiktaşlıydım. 33 yaşında bir oyuncu transfer ediyordu mesela Beşiktaş, sol kanadı o zaman çok problemliydi, insanlar isyan ediyorlardı 33 yaşında futbolcu alınır mı diye. Halbuki hiç öyle değil. İngiltere'de bugün Tugay ağabeyle mukavele yenilemek istiyorlar, 35-36 yaşında bir insan. Bunun çok örneği var. Örneğin Valencia'da var, Deportivo'da kaç yaşında adamlar oynuyor hâlâ. Bu insanlar sürekli mukavele yeniliyor, oynamak istiyor. Bence bu kişilere normal oyunculardan daha fazla saygı duyulmalı. Çünkü o yaşta oynuyor, vücudunu yoruyor, zorluyor. Demek ki işini seviyor. Türkiye'de bu jenerasyon daha yeni yeni geliyor. Bülent Korkmaz, Tayfur Havutçu; bunlar iyi örnekler bence. Bizim takımımızda bir Saffet Akyüz var, 36. yaşını kutladık geçen gün. 17 yaşında futbolcu da var takımımızda. Böyle iki tane jenerasyonun bir arada olması o 17 yaşındaki oyuncu için de inanılmaz bir şans. Çünkü bir sürü şey öğrenebilir.

▼36 yaşında takımda birisinin oynaması için o takımın önemli bir parçası olması gerekiyor, yani takımın oyuncusu olması gerekiyor. Erman Özgür sanki daha çok bir Yusuf Şimşek, bir Sergen Yalçın tarzı bir oyuncu gibi.

▲Yetenek bakımından bakarsan, ben yetenekli bir futbolcuyum. Ama sizin saydığınız oyuncular bence dünya çapında yetenekli. Ben sadece yeteneklerim doğrultusunda faydalı olmaya çalışıyorum. Bugün belki Fenerbahçe'ye ulaşamam, önceliğimde o değil zaten. Ben oynadığım takımda başarılı olmayı hedefliyorum. Bu yarım seneyi bir geçiş dönemi olarak görüyorum. Önümüzdeki üç yıl Ankaraspor'da çok önemli roller alacağım. Bugüne kadar hedeflediğim hiçbir şeyden, bir kere küme düşmek hariç, geri

kalmadım, bundan da kalmayacağım. Şimdi Sergen ağabeyin yeteneğine bakarsan, Beşiktaş'a ne kadar faydalı olduğu tartışılır. 100. yılında Beşiktaş'ı şampiyon yaptı. Bir sene sonra hiçbir şey olmadı. Ama yeteneğine bakarsan bugün bence Real Madrid'te oynardı. Zidane kadar yetenekli olduğunu düşünüyorum. Yusuf ağabey mesela, o da müthiş yetenekli bir futbolcu ama ne takımına ne kadar faydalı oluyor, tartışılır. Bir futbolcu sadece yeteneğine güveniyorsa yandı demektir. Sadece yetenekle bu iş olmaz. Türkiye 1. liginde bu sene kalite biraz düşük. Geçen senelere oranla her maç tempoları düşük ama seneye daha çok yüksek olabilir. Kesin olur diyemiyorum, çünkü alttan çok futbolcu gelmiyor. Bizim dönemimizde Kartalspor'da oynayan oyunculardan 8 tanesi Birinci ve İkinci liglerde oynadı. Şimdi bu oyuncular gibi oyuncular gelmiyor, yukarıyı zorlayamıyor. Altyapısından oyuncu alıp oynatan çok takım yok. Bu işi ticaret haline getirmiş Ç.Dardanelspor veya G.Antepspor gibi takımlar hariç, kimse altyapıdan beslenmiyor. Biraz zorlasalar kalite artacak. Mesela Evren ağabey oynuyor Ankara-gücü'nde, Türkiye'nin en iyi orta saha oyuncularından bir tanesi. Yıllarca da oynar benim gözümde. Ben 28 yaşındayım, daha uzun yıllar oynamayı düşünüyorum. Böyle birçok oyuncu var orta saha oynayan. Ama alttan gene oyuncular bizi zorlamadığı sürece biz hala en değerli oyuncular olarak duracağız.

▼Futbol dışında nasıl bir hayatınız var? Kitap okuyor musunuz mesela ya da televizyon seyrediyor musunuz?

▲Trabzon'da ve Akçaaba'ta oynarken mümkün olduğu kadar televizyon seyretmiyordum. Ama şimdi Ankara'dayken olay çok farklı. Sosyal yaşantı bulduğunuz şehrin konumu ile çok alakalı. Ankara'da tanınmamaktan çok mutluyum. Yani Trabzon'a göre çok daha rahatım. Her şeyi burada dolu dolu yaşıyorum, her türlü sosyal faaliyete katılıyorum. Bu kadar şark hizmetinden sonra bu bana çok iyi geldi! ■

Ankaraspor takımı sempatik bir takım görünümünde. Biz gidiyoruz, galip getiriyoruz bizi alkışlıyorlar. Ama biz şampiyonluğa oynasak tepkiler bu şekilde olur mu bilemiyorum. Çünkü herkesi yenecek bir yere geldiğiniz zaman, insanlar size tepki gösteriyor. Bunun için de hem maddi, hem manevi olarak çok güçlü olmanız lazım.

▼Bilgisayar oyunları oynuyor musun sen de?

▲Hem de nasıl. Bilgisayar oyunlarını çok seviyorum.

▼Championship Manager?

▲Bayılıyorum. Saatlerce başından kalkmadan 7-8 saat oynuyorum. Oyundan kalktıktan sonra uzağı iyi göremediğim bile oluyor. Pasları hep beş metreye atıyorum.

▼Oyunda kendini transfer ediyor musun hemen?

▲Kadroya bile almam kendimi. Zaten Türk takımlarıyla oynamıyorum. İtalya ve İngiltere liginde çok beğeniyorum. Oyun dışında da ilgilenirim Avrupa'yla. Haftasonları en az 2-3 maç seyredirim. İtalya'da Milan'ı çok beğeniyorum. İngilte-

bolcu var mı?

▲Milan'da Pirlo'yu çok beğeniyorum. Gerçekten çok iyi bir futbolcu. Görünmez kahraman derler ya, bence öyle bir oyuncu. Hep Shevchenko, Crespo, Kaka ön planda ama bence Milan'ın gizli kahramanı Pirlo.

▼A Milli takımda oynamışlığınız yok bildiğim kadıyla. Milli takımda oynamak sizin futbol hayatınız için önemli mi? Şu an Milli takım yeni bir yapılanma içerisinde. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲Milli takımda hoca olmanın da futbolcu olmanın da çok zor olduğu bir dönemden geçiyoruz bence. Çok büyük bir sorumluluk içerisine girdiler. Çünkü başarılı olmuş bir jenerasyonun ardından Milli takımda oynayan oyuncular için en ufak kötü bir sonuç bile çok büyük eleştiriler getiriyor. Aslında bizim takımımızın çok başarılı olduğu bir dönemden çıkıp şimdi Almanya'ya gitmesi tehlikeye girince o futbolcular çok başarısız gözüktü. Halbuki çok iyi bir kadromuz, çok iyi bir antrenörümüz var. Ama yeterli derecede onlara destek olunmadığını düşünüyorum. Bir hocanın hocalığı tartışılabilir, herkes tartışabilir.

Transferde resmî ve özel sözleşmeler

Profesyonel futbolcular ile kulüplerin, aralarındaki ilişkinin esaslarını belirlemek üzere imzalamak zorunda oldukları temel sözleşme, yürürlükteki Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı'nın 25. maddesi ile belirlenmiş olan ve "resmî sözleşme" olarak anılan tip sözleşme'dir.

Tip sözleşme, futbolcunun kulüp adına tescili için noter huzurunda imzalanarak Federasyon'a ibrazı zorunlu olan belgedir. Talimat'ın anılan maddesinde bu sözleşmelerin içermesi gereken zorunlu unsurlar belirlenmiştir.

Bu unsurlar ancak Tip Sözleşme ile belirlenebilirse de daha sonra noter huzurunda yapılacak değişikliklerin Federasyon'a sunulması ile değişiklik yapılması mümkündür.

Resmî sözleşme tabiri ile birlikte doğan özel sözleşme ifadesi ise Federasyon'a tescil için sunulan sözleşme dışındaki tüm sözleşmelere dair kullanılmaktadır.

Resmî sözleşme dışında sözleşme imzalamak yoluna başvurulmasının temel nedeni mali yükümlülüklerden kaçma çabasıdır. Federasyon'a sunulan sözleşmeye, taraflarca kararlaştırılan parasal yükümlülükler tam olarak yazılmamakta, bunun yerine genellikle noter tasdiki de bulunmayan ayrı bir belgede gerçek tutara yer verilmektedir.

Hukuk dışı bir amaca dönük bu davranışın hukuki himaye görmesi düşünülemez. Ancak özel sözleşme olarak anılan sözleşmeler sadece bu amaçla yapılmamaktadır. Kimi zaman ön sözleşme yapılabildiği gibi zaman zaman da hukuka uygun olarak detay düzenleme öngörmek üzere ek sözleşmeler yapılabilmektedir. Hiç şüphesiz bu sözleşmelerin değerlendirilmesi muvazaa amaçlı olanlarla bir olmayacaktır.

Borçlar Kanunu'nun sözleşmelere ilişkin hükümleri profesyonel futbolcular ile kulüpler arasındaki sözleşmeleri için de geçerlidir. Akit serbestisi çerçevesinde oluşturulan sözleşmeler, taraflar açısından olduğu gibi, ihtilaf halinde karar verme durumunda olan yetkili makamları da bağlayıcı belgelerdir.

Ülkemizde muvazaa amaçlı sözleşmeler açısından geçerli olan değerlendirmenin diğer hukuka uygun sözleşmelere de teşmil edilmesi ve bazı kararlarda yer verilen ifadelerin titizlikle seçilmemesi sonucunda resmî sözleşme dışında kalan sözleşmelere dayalı taleplerin tamamı açısından Türkiye Futbol Federasyonu'nun kurullarının yargı yetkisi olmadığı gibi bir anlam çıkmıştır. Neticede Yargıtay 13. Dairesi daha önceki kararlarından dönerek bu tür ihtilaflarda genel yargının görevli olduğuna ilişkin bir karar vermiştir.

3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un Tahkim Kurulu'nun görevlerine ilişkin hükümlerine açıkça aykırı olan bu karara maalesef futbol ailesi sebebiyet vermiştir. Yine de Yargıtay'ın bu kararının mevzuata ve FIFA tarafından belirlenen ilkelere uygun olduğu söylenemez.

Futbolcular ile kulüpler arasında futboldan kaynaklanan sözleşmeye dayalı olsun ya da olmasın tüm ihtilafları karara bağlama yetkisi birinci derece olarak TFF Yönetim Kurulu'nun ve itiraz mercii olarak Tahkim Kurulu'nundur.

Özerklik kavramının temel unsurlarından olan yargı yetkisinin Tahkim Kurulu'na ait olması uzun zaman tartışılmadan uygulanıp diğer ülke Federasyonlarına ve hatta FIFA'ya ilham kaynağı olmuşken bu noktaya gelinmesi son derece üzücü, gelecek için de endişe vericidir.

FIFA'nın Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girecek yeni transfer talimatında da konu ile

ilşkin bir hüküm yer almaktadır. Talimatın Tescil için başvuru başlıklı 8. maddesinde Federasyona sunulmayan sözleşme değişiklik ve eklerinin dikkate alınıp alınmaması hususunda ilgili karar organının yetkili olacağı ifadesi yer almaktadır. FIFA Talimatı'nın 8. maddesi ülke federasyonları tarafından aynen ulusal mevzuata dahil edilmesi zorunlu olan hükümler arasındadır. Bu düzenlemenin doğru kaleme alındığı düşüncesinde değiliz. FIFA'nın son değişiklikleri hazırlarken sıkça düştüğü bir hatanın bu madde kaleme alınırken de tekrar edildiği, FIFA gözlüğü ile bakılırken Uluslararası-Ulusal işlemlerin gözardı edildiği açıktır.

FIFA'yı anılan hükmü Talimata eklemeye götüren etken uluslararası transfer ihtilaflarında karşılaşılan, ülke federasyonuna ibraz edilmemiş sözleşme değişiklik ve eklerinin ihtilaf aşamasında kendilerine sunulmasıdır. FIFA bu tür durumlarda bu belgelerin kulüplere talep hakkı vermeyeceğini ancak futbolculara vereceğini kabul etmektedir. Gerekece ise sözleşmeleri federasyona ibrazla yetkili olanın kulüp olduğu futbolcunun bu yetkisi bulunmadığı dolayısıyla futbolcunun sözleşmenin sunulmamasında kusuru bulunmadığı olarak gösterilmektedir.

Niyet ne olursa olsun bu düzenlemenin ulusal mevzuatımızla ve hukukun genel ilkelerine aykırılık teşkil edeceği düşüncesindeyiz. Bir karar organına aynı nitelikte belgelere farklı değerler yükleme hakkı tanınması düşünülemez. Amaç kulüp ile futbolcu arasındaki farklılığın sözleşmenin etkisine yansımalarının sağlanması ise yöntem yine de kabul edilemez. Futbolcunun federasyona ibraz hakkı olmadığından onun lehine olan ek veya değişiklikleri dikkate alalım demek yerine futbolcuya da ibraz hakkı tanınmalıdır. Aksi takdirde hukuka aykırılığı birlikte yaratanlar-

dan bir tarafa tanınmayan hakkın diğeri tanınması neticesi çıkmaktadır. Türkiye Futbol Federasyonu bu hususu doğru düzenleyerek her iki tarafa da yetki tanımıştır.

Temel hedefin futbol ailesi içindeki ihtilafların kısa sürede, genel yargı dışında futbol özel bilgi birikimi bulunan makamlar tarafından çözümü olduğu göz önünde tutularak tecrübelerden elde edilen mevzuatı dolanma gayretlerini çözmek için yeni hükümler dahil etmek yerine, temel ilkelerin titizlikle uygulanması doğru olan tek çözüm yoludur.

Akit serbestisi çerçevesinde taraflar diledikleri şekilde sözleşme yapabilirler. Bunların geçerliliği temel ilkelere ve yönelindikleri amaca göre belirlenir. Muvazaa amaçlı sözleşmeler taraflara hak sağlamaz. Karar organlarının görev ve yetkisi herhangi bir sözleşmenin hukuka uygunluğunu tespit etmeyi barındırıyor olabilir. Ancak FIFA Talimatı'nın 8. maddesinde yer verildiği şekilde neye göre yapılacağı belirsiz bir değerlendirme neticesinde bir kısım sözleşmeyi dikkate almak, diğerlerini almamak ya da bir taraf için dikkate alırken diğer taraf için almamak düşünülemez.

Yüce Yargıtay tarafından verilen kararı da dikkate alarak Türkiye Futbol Federasyonu FIFA Talimatı'nın bu hükmünü kendi mevzuatına dahil ederken çok titiz davranmalıdır. Aksi takdirde yargı yetkisi kaybedilecektir.

Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim ve Tahkim kurullarının ihtilafların hallindeki yetkisi tüm olaylarda dikkatle kullanılmalı, tüm sözleşmeler bu kurullar tarafından değerlendirilmeli, hukuka aykırı sözleşmelerin bu kurullar tarafından dikkate alınmayacağı hatalı ifadesinin kullanılmasından vazgeçilerek bu tür sözleşmelerin talep hakkı vermeyeceği, dolayısı ile bunlara dayalı taleplerin reddedileceği ortaya konmalıdır.■

Futbol Hukuk

Mikrofonda bir duayen...

Tansu Polatkan

TRT ekolünün en saygın temsilcilerinden biri. Yılların ustası, mesleğinin en deneyimli. Her spikerin kendine göre bir anlatım tarzı olduğunu belirtiyor, "kimsenin tarzına bir şey söyleyemezsiniz. Ama bu işte bazı şeyleri de ihmal edemezsiniz. Maç anlatmakla futbol anlatmak çok farklı şeyler. İkisi arasındaki fark, resim yapmakla tablo yapmak arasındaki fark gibidir. Biri tabloyu yapar, diğeri ise sıradan bir resim. Herkes şiir yazmaya çalışabilir ama herkes Orhan Veli olamaz" diyor.

▼Türkiye'de faal spikerler arasında en kariyerli olanlardan birisiniz. Başlangıcından bugüne kadar hangi basamaklardan ve yollardan geçtiniz? Bugüne nasıl gelindi?

▲1972'deki TRT spikerlik sınavını kazanarak mesleğe başladım. Henüz TV yayınları başlamadığından o dönem radyo yayınları çok önemliydi. Halit Kıvanç, rahmetli Arman Talay, Aydın Köker gibi isimlerden çok şey öğrendik biz. Çetin Çeki ise Türkçe-mizle ilgilendirirdi. Radyo yayınlarına başladıktan sonra, bizden önceki kıdemli ağabeylerimizin bir kısmı yavaş yavaş ellerini bu işten çekmeye başladılar. Bir bakıma mikrofon bize kaldı ve tecrübe kazanmaya başladık. Radyodaki tecrübelerimizin ardından televizyon yayınları başladı ve orada da görev almaya başladık. İşin kötüsü, görev aldığımız zamanlarda bizi çok üzen maçlara tanıklık etmek durumunda kaldık. Hatta sırf bu yüzden adımlı uğursuz spikere bile çıkarıldık oldu, yenilgide tek neden benmişim gibi!

▼Hangi maçlardı bunlar?

▲8-0'lık iki İngiltere maçını ben anlattım.

Sonra şanslı başladığımız ama sonunu getiremediğimiz bir Avusturya maçı var. Yine İzmir'de beraberliğin bile çok önemli olduğu ama yine kaybettiğimiz bir Demokratik Almanya maçı var. Bunlar hep benim dönemimin talihsiz maçlarıydı. Aslında benim şanssızlığımdan ziyade Milli Takım'ın o dönem bekleneni verememesi söz konusuydu. Sonra bugünlere geldik. Artık genç arkadaşlarımız var. Benden sonra aşağı yukarı üç kuşak daha görev aldı. Tabii ki onların sesleri daha genç, enerjik ve fizik olarak da daha dinamik. Bu yüzden daha çok görev alıyorlar. Bu da gayet doğal. Benim amacım görevimi en iyi şekilde sürdürmek. ▼Sizin kuşağın söyle olumlu bir yanı var. Siz Türkiye'de radyo ve TV spikerliği kurumunu yaratan isimlerin öğrencileri oldunuz. Öyle değil mi?

▲Evet, biz ilk eğitimli kuşaktık. Kanımca bu sayede anlatıma çok büyük zenginlikler kattık. Öncelikle oyunu kitaplarda yazılan kurallarına göre anlatmaya başladık. Şöyle ki, evelden ofsayıtı atışı deniliyordu; biz bunun ofsayıttan doğan indirekt serbest vuruş olduğunu söyledik. Frikiklere hentbol atışı, faul atışı deniliyordu. Biz bunun serbest vuruş olduğunu, çift vuruşların indirekt serbest vuruş, kornelerin köşe vuruşu, aut atışının kale vuruşu olduğunu özellikle vurguladık. Ve inanıyorum ki, birçok dinleyici ve seyirci çok daha iyi algılamaya başladı futbolu. Biz spikerliği asıl iş olarak gören ilk kuşaktık. Bu yüzden de futbolcularla ve takımlarla çok daha fazla içli dışlı olmaya başladık. Mesela ben Ankara'daki takımların antrenmanlarını izledim düzenli olarak. Ankara'ya deplasmana gelen takımları da mutlaka takip ederdim. Böylece futbolcuları çok daha iyi tanıır olmuştuk. Sonra fırsat buldukça antrenörlük kurslarına, teknik direktörlük seminerlerine gittik. O kurstan öğrendiğimiz teknik-taktik bilgileri yayınlarımızda kullanmaya başladık. Bunlar önemli avantajlardı. O yıllar yurtdışından maçların da yoğunlaşmaya başladığı bir dönemdi. Böylece ufkumuz gelişti, tecrübemiz arttı.

▼Şimdi ise bambaşka bir dönem yaşıyoruz. Ekolü kuran, terminolojiyi oluşturan, futbol terimlerini oturtan sizin kuşağınızdan sonra artık yeni bir dönem açıldı futbol spikerliğinde. Özellikle özel televizyonların çoğalmasıyla başka bir anlayış yerleşti. Bu yeni anlayışa ne diyorsunuz?

▲Bazı sorunlar var. Öncelikle, Türkçe'ye gerekli özen gösterilmiyor. Çok yanlış ifadeler kullanılıyor. Eten, edilgeni ayırt etmiyor bazı arkadaşlarımız. Mesela, çalan düdüğü, kalkan bayrak diyoruz. Oysa bayrak kendiliğinden kalkmaz, düdüğü kendi kendine çalmaz, çünkü bunlar edilgendir. Düdüğü hakem tarafından çalınır, bayrak yardımcı hakem tarafından kaldırılır. Yine mesela 'terk etmek' kelimesi de çok yanlış kullanılıyor. Terk etmek bir şeyi, bir yeri bırakıp gitmektir. Orada irade vardır ve bunu canlılar yapar. Ama 'top oyun alanını terk etti' diyebiliyor bazı arkadaşlar. Ne yazık ki bu ifade, ne futbola uygun, ne de Türkçe'ye. Bir de teknik yanlışlıklar var. Örneğin, bir hücum oyuncusu için 'Ahmet'i çalıyor, Mehmet'i çalıyor, Hasan'ı karşısına aldı' diyoruz. Hasan, o hücum eden adamın karşısına gelir. Hücum eden oyuncu savunma oyuncusunu karşısına almaz. Yine mesela sistemlerle taktik karıştırılıyor. Sistem, bir takımın sahaya yerleşme biçimidir, 3-5-2'dir, 4-4-2'dir. Taktik bunun içindeki bir unsurdur. Daha önceden hazırlanmış, planlanmış ve sahada fırsat bulursa yansıtılan bir şeydir ama bazı arkadaşlarımız diyor ki, 4-4-2 taktiğiyle oynuyor. Bunlara dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum.

▼Tüm bunlar karşısında hâlâ devam eden

bir TRT ekolü var. Bu noktada TRT neyi belirliyor?

▲TRT doğru Türkçe'yi temsil ediyor. Orası hâlâ bir okul ve hiçbir zaman bu özelliğini kaybetmeyecektir. Tabii ki günün şartlarına göre izleyicilerin beklentisi olabilir. Ama biz belirli bir çizgiden sapmamak, doğruyu söylemek, doğruyu anlatmak zorundayız. Çıkıp radyodan 'hareket faul' diyemezsiniz bu ekole göre. Bunu anlatmanın on farklı şekli vardır. Tuttu mu çektii mi, tekme mi attı, düşürdü mü, bunların ifade edilmesi lazımdır. Bütün spiker arkadaşlarımızın kendilerine göre anlatım şekilleri vardır, kimsenin tarzına bir şey diyemeyiz. Ama bu işte bazı şeyleri de ihmal edemezsiniz. Bunu şöyle ifade edebiliriz: Maç anlatmak ile futbol anlatmak çok farklı şeyler.

▼Nedir bu farklar?

▲Maç anlatan, kendince anlatıyor. 'Rakibi

Futbola ses verenler

karşısına aldı' diyor, radyodan anlatırken 'oradan vurdu' diyor. Nereden vurdu, ben görmüyorum ki! Oysa bize ilk günden öğrettikleri bir şey vardır; radyoda göze hitap edersiniz, TV'de kulağa. Sizi dinleyen, anlatımınızla sahaya gözünde canlandırabilmesi. Maç anlatmak ile futbol anlatmak resim yapmakla tablo yapmak arasındaki fark gibidir. Biri tablo yapar, diğeri ise sıradan bir resim... Herkes şiir yazmaya çalışabilir, ama herkes Orhan Veli olamaz.

▼Son zamanlarda reyting denen kavram her şeyi belirliyor. 0-0 biten çok kötü bir maç bile çok önemliymiş gibi anlatılıyor. Ne diyorsunuz buna?

▲0-0'lık bir maçta da büyük bir dinamizm olur ama o 0-0'lık maçta spiker 9 kere gol pozisyonu diyor, maç 0-0 bitiyorsa, ya spiker futbolu bilmiyor ya da oynayanlar. Coşku tabii ki önemli. Ama olmayan bir şeyi olmuş gibi gösteremez spiker. Günümüz futbolunda artık herkes her şeyi anlıyor.

▼Spikerler ne kadar yorum yapmalı? Aslında sizin durumunuz hakemlerin durumuna benziyor biraz. İyi hakem, maç içinde kendini göstermeyen hakemdir, derler hep. Spiker de öyle olsa gerek değil mi?

▲Hem anlatım tarzıyla hem seçtiği kelimelerle bu yorum konusunda dikkatli olmalı spiker. Penaltıydı, değildi tartışmasına girmemeli mesela. Ama 'penaltı beklentisi var' demekte bir sorun olmaz. Bu farkı dinleyiciye bir şekilde hissettirmek lazım. Yönlendiren bir pozisyon almak yanlıştır. Sadece pozisyonu anlatacak bir şekilde dahil olmak lazım ■

Türkiye

Vatandaş Deniz Uygur, futbol sonrası yaşamını ikinci vatanında kurmaya hazırlanıyor “Burada rahatım ve mutluyum. Bu yüzden gitmeyi hiç düşünmüyorum” diyor.

Uche Okechukwu

Eçok teknik direktörle çalıştım. Hepsini benim için önemliydi. Her teknik adamdan bir şey öğrendim. Az ya da çok, uzun ya da kısa... Çalışma süresi hiç fark etmiyordu, çünkü her zaman onlardan bir şey öğreniyordum. Ama Parreria'nın yeri farklıdır. Hem teknik adam, hem de insan olarak. Çok farklı bir kişiliği vardı ve bundan etkilenmemek mümkün değildi. Bir de Aykut Kocaman'da aynı şeyleri gördüm. İkisinin de karakterleri çok sağlamdı ve ikisi de çalışma ortamını futbolcular için harika bir hale getiriyorlardı. Onlar varken futbolcular doğru yerde olduklarını hissederdiler.

Afrika'dan gelen tüm futbolcular, futbolu ilk olarak sokaklarda öğrenmişlerdir. Futbolcu olmanın yolu Afrika'da sokaklardan geçer. Çünkü ne tesis vardır ne de futbol okulu. Ben de sokakta öğrendim futbolu. Futbol Afrika'da bir numaralı spordur. Ama zor şartlar altında oynanır. İlginçtir, benim hikayem çok hızlı gelişti. Hiçbir zaman profesyonel futbolcu olmayı düşünmüyordum. Ama futbolu çok seviyordum. Yerel bir takımda oynayan arkadaşım vardı ve beni takımına çağırdı. Bu benim için büyük bir şanstı ama ne yazık ki benim çok vaktim yoktu. Ailem, okulum vardı ve futbola zaman bulamıyordum. Ben de boş zamanlarımda gittim antrenmanlara ve onlarla oynamaya başladım. Sonuçta lisansım da böyle çıktı.

kendi ülkem!

▼Ne kadar zamandır Türkiye'desin?

▲11 yıldan fazla oldu sanırım. 1993'te gelmiştim.

▼Türkiye liglerinde Türk futbolcuların bile 11 sene oynaması zor. Sen bir yabancı olarak 11 sene oynadın. Üstelik bunun büyük bölümünü de Fenerbahçe gibi sürekli yabancılarını değiştiren bir kulüpte kalarak başardın. Nasıl oldu bu? Nedir işin sırrı?

▲Bence bunun en büyük nedeni Türkiye'de mutlu olmamdı. Türkiye'ye geldiğimde burası hakkında çok şey bilmiyordum, fakat şanslıydım. Fenerbahçe'ye transfer olmak benim için önemli bir şans. Belki başka bir kulübe transfer olsaydım her şey farklı olabilirdi, bilemiyorum. Ama çok iyi insanlarla karşılaştım ben. Bu yüzden gerçekten şanslı olduğumu düşünüyorum. Evet buraya ilk geldiğimde yabancıydım, ama zamanla hiç de yabancı kalmadım. Kulübü tanıdıktan ve sisteme uyum sağladıktan sonra her şey benim için kolaylaştı.

▼İlk seninde Fenerbahçe şampiyon olmadı. Ama ikinci sezon Høgh ile iyi bir ikili oluşturdunuz ve şampiyonluğa ulaştınız. Türk defans oyuncularında önemli bir referans olduğunuz o dönemde. Bu başarının nedeni neydi?

▲Bence o başarı sadece Høgh ve benden kaynaklanmıyordu. Çok iyi bir takımımız ve çok iyi bir hocamız, çok iyi bir başkanımız vardı. Parreria ve Ali Şen'in en az bizim kadar katkısı vardı şampiyonlukta. Bununla da kalmadı. Çok iyi bir futbol ortamımız vardı. Ve tabii ki Fenerbahçe taraftarları... Onlar bizi hiç yalnız bırakmadılar ve her şey yolunda gitti. Elbette Høgh ile benim performansım önemliydi. Sonuçta bir arada çok iyi oynuyorduk ve birbirimizi iyi anlıyorduk. Zaten Danimarka'da, Brøndby'de oynarken de beraberdik. Bu yüzden iyi tanıyorduk birbirimizi. Anlayacağınız pek çok etken vardı şampiyonluğumuzda. Bunu sadece ben ve Høgh'le sınırlayamayız.

▼Fenerbahçe'de yabancı oyuncular için kural şöyledir. Kötü oynarsanız hemen gönderilirsiniz. Ama iyi oynarsanız bile bir süre sonra yollar ayrılır. Fenerbahçe 2 sene şampiyon olmadığı zaman ilk kovulanlar teknik direktörlerse onları hemen yabancı oyuncular takip eder. Ama sen şampiyon olsanız da olmasanız da Fenerbahçe'de tutunmayı başardın. Bunun sırrı nedir?

▲Bilmiyorum. Çünkü bu kararı ben vermedim. Ben sadece oynadım ve oyunuma odaklandım. Herhalde benden hep memnun kaldılar. Benim hâlâ onlar için önemli olduğuma kanaat getirdiler ve kulüpte kaldım. Çok mutluydum Fenerbahçe'de. Sanırım bu mutluluk sağladı her şeyi.

▼En çok hangi teknik direktörleri beğeniyordun? Hangisi sence en yetenekliydi? Sonuçta çok sayıda teknik adamla çalıştın...

▲Evet pek çok teknik direktörle çalıştım. Hepsini benim için önemliydi. Her teknik adamdan bir şey öğrendim. Az ya da çok, uzun ya da kısa... Çalışma süresi hiç fark etmiyordu, çünkü her zaman onlardan bir şey öğreniyordum. Ama Parreria'nın yeri farklıdır. Hem teknik adam, hem de insan olarak. Çok farklı bir kişiliği vardı ve bundan etkilenmemek mümkün değildi. Bir de Aykut Kocaman'da aynı şeyleri gördüm. İkisinin de karakterleri çok sağlamdı ve ikisi de çalışma

Bir takım düzeninin olması için, beraber zaman geçirmeniz ve uzun süre birlikte oynamanız gerekir. Her sene bol bol transfer yapıyorsanız sistemi oturtmak zaman alır. Zaman Türkiye’de kolay bulunan bir şey değil. Burada teknik direktör takımın başına geçer geçmez, herkes ondan şampiyonluk bekliyor. Bu, transfer ettiğiniz futbolcular içinde de geçerli. Onlar da hemen başarılı olmakla yükümlü. Oysa futbolda takım anlayışının oluşması için zamana ihtiyacınız var.

ortamını futbolcular için harika bir hale getiriyorlardı. Onlar varken futbolcular doğru yerde olduklarını hissederdlerdi. **▼Teknik adamlardan sürekli bir şeyler öğrendiğini söyledin. Bu öğrenme süreci hep pozitif miydi? Hiçbir olumsuzluk kalmadı mı aklında?** **▲**Bu olaylara hangi açıdan baktığına bağlı. Bazen pozitifte olabilir, negatifte. Teknik adamlar bu işi yıllardır yapıyorlar. Hepsinin

yor. Şunu unutmayın, her zaman kazanamazsın. Kazanmak da kaybetmek de bu oyunun parçasıdır. Bence Fenerbahçe Türkiye’nin en büyük takımı ve bu yüzden beklentiler çok yüksek. İnsanlar orada başarısızlığı kabullenemiyorlar. Oysa bu bir spor ve kaybetmek de var içinde. Bence asıl problem futbol kültürümüzle ilgili. İkincilik bizim için başan değil. Herkes şampiyon olmak istiyor ama sadece

birisi şampiyon olabiliyor. İkinci olmak da azımsanamayacak bir başarıdır. İkinci olunca bir hiç gibi hissetmemeli kimse. Her takımın rekabet ettiğini unutmamak gerek. Kazanırsın veya kaybedersin. Lig uzun bir yolculuktur ve yol boyunca pek çok şey olabilir. **▼Kariyerinizin başında nasıl oldu da yolunuz Danimarka’ya düştü? Nijerya’dan nasıl oldu da kalkıp oralara gittiniz? Sonuçta Afrikalıların çok da bildik bir uğrak yeri değildir Danimarka...**

▲Afrika’dan gelen tüm futbolcular futbolu ilk olarak sokaklarda öğrenmişlerdir. Futbolcu olmanın yolu Afrika’da sokaklardan geçer. Çünkü ne tesis vardır ne de futbol okulu. En azından benim zamanımda böyleydi. Ben de sokakta öğrendim futbolu. Futbol Afrika’da bir numaralı spordur. Ama zor şartlar altında oynanır. İlginçtir benim hikayem çok hızlı gelişti. Hiçbir zaman profesyonel futbolcu olmayı düşünmüyordum. Ama futbolu çok seviyordum. Yerel bir takımda oynayan arkadaşım vardı ve beni takıma çağırdı. Bu benim için büyük bir şanstı, ama ne yazık ki benim çok vaktim yoktu. Ailem, okulum vardı ve futbola zaman bulamıyordum. Ben de boş zamanlarımda gittim antrenmanlara ve onlarla oynamaya başladım. Sonuçta lisansım da böyle çıktı. Zamanım oldukça oynamaya devam ettim. Sonra bir üst lige çıktık ve ben hâlâ futbolu ancak boş zamanlarımda oynayabiliyordum. Daha sonra uzak bir şehrin takımından teklif geldi. Babam hayatta izin vermezdi oynamama, bende ona söylemeden sözleşme imzaladım. İmzaladıktan sonra da aileme söyledim. Elbette çok tartıştı, ama sonuçta razı oldular. Böylece Flamingos takımına transfer olmama izin verdiler en sonunda. İki-üç sene o takımda oynadım. Derken şehrimde daha yakın olan bir başka şehrin takımı olan ve o sene şampiyonluğu kazanan National takımına transfer oldum. İki sene de orada forma giydim. O dönemde beni Milli takıma çağırırlar. Ondan sonra Danimarka’dan transfer teklifi

aldım. Ve yolum oraya düştü.

▼İlk kez ne zaman Milli oldunuz? Danimarka yolunu Milli takım mı açtı?

▲Hatırlamıyorum. Milli formayı giydiğimde 18 yaşındaydım galiba. Danimarka’dan teklif almam ise başka bir hikayedir. Bu sefer de aileme ülkeyi terk edeceğimi söylemem gerekiyordu. Doğrusu nasıl söyleyeceğimi bilemiyordum. Asıl önemli sorun ikiz kardeşimdi. İkizlerin çoğu gibi biz de kardeşimle çok yakınızdır. Bu durum işleri daha da zorlaştırdı. Ben gidince ona ne olacak diye endişeleniyordum bir yandan. Diğer yandan ailemin tepkisini bilemiyordum. Ama sonuçta gideceğimi söyledim ve önce tepki göstereleler de sonradan razı olmak zorunda kaldılar. Böylece profesyonel futbol hayatım başlamış oldu. Aslında her şey çok hızlı gerçekleşti. Ben sadece futbol oynamayı seviyordum ve bir anda bunları yaşayacağımı tahmin etmiyordum. **▼Neden Avrupa’nın en büyük 4-5 liginde birine gitmeyi düşünmediniz?**

▲Açıkçası ben öyle uzun uzadıya düşünmedim hiç. Danimarka’dayken bir yere gitmeyi düşünmüyordum. Oyundan ve takımdan zevk alıyordum. Schmeichel, Högh gibi çok üst düzey takım arkadaşlarım vardı. Sonra Fenerbahçe’nin transfer teklifi geldi. Türkiye’yi ve Fenerbahçe’yi hiç tanıımıyordum o zamanlar. Riskli bir adımdı belki, ama ben cesaretle atım bu adımı.Formasını giydiğim süre boyunca Fenerbahçe’de hep mutlu oldum. Takım arkadaşlarımla, herkesle çok iyi ilişkilerim vardı. Ben futbolda sadece mutluluğu aradım, bulduğum yerde de kaldım. Hiç arayışa girmedim. Aslanan mutluluktu çünkü.

▼Hiç teklif geldi mi peki?

▲Geldi tabii. Hatta bir ara pek çok teklif vardı Avrupa’dan. Bir dönem gitmeyi de düşündüm. Ama sonra düşündüm, mutlu bir hayatım vardı, bu mutluluğu riske atmak istemedim. Bu kararımdan hiç pişman olmadım zaten.

▼Fenerbahçe’de 3 kuşak futbolcu izlediniz. Sizin için en iyi dönem hangisiydi?

▲Her şeyden önce bütün bu kuşaklara saygı duyduğum ben, hâlâ da duyuyorum. Bence bütün oyuncular, bütün kuşaklar harikaydı. Değişim kaçınılmazdır. Bir futbol takımı sürekli yenilenerek ayakta kalır. Sadece Fenerbahçe değil tüm takımlar bu tip değişimlerden geçerler. Aslanan zamanı geldiğinde kimin gide-

ngilizler neden uzun bir süre aynı teknik adamla çalışıyorlar? Alex Ferguson kaç senedir Manchester United’ın başında? Bu bir rastlantı mı? Boks değil bu, futbol! Tek başınıza değilsiniz sahada. 20 küsur kişi var o bütünün içinde. Sisteminiz varsa ve oturmuşsa iyi oynarsınız. Kazanırsınız, kaybedersiniz. Bazen iyi oynarsınız. Bazen iyi oyuncularla kötü oynayarak da kazanabilirsiniz. Kazanmak her şey değil. Ama sistem her şeydir.

ceği veya kalacağı konusunda doğru kararları vermek. Bahsettiğiniz kuşaklara gelince; Parreira döneminde iyi bir takımımız vardı ve şampiyon olduk. Her şeyden önce bir takımdı o kadro. Mustafa Denizli döneminde de şampiyon olduk. O zaman da iyi bir takımımız vardı, ama daha çok kaliteli oyunculara dayanıyorduk. Zaten Fenerbahçe’nin hep iyi oyuncularla kurulu güçlü bir kadrosu olmuştur. Fakat başarı her zaman iyi oyuncularla gelmez. Bazen kazanırsın, bazen kaybedersin. Herkes kazanmaya çalışır ve planlarını bu yönde yaparlar. Ama şampiyon olmak için istikrar lazımdır. Ben oynadığım her kuşağa saygı duyardım. Sonuçta herkesin tek yaptığı oyunu odaklanmak ve elinden gelenin en iyisini yapmaktır. Fenerbahçe’de oynayan her futbolcunun bir ünü ve kalitesi vardır. Ama bundan takım yaratmak her zaman kolay oluyor.

▼Herkes Fenerbahçe’nin bir sistemi olmadığını yakını. Takım şampiyon olur, başarılar kazanır, fakat sistem hep tartışılır. Çünkü yıldızlar takımdan önce gelir. Bu tespite kahlir mısınız?

▲Bir şeyi anlamak lazım; sürekli yeni futbolcular transfer edildikçe sistemin oturması zaman alır. İyi bir takım düzeninin olması için beraber zaman geçirmeniz ve uzun süre birlikte oynamanız gerekir. Her sene bol bol transfer yaptığınızda ise sistemi oturtmak zaman alır. Zaman Türkiye’de kolay bulunan bir şey değil. Burada teknik direktör takımın başına geçer geçmez herkes ondan şampiyonluk bekliyor. Bu transfer ettiğiniz futbolcular içinde de geçerli. Onlar da hemen başarılı olmakla yükümlü. Oysa futbolda takım anlayışının oluşması için zamana ihtiyacınız var. En büyük problem bu. Bir de şöyle komik bir durum var; Maç kazanıyorsunuz, yıldızlar kazandı diyorlar. Takım oyunu oyna-

yıp zorlanıyorsunuz, bu sefer kazanamıyorlar diye eleştiriyorlar. Bu çelişkiyi gidermek gerekiyor. Sistem için zamana ihtiyacınız var. Evet Galatasaray bir dönem çok iyiydi, ama onlar uzun süredir birlikte oynuyorlardı. İngilizler neden uzun bir süre aynı teknik adamla çalışıyorlar? Alex Ferguson kaç senedir Manchester United’ın başında? Bu bir rastlantı mı? Boks değil bu, futbol! Tek başınıza değilsiniz sahada 20 küsur kişi var o bütünün içinde. Sisteminiz varsa ve oturmuşsa iyi oynarsınız. Kazanırsınız, kaybedersiniz. Bazen iyi oynarsınız. Bazen iyi oyuncularla kötü oynayarak da kazanabilirsiniz. Kazanmak her şey değil. Ama sistem her şeydir. Her gün bir oyuncu transfer ederseniz bu oyuncuların birbirini anlaması zaman alır. O zamanı vermezseniz de takım olmaz.

▼Sizin oynadığınız hangi Fenerbahçe daha sistemli bir oyun oynuyordu?

▲Her zaman bir sistem oturma çabası vardı. Ama en çok Parreira döneminde bu başarıldı sanırım. Hep 1-0, 2-1 kazanırdık, ama başı sonu olan bir oyun koyardık sahaya. O zaman da bizi çok pas yapıyorlar diye eleştirilerdi, ama futbolda sabırlı olmak önemlidir. Sistem istiyorsanız illaki zamana ihtiyacımız var. Ama Türkiye’de kimse sabırlı

değil. Ya şimdi olsun ya hiç olmasın diyorlar. **▼Taraftarlarla farklı bir duygusal bağın var. “I Love You Uche” sloganı hâlâ kulaklarımızda. Hatta her takım taraftarı için sen “I Love You Uche”ydin. Bu bağ nasıl oluştu?**

▲Açıkçası bilemiyorum ve açıklamakta zorlanıyorum. Zaten bu kadar uzun süredir Türkiye’de yaşıyor olmamın temel nedeni de bu. Türkiye’de bana hep iyi davranıldı. Sadece Fenerbahçe değil diğer takım taraftarlarıyla hep harika bir muhabbetimiz oldu. Benim için çok önemli bu. Oyunuma da hep olumlu katkı yaptı. Bu konuda çok şanslı olduğumu düşünüyorum. **▼Akıllarda Uche deyince akla gelen bir görüntü de bacağının kırıldığı pozisyon. Gerçekten trajik bir olaydı. O zaman ne hissettin? Çok soğukkanlı görünüyordun. Sanki ayak burkulması gibi karşılıyordun...**

▲Hayatımda yaşadığım en büyük sakatlık o. Kırıldığını anlamıştım, yapılabileceğim bir şey yoktu. Elimi kaldırdım ve sedeyi getirmelerini işaret ettim. Evet, canım acıyordu, ama bu durumu değiştirmiyordu. Daha sonra ne yapmam gerektiğini düşündüm. Güçlü olmalıydım, bununla yaşamayı öğrenecektim, çünkü düzelmesinin uzun süre alacağını ve zorlu olacağını biliyordum. O dönemde ne seyahate çıktım ne de tatile. Fizyoterapiye gittim. Hatta şimdi Milli Takım’ın fizyoterapisti olan Apo’yu (Abdurrahman Evin) da esir aldım. O da benim gibi ne tatile gitti ne de başka bir yere. 6 ay boyunca benimledim. Ancak böyle toparladım. **▼Fenerbahçe’de oynadığınız süreçte sosyal yaşamın da tanıdık simalarından biriydin. Hatta bir dönem resmen TV yıldızıydın. Dergi kapaklarında bile seni görüyorduk. Bu iyi bir şey mi, kötü bir şey mi?**

▲Ben hep pozitif yanını gördüm. Yanlış ol-

duğuna inandığım hiçbir şey yapmadım. Kim ne derse desin, asıl olan benim doğruyu ve yanlışı iyi ayırt etmemdi. Eğer yanlış bir şey yapmamışsam, suçluluk da duymam. Eğer vicdanım temizse benim için sorun değil. Bu yüzden sosyal hayatta da hiçbir sorunu yaşamadım. Herkes konuşabilir, dedikodumu yapabilirler. Ama asıl önemlisi, benim vicdanımdır. Yoksa insanlar hakkınızda konuşacaktır ve herkesi cevaplamak delilik olur. **▼Fenerbahçe sonrası herkes Türkiye’den gideceğini düşünüyordu ama sen gitmedin. Bunun nedeni insanların size karşı sevecen olmaları mıydı?**

▲Ben Türkiye’yi kendi ülkem gibi görüyorum. Kardeşlerim bile beni burada ziyaret ediyorlar. Burada rahatım ve umutluyum. Artık bu ülkenin vatandaşıyım. Bu yüzden de gitmeyi düşünmüyorum **▼Milli Takım tecrübeni konuşalım biraz da. 1994 ve 1998 yılında muhteşem bir Nijerya Milli Takımı vardı. Fakat Dünya Kupası sonrası eleştiri aldınız. Ne diyorsun o dönem hakkında?**

▲Bu hangi açıdan baktığınıza göre değişir. Çok iyi bir takımımız vardı. Çok iyi oynuyor-

tanbulspor. Onu nasıl buluyordunuz?

▲Futbolu bilen birisiyle çalışıyorduk. Ona baktığımda Parreira’yı anımsıyordum. Her ikisi de sistemi ve futbolu biliyorlardı. En büyük meziyetleri de şuydu; Bu kadar zor bir oyunun, kolay görünmesini sağlıyorlardı. Sistemleri vardı ve onu çok iyi anlatabiliyorlardı. Sadece futbol bilgileri de değil, insan olarak nazik, iyi ve düzgün insanlardı. Çevrelerini sadece kendileri için değil herkes için güzelleştiriyorlardı. Bu çok önemli bir şey. Aykut benim için, İstanbulspor için, kulüptekiler için çok özel birisidir. **▼Onun geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?**

▲Olabilecek en iyi yerde görmek istiyorum. Türkiye’de gördüğüm en iyi hocalardan birisi o. Futbolu çok iyi bildiğini düşünüyorum. Oynattığı futbola, sisteme inanıyor ve bağlı kalıyor.

▼Kariyerin boyunca en çok beğenerek izlediğin futbolcu kimdi?

▲Her oyuncuya sonsuz saygı duyarım ben. Her nerede oynuyor olursa olsun bu değişmez. Unlu bir futbolcu da olabilir, sokaklarda da oynuyor olabilir, hiç fark etmez. Çünkü bu oyunun her biçimi saygıyı hak ediyor. Tabii bir J.J. Okocha, bir Hagi başka türlü oyuncular. Ama oyuncu ayırt etmeme yanılsıyım ben. Herkesin kendine özgü yetenekleri olduğuna inanırım. Ayırım yapmam bu yüzden. Hagi’ye, Maradona’ya ne kadar saygı duyuyorsam sokakta futbol oynayan çocuğa da aynı saygıyı duyuyorum.

▼Senin gelecekte ilgili planların neler?

▲Gelecekte ilgili en önemli hedefim mutlu olmak. Bu çok önemli çünkü mutlu olmadan bir şey yapamıyorsunuz. Şu an için Türkiye’de kalmayı düşünüyorum. Çünkü burada mutluyum. Yarın ne olur bilemem ama şu an için planım bu. Uzun zamandır futbolun içe-risindeyim. Futbolu bıraktığım zaman futbola bir şeyler vermek istiyorum. Antrenör olmayı düşünmüyorum ama menajer olabilirim.

▼Fenerbahçe taraftarları seni kulüp menajeri olarak görseler sevinirler değil mi?

Ben Fenerbahçe’yi çok seviyorum. İstanbulspor forması giyssem de içimde bir yerde Fenerbahçe tutkusunu gitiyorum. Nereye gidersem gideyim, ben Fenerbahçe futbolcusuyum aslında. Fenerbahçe’de görev almak, küçük ya da büyük hiç fark etmez, benim için onurdur. Böyle bir fırsatım olursa tabii ki seve seve yaparım. Orası benim ailem gibi. Tüm dualarım onlarla. Hâlâ maçlarına gidiyorum, hâlâ gönülden takip ediyorum onları. **▼Profesyonel futbolcunun ve hayatın futbola geçti. Meslek icabı olmadan da, arkadaşlarıyla falan futbol oynuyor musun?**

Hem de nasıl! Nijerya’ya gittiğimde her dakika futbol oynuyorum. Futbolu bırakmış olanlar, oradaki kulüp futbolcuları, 3-4 sene-dir görmediğim arkadaşlarım biraraya geliruz ve sürekli futbol oynuyoruz. Sizin halı saha maçlarınız gibi. Cumartesi Pazar iki maç, sonra haftaiki bir saha. Futbol oynamak kanımızda var bizim. Bunu durdurabilmek imkânsız. Sadece artık oynayamayacak duruma geldiğinde bunu durdurabilirsiniz. Hâlâ Nijerya sokaklarında oynamaktan büyük keyif alıyorum ben. Bu oyunun bağımlısıyım!

▼Futbolcu olmasaydın ne olurdu?

▲Hiç düşünmedim, bilemiyorum. Ama büyük olasılıkla ticaret ile uğraşırdım. Düşünmüyorum çünkü bana çok uzak gelen bir şey bu. İkizim ticaretle uğraşıyor, ben de onu takip ederdim sanırım.■

Kardak hatıra ormanı olsun!

Erkan Goloğlu

Futbol Mizah

B izim tabii, sektörden dolayı, iyi kötü yakın bölgemizle de ilişkimiz var. Atina'daki Yunanistan maçını Ankara'da izlemek üzere yaptığımız davetlere pozitif sonuçlar almış ve Yunanlı tüpgazıcılardan oluşan bir heyetle maçı seyretmiştik. Basını davet etsek, harbiden büyük reklam olurdu. Gerek görmedik. Kendi mütevazı ölçülerimiz içinde bir güzellik yaratalım, yaratmakla kalmayayım, yaşayalım dedik. Sadece Türk basın ve medyasından değil, Yunan muadil kuruluşlarından da sakladık hadiseyi. Gerçi bir kameraya yakalansak ne derdik, hakikaten emin değilim. "Dur çekme lan şerefsiz" diyecek halimiz yoktu. Olsa olsa, "biz sadece dostuz" derdik.

O gün bize misafir olan dostlarımız, İstanbul'daki rövanşı izlemek için bizi Selanik'te Beyaz Kule diye bir yere davet ettiler. Bir manimiz çıkmazsa, siz bu yazıyı okuduğunuz günlerde, ben de Selanik'te olacağım.

Ancak bu kez, Yunanlı kardeşlerimiz, tüpgazıcıların bu buluşmasını basından saklamak istememişler. Saklayamamışlar, diyelim en azından. Koşullar bastırmış, direnememişler. Onları da anlıyorum. Bu vesileyle, ismini vermekten imtina edeceğim bir Yunan günlük yayın organı, bizlerle bir sözleşi yaptı. Sektörde mevzuyla en hakim ben olduğumdan, haliyle en çok laf etmek de bana düştü. "Ortamda bir gerginlik olmaması için, karşılıklı olarak ne yapmalıyız" diye sordular bana.

Hiç tereddütsüz, "fotomontaj yapmalısınız" dedim. Kostas diye İstanbullu bir çocuk da tercümanlık yapıyor. Sırtında AEK forması. Çevirmeden önce "Erkan Ağbi ne diyorsun" der

gibilerinden baktı bana. Dedim, "aynen çevir, ne diyorsam odur".

Gazeteci ekibinin başı Fotis'in yüzündeki matlığı izledim bir süre. Çok zamanımı aldı. Yüzünde bir anlam bulabilmek için bu kadar uzun bir zamanı mı mal olmalıydı, emin değilim. Neyse, devam ettim. Dedim ki, "Ersun Hoca'yı Palikarya kılığına sokun, Otto Rehağel'i de Zeybek yapın. Kardak kayalıklarında birinin eline Yunan, öbürünün eline Türk bayrağını verin". Bazen kendimiz değil öteki olmak bizi gerçeğe götürür. Hayır felsefe yapmak değil amacım.

Çok basit bir talebim var. İki hoca ele ele verip, Kardak'ı Barış Kayalıkları yapsın. Çünkü bu fotomontaj bile, bize çok farklı gerçeklikler verir. Yine felsefe yapmıyorum. Ama, her iki medyada yayımlanan bu resimlerden sonra düşünsenize bir sürü sivil veya resmi kuruluşlar, Ada'ya gidip Hatıra Ormanı yaratırlar, filiz bulurlar, ağaç dikerler. Yıllardır Türkiye'nin dört bir yanına gidip geliyorum, bir sürü Hatıra Ormanı gördüm. Peki neden Kardak'ta ortak bir orman olmasın. "Bir ağaç gibi tek ve hür/ bir orman gibi kardeşçesine" dizeleri Yunancaya da çevrilmiştir. Çevrilmemişse, bizim Oda'nın ne gibi katkıları olabilir, sponsor mu olur, her durumu araştıralım. Yani Yunanlı komşularımız da bilir Hatıra Ormanı'nın önemini. Öte yandan, çünkü, önümüzdeki süreç öyle gösteriyor ki, Kıbrıs, her iki taraftan mevzuu kaşımaya çalışanların elinde, koz olmaktan çıkacak. O alemde de kimse sanzuti oynayamaz. İşte bu süreçte Kardak'ın, daha da bir öne çıkacağı kanaatindeyim. O bakımdan, buna "simgesel" de deniyor, sembolik de olsa böyle bir barış

ve huzur ortamının yaratılmasına milli maçın bir katkı yapacak olması, en azından hakim paradigmaları bozabilir. Böyle bir hakim paradigma var mı, bundan emin değilim ama, en azından, bozabilir.

Ben bunları anlatırken, bizim Bölge Başbayii Metin Ağbi, "zenne de bizim folklorumuzun bir parçasıdır, Otto Hoca'yı zenne yapsak" diye topa girdi. Ordan Fotis, "zenne bizim folklorumuzun da bir parçasıdır" der demez, Alman televizyon ekibinden gelen ekipbaşı, "biz yıllardır birbirimizden kız alıp verdik, etle tırnak gibiyiz, o düşünlere öğrendik, artık zenne, aynı zaman da bizimidir" demez mi?

Ben öyle milliyetçi hassasiyetleri olan bir adam değilim. Ama zennenin bu kadar ucuz elimizden gitmesine de razı olamazdım. Dayanamadım.

"Hans" dedim, çok sinirlenmişim, adının Hans olduğunu bile bilmiyordum, o da zaten itiraz etmedi; "niye" dedim "Akdeniz ve Ortadoğu kültürünü bu fütursuzca temellük etme hakkını kendinizde görüyorsunuz?"

İyice sinirlenmişim. Döndüm Metin Ağbi'ye, "beğendin mi dedim zenne paradigmasını gündeme taşımanı"? "Ama ben" diye lafa girecek oldu. "Ağbi sus" dedim, "sus ne olursun. Hassas bir dönemden geçiyoruz, hepimizin sorumlulukları var. Biz böyle 'zenne' gibi olur olmaz kavramları ileri sürersek, nereye varabiliriz"? Bütün yabancı medya mensupları, dillerini yutmuştu. Bunu fırsat bilen Metin Ağbi, "Erkanım" dedi, "yabancıların önünde bunları konuşmasak". Belki de haklıydı.

Ama ben de başka bir şey yapamazdım. ■

Bir çağrıyla

Celalettin, Türk vatandaşlığına geçmek istemiyor, askerlik sorunu var gibisinden haberler üretiliyor. Bunlar da benim moralimi bozuyor. Tam tersine, benim en büyük hayalim Türk Milli Takımı'nda oynamak. Şu an benim tek beklediğim, Federasyon'dan gelecek bir çağrı. Beni Milli takım için düşündüklerini söylesinler ben de hemen Türk vatandaşlığına geçeyim. Ama şu an için böyle bir durum olmadığından ötürü, ben de mevcut statümü kaybetmek istemiyorum. Onun dışında göreve hazır olduğumu herkes bilsin

Celalettin Koçak

1998 yılında TeBe Berlin'de oynarken Ümit Milli Takım'da yer aldım.. 2000 yılında Alman vatandaşlığına geçmek zorunda kaldım çünkü bizim takımında çok fazla yabancı vardı ve kulüptekiler bana Alman pasaportu almam yönünde telkinde bulundular. Ben de kabul ettim. Şimdi tabii ki Türk Milli Takımı'nda oynamak istiyorum ama eğer Alman Hükümeti, benim Türk vatandaşlığına geçtiğimi duyarsa bu sefer de Alman vatandaşlığını kaybetme riskim olacak.

vatandaşlık değiştiririm

Milli Takım rüyalarını süslüyor

▼Alman vatandaşı olmanla ilgili hikayeyi bize anlatır mısın? Bu Milli Takım kariyerine nasıl etki ediyor?

▲Öncelikle ben 1998 yılında TeBe Berlin'de oynarken Ümit Milli Takım'da yer aldım.. 2000 yılında Alman vatandaşlığına geçmek zorunda kaldım çünkü bizim takımında çok fazla yabancı vardı ve kulüptekiler bana Alman pasaportu almam yönünde telkinde bulundular. Ben de kabul ettim. Şimdi tabii ki Türk Milli Takımı'nda oynamak istiyorum ama eğer Alman Hükümeti, benim Türk vatandaşlığına geçtiğimi duyarsa bu sefer de Alman vatandaşlığını kaybetme riskim olacak. Bu da bir problem yaratıyor.

▼Bu konuyla ilgili çıkan spekülasyonlara da üzülüyor musun...

▲Üzülüyorum tabii. "Celalettin Türk vatandaşlığına geçmek istemiyor, askerlik sorunu var" gibisinden haberler üretiliyor. Bunlar da benim moralimi bozuyor. Tam tersine, benim en büyük hayalim Türk Milli Takımı'nda oynamak. Şu an benim tek beklediğim, Federasyon'dan gelecek bir çağrı. Beni Milli takım için düşündüklerini söylesinler ben de hemen Türk vatandaşlığına geçeyim. Ama şu an için böyle bir durum olmadığından ötürü, ben de mevcut statümü kaybetmek istemiyorum. Onun dışında göreve hazır olduğumu bilsinler.

▼Bu sezon Trabzonspor'un en istikrarlı oyuncularından birisin. Hep aynı seviyede performans gösterdin. Bunu antrenmanlarda özel bir çalışmaya mı borçlusun yoksa fiziki anlamda bir farklılığın mı var?

▲Çalışmayı çok seviyorum ve motivasyonum hep yüksektir. Moralim bozuk bile olsa kendimi negatif düşüncelerden arındırıp işime konsantre olurum. Maçlara çıktığım zamanda da kafamda sahadaki oyundan başka hiç bir düşünce olmuyor.

▼Malatyaspor'dayken seni daha çok ileride görmeye

alışmıştık, hatta asist yapanlar listesinde de adın hep üst sıralardaydı. Şimdi sanki daha defansif bir rol üstlenmiş gibisin, ona göre yeni görevlerin var gibi. Öyle değil mi?

▲Ben her zaman hücumu çıkmayı severdim, ama hocalarımızın taktiğine göre geride kalmam gerekiyor burada. 4-4-2 oynayıp 4'lü defans yaptığımız için bir kanat savunucusu olmanız gerekiyor. İleriye gitmek de epey bir efor gerektirdiğinden oynadığımız taktikle her zaman bunları yapmak mümkün olmuyor. Malatyaşpor'da ileriye çıkma konusunda biraz daha rahatlım. O zamanlar hücumu büyük katkılar veriyordum.

▼Şu anda sol kanat oyuncularında nasıl bir rekabet var Trabzonspor'da? Forma savaşı ne durumda?

▲Rekabet mutlaka olacak çünkü bu başarıyı getiriyor. Kötü oynadığımız zaman hocamızın bizi dinlendirmesi gerekir, bu durumda da forma diğer arkadaşımızın olur. Mesela Volkan'ın geçirdiği sakatlık, ardından bunun tekrar nüksmesi onu rekabette biraz geride bıraktı. Takıma girmek için biraz uğraş vermesi gerekti. Şimdi çalışkan ve iyi niyetli bir oyuncu olan Lee sakat, ve Volkan onun yerini doldurdu. Lee'nin bana çok yardımı olmuştur. Lakin kesin olan tek şey şudur: Trabzonspor bu rekabetten son derece memnun.

▼İyi bir kanat oyuncusu hangi özelliklere sahip olmalı?

▲İlk önce kondisyonunun iyi olması lazım. Çabuk bir oyuncu olup ileriye sürekli gidebilecek yetenekte olması gerekli. Bol bol koşmadan olmaz.

Bir futbolcu olarak kendinde beğendiğin ve beğenmediğin özellikler neler?

▲Mücadeleci kişiliğimi severim, maçlar sonunda kendi oyunumu sorgularım. Ayrıca sağ ayağımı geliştirmem gerektiğini düşünüyorum.

araftarlar beni çok sevdi, ben de onları. Ben zaten sakın bir karaktere sahibim. Boş zamanlarımda evde otururum. Bahçemde vakit geçirip, kafa dinlemeyi severim. Zaman zaman yaylalara çıkarım. Büyük takımlarda oynamak her zaman hayalim oldu. Ama bu en büyük hayalim değil. En büyük hayalim Trabzonspor'la birlikte şampiyonluk yaşamak.

▼Galatasaray'a karşı kupa maçında kaçırdığın gol sende nasıl bir etki bıraktı?

▲Etkisi hâlâ sürüyor. Öyle bir pozisyon oldu ki, arkadan bir deparla geldim, Szymkowiak'ın verdiği pasla çok müsait bir durumda buluştum. Bir baktım kaleciyle karşı karşıyayım. Diyorlar ki yanında Yattara boştu, niye vermedin? Ben inanin kimseyi görmedim. Sadece arkamdan Song geliyor-

du, onun koşuşunu hissettim. Şimdi yorumlar yapıyorlar, yanından vura bilmişim, üstünden aşırıtabilmişim. İnanın, orada hiç beklemediğim bir pozisyon yakaladım ve telaş yaptım herhalde.

▼Geçen sezon Şampiyonlar Ligi kapısından döndünüz. Bu sezon da aynı şansı yakaladınız. Nasıl bir motivasyonunuz olacak? Yine kazanmanız beklenen maçlar olursa ne yapacağınız?

▼Gelecek için kendine koyduğun bir hedef var mı? Burdan sonrası olacak mı? Ya da Avrupa bir seçenek mi senin için?

▲Büyük takımlarda oynamak her zaman hayalim oldu. Ama bu en büyük hayalim değil. En büyük hayalim Trabzonspor'la birlikte şampiyonluk yaşamak. Bunu her şeyden çok istiyorum.■

▲Bütün sezon boyunca en çok üzüldüğüm maç Dinamo Kiev'e kaybettiğimiz maçı. Eğer bir dahaki sene Şampiyonlar Ligi'ne gidebilsek, geçmişteki hataları yapmayacağımıza inanıyorum ve başarılı olacağımızı düşünüyorum. Bu sefer oraya gelirse bu fırsatı kaçırmayacağız.

▼Trabzonspor'da ilk sezonundu bu sene. Şehire alışman zor oldu mu? Boş vakitlerini nasıl geçiriyorsun?

▲Trabzon gerçekten ilginç bir yer. Taraftarlar beni çok sevdiler, ben de onları. Zaten sakın bir karaktere sahibim. Boş zamanlarımda evde otururum. Bahçemde vakit geçirip, kafa dinlemeyi severim. Zaman zaman yaylalara çıkarım.

Neslim tükeniyor

Kolay yolu sevmedim. Popülist bir yola sapmadım. Spor etiği ile başarı arasında basit bir ilişki vardır; saygı göstererek, saygıyı hakederek başarılı ol! Ahlak veya bu kavramın daha geliştirilmiş, bir üst noktaya taşınmış açılımı olarak etik, sporun olmazsa olmaz boyutudur. Yarışma ya da rekabet, etik temeller üzerine oturduğu takdirde izlenebilir, keyif alınabilir bir oyun olur.

olarak, ben ise 3 yıldır en sorumlu yerinde görev yapan bu kulübün başkanı olarak, hep aynı mesajı verdim, vermeye çalışıyorum. Sporda etik değerler, başarının her zaman önündedir. Çünkü sporun ruhunda yarışmak, oyunu oynamanın veya seyretmenin verdiği keyif duygusu vardır. Ve bu insani duyguların, insan karakteristiğinin en önemli parçası olan belli bir değerler bütününe uygun yaşamak isteğiyle çok önemli bir ilişkisi vardır. Eğer toplumun genel anlamda etik bir yaşantı içerisinde olmasını istiyorsak, toplumu oluşturan insanların ahlaklı insanlar olarak tanımlanmasını istiyorsak, sporu bu çizgiye çekmeliyiz. Çünkü sporu toplum için yapıyoruz. Hele günümüzde sporun değişik tabakalarından birçok kesimini derinden etkilediği çağımızda, sporun etik yönünün özellikle vurgulanması, öne çıkarılması gerekmiyor mu?

▼Bu yaklaşımınız destek buldu mu?

▲Ben, bu mücadelele ne yazık ki hep yalnız kalmak zorunda kaldım. Kendi camiam dışında, sporda birlikte mücadele ettiğimiz, aynı yolda olduğumuz kulüplerle ortak bir zemini oluşturmakta çok da başarılı olduğumu söyleyemeyeceğim. Ama hâlâ aynı noktadayım. Başarının, etik değerlerin, oyunun kurallarının içerisinde kalınarak da gelebileceğini düşünüyorum. Bunun yolu ek bir şeyden geçiyor: Kurallara bağlılık ve uygulamalarında adalet duygusu. Bu ikisi, bugün Türk sporunun yaşadığı her türlü sorunun tek çözümü. Ho-

liganiziminde, teşvik priminin de, şikenin de tek çözümü budur. Sporda etik değerler, sadece ve sadece kurallara bağlılık ve adaletli uygulamalarla yaygınlaşacaktır. Ona göre veya buna göre değişen, birisinin lehine ya da aleyhine eğilip bükülerek yorumlanabilen kurallar ve uygulamaları olmayacak. Olmaması da yetmez, bu bizim zihinlerimizin en derin bölgelerine yerleşecek. Normal olan uygulama bizi şaşırtmayacak, tam aksine normal olmayan uygulamaları bizi şaşırtmayacak, tam aksine normal olmayan uygulamalar bizi şaşırtacak, üzecek ve tepkimizi çekecek...Kısacası Türk sporu sağlıklı gelişimi için, başarıyı kurumsallaştırmak içi, dünyadaki kuralları ve uygulamasını aynen benimseyecek.

▼Yani bu bir olmazsa olmaz mı diyor sunuz?

▲Başka çıkış yolumuz yok. Görev sporu yönetenlere düşmekte. Ben bu sorumluluğu aldım ve devam ediyorum. Herkesin bu yükü almasını ve paylaşmasını ne yazık ki hâlâ bekliyorum. ■

▼Yönetici olmanın zorlukları neler?

▲Spor kulüplerinin yöneticileri olarak seçimle belli bir süre için kulübün yönetim sorumluluğunu üstlenen bizler, kısa bir süre içerisinde şu acı ikileme karşı karşıya geliriz.

Ait olduğumuz spor kulübünü spor dallarında başarıya ulaştırmak için seçilmişizdir. Bunun bilicindeyizdir. Ancak etrafımızda ve bizleri takip eden büyük kalabalıklardan gelen bir başka baskıyla da yüzyüzedir: "Başar! Ne yaparsan yap, ama başar!" Ben bunu reddeden, bu yüzden de birçok eleştiriye uğrayan, en yakın arkadaşlarımdan bu konuda sitayiş almış biriym ben.

▼Nasıl bir yöntem belirlediniz kendini ze?

▲Kolay yolu seçmedim. Herkesin kulağına hoş gelecek cümleler kurarak, çıkışlar yaparak, bana duyulan sempatiyi hemen artıracak popülist bir yola sapmadım. Belki benim neslim tükeniyor ama ben hâlâ şuna inanıyorum; Galatasaray'da spor etiği ile başarı arasında çok uzun yıllar önce kurulmuş basit bir ilişki vardır. Saygı göstererek, saygıyı hak ederek başarılı ol. 100 yıllık bir kulübün başkanlığını yapıyorum. Geçmişimizde Galatasaray Başkanları'nın görevlerini yaparlarken ortaya çıkarttıkları ve gelenek haline getirdikleri bir miras var; Galatasaray, Türk sporunun öncü kulübü olarak, Türk insanının ahlaki mayasını özünde taşımaktadır. Büyük Atatürk'ün rehber niteliğindeki sözü gibi, sporcu elbette zeki ve çevik olmalıdır ama daha önemlisi ahlaklı olmalıdır. Atatürk'ün ahlaklı sporcu olarak ifade ettiği şey, elbette spor kulüplerinin tümü ve onların yöneticileri için de geçerlidir.

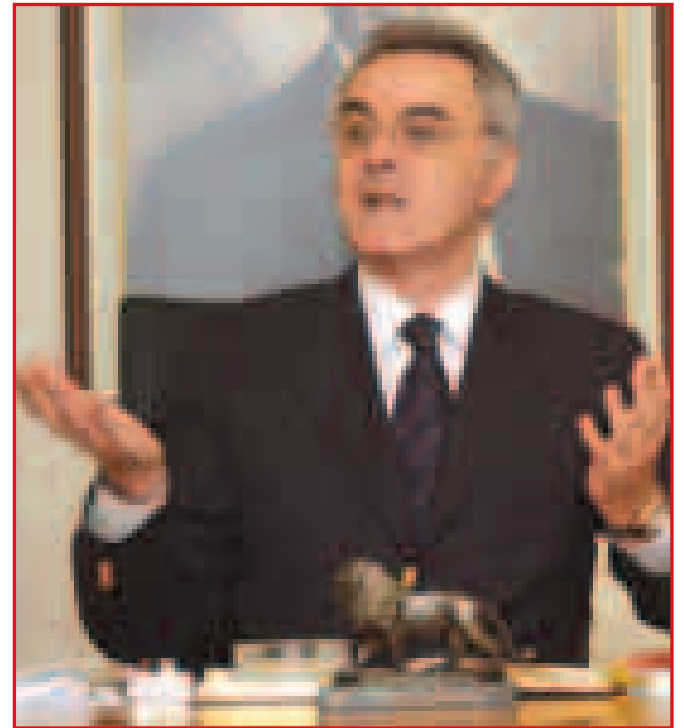
▼Etik değerlere yaklaşımınız nasıl?

▲Ahlak veya bu kavramın daha gelişti-

rilmiş, bir üst noktaya taşınmış bir açılımı olarak etik, sporun olmazsa olmaz bir boyutudur. Olimpizm ruhu, etik değerler üzerine kurulmuştur. Yarışma ya da rekabet, etik temeller üzerinde olduğu takdirde, izlenebilir, keyif alınabilir bir oyun olur. çünkü izleyici, kuralların önceden belli olduğu, her ihlalin saptanmış bir cezasının olduğu oyunu, yani spor dalını sevmiştir, gönül vermiştir. Bu noktada, etik değerler ile sporun kurallarının uygulanması, adaletli uygulanması konusunda yakın bir ilişki olduğunu görüyoruz. gerçekten de kuralları olmasına rağmen uygulanmayan, adalet duygusunun hissedilmediği oyunlar, spor olarak adlandırılmaz. Federasyonlar, oyun kuralları, hakemlik kurumu, doping mücadele gibi sporun en önemli unsuru olan kurallar ve adaletli uygulamalar üzerine 100 yıl içerisinde oluşmuş çok önemli ve kurallar bütününe sahibiz. Zaman içerisinde uygulamalarda görülen aksaklıklar gözetilerek daha da geliştirilmiş ve mükemmelleştirilmiş spor kurallarıdır bunlar. İşte biz yöneticiler için en önemli rehber, bu kurallardır. Spor kurumlarının uyguladığı kurallara riayet ve uygulayıcılara duyulan güven.

▼Bu noktada yöneticiye düşen sorumluluklar nelerdir?

▲Artık giderek büyük sayılara ulaşmış ve kulüp üyelerinin sayısını kat kat aşmış önemli toplum kesimlerinin önderliğini yüklenmiş isimler olarak bizler, bu oyunun kurallarını benimsetmekle görevli isimleriz. Eğer biz bu kuralları bozarsak, bunun toplumun ne kadar geniş bir kesimine de olumsuz olarak sirayet edebileceğini ve oyunu bozabileceğini düşünmek zorundayız. Ne yazık ki, ülkemizde zaman zaman böyle durumlar yaşanabilmektedir. Biz Galatasaray

Gençlik ateşi

Türk futbolu İtalya'da yapılan Avrupa Şampiyonası'nda, gençler kategorisinde bir kez daha zirveye çıkıp alkışlandı. U-17 takımının elde ettiği zaferle tüm ülke gururlandı.

İşte gençler, işte gelecek... Gençlerimiz Avrupa Şampiyon oldu. Futbolumuz bir aydınlanma anı daha yaşadı. 17 yaş Milli Takımı'nın bu müthiş başarısıyla, Türkiye 11 yıl aradan sonra Gençler Turnuvası'nda şampiyonluğuna ulaşmış oldu. 17 Abdullah Avcı teknik direktörlüğündeki takımımız, İtalya mağlubiyetiyle başladığı Avrupa Şampiyonası'nda daha sonraki tüm maçlarını net skorlarla kazanarak kupayı almasını bildi. Avrupa Şampiyonası'na katılmak için 2 mini turnuva oynayarak İtalya'ya gelme hakkı kazanan Milli Takım, Ekim ayında başladığı bu maratona alını-

nın aklıyla tamamlamış oldu. Hikayeyi başından alalım en iyisi. Ekim ayında Hollanda'da düzenlenen mini turnuvada ev sahibi takım, Ermenistan ve Galler ile aynı grupta yer alan Milli Takım, gösterdiği performansla aslında hiç kimseyi memnun edememişti. Galler ve Hollanda ile berabere kalan Milli Takım, Ermenistan'ı 2-1 mağlup ederek, ikili averaj, fair play ve şansının yardımıyla erken bir kazadan kurtuldu. Galler maçında Murat Duruer, Hollanda maçında Özgürçan Özcan, Ermenistan maçında ise yine Özgürçan ve Deniz Yılmaz'ın golleri Türkiye'yi kendi evindeki elit turnuvaya getirdi. O gün, Avrupa Şampiyonası finalinde mağlup ettiğimiz Hollanda Hollanda son dakika golüyle bizi oldukça zor durumda bırakmıştı ama rövanş alan biz olduk... Ama hikayede atlama yapmayalım. Ve Kuşadası'nda düzenlenen elit turnuvaya

maçı en kritik karşılaşma olarak görüyorduk. Nitekim bu maç şampiyonluğun müjdecisi oldu. Türkiye güçlü rakibini 1-0 devirince herkesin gözü parlamaya başlamıştı bile. Golü atan yeni umutlardan Caner Erkin'di. İkinci maçta rakibimiz İskoçya oldu. 22 ve 72. dakikalarda Tevfik Köse'nin gollerine son dakika penaltısıyla cevap vermeye çalışan İskoçya'nın çabaları yeterli olmadı ve Türkiye yolu yarlandı. Aynı gün oynanan maçta Azerbaycan'ın Fransa'yı yenmesi ise günün sürpriziydi. Bu sürpriz Türkiye'nin Avrupa Şampiyonası biletinin son maça kaldığı haberiyle aynı zamanda. 19 Mart günü herkes acaba Azerbaycan bir sürpriz de bize yapabilir mi düşüncesinden kendisinden emin çıktı Milli Takım sahaya ve daha sonra Avrupa Şampiyonası'nda yıldızı parlayacak 3 ismin, yani Deniz Yılmaz, Tevfik Köse ve Caner Erkin'in golleriyle rakibini devirdi. Bu sonuç

Pontadera'ya giden uçağın bileti anlamına geliyordu. Mayıs başında İtalya'ya gelen Milli Takım yine zorlu bir kura çektiğinin farkındaydı. Zaten şanslı olmak hakkını ilk turda harcamıştı takımımız. Artık ne yapacaksa kendi emeğiyle yapacaktı. Grupta evsahibi İtalya, güçlü İngiltere ve sürpriz yapmaya çok açık bir Belarus vardı. Nitekim Milli Takım turnuvaya istediği başlangıcı yapamadı. 8 net pozisyon harcadığımız İtalya maçını 50. dakikada Russo'to'nun golüyle kaybediyorduk. Moraller bozulmuş, umutlar bululanmıştı. Bir de fişstür azizliğiyle uğraşıyorduk bu arada. İkinci maçtaki rakibimiz İngiltere'yd. 5 Mayıs günü sahada İtalya maçını unutmış ve performansının tamamını yansıtan bir Milli Takım vardı. Nuri Şahin, Deniz Yılmaz ve Tevfik Köse'nin parladığı maçta ilk yarı Tevfik Köse'nin golleriyle 2-0 öne fırladık. İkinci yarıda ise şanssız iki golle İngiltere Milli Takımı beraberliği yakaladı. Bir an için herkesi korku salsada Nuri Şahin son sözü söyledi. Ceza yayı üzerinden çok sık bir vuruşla takımımıza ilk 3 puanı kazandıran golü atıyordu. 3-2 biten bu maç sonrası herkesin gözü Milli Takıma döndü. Tartışmasız turnuvanın en iyi ve en keyifli futbolunu oynuyorduk. Sırada Belarus maçı vardı. Kazandığımız takdirde yarı finaldeydik. Belarus sürpriz potansiyelini kullanmış ve İtalya'yı 1-0 mağlup etmeyi başarmıştı. 8 Mayıs günü Türkiye bu tip sürprizlere açık olmadığını çok net bir skor-

la cümle aleme gösterdi. Tevfik Köse'nin hatrick'i ve Deniz Yılmaz'ın 2 golü takımımıza 5-1'lik farklı galibiyeti ve grup ikinciliğini getirdi. Diğer grupta ise Hırvatistan attığı 11 golle hem grup liderliğini almış hem de turnuvanın en golcü takımı olma unvanını elinde tutuyordu. Yarı finalde onlarla karşılaşacaktık ve öncelikle final daha sonra ise Peru'daki Dünya Şampiyonası'na katılmak için kazanmak zorundaydık. Milliler bu maçta da bizi hayal kırıklığına uğratmadı. Özgürçan'ın 2 golüne Murat Duruer'in tek golü eklendi ve Hırvatistan engeli de aşıldı. Diğer yarı finalde Hollanda evsahibi İtalya'yı uzatmalarda attığı golle geçti ve finaldeki rakibimiz oldu. Maç öncesi iki takım teknik direktörünün açıklamaları çok şey anlatıyordu aslında. Joss Keiser Ekim ayında karşılaştıkları Türkiye ile bugünkü Türkiye arasında çok fark olduğunu söylerken, Abdullah Avcı Ekim'deki Hollanda ile finaldeki Hollanda arasında pek bir fark olmadığını vurguluyordu. Ortada başlayan maçta her iki takım da defansif hatalarla birbirlerini pek çok fırsat verdiler. Fakat ilk yarı golsüz geçildi. Devre arasında ise toparlanan taraf Milli Takımımızdı. 45'te Nuri Şahin'in muhteşem ara pasında Deniz Yılmaz takımımızı 1-0 öne geçirdi. 5 dakika sonra ise Caner'in şutunda karşıan Hollanda savunmasının hatasını gol kralı Tevfik Köse affetmedi. 2-0. Bu dakikadan sonra oyunu soğutan Türkiye tarihinde ikinci kez U-17 Avrupa Şampiyonluğunu elde etti. ■

Abdullah Avcı

Artık sınıf atladık

▼17 Yaş Milli Takımı müthiş bir başarıya ulaştı. Ama bu başarı tek başına, yani rastlantı eseri gelmedi. Sistemli bir altyapımız var ve bunun sonuçlarını alıyoruz. Bu sistemi anlatabilir misiniz?

▲Bildiğiniz gibi başımızda Unal Karaman gibi çok değerli hocamız ve onunla beraber çalışan 9 antrenörümüzle birlikte 8 aydır yeni oluşumun içindeyiz. Bu yapılanma içinde her antrenörün bir görevi var. 15, 16, 17, 18, 19 yaş takımları ve geçen sene Avrupa'da finali kaybeden ve bu final sayesinde bu ay 20 Yaş Altı Dünya Kupası'na giden takımımız var. Sistem içinde herkes birbiriyle koordineli bir şekilde çalışıyor. Bu organizasyon içinde iki yarışmacı takım var: 17 ile 19. Bu yaş gruplarında hedefimiz hem yarışan hem de futbolcu üreten bir takım yaratmak. Bu yüzden her hocamız her yaş grubunu iki sene götürüyor ve sonucunu alacağı bir birliklik kurabiliyor oyuncularla. Bütün bu sistemi besleyen kaynak ise bölgesel örgütlenmeler. Türkiye'de 13 bölgemiz var, bir de Almanya; etti 14. Bize her hafta buradaki teknik sorumlularımızdan ve bölge temsil-

Kafa yapısı, imkânlar, kurumlar, malzemeler artık çok farklı. Hatta kültürel ve sosyal açıdan da bugünün oyuncusu, geçmişle karşılaştırılabilecek gibi değil. 17 yaşındaki oyuncularımızın elinde laptop var. Şimdi futbolcu hayata daha farklı, daha objektif bakıyor. Bütün dünyayı takip ediyor. Bundan sonraki nesil, Türk futbolu adına Avrupa'da daha önemli yerlere gelecek diye düşünüyorum. Bugünler, o günlerden çok farklı.

Daha evvel milli takıma hiç gelmemiş, ilk turda dahi bizle beraber olamayan bir oyuncuydu. O turu biz fair play averajıyla çok zor geçmiştik. Bunun üzerine eksiklik tespit ettiğimiz bölgelerle ilgili arayışa girdik. O arayış sırasında Caner'in ismi gündeme geldi. Taktiksel ve fiziksel açıdan takımı bir yere çekmek için uğraşıyordum ve her türlü öneriye açtım. Bu yüzden ikinci tura çıktıktan sonra bol bol oyuncu denedik. Sonuçta amacımız maç değil oyuncu kazanmaktı. Mesela İtalya'yla oynadığımız hazırlık maçında sekiz oyuncu denedik. Caner o maçta sıvırdı. O günden itibaren bu takımın vazgeçilmez, kilit oyuncularından biri oldu.

▼Sürekli hareketli olmanız gereken bir futbolcu havuzu var belli ki. Yeni yetenekleri geliştirmek için uyanık olmak. Mesela bir Hasan Kabze örneği var önümüzde. Hiçbir Milli takımda oynamadan, çok yakın zamanda A Milli ihtimali olan bir oyuncu haline geldi. Oysa en başında seçilse, fundamental çok daha gelişmiş olacaktı. Öyle değil mi?

▲Tamamen katılıyorum. Bu yüzden sürekli oyuncu araştırması yapmak lazım

ve yaş açısından çok kritik olan bu dönemlerde oyunculara şans tanımak gerekir. Nitekim ben de bunu yapmaya çalıştım yıl boyunca. Bunun sonucunu da aldık sanırım. 17 Yaş Takımımıza başladığımızdan bugüne dek, hem oyun hem de fiziksel anlamda büyük mesafe kat ettik diye düşünüyorum. Ama çalışmalarımız sürecek. Çünkü Türkiye'nin genelinde hâlâ ulaşamadığımız çok yetenekli oyuncular var. Bu yaş aralığı çok kritik futbolda. Bazısı için

kırılma bazısı için de hiç beklenmedik bir sıçrama noktası oluyor. Buna çok dikkat etmek gerekiyor. Takımdan 30-40 kez milli olmuş, ama futbol olarak beklenen gelişmeyi gösterememiş, fiziksel anlamda da Avrupa'da yarışamayacak durumda olan bazı isimleri bu yüzden eledik. O çocuklar da futbolcu olacak. Ama biz büyük düşünüyoruz ve büyük hedefler için oyuncu arıyoruz. Kafa yapısıyla düğün, futbola doğru bakan, doğru düşünen oyuncularını bir araya toplamaya çalışıyoruz. İşte bu yüzden sıçrama potansiyeli görmediğimiz ama bu takımın kapı ve en tecrübeli isimlerinden olan birkaç arkadaşımızla yollarımızı ayırdık.

▼Müthiş potansiyeli olan takım böyle çıktı ortaya, öyle mi?

▲Bu takım gerçekten yetenekli. Caner Erkin tek değil. Avrupa Şampiyonu olmuş bir takımdan bahsediyoruz. Önemli bir özğüven oldu bu onlar için. Birçok Avrupalı akranlarının önüne geçtiler. Özellikle bireysel anlamda geleceğin yıl-

Avrupa'da sistem, oyun disiplini çok önemli. Türk futbolcusunun en önemli eksiklerinden biri işte bu oyun disiplini. Skor ne olursa olsun, öne geçsen de geriye de düşsen de oyun disiplininden kopmamak gerekiyor. Gençlerin kafasına bunu yerleştirmeye çalışıyoruz.

Çünkü oynadığı oyundan zevk alan bir futbol takımı, güzel şeyler yapıyor demektir, seyirciye çok güzel şeyler veriyordur. Top rakipteyken kavga eden, top ayağına geçtiğin zaman da keyif veren bir takım yaratabilmek asıl hedefimiz. Eğitilmiş, kafa yapısı son derece düzgün, futbola doğru bakan insanlar çıkartabiliyorsak bu bizi daha çok mutlu edecek.

dız adayları var kadromuzda. Bence bu çocukların geri gitme şansları yok. Bazılarının önü gerçekten açık. Özellikle de dört Almanya kökenli oyuncumuz öne çıkıyor. Özgür Cem, Caner Erkin, Mehmet Yılmaz da öyle. Mesela Mehmet ben göreve geldiğimde 24 kişilik listede yoktu. Ama daha önce denenmiş birkaç kez. Onu da sonradan çağırdık ve özellikle İtalya'da müthiş faydası oldu bize. Peki bu yeterli mi? Asla değil. Sürekli araştırmak lazım. Sonuçta biz şampiyon olduk ama oynadığımız beş maçın dördüne aynı kadroyla çıktık. Bazı mevkilerde derinlik yakalamamız şart.

▼Four Four Two dergisi 1993 yılında finalde Türkiye'yi yenip şampiyon olan İngiltere 17 Yaş Milli Takımı'nın oyuncuları şu anda nerede diye bir araştırma yapmış. Aralarında Gary Neville, Robbie Fowler, Sol Campbell, Paul Scholes gibi çok üst düzey futbol oynamış isimlerin o takımdan oynadığını bulmuşlar. Biz de bırakın büyük yıldız olmayı, tamamen kaybolmuş isimler var. Bu biraz moral

bozucu değil mi?

▲Ama o zamandan sonra Türk futbolu çok önemli bir değişim yaşadı. Bugün dünyada hangi takım nasıl çalışıyorsa bizde de aynı ortamı bulmak mümkün. Özellikle Galatasaray'ın UEFA Kupası'nı alması herkesin ufkunu açtı. Belki altyapımız hazır değildi ama bu başarıyla bir anda her alanda dinamik bir dönem başladı. Bu yüzden bu takımla 1993 takımını aynı kefeye koyamazsınız. Kafa yapısı, imkânlar, kurumlar, malzemeler artık çok farklı; hatta kültürel ve sosyal ortam bile bugünün oyuncusu, geçmişte karşılaştırılabilecek gibi değil. 17 yaşındaki oyuncularımızın elinde laptop var. Şimdi futbolcu hayata daha farklı, daha objektif bakıyor. Bütün dünyayı takip ediyor. Bundan sonraki nesil, Türk futbolu adına Avrupa'da daha önemli yerlere gelecek diye düşünüyorum. Bugünler, o günlerden çok farklı.

▼Üst düzey futbol oynayan ülkelerin futbol karakterleri var. Hatta öylesine belir-

yorum. Anladım ki bu bir cesaret işi. Öte yandan başka sıkıntılar da var. Galatasaray kökenli altı oyuncu var bu kadroda. Hepsinin hedefi Galatasaray ilk on-biri. Ama sahada 11 kişi var en fazla. Bunun altısı yabancı. Yani bu altı kişiden biri olmak durumundalar. Hiç de kolay değil işleri. Uğur Uçar 17 yaşında. Bu sezon forma şansı bulduğu hangi maçta sırtı, sorarım size? Birkaç pozisyon hatası yaptı, ama hepsi bu. Onu oynatma cesareti göstermek önemli. Bu çocukları oynatırsak biz kazanacağız. Özellikle gurbetçilerimiz arasında çok üst düzey oyuncular var. Oynatın bu çocukları. Avrupa Şampiyonası'nda sadece şampiyon olmadılar, harika bir futbol oynadılar. Birkaç yıl sonra milyon dolarla alacağınız oyuncuları kaçırmayın derim ben. Artık bir sınıf atladı bu çocuklar. PAF ligue terk etmeyin.

▼Açın çocukları önünü diyorsunuz ya-nii!!!

▲Öyle tabii. Bu çocuklar seneye 18 ya-

gin ki bu karakter, bütün takımları aynı oyunu oynayabiliyor. Sizce Türk futbolu için bu söz konusu mu?

▲Avrupa'da sistem, oyun disiplini çok önemli. Türk futbolcusunun en önemli eksiklerinden biri işte bu oyun disiplini. Skor ne olursa olsun, öne geçsen de geriye de düşsen de oyun disiplininden kopmamak gerekiyor. Gençlerin kafasına bunu yerleştirmeye çalışıyoruz. Futbol karakterimize gelince: biz U-17 Avrupa Şampiyonası'nda bütün sistemleri denedik. Hatta geri düştüğümüz İtalya maçında tersten 4-4-2 oynadık bir ara. Çünkü baskılı bir oyun karakterine uygun bir takımız biz. Zaten bizim tüm milli takımlarımızda top rakipteyken baskı uygulayabilen, çabuk oynayabilen oyuncularımız var. İşte bu bizim oyun karakterimiz olabilir.

▼Peki tüm bunların olması için bu çocukların maç tecrübesinin artması gerekiyor mu? Bu çocuklar hiç üst düzey karşılaşma oynamadan kestirmeden yıldız olamazlar değil mi?

▲Birinci ligde yardımcı antrenörlük yaptım, son üç senedir de altyapılarda çalış-

şında olacaklar. 17 yaşında birinci lig deneyimi kazanan ağabeylerini görüyorlar. Emre Belözoğlu'nu izliyorlar. Mesela bizim takımdaki Nuri'yi bugün Chelsea istiyor. Oyunda öyle anlar oluyor ki, biz bile top Nuri'nin ayağına gelse de rahatlasak diyorduk. Bizim bile göremediğimiz yerleri görüyor.

▼Altyapıdan gelen oyuncular için büyük takımlara gitmek bir handikap olabilir mi? Yedek olmaya mahkum kalmanız söz konusu oralarda. Bu durumu telafi etmek için ne yapmalı sizce?

▲Onları kazanmamız gerek. Bazı oyuncular var, kalitesini hemen gösterir. Fenerbahçe'deki Volkan Babacan mesela. 1.92 boyunda, güçlü, yetenekli. Böyle bir oyuncuyu Türk futboluna kazandırmamız şart. Ama önünde Rüştü ve Volkan gibi iki önemli oyuncu var. O zaman bu çocuğu ne yapacağız? Tek çare var. Fenerbahçe onu birkaç yıllığına 2. Lig'e kiralayacak. Ben pilot takım uygulamasının da başarısız olduğunu düşünüyorum. Daha yarışmacı bir seviye lazım.

▼Başka neler yapılabilir bu çocukları kazanmak için?

▲Eğitim sorununu çözmemiz lazım. Üç Büyükler madem bu işe yatırım yapıyorlar, futbol kolejleri kursunlar. Yoksa bu düzende iş zor. Galatasaray'da çalışırken görüyordum, çocuk 6.30'ta kalkıp okula gidiyor, orada yediği içtiği belli değil. 13.30'ta çıkıyor, yorgun argın antrenmana geliyor. Ama kendi tesisinin içinde bir kolej olsa, hem dil öğrenirler, hem eğitimleri hallolur, hem de antrenmanını yapar, hem de sağlıklı beslenirler. Bununla da bitmiyor. Kaybetmenin de güzel bir şey olduğunu öğrenmemiz lazım. Biz Hollanda maçını kazandık, ama Hollanda takımının oyuncuları hocalarını alkışlayarak kutladılar. Hocaları da "asıl siz beni ikinci yaptınız" diye onları alkışladı. Sonra İtalya teknik direktörünün çıkıp "Biz kazandık ama Türkiye'nin dört sene gerisindeyiz" dedi. Bizim bunları da öğrenmemiz şart. 20 İtalyan gazetecinin önünde basın toplantısı yapıyorsun ve seni alkışlıyorlar. Oysa bizim basın toplantılarında kavga çıkıyor. Futbol kültürü bu işte. Öğrenmemiz gereken asıl şey bu.

▼Nasıl motive ediyorsunuz çocukları?

▲Çıkmış televizyonda kendi mevkisinin en iyi oyuncularını nasıl oynuyorsa siz de öyle oynayın. Ben oyuncusuna özgürlük veren bir hocayım. Bu yüzden onların zevk almasına çok önem veririm. Çünkü oynadığı oyundan zevk alan bir futbol takımı güzel şeyler yapıyor demektir, seyirciye çok güzel şeyler veriyordur. Top rakipteyken kavga eden, top ayağına geçtiğin zaman da keyif veren bir takım yaratabilmek asıl hedefimiz. Eğitilmiş, kafa yapısı son derece düzgün, futbola doğru bakan insanlar çıkartabiliyorsak bu bizi daha çok mutlu edecek.

▼Ne gibi sıkıntılarınız var?

▲Eleştiriler konusunda ben bazı sıkıntılarım var. Teknik eleştiri yerine, son derece anlamsız eleştiriler geliyor. 'Neden Beşiktaş'tan, Fenerbahçe'den oyuncu yok, neden Trabzonspor'un altyapısını kullanmıyorsunuz' diyorlar. Daha önce Galatasaray'da çalışmış olmamdan dolayı Galatasaray lobisi yaptığımı iddia edenler var. Avrupa Şampiyonu olmuş bir takım böyle eleştiriler getirmek adil mi? Üstelik biz orada hem futbol olarak keyif verdik, hem iyi neticeler aldık. 'Niye biz oyuncu veremiyoruz' diye sormuyorlar. Ben göreve başladığımda sekiz Galatasaraylı oyuncu vardı takımda. Aralarında takım kaptanının da olduğu bir sürü oyuncuyu bıraktım ben bu süreçte. Ama kimse buna bakmıyor. Bunları aşmak gerek. Türkiye sadece Galatasaray, Trabzonspor, Beşiktaş, Fenerbahçe değil ki. Kulüpcülükle bir yere varamayız. Ben bunlara kızmıyorum, üzülüyorum.

▼Peki ne gibi sorunlarınız var?

▲Ben bu konuya başka bir yerde daha değindim; çok önemli bir sorunumuz var. Sentetik sahalarda bizim için bir cinayet. Bunu görmemiz gerek. Galatasaray'da bir sene içerisinde 17 tane çapraz bağ ameliyatı yapıldı. Menüsküsü filan saymıyorum. O derece kritik bir durum var. Bu yüzden sentetik sahalardan kurtulmak lazım. Bu cinayeti engellemek lazım. Birileri bu işten rant elde ediyor diye çocukları mahvetmeyelim. Çocukların gelişiminde en büyük sıkıntı bu. ■

Kupa gediklisine gitti

Türkiye Kupası. Uzun zamandır pek önemsemediğimiz, hatta Süper Lig'e göre hep ikinci planda gördüğümüz, fakat kazanana sıralamadaki yeri ne olursa olsun Avrupa'da mücadele hakkı sağlayan 43 yıllık bir gelenek. Bu geleneğin yeniden zevkli bir yarışmaya dönüşmesinin tohumlarının atıldığı bu sezon, Türkiye Kupası daha öncesi senelere nazaran çok daha fazla ilgi gördü. Bunun başlıca nedeni ise Galatasaray ve Fenerbahçe'nin sezon başından bu yana kupayı

por'u 120 dakikalığı 1-1 biten maçlar sonrasında penaltılarla elemeyi başarmışlardı. 11 Mayıs'ta ise iki takım kupa için Olimpiyat Stadı'na çıktılar. Bu maçın önemi sadece Türkiye Kupası finali olması değildi, ayrıca 25 Mayıs'ta düzenlenen Şampiyonlar Ligi finali öncesi hem Futbol Federasyonu hem de UEFA tarafından bir test maçı olarak algılanmış olmasıydı. Maç öncesi iki başkanla buluşan Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçkacı, bilet fiyatları ve tribünlerin belirlendiği toplantıda en önemli konunun olaysız ve temiz bir maç yaşanması olduğunu vurguluyordu. Çünkü bu sınav daha büyük orga-

du. Son derece şaşalı geçen ödül töreni de onların mutluluğunu artıran sebeplerden biriydi. Bu maçta Olimpiyat Stadı'nın Şampiyonlar Ligi Finali öncesi yapılan tüm yeni düzenlemeleri test edildi ve hatalar tespit edildi. Ama bu testin ötesinde muhteşem final geceye damgasını vurdu. Belki de bu muhteşem maç Şampiyonlar Ligi finalinin de habercisiydi. Yeni kupasını kaldıran Galatasaraylılar bu zaferi sabahlara kadar kutladılar. Bu finalle birlikte Türkiye Kupası 5 yıldır uygulanan tek maçlı eliminasyon sistemine de veda etti. Önümüzdeki yıl için yepyeni

n çok final oynayan oydu. En fazla kazanan da o... 43 yıllık geleneğin son büyüğü yine o oldu. Galatasaray finalde ezeli rakibi Fenerbahçe'yi yıllar boyu unutulmayacak bir skorla 5-1 yendi. Ve Türkiye Kupası'nı 14. kez müzesine götürmeyi bildi.

ciddiye alarak oynamaları ve bu iki takımın final oynama ihtimalinin kamuoyunun ilgisini çekmesiydi. Son birkaç yıldır her iki takım da finale çıkmayı başaramamıştı. Hatta Fenerbahçe-Galatasaray finalini seyretmeyi çok uzun yıllar olmuştu. Hatta ve hatta finalde tek maç üzerinden ilk defa karşılaştıkları, ki bu bile kupa heyecanını doruğa taşımaya yetiyordu. Önümüzdeki yıllarda yeni logosu, yeni statüsü ile yeni bir heyecan haline gelecek olan Türkiye Kupası için harika bir başlangıç oldu bu muhteşem final. Nisan ayı içerisinde oynanan yarı final karşılaşmaları sonrasında Galatasaray Trabzonspor'u, Fenerbahçe ise Denizlis-

nizasyonların da habercisi olacaktı. Final öncesi duyarlılık gösteren Türk basını da katkıda bulundu ve harika bir final organizasyonu izledik hep birlikte. Final maçını yaklaşık 25 bin taraftar takip etti. Ama gidemeyenler çok şey kaçırdı. Çünkü son yılların en muhteşem finali oldu. İki takım taraftarının ayrı yollardan geldiği statta 90 dakika sonrasında Galatasaray Fenerbahçe'yi 5-1 devirerek kupaya uzandı. Türkiye Kupası'nı açık ara en fazla kazanan takım olan Galatasaray böylece hem koleksiyonuna yeni bir kupa eklediği hem de ezeli rakibini tarihe geçecek bir skorla devirdiği için son derece mutluy-

bir Türkiye Kupası formatı var artık. Yeni kupa statüsü şöyle:
● **İlk tur:** Bu turda 2004-2005'te ikinci Lig A Kategorisi'nden yer alan 18 takımın yanı sıra, ikinci Lig B Kategorisi'nde gruplarında ilk dört sırayı almış 12 takım ve Üçüncü Lig'den ikinci Lig B kategorisine çıkmaya hak kazanan 6 takım yer alacak. Takımlar tek maç üzerinden eleme usulü karşılaşacaklar ve 18 takım tur atlayacak.
● **İkinci Tur:** Bu turda ise ilk turdan gelen 18 takımla birlikte, Türkiye Süper Ligi'nin 2004-2005 sezonunu ilk dört dışında tamamlayan toplam 32 takım kuraya katılacak. Yine tek maç üzerinden oynanan karşılaşmalar sonucunda 16 takım tur at-

layacak.

● **Grup Maçları:** Yeni statünün en temel yeniliği ise bu aşamada ortaya çıkacak. İkinci turdan gelen 16 takıma Türkiye Süper Ligi'nin 2004-2005 sezonunu ilk dört sırada tamamlayan ekipler eklenecek ve bu yirmi takım 5'er takımlı dört gruba ayrılacak. Bu dört grupta tek devreli lig usulü oynanacak karşılaşmalar sonucunda, gruplarında ilk iki sırayı alan takımlar çeyrek finale çıkacak.

● **Çeyrek Final:** A Grubu'nun ilk 2'si, B Grubu'nun ilk 2'siyle çapraz olarak eşleşecek. Aynı şekilde C ve D gruplarının ilk iki sırası da birbiriyle eşleşecek.

- Yarı Final: Bir önceki turdan gelen dört takım kurayla birbiriyle eşleşecek.

● **Final:** Yarı finalden gelen iki takım arasında oynanacak.

Bu sezonki Türkiye Kupası mücadelesinin değerlendirmesine gelince; final oynayan takımlar dışında kupada en iyi performans gösteren ekipler yarı final oynayan Denizlispor ve çeyrek finalde elenen Konyaspor, Diyarbakırspor, Gaziantepspor ve Kayserispor oldu. 2. Lig A Kategorisinin 3 temsilcisi 3. turda elenirken, 2. Lig B Kategorisi temsilcileri 2. turun ötesini göremediler. Geçen sezon ise sadece tek bir 2. Lig A Kategorisi temsilcisi (Vestel Manisaspor) 3. turda mücadele etmiş ve elenmişti. Bu açıdan bakıldığında zaman bu sezon Türkiye Kupası mücadelesi geçen sezona nazaran daha çekişmeli geçtiğini söyleyebiliriz. Fakat önceki dönemlerdeki sürprizler uzun süredir yaşanmıyor.

Türkiye Kupası Pendikspor'un, Göztepe'nin, Kocaelispor'un, Eskişehirspor'un, Altay'ın, Ankaragücü'nün, Gençlerbirliği'nin ve daha nice takımın Avrupa'ya açılmasının biletiydi yıllardır. Yeni statüyle ligi ilk dört sırada bitiren takımların hemen hemen çeyrek final garantilemesi zayıf takımların kupa şanslarını büyük ölçüde azaltmış olsa da, yeni statü kulüplere maddi açıdan önemli bir gelir kaynağı sağlayacak. Görünen o ki kupa mücadelesi önümüzdeki sezon önemli bir sınav verecek. Bu sınavdan başarıyla çıktığı takdirde ve herkesin memnun kaldığı ve kazandığı bir kupa statüsüyle Türkiye Kupası eski günlerine dönme yolunda büyük bir adım atacak. Futbolseverler bunu bekliyor. Süper Lig'de yaşanan heyecan ve rekabete Türkiye Kupası'nın da dahil olması hepimizin en büyük isteği. ■

Zirvede yine Fenerbahçe var

Alkışlar Şampiyon için

Ep öndeydi, hep liderdi. Bir ara tökezlemese lig Nisan ortalarında biterdi. Ama inat ve ısrarla peşinden gelen takipçileri hem heyecanı körükledi, hem de rekabeti keyiflendirdi. Şampiyon sondan bir hafta önce belirlendi. Şampiyonlar Ligi'ne katılacak ikinci takım ise son hafta belli oldu.

Fenerbahçe ile Trabzonspor Şampiyonlar Ligi'ne gitme hakkını elde etti. Galatasaray ile Beşiktaş ise UEFA Kupası'na. Sebatspor uzun süre önce lige veda etti. İstanbulspor direndi, direndi ama sonunu getiremedi. Sakaryaspor futbola renk katan takımdı, son maçta Süper Lig'de kalma hakkını kaybetti.

Lig uzun maraton deriz hep. Bitmek bilmez zannederiz başlarken. Ama başı olan her şey gibi onun da sonu vardır. 34 maç göz açıp kapayıncaya dek geçer ve bir de bakarsınız ki, hani o 'telafi ederiz', 'nasılsa lig mücadelesi uzun sürer' dediğiniz lig şıp diye bitivermiş. İşte öyle bir sezonu daha geride bıraktık. Tam 34 hafta futbol seyrettik. Arada Türkiye Kupası ve takımlarımızın Avrupa macerası da cabası. Onlarca maç, yüzlerce gol, binlerce seyirci, milyonlarca duygu... Az şey mi? Şurası kesin: Dünyanın en güzel futbol organizasyonu aslında ligler. Her sene yeniden kuruluyor cümbüş. Her sene en başından başlıyor heyecan... Bu sene ligimizde yine bol bol gol, bol bol mücadele, bol bol tartışma, bol bol adrenalin vardı. Son yılların en heyecanlı foto finişini izledik aslında. Ligin bitmesine iki hafta kala

bir sezon geçirdik velhasıl. Ama kalite için aynı şeyi söylememiz biraz zor. Çünkü ligimiz hedeflediği Avrupa'nın önde gelen liglerinin düzeyinden uzaktaydı yine. Oynanan futbol kalitesi beklentilerin altında, çekişme ise umut edilenin uzağındaydı.

Ama tüm bunlar şampiyonu ayakta alkışlamak gerektiği gerçeğini değiştirmiyor. Fenerbahçe iki hafta kala garantilediği şampiyonluğu gerçekten hak etti. İşte rakamlar bile aynı şeyi söylüyor. 29 hafta lider olan ve altıncı haftadan itibaren bir kez olsun birincilik kürsüsünü bırakmayan, ligin en çok gol atan, en az gol yiyen, en çok galibiyet, en az beraberlik alan ekibiydi Sarı-Lacivertliler. Evet, ezeli rakiplerinden bir tek Galatasaray'ı yenebildiler. Ama ligin uzun bir maraton olduğunu, ve sadece büyük maçları kazanarak şampiyon olunamayacağını gayet iyi gösterdiler. Fenerbahçe'nin bir diğer özelliği de yabancı oyuncularından aldığı yüksek verimdi. Nobre, Luciano, Alex, Van Hooijdonk, Anelka ve Aurelio tam 59 gol attı. Ligimizde Fenerbahçe'nin yabancılarının attığı toplam gol sayısından daha fazla gol atabilen sadece beş takım vardı. Ortalama 2,4 puan aldı her maçtan Sarı Lacivertliler. Kendi evlerinde oynadıkları 17 maçın 16'sını kazandılar. Averajları bile birçok takımın attığı golden fazlaydı.

Şampiyonun en yakın takipçilerinden Trabzonspor aslında çok büyük bir başarıya imza attı. 100. yılında şampiyonluk bekleyen Galatasaray'ı devre dışı bıraktı ve Şampiyonlar Ligi biletini cebine koydu. Aslında ligin en fiyakalı ve en yakışıklı futbolunu onlar oynuyordu. Ama şampiyon olan Fenerbahçe'ye iki kez yenilmiş olmaları Bordo Mavililerin mutlu sona ulaşmasını engelledi. Ligin en az yenilen iki ekibinden biri oldular. 31 gol atan Fatih Tekke inanılmaz bir performans gösterdi ve ligin en iyi oyuncusu seçilmeyi hak etti. Ama Trabzonspor kaybettiği derbiler yüzünden belki de şampiyonluğu kaybetti.

Ligin üçüncüsü belki de şampiyonluğu en çok isteyen ekipti. Ama 100. yılında şampiyon olmadı Galatasaray. Üstelik son haftalarda kaybetmeyi hiç beklemediği Gençlerbirliği maçı yüzünden Şampiyonlar Ligi'nden de oldu.

oynanan Fenerbahçe-Galatasaray maçı bu heyecanın en büyük deliliydi. O maçtaki skora göre Galatasaray hem şampiyon, hem ikinci, hem de üçüncü olabiliyor, Fenerbahçe'de bir anda şampiyonluğu riske sokabiliyordu. Öte yandan küme düşme mücadelesi de son üç haftaya kadar beş takımı yakından ilgilendiriyordu. Son haftada ise hem Şampiyonlar Ligi'ne gidecek son takım belirlendi, hem de lige veda edecek son takım. Heyecan açısından gayet iyi

Oysa onlar da ligin en istikrarlı oyun düzeneğine sahip takımdı. Son dört haftada iki mağlubiyet almasalar onlar da ipi göğüsleyebilirdi ama olmadı. UEFA Kupası biletiyle, Türkiye Kupası ile teselli olmak durumunda kaldılar. Beşiktaş ise başladığından çok farklı bir yerde bitirdi ligi. İlk sekiz haftada sadece bir galibiyet alıp sadece altı puanla yetinen Kara Kartallar ligin sonuna dek o dönemde kaybettikleri puanları aradılar. Ligin geri kalan 16 haftasında sadece bir yenilgi ve altı beraberlik alan Beşiktaş belki kalan haftaların lideri olabiliirdi ama ligi ancak dördüncü bitirdi. Son onbeş maçlarının onunu kazandılar. Ama istedikleri gibi bir yerde bitirmelerine yetmedi bu sonuçlar. Yine de son düzlükte gösterdikleri performans gelecek sene için onları umutlu yapmaya yetti. Beşiktaş'ın bu sene asıl sorunu disiplinle ilgiliydi. En fazla saha kapatma ve seyircisiz oynama cezası alan ekibi oldular ligimizin. Gençlerbirliği ise son haftaların en formda takımı olmanın ödülünü ligi beşinci bitirerek aldı. Ankara temsilcisi üç kez teknik direktör değişikliğine gittikleri sezonu böylece beklenilenin bile önünde bitirdi. Denizlispor belki de en heyecan verici ve en etkili oynayan takımlarından biriydi ligimizin. Üç İstanbulluyu birden çelmeyebilen ender takımlardanlardı. Fenerbahçe ve Beşiktaş'ı yendiler, Galatasaray'la da berabere kaldılar. Averaqları kötüydü ama önemli oyuncularını futbol gündemimize taşımayı başardılar. Büyükşehir Belediye Ankaraspor lige büyük

yatırımla giren takımlardan biriydi. İlk yarıda beklediklerini bulamadılar ama ikinci yarıda yeniden yaptıkları takviyelerle taşlar yerine oturmaya başladı ve Süper Lig'e yeni çıkan bir takım için önemli bir başarı yakaladılar. Konyaspor da antrenör değişikliğine giden ekiplerden biriydi ve onlar da bu durumu avantaja çevirenlerden oldular. Ligin en çok gol atan beşinci takımdı ve göze hoş gelen futbollarıyla herkesin beğenisi topladılar. Ligi dokuzuncu sırada bitiren Gaziantepspor ise umduğu yerde bitiremedi ligi. Her sene ilk beşe oynayan Güney ekibi bu sene istikrarlı skorlar yakalayamadı ve ligi yedi yıl aradan sonra ilk defa ilk altının dışında bitirdi. Çaykur Rizespor lige en iyi başlangıcı yapan takımlardan biriydi. Uzun bir süre ligi ilk beşte götürdüler. Lakin teknik adamları Rıza Çalımbay'ı ve Koray Avcı'yı Beşiktaş'a verdikten sonra bir düşüş yaşadılar. Son dokuz maçlarında galibiyet alamadılar ve eğer ilk yarıda aldıkları puanlar olmasa küme düşme tehlikesi bile yaşarlardı. Ama tüm bunlar oynadıkları akılcı futbolu gölgelemeye yetmiyor. Malatyaspor da beklentilerini karşılayamayan ve antrenör değişikliğine gitmek zorunda kalan takımlardan biriydi. Sezon Aykut Kocaman'la başladılar ama bir türlü istedikleri sonuçları alamayınca genç teknik adamla yollarını ayırdılar ve Feyyaz Uçar'la anlaştılar. Bu dönemde de inişli çıkışlı bir grafik çizen Malatyaspor, yine de ligin en az yenilen takımlarından biriydi. 12. sıradaki Samsunspor da önce biriktirip

sonra harcayan ekiplerden. Sezon ortasında ciddi bir kadro revizyonuna gitmeleri bunda en büyük etken. Buna rağmen ligde hiç sorun yaşamamış olmaları önemli bir kazanç sayılmalı. Oldukça düşük bir bütçeyle çıktıkları mücadelede hiç korku yaşamadılar, ki bunu başarı olarak tescil etmek gerek. Ankaragücü'ne gelince. Soğuk terler içinde girdikleri son hafta mücadelesinde son düzlükte yaptıkları atakla ligde kaldı başkent temsilcisi. Böyle bir tehlikeyi ne onlar bekliyordu ne de taraftarları. Yine de iyi başa çıktılar bu zorlukla. Son beş haftaya girmeden önceki 10 haftada sadece bir galibiyet almışlardı. Son beşte üç galibiyetle bu durumu telafi ettiler. Diyarbakırsor da sıkıntılı günler geçiren ekiplerdendi. Ligin son haftasına düşme potasında girdiler ama can havliyle oynadıkları Samsunspor maçını zorla da olsa kazanmayı bildiler ve lige tutundular. Aslında gerek sabıka dosyaları gerekse ortaya koydukları performansla kimseleri tatmin etmemişlerdi. Ligin en az gol atan ekibi olmalarına karşın bunu başarmış olmaları takdire değer. Ama bu durum nasıl zor durumda kaldıklarını da gösteriyor. 15. sırada kendine yer bulan Kayserispor da son düzlükte kurtulanalardı. Ligin en çok gol yiyen üçüncü takımdı ama düşmemeyi başardılar. Bunda farklı yenilgiler almalarına karşın kritik galibiyetlere imza atmaları da rol oynadı. Gelelim düşenlere. Aslında hiçbir düşmeyi hak edecek kadar kötü değildi. Sonuncu Akçaabat Sebatspor bile özellikle ligin son

haftalarında müthiş bir çaba gösterdi. Evet ligin en çok gol yiyen, en çok mağlup olan, düşmesi en çabuk kesinleşen takımdı Sebatspor. Yine de çapının ötesinde bir mücadele koydu ortaya. Ama gücü bu kadardı. İstanbulspor üç senedir son dakika kurtuluyordu düşmekten. Bu sene artık onların da mecali kalmamıştı. Parasız, pulsuz, sadece futbol için futbol ancak bir yere kadar götürebiliyordu bir kulübü. Yoğun maddi kriz sonunda, onların da direnci kırıldı. Sakaryaspor düşenler içinde en fazla üzüntü veren takım oldu. Çünkü gerçekten güzel bir futbol sergilediler lig boyunca. Ama genç kadroları tecrübesizliğin kurbanı oldu. Dokuz maçta sadece bir farkla kaybettiler. Ama o kadar çok maç (20) kaybettiler ki ligde kalmaları çok zorlaştı. Nitekim son haftada lige veda ettiler. Ligimizin genel profili böyle gelişti. Şimdi de istatistiklere bakalım:

- En çok galibiyet alan takım: Fenerbahçe (26)
- En çok berabere kalan takım: Konyaspor (12)
- En çok mağlubiyet alan takım: Akçaabat Sebatspor (21)
- En az galibiyet alan takım: Akçaabat Sebatspor (3)
- En az berabere kalan takım: Fenerbahçe (2)
- En az mağlubiyet alan takım(lar): Trabzonspor, Beşiktaş (5)
- En çok gol atan takım: Fenerbahçe (77)
- En az gol atan takım: Diyarbakırsor (31)

Liverpool

Devlerin Hikâyeleri

Asla Yalnız Yürümeyeceksin. Eğer konu Liverpool'la her yazı bu cümleyle başlamalı. Bir şarkı bir takıma ancak bu kadar yakışır, bir sözle bir takım ancak bu kadar bütünleşebilir çünkü. Aslında bu bir şarkı da değil onlar için. Bir düstur, bir kültür belki de. Takımlarıyla nasıl bir ilişki kurduklarını tarif ediyor Liverpoollular. O takım ki adını Avrupa'nın en büyük efsanelerinin şeref kürsüsüne adını kazımıştır.

Dünyanın en fazla gıyabi taraftarına sahip takımlardan biridir Liverpool. Çünkü yükseliş zamanında herkesin gönlüne taht kurmayı başarmıştır. Özellikle Türkiye'de birçok taraftarın "Avrupa'da tuttuğu takım" olarak geçer adları. Çünkü televizyonun aile hayatının bir parçası olduğu

günlerde, Liverpool ve Nottingham Forest vardı hep gündemde. Ve biz o günlerde sevdalandık onlara. Souness'lar, Keegan'lar, Dalglish'ler, Toshack'lar vardı o zaman ve harika bir top oynuyordu İngilizler. Futbolu seven herkesin gönlünü çalışıyorlardı...

Ama biz baştan anlatalım hikâyeyi. Bir köklü tarihin içinde arkeolojik kazı yapalım. Yıl 1892. Aylardan Mayıs. O zamanlar Liverpool şehrinin en önemli kulübünün renkleri mavi beyazdır. Çünkü Everton o zamanların asıl takımıdır. Bir saha anlaşmazlığı çıkar

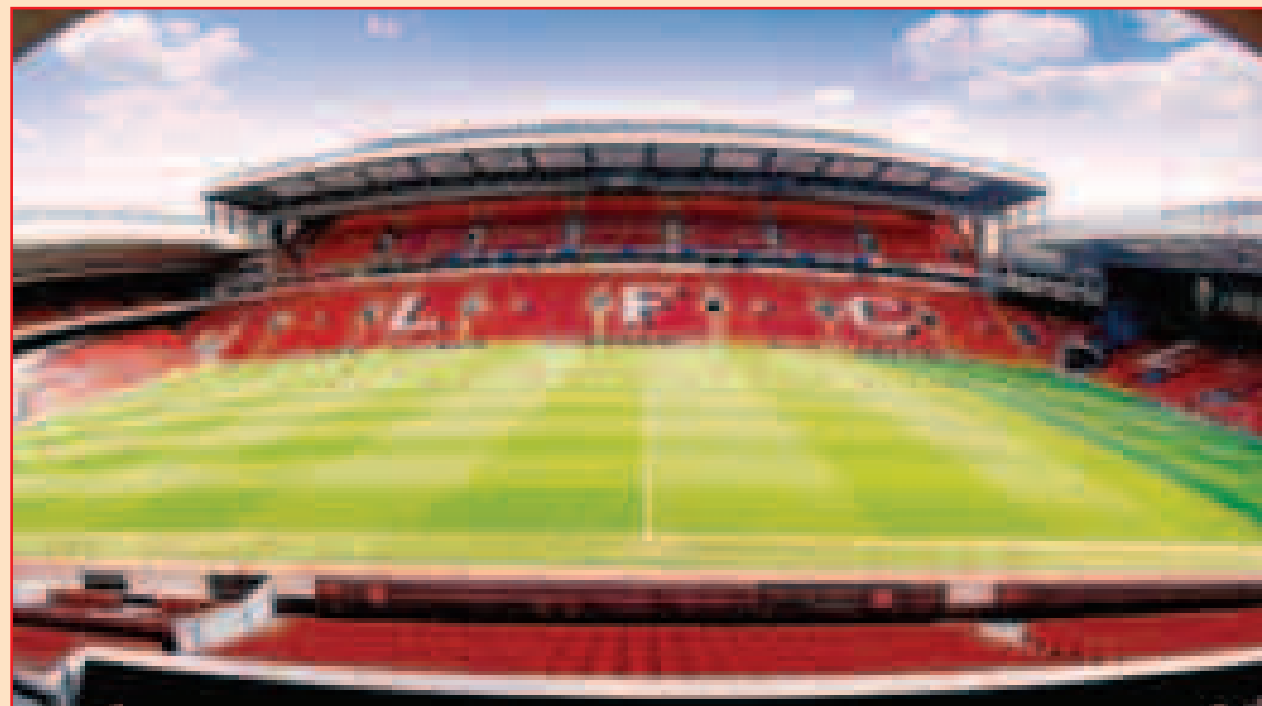

Kırmızılılar İngiltere tarihinin Avrupa'daki en başarılı kulübü oldular. Ama bu başarı yalnız başına gelmedi. Arkalarında onbinlerce taraftarı, kulübede hep bir filozof buldular her başarıda. Shankly'ler, Paisley'ler zafer dolu yılların mimarı olarak anıldılar. Futbolun tarihi onlarsız yazılamazdı. Yazılmadı da...

ortaya. Bu yüzden kulüpten kopmalar olur. Ayrılan gruplardan bir tanesi gider yeni bir takım kurar kendine. Mekân Anfield Road mahallesidir, takımın ismi de şehrin isminden alınmıştır. İşte böyle kurulur Liverpool. En büyük rakibinin içinden doğarlar. Anfield'da oynamaya daha o zamandan başlarlar. Belki de bu yüzden, bugünlerde diğer tüm Premier ship kulüpleri daha iyi gelir sağlamak için yeni yuvalar ararken kendilerine, Anfield Road'da bu tartışmaların f'si bile yapılmamaktadır. Yuvasındaki ilk maçında da 4-0'la geçer Lincoln'ü. Mücadele ruhu o günlerde depresif takımların düşme tehlikesi geçirdiği birkaç sezondan sonra ilk şampiyonluğu çok beklemes Liverpool. 20. yüzyılın ilk kupasını onlar kaldırır.

Ama güzel günler hep yanında olmaz kulübün. 1904'te küme düşerler. Ama çok geçmeden geri dönerler. Çünkü onlar daha o yıllardan alışmışlardır büyük başarılarla. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yine sahnede Kırmızılılar vardır. 1921-1922 yıllarında ilk defa peş peşe şampiyonluk yaşarlar. Bu dönem ilk büyük yıldızlarını da ortaya çıkarır. Dev bir İrlandalıdır takımın yıldızı. Kaleyi gole kapatması ile ünlüdür: Elisha Scott. 1920'ler biterken yeni bir kriz baş gösterir takımda. Everton başarıdan başarıya koşarken Liverpool sıradan bir orta sıra takımı haline gelmiştir. Bu arada Gordon Hodgson'u alkışlamaktadır Kırmızılıların tribünleri. Güney Afrikalıdır Hodgson ve harikalar yaratmaktadır. 1935'te bir efsane ile kesişir yol-

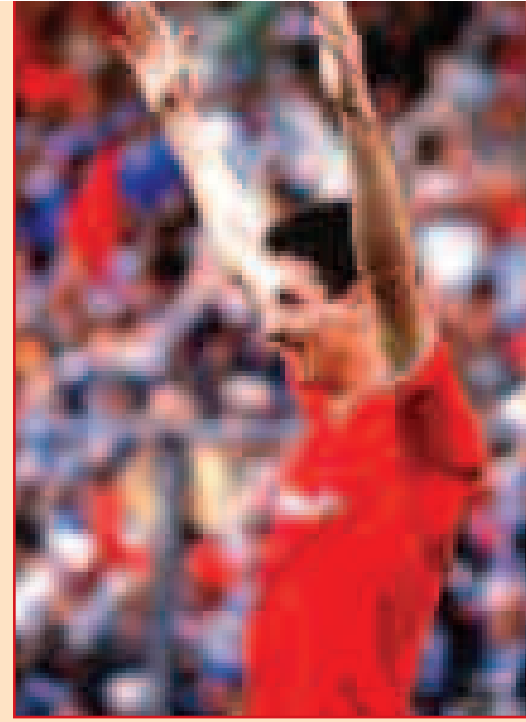
lar. Matt Busby'yi transfer etmişlerdir Manchester City'den. Ama sezon sonunda söz vermiştir Busby, Manchester United'a gidecektir. Savaş yılları dünyanın her yerinde olduğu gibi Liverpool'da da futbola ara verilmesine neden olur. İkinci Dünya

Savaşı sonrasında ise Bill Shankly efsanesi girer devreye. Bir filozof edasıyla takımı sahiplenir bu uzak ufuklu adam. Sözleriyle futbol kültürünü, başarılarıyla Liverpool müzesini besler. Artık kulüpte hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Önce Liddel efsanesi ile başlar başarılar. O kadar ki takımın ismi Liddel-pool olarak anılır. Sonra Paisley'i alır takıma Shankly. Bu iki adam aslında kulübün tarihindeki en büyük iki isim olacaklarını bilmezler daha o yıllarda. Ama her şey toz pembe değildir. 1954'te küme düşerler. Geri dönmek için tam sekiz sene beklemek zorunda kalırlar. O dönemlere ait en büyük isimlerden biri olan Ron Yeats'ı görürüz sonra. 1964 ile 1973 yılları arasında FA Cup ve lig şampiyonluğu olmak üzere bir sürü kupa gelmektedir Shankly önderliğindeki Liverpool'a. Sadece başarılarıyla değil felsefesiyle de etkindir artık Bill Shankly. 'Futbol ölüm kalım mücadelesi değildir, çok daha önemlidir' lafını da işte bu güzel yıllar sırasında söyler. 1973'teki lig şampiyonluğu aslında bir başka kupanın gölgesinde kalmıştır. Çünkü Shankly'nin ekibi UEFA Kupası'nı almıştır artık. Ama Shankly Baba yavaş yavaş yaşlanmaktadır ve taktik görevi devretmeyi düşünüyor. Yıllarca Liverpool'da oynamış ve önemli başarılar imza

atmış Bob Paisley en iyi veliaht olduğu hemen anılır. İşte güzel ve güneşli günler artık kapıdadır Liverpool için. Bir büyük futbol efsanesi tüm Avrupa'yı kasıp kavurmak için gereken doğum sancılarını bile hafif atlatır. Artık vites büyültme zamanıdır. 1970'lerin efsanesi sahne almıştır. Kupa üstüne kupa, başarı üstüne başarı yağıyordur artık. Hem Avrupa'yı hem de kendi liginin darma duman eder takım. Kadroda bütün efsaneler vardır. Keegan'lar, Souness'lar, Dalglish'ler, Toshack'lar vardır sahada. 1977'de Avrupa'da almadık kupa bırakmazlar. 1984'te ise hem İngiltere'yi hem ligi kasıp kavururlar. Artık Joe Fagan vardır direksiyonda. Ama kriz kapıdadır Kırmızılılarda ve kimse fark etmiyor-

dur. 1985 yılı Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası futbol tarihinin en kara sayfalarından biridir. Heysel'deki o finalde Juventus taraftarların sıkışmasına neden olan Liverpoollu hoganlar tam 39 kişinin hayatını kaybetmesine neden olurlar. Kulübün de, futbolun da, İngiltere'nin de en karanlık dönemidir belki de bu. Beş sene boyunca Avrupa'da oynamama yaşağı gelir İngiliz kulüplerine. Bu yüzden artık kendi yurdunda kavrucağı Liverpool. Ama kendi yurdu da kana bular kendini bilmezler. 1989 yılındaki kupa finalinde bu sefer Hillsborough'da tam 96 kişi ölür futbol terörü yüzünden. İşte o gün hem Liverpool'un hem de İngiliz futbolunun çehresi değişir. Dönemin en büyük takımı Liverpool için çöküş yılları, İngiliz futbolu için yeniden yapılanma dönemi başlamıştır. Premier League kurulur ve artık

Liverpool hegemonyası kalmamıştır ligde. Ama holigalardan temizlenmiştir kulüp. Müthiş bir özleştirir yapılar ve sorumluları yargılarlar. Artık beyaz bir sayfa açma zamanıdır. O beyaz sayfalarda bir sürü başarı vardır da, bir kez olsun Premiership şampiyonluğu yoktur Liverpool'un. Hâlâ da yok. Ama ne gam! Harika bir seyircisi, muhteşem bir stadı ve tarihten gelen köklü bir ruhu var. O ruh bugün Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu veren ruhtar takıma. Onu her zaman açıktır Liverpool'un. Asla yalnız yürümeyecek. Bunu hepimiz öğrendik. Kenny Dalglish, Ian Rush, Ray Clemence, Peter Beardsley, Billy Liddell, Roger Hunt, Ronnie Whelan, Ron Yeats Ray Kennedy, Alan Kennedy, John Barnes, Phil Neal, Graeme Souness, Tommy Smith, Alan Hansen, Phil Thompson, Kevin Keegan, Mark Lawrenson, Emlyn Hughes da biliyordu bunu. Bugünün Gerrardları, Carragherları da biliyor. Bu tarih kolay kolay bir daha yazılmaz çünkü. ■

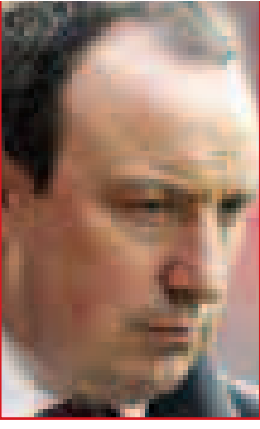
Şeref Kürsüsü

- Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası: 5
- UEFA Kupası: 3
- Lig Şampiyonluğu: 18
- FA Kupası: 6
- Lig Kupası: 7
- Charity Shield :15

BENITEZ

Makul, mütevazı, ama hep başarılı

Rafael Benitez Maudes, 16 Nisan 1960 tarihinde Madrid'de doğdu. 1982 yılında Madrid Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. 1973, 1981 arasında Real Madrid altyapısında forma giydi. Bu dönemde hocası Vicente Del Bosque'ydi. 1981-1985 arası AD Parla'da oynadı. 3. ve 2. ligde mücadele etti. Hiçbir zaman üst düzey bir futbolcu olmadı. Zaten futbolculuk kariyerini 26 yaşında, Linares CF takımında nokta koydu. Çünkü onun yeteneği emese de aklı eriyordu bu güzel oyuna. Oyunu okumak ve işin teorisinde çalışmak istiyordu. Hızlı başladı bu kariyere. Castilla B takımıyla 87-88 ve 88-89 sezonunda şampiyonluklar tattığında daha 30 yaşını doldurmuştu. Bu parlayışı onu Real Madrid Genç Takımı'na getirdi. Orada da aynı mahareti sergilemeye başladı ve 1989-90 yılında yine şampiyon oldu. Bu aşamalarda duracak birine benzemiyordu genç Rafael. Basamakları tırmanmaya devam etti. Real Madrid 19 yaş altı takımıyla 90-91 sezonunda kupa şampiyonluğuna ulaştı. Hemen ardından bu sefer yine aynı takımla, 91-92 sezonunda hem lig hem kupa şampiyonu oldu. Gençler üzerinde pişirdiği yetenekleri hızla geliyordu. Artık İspanya futbolunda adı sanı duyulur olmaya başlamıştı. Asıl çıkışını ise 1997-98 sezonunda Extramadura'ya La Liga'ya taşıyarak yaptı. Ortalama ve küçük bütçeli bir takım için müthiş bir başarıydı bu. Yetmedi bu sefer aynı başarıyı Tenerife'yle tekrarladı. Ertesi sezon Tenerife'nin oynadığı oyun herkese parmak ısırttı. O günlerden anlayanlar oldu mu bilmem, ama bu terfileri alan ekiplerin hepsinin özelliği makul takımlar olmasıydı. Zaten Benitez'i Benitez yapan da bu makulluk oldu hep. Elindekiyle yetindi Benitez. Malzeme olarak kullanacağı ne varsa onlarla çalıştı. Ama o malzemeden alacağı en büyük verimi hedefledi hep.

Kendisini sürekli gelişmesi gerektiğini daha o günlerde görmüştü. 1999'da bir sene İtalya ve İngiltere'de teknik direktörlük ve antrenman teknikleri eğitimi aldı. Manchester United ve Arsenal kulüplerinde staj gördü. Ve böylece teorik açıdan da pişti. Yine de Valencia'nın başına geçtiğinde kafalarında hâlâ şüpheler barındıran insanlar vardı mutlaka. Ama o muhteşem bir takım yarattı ve 2001-02 ve 2003-2004'te Valencia ile La Liga Şampiyonu oldu. 2001-02'deki şampiyonluk 31 yıl aradan sonra gelen ilk şampiyonluktu. Bütün bu zaferleri bir tek şeyle açıklıyordu Benitez: Takım olgusu. Girenin ve çıkanın birbirini aratmadığı 20-22 kişilik bir kadronun sürekli değişerek oynadığı, yıldızsız, ama takım yıldızlarıyla dolu bir ekip ruhu. İşte bu anlayış taşıdı onu 2004'teki çifte zafere. Hem La Liga'yı hem de Kral Kupası'nı kazanmıştı. Artık yeni mecralar arıyordu ve yolu İngiltere'ye düştü.

Liverpool'a geldiğinde birçok ilki zaten gerçekleştirmişti Benitez. Bir kere İngiliz ekibinin ilk İspanyol teknik direktörüydü. Ayrıca kulüp ilk defa takımın başına daha önce kendi yapısında oynamış ya da yetmişmiş birini getirmek yerine bir yabancıya kapılarını açıyordu. Sakin karakteri ve mütevazı davranışları ile önceleri tereddüt yarattı İngiltere'de. Ne de olsa yanı başında zaferlerle çocukça kibri artan Jose Mourinho vardı. Ama Benitez makullüğün gücüne inanıyordu. Kadrosu diğer Premier Lig kulüplerine göre daha ölçülüydü. Nitekim ligde pek başarılı olmadılar. Ama sakatlıklardan çok yıldırı İspanyol teknik adam. Yine de hiçbir şeyin arkasına sığınmadı ve bütün bir sezonun hincını Avrupa'nın en büyük kupasını müzesine götürerek aldı.

Başarılı, hırslı, mükemmeliyetçi bir teknik patron Benitez. Ama o mükemmelliği en basit şekilde ve takım anlayışıyla kotarmaktan yana. Bilgisayarlardan çokça faydalaniyor. Özellikle futbolcuların yemek alışkanlıklarını ve fiziksel gelişimlerini bilgisayarlar programıyla düzenliyor. Ama futbolun mucizelerine de inanmaktan geri kalmıyor.

Evli ve iki kızı var. Şimdiden bir müze olacak kadar da kupası... 45 yaşında daha. Önümüzdeki yıllar onu ve takımlarını çok seyredeceğiz. ■

Futbola hükmedenler

Çünkü sahada görevini yapmak dışında bir tercih ortaya koyan tek sorumlu mevkidir onlar. Ve aldıkları kararlarla hemen her dakika, hem de herkes tarafından yargılanırlar. Bütün bunları neden anlatıyorum: Şimdilerde dünya futbolu-

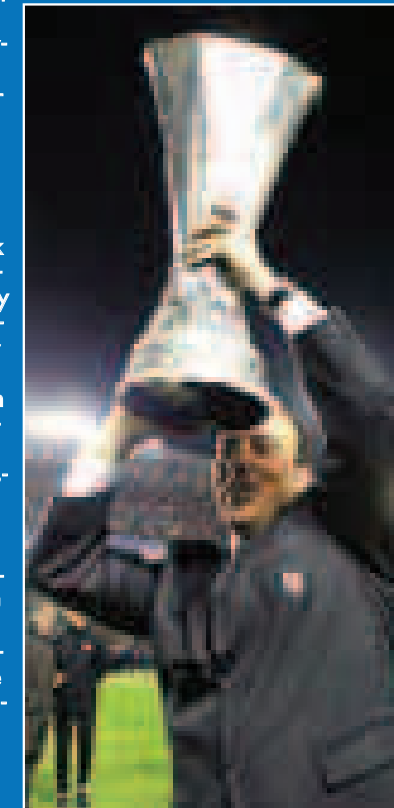
na yön veren ve görünen o ki daha uzun bir süre de yön vereceği de benzeyen iki yeni teknik adamla karşı karşıyayız. Yeniler, çünkü ikisi de bugüne dek pek de köktü ve nitelikli kabul edilmeyen bir ekolün yeniden ih-yasına soyundular. Onlarca sadece teknik adam olmaya çalışıyorlar. Ne Alex Ferguson gibi 'Tanrısal' yetkilerle donanmış durumdalar ne de Arsene Wenger gibi kulübe kök salan bir kurumsallığın tepesindeler. Hiç üst düzey futbol oynamadılar. Oyuncuları yalnızca zekalarıyla etkiliyorlar. İşin muhtağındalar. Ellerine verilen malzemeden iyi bir yemek çıkarmaya çalışıyorlar. Nitekim öyle lezzetler sunuyorlar ki, bilgileriyle büyüyorlar, başarılarıyla yüceliyorlar. Alışverişi de biliyorlar, malzemeleri iyi kullanmayı da...

Rafael Benitez ve Jose Mourinho. Bu iki adama dikkat ey futbolseverler. Önümüzdeki yıllarda dünya futbolunda en çok onların adı olabilir. Çünkü yetenekleri tartışılır şey değil! Önce UEFA Kupası sonra da Şampiyonlar Ligi'ni aldılar onlar. Tekrar edilmesi zor gözükken bu başarıyı dünyada sadece üç teknik direktör başarabilirdi aslında. Paisley, Mourinho ve Benitez... Lakin, Benitez'in ki biraz daha fiyakalı diğerlerinden. Yıldızlı pekiyi hak ediyor o. Çünkü Paisley ve Mourinho bu büyük zafere aynı takımla ulaşırken (Liverpool ve Porto), Benitez iki ayrı ta-

kımı peş peşe taşıdı zirveye (Valencia ve Liverpool). Paisley artık yok. Ama diğerleri dünya futbolunun yeni gözbebekleri. Onlar bugünün en usta ayaklarına usul öğreten fikir adamları. Alkışlamak gerekiyor, ama vazife icabı değil yüreken. Çünkü bunu hak ediyorlar.

İkisini aynı kefeye koyup başladık değerlendirmeye. Çünkü gerçekten de önemli bir kopuşun önderiydi ikisi de. Dünya futbolunda yeni bir ufuk açılar, o kesin. Ama ikisi de benzer kişiler, benzer kişilikler mi? İşte orası tartışılır. Tabii ki, yığitler yorgun yeme kriterlerine göre tasnif edilirler. Ama bir sınıflandırma zorunlu

olsa bile Benitez ve Mourinho'yu aynı kefedeki değerlendirmek her babayığının harcı olmasa gerek. Çünkü nüansların ötesinde, aynıntıdaki şeytani oysoda düşürecekt büyüklüklerde farklar var arada. Eski'yi devimede ortaklaşan bu ikilinin yolu, geleceğe yolculukta hep ayrı yürüyecek gibi... Çünkü biri tevazuyu, diğeri kibri temsil ediyor. Ama ikisi de şampiyon olmayı biliyor. İzleyip göreceğiz artık. Benitez'in makul, haddini bilen, nitelik yükselten futbolu mu kazancak, yoksa Mourinho'nun büyük oynayan, ama hep kazanan, cüretkar ama asla maceraperest olmayan tarzı mı? ■

MOURINHO

Hırslı, cesur ve hep kazanıyor

José Mário dos Santos Mourinho Félix, bilinen ismiyle Jose Mourinho 26 Ocak 1963 doğumlu. Babası Portekiz'in önemli kalecilerinden Felix Mourinho'ydü. Ama kendisi pek dikiz tutturamadı top peşinde. Birkaç küçük takımda futbol oynasa da hiçbir zaman başarılı bir oyunculuk kariyerine sahip olamadı. Yeteneği yetmedi belki ama aklı hep erdi bu oyuna. Çok genç yaşlarından itibaren babasının oynadığı takımlar için maç raporları ve istatistikler çıkartıyordu. Daha o zamandan organizasyonel yetenekleri en üst düzeydeydi. İçindeki futbol aşkını teoriden pratiğe dökmeye karar verdi ve antrenörlük eğitimi aldı. 1990'ların başında, yani daha otuzuna gelmemişken Vitoria Setubal ve Estrala De Amadora'da kısa süreli yardımcı antrenörlük deneyimi yaşadı. Burada çalışkanlığı ve zekasıyla dikkat çekti. Ama henüz kimse ona görev verecek kadar cesur değildi. Çok beklemeden kariyerindeki en büyük sıçramayı yapacağı görev geldi Sporting Lizbon'da ve Porto'da Bobby Robson'un çevirmenliğini yapmaya başladı. Bu dönemde Tradutor (Çevirmen) lakabını aldı. 1996'da Robson'la Barcelona'ya geçti ve burada Katalanca öğrendi. Robson PSV'ye giderken o Barcelona'da kalmayı tercih etti ve Louis Van Gaal ile çalıştı. Bu dönemde antrenörlük bilgisini gösterdi ve takım toplantılarında ön plana çıkmaya başladı. 2000'de Benfica'da Heynckes'ten boşalan yeri doldurduğunda ilk defa böyle bir görevle geliyordu. Ama bu macerası çok kısa sürdü. 9 maç sonra onu getiren başkan seçimi kaybedince yeni gelenin ilk işi onu görevinden almak oldu. Oysa Benfica döneminde iyi performans ortaya koymuştu takımı. Ezeli rakibi Sporting'i 3-0 mağlup etmeyi başarmışlardı onun yönetiminde. Ama isimsizdi, ünsüzdü... Bir sonraki sezon orta sıra takımlarından Leira'nın başına geçti Mourinho. Her şeye yeniden başlıyordu sanki. Ama müthiş bir çıkış yakaladı. Takımı ligi dördüncü bitirdi ve Jose Mourinho gerçeği yavaş yavaş su yüzüne çıkmaya başladı. İşte tam da bu noktada Porto takımı önemli bir risk alıp onu takımın başına getirmeye karar verdi. O günler de ne Mourinho'nun ne de Porto yöneticileri büyük bir transfer yaptıklarının farkındaydı. Ama güzel günler gelmeye başlayınca nasıl bir zekayla karşı karşıya olduğumuz ortaya çıktı. Bezgin, mutsuz ve umutsuz bir Porto takımını lig sonuna kadar 15 maçta 11 galibiyet, 2 beraberlik ve 2 mağlubiyetle lig üçüncülüğüne taşıdı önce. Bir sonraki sezon ise şahlandılar. Hem şampiyonluğu hem Portekiz Kupası'nı hem de UEFA Kupası'nı kazanmışlardı. Bir sonraki sezon bir kez daha ligde şampiyon oldular ama Avrupa'da bir koca basamak atlamışlardı. Porto artık Şampiyonlar Ligi şampiyonuydu. Kupaya uzanırken sadece tek mağlubiyet aldılar. Porto'dayken pek çok kulübün gözdesi olan Mourinho, tercihini Abramovich'in Chelsea'sinden yana kullandı. Aslında çok doğru bir tercihti bu. İddialı, hırslı, hatta yer yer agresif teknik adam, son derece hırslı bir başkanın kesesi bol takımına gitmişti. Takımın başına geçtiği andan itibaren kendi teknik kadrosunu getiren ve istediği oyuncuların transfer eden Mourinho, Premier Lig liderliğini lig sonuna kadar bırakmadı ve 50 yıl aradan sonra Chelsea ilk şampiyonluğuna ulaştı. Şampiyonlar Ligi'nde yarı finalde elenen Mourinho sezon içerisinde en çok tartışmalarıyla gündemde kaldı. Kibirli tavırları çokça tepki topladı. Anders Frisk'i istifaya zorlayan süreçte çok eleştirildi. Ama kimse kalitesini inkar etmedi. Jose Mourinho. Futbolun hırslı ve büyük oynayan yeni dehası. Kibirli ve zeki. Gelecek onun ellerinde... ■

Onlar yeni kuşak, kenar yönetim ustaları. Ortak yönleri mektepli olmaları. Futbolculukta şan şöhret kazanmamlarına karşın, teknik adamlıkta zirveyi tutmaları. Takım oyunu oynatmak temel karakterleri. Zirvelerde dolaşmak yaşam felsefeleri. Benitez ve Mourinho... Biri tevazuyu, diğeri kibri temsil ediyor. Ama ikisi de şampiyon olmayı biliyor. Benitez makul, haddini bilen, mütevazı kadrolarla nitelik yükselten bir futbol oynatıyor. Mourinho, büyük oynayan, hep kazanmaya çalışan ancak asla maceraperestiğe kaçmayan bir tarzı temsil ediyor.

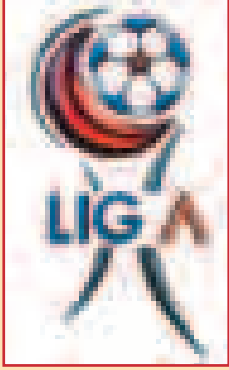
Bağış Erten

Teknik direktör, antrenör, koç, menajer, hoca... Adını nasıl koyarsanız her futbol takımının dümeninde onlar vardır. Evet, futbol sahada oynanan bir oyundur! Ama komuta merkezi sahanın kenarıdır. Ve bir geminin dümeni her şeyi belirler aslında. Oysa kimileri küçükümser onların katkılarını. Oyuna etkilerini yüzde 10'larla ifade edecek kadar hem de. Üstelik bazı genç futbolcular da bu kanıyı paylaşıyor. Ama ne zamanki kenardaki aklın önemini anlıyorlar, o zaman gerçekte yüzleşirler. Çünkü futbol matematiğe sığmaz, inananmayan Şampiyonlar Ligi istatistikçilerine sorsun.

Bir teknik adamın takımına katkısı ne düzeydedir? Aslında cevabı somut verilere dayanmayan bir sorudur bu. Çünkü bir maçın hangi anlarında, hangi kritik dönemlerinde onların etkisi olduğu tartışmalıdır. Sahaya sürdüğü onbir mi? Oyuncu değişiklikleri mi? Takımın oyun yapısı mı? Dizilişi mi? Kondisyon mu? Belki de hepsi... Ama yusuvarlık bir top varken ve her şeyi belirlemeye muktedir tek şey o iken böyle analitik analizler de her gün çuvallamakta. Ancak şu kesin, o kadar çok kombinasyonu olan bir oyun ki futbol, teknik adamların bir düzen ortaya koyması o kadar farklı değişkenden etkileniyor ki, bir skora

Lig ve kupa markalaşıyor

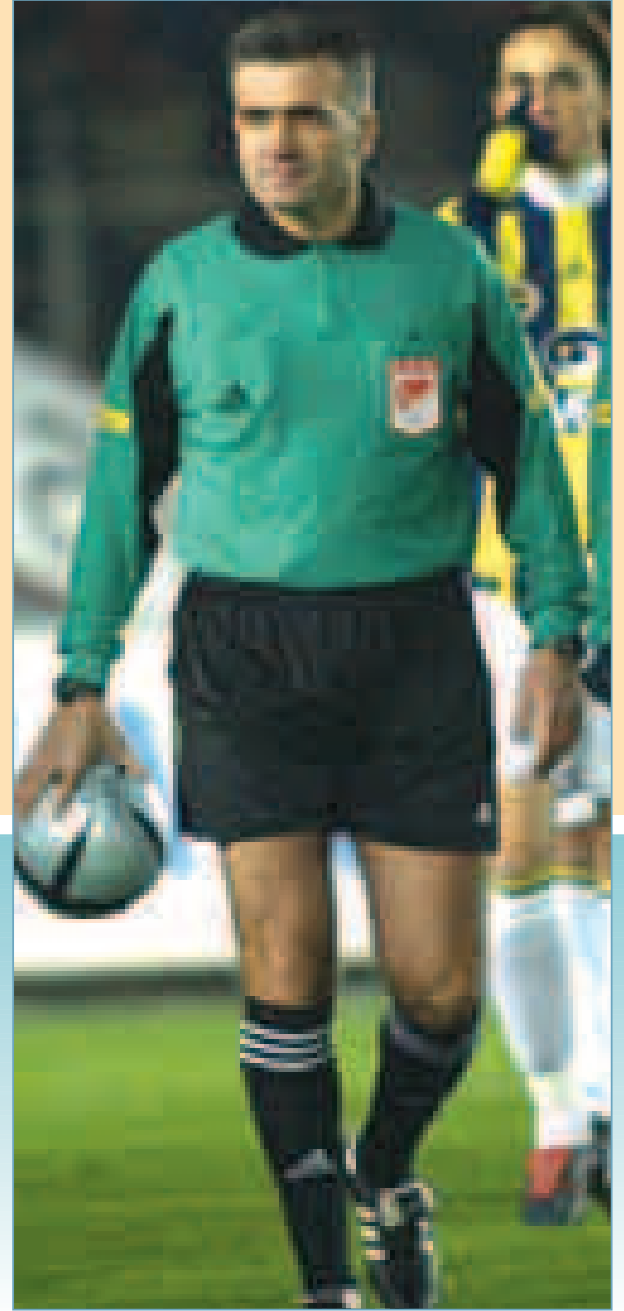

Futbol Federasyonu önümüzdeki sene Süper Lig, Türkiye Kupası ve 2. Lig A Kategorisi'ni markalaştırma çalışmalarına hız verdi. Üç organizasyonun logoları Dr. Levent Bıçakçı'nın basını bilgilendirme toplantısında tanıtılırken, bu organizasyonları kulüplerimiz için daha karlı birer gelir kapısı olması için çalış-

malar yapıyor. Belirlenen hedeflere göre; Süper Lig markası yaratılacak ve bu marka uluslararası bir ürün haline getirilecek. Lige bir isim sponsoru bulunacak ve bu sponsora en yüksek görünürlük sağlanacak. Süper Lig markalı ürünler pazarlanacak, ayrıca SüperLig Mag dergisi ve SuperLig.com internet sitesi oluş-

turulacak. Hazırlanacak TV Programı ile Süper Lig'in uluslararası alanda görünürlük alması sağlanacak. Halihazırda 2. Lig A Kategorisi adı altında organize edilen lig, Lig A adıyla markalaşacak ve sponsorlar için cazip hale getirilecek. Bu lige de bir isim sponsoru ve belirli sayıda resmi sponsor bulunacak. Tüm Lig A maçlarında sponsorların en üst düzeyde görünürlük alması sağlanacak. Yayın hakları merkezi olarak satılacak ve Lig A programı ile Süper Lig programı çakışmayacak. Türkiye Kupası'nda ise yeni logosuyla beraber bambaşka bir şekle bürünecek. 11 Mayıs'ta oynanan finalde ilk kez uygulanan sistemle Türkiye Kupası'nın yeni sezonda sponsorları olacak. Ayrıca oldukça dağınık olan yayın hakları havuzda toplanacak. Tüm Türkiye Kupası maçlarında sponsorlara yüksek görünürlük sağlanacak ve Türkiye Kupası yeni formatıyla kulüpler için çok daha kazançlı ve cazibeli bir hal alacak. ■

Federasyon Haberleri

9 kulüp lisans aldı

Futbol Federasyonu Kulüp Lisans Departmanı Mart ayı sonundan bu yana sürdürülen denetim çalışmalarını Mayıs ayı içerisinde tamamladı. Yapılan denetimler sonucunda toplam 9 kulüp lisans almaya hak kazandı. B.B. Ankaraspor, Beşiktaş, Denizlispor, Fenerbahçe, Galatasaray, Gençlerbirliği, İstanbul Büyükşehir Belediyespor, Malatyaspor, Trabzonspor kulüpleri Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'nun onayıyla 2005-2006 sezonunda lisans sahibi oldular. Galatasaray ve Fenerbahçe kulüplerinin stadlarında devam eden inşaat çalışmaları nedeniyle her iki kulüp de Atatürk Olimpiyat Stadı'yla anlaşma yaparak lisans alırken, İstanbul Büyükşehir Belediyespor da stadi yetersiz olduğu için stad olarak Atatürk Olimpiyat Stadı'nı gösterdi. Diğer kulüplerin eksiklerini tamamlamaları için Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu 29 Temmuz tarihine kadar ek süre verilmesini de kabul etti. Lisans alamayan kulüplere yönelik tek yaptırım UEFA müsabakalarına katılamamak olsa da Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu bu konuda kulüplerimizi teşvik ve sistemin önemi açısından lisans alan takımlarımıza ödül verme uygulamasını da onayladı. Bu sistemin detayları önümüzdeki günlerde açıklanacak. ■

UEFA'dan Papila ve Müftüoğlu'na görev

UEFA, FIFA kokartlı hakemlerimize Haziran ayı içerisinde oynanacak Inter Toto Kupası maçlarında görev verdi. UEFA'dan gelen görevlendirmeye göre Cem Papila 18 veya 19 Haziran'da Azerbaycan ile Polonya'nın 1 numaralı Inter Toto temsilcisi arasındaki maçı yönetecek. Papila'nın yardımcılıklarını Baki Tuncay Akın ve İsmail Sencan yapacaklar. Aynı tarihte Moldova temsilcisi ile Polonya'nın iki numaralı Inter Toto Kupası temsilcisi arasındaki maçı Kuddusi Müftüoğlu yönetecek. Müftüoğlu'nun yardımcıları Cemal Gemici ve Nihat Mızrak. ■

Sokak Ligi Başlıyor

British Council'in desteklediği ve koordine ettiği Futbol Federasyonu, Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Çocuk Esirgeme Kurumu, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları ve üniversitelerin desteklediği Sokak Ligi başlıyor. Gelişimleri tehlike altındaki çocukları ve gençleri spor yoluyla bulundukları dezavantajlı konumlarından arındırmak, eğitim eksikliklerini kapat-

mak, iç çatışmalarını dindirmek ve hayat düzeylerini geliştirerek topluma kazandırmayı hedefleyen projeye katılan gençler; haftada iki kez ikişer saat antrenman yapacaklar, bölgesel ve ulusal bazda mücadele edecekler. Turnuva sonrası şampiyon takım İngiltere Sokak Ligi şampiyonuyla maç yapma imkanını kazanacak. ■

Özerten MHK Başkanı oldu

Türkiye liglerinde toynanan maçların yönetiminden sorumlu Merkez Hakem Kurulu'nun yönetimi ile ilgili bir süreden beri devam eden hukuki süreç, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in 3813 sayılı yasadaki değişiklikleri onaylaması ile sona erdi. Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yasa ile Merkez Hakem Kurulu Başkanı, Futbol Federasyonu Başkanı'nın teklifi ve Yönetim Kurulu'nun onayıyla belirlendi. Merkez Hakem Kurulu'nun biri başkan olmak üzere 9 asil üyesi ve 9 yedek üyesi de aynı süreçle kararlaştırıldı. Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'nun 5 Mayıs 2005'te yaptığı toplantıyla Merkez Hakem Kurulu Başkanlığına Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyelerinden Ufuk Özerten atandı. Özerten, 05 Mayıs itibarıyla Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyeliğinden ayrıldı. Asbaşkanlığını Yüksel Okçuoğlu ve Oğuz Sarvan'ın yürüteceği kurulun yeni asil üyeleri şöyle:

Ufuk Özerten: Başkan
Yüksel Okçuoğlu: Asbaşkan
Oğuz Sarvan: Asbaşkan, ETAP
Prof. Dr. Gazanfer Doğu: EPAK
Ahen Tüzün: Üye
Av. Nihat Güner: Üye
Osman Avcı: Üye
Dr. Abdurrahman Arıcı: Üye
Turgay Güdü: Üye

Ufuk Özerten kimdir?

1951 İstanbul doğumlu olan Ufuk Özerten, Makine Mühendisi. Uzun yıllar Ankara Emniyetspor'da yöneticilik yapan Özerten, 1992 yılında 3. Lig Temsilcisi olarak göreve başladığı Türkiye Futbol Federasyonu'nda 2000 yılı Haziranına kadar aralarında Genç Takımlar Sorumluluğu, Federasyon Temsilcileri Sorumluluğu, Basın Sözcülüğü ve Hakem Gözlemciliği'nin de bulunduğu pek çok görevde bulundu. Temmuz 2004'den bu yana Dr. Levent Bıçakçı başkanlığındaki Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeliği'ni sürdüren Özerten, bu görevinden önce Gençlerbirliği Spor Kulübü Genel Koordinatörlüğü görevini yürütmüştü. ■

NIKE resmî maç topu

Nike Aerow Süper Lig'in resmi maç topu oldu. 23 Mayıs günü saat 12:30'da Sepetçiler Kasrı'nda Futbol Federasyonu Başkanı Levent Bıçakçı, Genel Sekreteri Lutfi Arıboğan, Kulüpler Birliği Başkanı İlhan Cavcav ve Nike Güney CEMEA Bölgesi Genel Müdürü Zafer Parlar'ın katılacağı törenle kamuoyuna tanıtılan Nike Aerow topları önümüzde üç sezon boyunca Süper Lig ve Türkiye Kupası'nda oynanacak maçların resmi maç topu olacak. ■

Saygı Duruşu

Türkiye Futbol Federasyonu Eğitim Departmanı'nda önemli görevler alan Yılmaz Yücetürk, Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu eski üyesi ve uluslararası hakem Cemal Türk, Türk futbolunun unutulmaz oyuncularından Şevki Şenlen, Milli Takımlar doktoru Cengiz Dinç'in babası Hasan Dinç geçtiğimiz ay içerisinde ebediyete göç ettiler. Merhumlara tanrıdan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı diliyoruz. ■

FUTSAL'da Marmara Üniversitesi Şampiyon

Coca Cola ve Turkcell sponsorluğunda düzenlenen Üniversitelerarası Futsal turnuvasında finaller İstanbul Teknik Üniversitesi Maslak kampüsünde oynandı. 4 bölgenin 8 temsilcinin katıldığı finallerde şampiyonluk maçını Marmara Üniversitesi ve Muğla Üniversitesi oynadı. Finali 3-1 kazanan Marmara Üniversitesi şampiyon oldu. Final maçı öncesi A Milli Takım Teknik Direktörü Ersun Yanal ve Ümit Milli Takım Teknik Direktörü Raşit Çetiner'in forma giydiği maçta TFF Karması, TSYD Karması ile karşılaştı. ■

PFDK 1.6 milyon YTL ceza verdi

Ligler başladığından bu yana Profesyonel Disiplin Kurulu 906 dosya inceledi. Bunlardan 440 tanesi seyirci taşkınlıklarını kapsıyordu. Kulüplere bu nedenle verilen cezaların toplamı 1 milyon 638 bin YTL'yi buldu. Kurul, 484 futbolcuya 1861 maç, 2 futbolcuya birer yıldan toplam iki yıl, üç futbolcuya da toplam 12 ay 10 gün, 100 teknik sorumluya 2856 gün, 16 masöre toplam 19 ay, 20 kaleci antrenörüne toplam 802 gün, 8 doktora 230 gün, 9 başkana toplam 895 gün hak mahrumiyeti cezası verdi. Ligler başladığından beri 42 kulübe saha kapatma ve 53 kulübe de seyircisiz oynama cezası verildi. Tahkim Kurulu'nda incelenen 342 dosyadan 224 tanesi yönetim kurulu kararına yönelik kulüp itirazlarıydı. Bunlardan 52 tanesi kabul edildi, 114 tanesi reddedildi. 118 itiraz ise PFDK kararına yöneltti. 118 dosyanın 37 tanesi değiştirilerek onandı, 81 ise mevzuata uygun bulundu. ■

Perde Milli mesaiyle kapanıyor

A Milli Takım Dünya Kupası Grup Elemeleri'nde, 4 Haziran'da İstanbul'da Yunanistan karşısında galibiyet arayacak. 8 Haziran'da Alma Ata'da Kazakistan karşısına çıkacak. Hedef iki maçı 6 puanla kapamak.

Milli Takımımız zorlu dönemeçte. 4 Haziran akşamı Yunanistan ve 8 Haziran'da Kazakistan ile karşılaşacak Milli Takım zorlu maçları öncesi 30 Mayıs'ta Polat Otel'de kampa girdi. 27 Mayıs'ta açıklanan Milli Takım'da yer alan oyuncular şöyle:

Fenerbahçe: Rüştü Reçber, Ümit Özat, Serhat Akın, Volkan Demirel, Tuncay Şanlı, Serkan Balci
Trabzonspor: Fatih Tekke, Gökdeniz Karadeniz, Hüseyin Çimşir, Tolga Seyhan, Erdi Yavuz
Galatasaray: Cihan Haspolatlı, Ayhan Akman, Necati Ateş, Bülent Korkmaz

Beşiktaş: Koray Avcı, İbrahim Toraman, Okan Buruk
Gençlerbirliği: Ömer Çatkıç
Denizlispor: Güven Varol
Inter: Emre Belözoğlu
Hertha Berlin: Yıldırım Baştürk

Kaiserslautern: Halil Altıntop
Schalke 04: Hamit Altıntop
A Milli takımımız grupta 12 puanla 3. sırada yer alıyor ve 2 puan önündeki Yunanistan'la 4 Haziran akşamı saat 21:00'de BJK İnönü Stadı'nda oynayacağı maç bu açıdan büyük önem taşıyor. Son 2 maçında Arnavutluk ve Gürcistan'ı 2-0 ve 2-5'lik sonuçlarla deviren Türkiye, Yunanistan maçını kazandığı takdirde, grup ikinciliği için büyük avantaj yakalayacak ve lider Ukrayna'yı takibini sürdürecektir. Yunanistan'la geçtiğimiz Eylül ayında oynanan ilk maç 0-0 sonuçlanmış ve Milli Takımın şanssız biçimde berabere bitirdiği maçlardan biri olmuştu. Yunanistan'da kart cezalısı Zagorakis ve sakat olan Dellas 4 Haziran'daki maçta forma giyemezken, Türkiye'de sakatlığı süren Nihat Kahveci kadroda yok. Yunanistan 14 lejyonerini

kadroya çağırırken Otto Rehhagel Avrupa Şampiyonluğu'na ulaşan kadroyu Türkiye'ye getiriyor. Yunanistan maçı sonrası 5 Haziran'da Kazakistan'a geçecek olan Milli Takım 8 Haziran günü UEFA'nın en doğudaki üyesiyle zorlu bir maça çıkacak. Alma Ata Central Stadı'nda oynanacak maçta, Milli Takım grubun puansız tek takımı Kazakistan karşısında ilk maçtakine benzer bir sonuç arayacak. Ekim ayında Şükrü Saraçoğlu Stadı'nda oynanan karşılaşmayı Türkiye 4-0 kazanmıştı. Grubumuzdaki maçlar:
4 Haziran 2005
Arnavutluk - Gürcistan
Ukrayna - Kazakistan
Türkiye - Yunanistan
8 Haziran 2005
Yunanistan - Ukrayna
Danimarka - Arnavutluk
Kazakistan - Türkiye

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Ukrayna	7	5	2	0	12	3	17
Yunanistan	7	4	2	1	12	6	14
Türkiye	7	3	3	1	13	7	12
Danimarka	7	2	3	2	10	7	9
Arnavutluk	7	2	0	5	3	11	6
Gürcistan	6	1	2	3	8	13	5
Kazakistan	5	0	0	5	2	13	0

Ümidimiz devam ediyor

Ümit Milli Takımımız 2006 Avrupa Şampiyonası grup elemelerinde 3 ve 7 Haziran tarihlerinde Yunanistan ve Kazakistan Ümit Milli Takımları'yla önemli maçlara çıkacak. Raşit Çetiner yönetimindeki Milli Takım Holiday Inn Otel'i'nde kampa girdi. Ümit Milli Takım aday kadrosu ise şöyle:

Fenerbahçe: M. Hanefi Erdoğan, Semih Şentürk
Trabzonspor: Tayfun Cora, Tolga Zengin, Adem Koçak
Galatasaray: Sabri Sarioğlu, Fevzi Elmas
Beşiktaş: İbrahim Akın
Gençlerbirliği: Kerem Şeras
Gaziantepspor: Mehmet Çoğum, Bekir İrtegün
Malatyaspor: Bilal Kısa
B.B. Ankaraspor: Muhammed Yoldaş
MKE Ankaragücü: Emre Güngör, Umut Bulut
Çaykur Rizespor: Fahri Tatan
Kayserispor: Ali Turan, Mehmet Topuz
İstanbulspor A.Ş.: Serhat Akyüz
Sivasspor: Can Arat
Elazığspor: Feridun Sungur
Karşıyaka: Gökhan Kaba
Schalke 04: Volkan Ünlü
NEC - Nijmegen: Muslu Nalbantoğlu

Yunanistan ile 3 Haziran akşamı Ali Sami Yen Stadı'nda karşılaşacak Milliler, Eylül ayında oynayıp 2-1'lik skorla kaybettikleri maçın rövanşına çıkacaklar. 7 maçta 14 puanla grup lideri Danimarka'nın 5 puan gerisindeler. Türkiye'yi 12 puanla Yunanistan takip ediyor. Türkiye 4 gün içerisindeki ikinci maçını ise 7 Haziran akşamı Kazakistan'la Almaata'da oynayacak. İlk maçta Kazakistan'ı İnönü Stadı'ndaki seyircisiz maçta 1-0 mağlup eden Milli Takım'ın grup liderliği için mutlak galip gelmesi gerekiyor. Ümit Milli Takım'ın 3 ve 7 Haziran tarihlerindeki maç programı ise şöyle:

03 Haziran 2005
Arnavutluk - Gürcistan
Ukrayna - Kazakistan
Türkiye - Yunanistan
07 Haziran 2005
Yunanistan - Ukrayna
Danimarka - Arnavutluk
Kazakistan - Türkiye

Şampiyonlar alkış aldı, düşenler hüznü yaşadı

Her takım için bir tek şey her şeyin üzerinde: Kazanmak. Bir futbol takımı için kazanmanın son noktası Şampiyonlar Ligi Kupa'sı'nı kaldırmak, ardından Süper Kupa'yı kazanmak ve Kıtalararası Kupa'yla koleksiyonu tamamlamaktır. Bu turnuvalara katılmanın yolu ise yerel düzeyde düzenlenen şampiyonalarla, merdivenleri hızla tırmanmak ve mümkün olduğunca çok kazanmaktan geçer. Kendi kendini yeniden üretir bu süre. Çünkü kazanmak, takımlara prestij, başarı ve daha fazla kazanma hırsı verir. Bu hırsların en yoğun olarak görüldüğü yer, en üst düzey turnuvalar gibi dursa da asıl büyük mücadele alt liglerde yaşanır. Yani Türkiye örneğinde konuşursak İkinci Lig A Kategorisi ve diğer alt ligler...

Sivasspor, Vestel Manisaspor, Kayseri Erciyesspor Süper Lig'in yeni takımları. Uşakspor, Orduspor, Gaziantep Belediyespor gelecek sezon 2. Lig A Grubunda mücadele verecekler.

söz konusu değildir. Başarılı ve başarısız takımlar vardır. Arada başka bir kategori yer almaz. Çünkü Süper Lig'deki diğer tüm liglerde tek bir amaç vardır. Bir üst lige çıkmak. Çıkarırsanız başarılısınız, çıkamazsanız başarısız. Bu sezon inanılmaz bir mücadele vardı 'oralarda'. Ve günümüz Süper Lig ve Büyüklerle dolu olsa da futbolun güzellikleri sergilendi hem ikinci, hem de Üçüncü liglerde. Önce 2A'dan başlayalım. Yani Süper Lig yarışından... Müthiş bir mücadele seyrettik hep birlikte. Küme düşmekten kurtulanlar sevinirken, kıl payı farkla Süper Ligi kaçırarak kurtulup bir kez daha kahrliyordu. Ligin üç başarılı takımı, Sivasspor, Vestel Manisaspor ve Kayseri Erciyesspor Süper Lig'e terfi aldılar. Bu takımlar arasında şampiyon Sivasspor

lig boyu kendinden emin bir şekilde, sürekli ilk üçte yer alarak, bu müthiş form grafiğiyle bitime beş hafta kala çıkmayı garantiledi. Teknik Direktör İsmail Kartal takımı bu başarıyı yakaladıktan sonra görevi bırakacağını söylese de yöneticiler başarılı teknik adamlarını bırakmadılar ve yeni sözleşmeye imza attırdılar. Sivasspor'un başarısında ortaya koydukları takım oyunu en büyük paya sahip olsa da golcü Muhammed Ali Kurtuluş attığı 16 golle bu başarıya damgasını vuranlardandı. Sivasspor'un sezon boyunca en büyük handikabı ise takipçilerine karşı kaybettiği maçlar oldu. Kocaelispor, Vestel Manisaspor ve İstanbul Büyükşehir Belediyespor'dan sadece 1'er puan alan Sivasspor, Mardinspor karşısında ise bu sene hiç puan çıkartamadı. Süper Lig lideri Fenerbahçe de derbilerde beklediği performansı gösterememişti bildiğiniz gibi. Bu da bize şunu gösterdi. Şampiyonluk yolu bazen ezeli rakiplerini yenmekten değil, istikrarlı galibiyetlerden geçer! Yine de denk güçteki takımlara kaybetmiş olması gelecek sezon onları zor bir sezonun beklediğini gösteriyor. Bu da ilk sezonunda kümede kalmayı hedefleyecek bir takım için büyük bir handikap yaratabilir. Ama şurası da kesin ki, böylesine büyük bir seriyi potansiyeliyle Sivasspor nereye giderse gitsin moral üstünlüğe sahip olacak ve Dört Büyükler'le bile bu konuda asık atacak. Lig ikincisi Vestel Manisaspor ise geçen sezon Mustafa Denizli yönetiminde flaş transferlerle girdiği ligde Süper Lig biletini ligin ikinci yarısındaki kötü formu nedeniyle kaybetmişti. Bu sezon ise Levent Eriş yönetiminde girdikleri Süper Lig mücadelesinde yüzleri güldü. Sezon boyu Sivasspor'a nazaran çok daha sessiz ve derinden gittiler ve geçen sene kurdıkları kadroyla, tam bir takım oyunuyla kazanmayı bildiler. O kadar ki takımın en golcü fut-

bolcusu Mehmet Akdemir'in sadece 11 golü vardı ve geri kalan goller eşit şekilde diğer futbolculara dağılmıştı. Bununla da kalmadılar, ligde yer alan bütün takımlardan puan almayı başardılar ve bunu başaran tek takım olma onuruna sahip oldular. Sivasspor'un ligdeki liderliği ne kadar hak edilmişse onların terfileri de o derece değerliydi bu yüzden. İkinci Lig A Kategorisi'nin en az mağlup olan takımı artık Süper Lig'de kendine kalıcı bir yer ayarlamak için uğraşacak. Kayseri Erciyesspor ise geçen sezon herkesin en üzülmesi takımının başında geliyordu. Süper Lig'e yükselme hakkını kazandıkları halde kentlin ağabeyi Kayserispor'la isimleri değiştiler ve İkinci Lig A'da devam ettiler. Böylece iki kez üst üste terfi kazanıp da sadece bir kez üst lige çıkmayı becerebilen tek takım oldular! Üstelik bu sefer yine isim değiştirme tehlikesi de yoktu başlarında. Çünkü Kayserispor ligde kalmış, Kayseri'ye de bayram gelmişti. Bu yüzden, Mustafa Uğur yönetimindeki takım sezonu üçüncü sırada bitirmeyi başayıp Süper Lig'e yükselme hakkı kazandı. Katkısız sevindi Erciyessporlular. Takımın en golcü futbolcusu 15 golle Taner Demirbaş oldu. Tabii Taner'in gollerinde en büyük pay yine kendi takımındı, çünkü İkinci Lig A Kategorisi'nin en golcü ekibiydi onlar. Halihazırda Süper Lig'de kalmayı başaran Kayserispor'un teknik direktörü Hikmet Karaman bu çıkışla Anadolu'nun güç kazandığını ve şampiyonluğu kazanacak potansiyele sahip olduklarını vurguluyordu. Beşiktaş maçı sonrası. Bakalım gelecek günler Kayseri'ye çifte güzellikler mi bahsedecek, yoksa şehir iki takımı birden barındırmakta zorlanacak mı?

Süper Lig'e çıkmayı son haftalarda kaçırarak takımlar ise Süper Lig'in gediklilerinden Bursaspor ve Kocaelispor oldular. Özellikle lige çok kötü başlayan Bursaspor son 10 haftayı namağlup geçip, muhteşem bir form yakalamasına rağmen Süper Lig'e yükselmeyi başaramadı. Golcüsü Okan Yılmaz'ın 25 golle gol kralı olarak bitirdiği ligde, bir sezon daha geçirmek zorunda Yeşil-Beyazlılar. Okan Yılmaz ise ligin son maçı sonrası yaptığı açıklamada gelecek sezon başka bir takım forması giyeceğini açıkladı. Yani daha zor bir sene bekliyor Bursa'nın timsahlarını. Ama potansiyelleri her zorluğa aşmaya yetecek kadar fazla ve bu sayede çok yakında onları yine Süper Lig'de görebiliriz. Kocaelispor ise ilk beş sıranın en az gol atan takımı (49) ve en çok gol yiyen ikinci takım (28, en çok gol yiyen Erciyesspor ise 43 gol yemişti). Son 12 maçta sadece tek mağlubiyet almalarına rağmen ligin ilk yarısındaki zayıf performansları, tıpkı Bursaspor gibi onların da Süper Lig'e yükselme ümitlerini törpüledi. İkinci Lig Kategorisi'nden düşen takımlar ise Samspor, Adanaspor ve Karagümrükspor oldu. Adanaspor TMSF'ye devrinden sonra yaşadığı düşüşü İkinci Lig A Kategorisi'nde tutunamayarak devam ettirdi. Böylece en büyük iki kategori de hiçbir Adana takımı kalmadı. Futbolumuz adına üzü-

cü bu durum, umarız kısa zamanda değişir. Çünkü kimse futbolumuzun bu güzide şehrinin temsil edilmemesinden memnun değil. Onların düşüşünün bir başka anlamı daha var. Şu gerçeği bir kez daha görmek gerekiyor: Futbol sahada oynandığı ölçüde ekonomik anlamda da desteklenmeli. Adanaspor ve Adana şehri belki de en çok bunu başaramadı. Samspor ve Karagümrükspor ise geçen sezon aldıkları İkinci Lig A kategorisi biletlerini sezon sonunda iade ettiler. Özellikle ciddi yatırım yapan İkinci Lig B Kategorisi gruplarında ise A Kategorisi'ne yükselmeyi başaran takımlar Uşakspor, Orduspor ve Gaziantep Büyükşehir Belediyespor oldu. A grubunda Uşakspor lige damgasını vururken, tüm sezon boyunca sadece 3 beraberlik ve 4 mağlubiyet aldı. Bu inanılmaz seriyi ise sadece 56 gol atarak ve 20 gol yiyerek yakalamaları bir başka futbol mucizesiydi. Bu grupta Alanyaspor ve İnegölspor Uşakspor'u takip ederken Çorluspor ve Göztepe küme düştü. Özellikle Göztepe'nin düşüşü tüm futbol kamuoyunu çok üzdü. Bir efsanenin bu hüzünlü öyküsü umarız bir yol bulur ve mutlu sonla biter. Çünkü Göztepesizlik futbol adına kimseyi memnun etmiyor! B grubunda büyük bir çekişmeye mücadele olan şampiyonluk düğümü sezon tamamlandıktan sonra çözüldü. Orduspor ve Gençlerbirliği Asaşpor'un liderlik mücadelesi Orduspor-Eskişehirspor maçının yarıda kalması ve Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından sonradan 3-0 Orduspor lehine tescil edilmesi nedeniyle Mor-Beyazlılar zirveye yerleşti. Orduspor sadece 4 beraberlik ve 4 mağlubiyet aldığı ligi 76 puanla tamamladı. Asaşpor ise bir puan farkla A Kategorisi'ne yükselmeyi kaçırdı. Bu grupta Şekerspor ve Bulancakspor küme düştü. Bir başka efsanevi takım Şekerspor'un faaliyetlerini durdurması futbolseverlerin gönlünde açılan bir başka yaraydı. C grubunda ise Gaziantep Büyükşehir Belediyespor ve Siirtspor'un liderlik mücadelesini 1 puan farkla Gaziantep Büyükşehir Belediye kazandı. En çekişmeli ve dengeli grup olarak göze çarpan C grubunda Siirtspor 2 mağlubiyetle 1. ve ikinci liglerde

- Süper Lig'e yükselenler:**
- Sivasspor
  - Vestel Manisaspor
  - Kayseri Erciyesspor
- İkinci Lig B Kategorisi'ne düşenler:**
- Samspor
  - Adanaspor
  - Fatih Karagümrükspor
- İkinci Lig A Kategorisi'ne yükselenler:**
- Uşakspor
  - Orduspor
  - Gaziantep Büyükşehir Belediyespor
- Üçüncü Lige düşenler:**
- Çorluspor
  - Göztepe
  - Şekerspor
  - Bulancakspor
  - Karamanspor
  - Erzincanspor
- İkinci Lig B Kategorisi'ne yükselenler:**
- Iskenderunspor
  - Pazarspor
  - Kasımpaşaspor
  - Yeni Turgutluspor
- Amatör Kümeye düşenler:**
- Muşspor
  - Niğdespor
  - Sinopspor
  - Amasyaspor
  - Yeniköyspor
  - Bandırmaspor
  - Petkimspor
  - Akşehirspor

en az mağlubiyet alan takım olurken 10 beraberlik aldığı için A kategorisine çıkmayı başaramadı. Bu grupta küme düşen takımlar Karamanspor ve Erzincanspor oldu. Üçüncü Lig'de ise grup liderleri Iskenderunspor, Pazarspor, Kasımpaşaspor ve Yeni Turgutluspor İkinci Lig B Kategorisine yükselme hakkı kazandılar. Özellikle ikinci ve 3. grupta büyük bir mücadele yaşanırken bu grupların ikincileri Giresunspor ve Boluspor da playoff sonrasında İkinci Lig B Kategorisi vizesi aldılar. Üçüncü Lig'den amatör kümeye düşen takımlar ise Muşspor, Niğdespor, Sinopspor, Amasyaspor, Yeniköyspor, Bandırmaspor, Petkimspor ve Akşehirspor'du. ■

Süper ligde 2 kez gol kralı oldu. Fransa'da yapılan Konfederasyon kupası maçlarında kariyeri zirveye ulaştı. İçeriden, dışarıdan gelen bir dolu teklife karşın kulübünde kaldı. Ardından form grafiğiyle beraber takımı da bir alt kürneye düştü. Ama yılmadı, yeni bir başlangıç için yola koyuldu. Ve 25 gol atıp, gol krallığıyla tekrar buluştu

Okan Yılmaz

KRAL hâlâ KRAL

Söyleşi

Orvet oyuncularına baktığınızda, ön plana çıkan bazı özellikleri olduğunu görüyorsunuz. Kimisi son vuruşlarda ustadır, kimisi yıpratıcıdır. Bazıları ise fulelidir ve süratleriyle sonuca gider. Ben tek vuruşlarda çok başarılı olduğumu düşünüyorum. Aynı zamanda fuleliyim. Bu da özellikle tandem oynayan takımlara karşı etkili olmamı sağlıyor.

▼Okan bize kariyerinin kısa bir özeti yapar mısın?

▲Futbola Bursaspor altyapısında başladım. Daha sonra amatör kümede mücadele eden Yolspor'a gittim ve burada altı sene geçirdim. Üçüncü ligden ikinci lige çıkan İnegölspor'un kadrosunda yer aldım. Orada yaklaşık 1,5 sezon oynadıktan sonra Bursaspor'a transfer oldum. Bu sezon Bursaspor'da sekizinci yılım.

▼Hep forvet miydin yoksa başka mevkilerde de görev yaptın mı?

▲Amatör kümede forvet olarak oynuyordum. Orada her sene 40-50 arası gol atıyordum. İnegölspor'da da yine golcülüktü görevim. Ancak teknik direktörümüz Ersel Altıparmak görevinden ayrıldıktan sonra takımın başına Cengiz Hoşfikirer geldi. O beni sağ bek olarak oynattı. Bursaspor'da beni sağ bek olarak transfer etti. İlk üç sezon sağ kanatta görev yaptım.

▼Burada hemen araya gireyim. Senin hayatının akışını değiştiren maç bir Beşiktaş karşılaşması. O süreçte neler yaşandığını anlatır mısın?

▲O maç gerçekten hiçbir zaman hafızamdan silinmeyecek. Cuma günü ter antrenmanı yapıyorduk. Bizde Harazi diye İsrailli bir oyuncu vardı. O gün onların bir bayramı varmış. Geleneklerine göre o gün yemek yemeleri, herhangi bir işle meşgul olmaları yasakmış. Biz antrenmana çıktık. Teknik

direktörümüz Nejat Biyediç'ti. Hoca Harazi'yi sordu, durumu öğrenince onu kadroya almadı. Takımın diğer forveti Senad da sakattı. Durum böyle olunca gözler bana çevrildi. Maç Beşiktaş'ın cezası nedeniyle İzmir Atatürk Stadı'nda yapılacaktı. İzmir'e gittik. Sabah kahvaltıda antrenörümüz İsmail Ertekin geldi. Rüyamda gördüm iki tane gol atacaksın dedi. Ben oynayacağımın bile emin olmadığım için "yok hocam olur mu öyle şey" dedim. Fakat Nejat Biyediç beni gerçekten forvet olarak sahaya sürdü. Bir penaltı golüyle yenik duruma düştük. Üstelik penaltıya da ben sebep oldum. İçimden ben Bursaspor'u bir daha göremem dedim. Sonra bir gol attım ve kendi kendime "neyse hatanı telafi ettin" dedim. İkinci golü kaydedince ise çok rahatladım. Bu gollerden sonra benim için yepyeni bir hayat başladı.

▼Bu kadar detayını anlattığın maçın sonucunu de öğrenelim bari?

▲Mücadele 3-3 sona erdi. Bizim takımın diğer golünü geride kalan sezon Antalyaspor'da oynayan Sinan Yeşil attı. Biz son beş dakikaya 3-1 önde girmiştik. Fakat üstünlüğümüzü koruyamadık.

▼Saniyorum Nejat Biyediç'in de senin futbol yaşantında önemli bir rolü var?

▲Gerçekten öyle. Bursaspor'a gelmemde onun büyük katkısı oldu. Biyediç'le benim çok ayrı bir diyalogum var. O benim psikolojimden çok iyi anlar ve özelliklerimden nasıl faydalanacağını bilir. Bu yüzden Biyediç'in teknik adamlık yaptığı dönemlerde performansım hep en üsttedir.

▼Kendini nasıl bir golcü olarak tanımlarsın?

▲Forvet oyuncularına bakarsanız ön plana çıkan bazı özellikleri olduğunu görürsünüz. Kimisi son vuruşlarda ustadır, kimisi ise yıpratıcıdır. Bazıları ise fulelidir ve süratleriyle sonuca giderler. Ben tek vuruşlarda çok başarılı olduğumu düşünüyorum. Aynı zamanda fuleliyim. Bu da özellikle tandem oynayan takımlara karşı etkili olmamı sağlıyor.

▼Çekindiğin bir savunma oyuncusu var mı?

▲Maçtan önce bir oyuncunun sizi zorlayacağına inanırsanız başarılı olma şansınız yoktur. O yüzden ben hiçbir oyuncudan çekinmedim ve böyle bir düşünce içinde olmadım.

▼Milli Takımda forma şansı bulduğun kısa döneme beş gol sığdırdın. Milli Takımda oynamak nasıl bir duygu?

▲Milli takımla kulüp takımları arasında çok fark var. En azından bu benim için böyle. Milli takımda oynadığınız zaman ülkenizi temsil ediyorsunuz, bu da apayrı bir motivasyon sağlıyor. Ve de birlikte oynadığınız oyuncular çok üst düzey isimler. Bir koşu yaptığınız zaman istediğiniz topları rahatlıkla alabiliyorsunuz. Ben Milli Takıma gittiğim zaman hiçbir sıkıntı çekmedim. Ve orada futbolcu olduğumu anladım.

▼FIFA Konfederasyon Kupası'nda oynadığınız Fransa maçı öncesi ve sonrası neler yaşadın? Çünkü o gün çok talihsiz olaylarla karşı karşıya kaldın.

▲O turnuva gerçekten çok neşeli başlamıştı. Biz oraya Şenol Güneş yönetiminde yeni jenerasyon olarak gitmiştik. Hocamız takımın penaltıcılarını ben ve Necati'yi belirlemişti. Çok soğukkanlı

olduğum için tercih edilmiştim. Nitekim grupta oynadığımız Amerika Birleşik Devletleri maçında kullandığım penaltıyı gole çevirdim. Grupta çok iyi maçlar oynadık. Brezilya'ya da gol attım ve yarı finale yükseldik. Biz yarı finalde Fransa ile eşleştik. O maçtan önce ise Kamerun ile Kolombiya mücadelesi ediyordu. Biz bir yandan hazırlıklarımızı yaparken bir yandan da soyunma odasının koridorundaki televizyonlardan maçı izliyorduk. Mark Viven Foe'nin yere yığılmasını gördük ve şok olduk. Daha sonra ölüm haberi geldi. Darmadağın olmuşum. Hepimizde bir gün bu olay benim de başıma gelirmiş korkusu oluştu. Turnuvanın iptali bile gündeme geldi ama sonra Fransa maçı na çıkıldı. Son dakikaya bir farkla geride girdik ve penaltı kazandık. Yaşanan olayların moral bozukluğunun da etkisiyle penaltıyı kaçırdım ve müthiş bir şok daha yaşadım. Ama bu futbolun içinde var. Roberto Baggio gibi büyük bir oyuncu bile Dünya Kupası finalinde pe-

niden ay yıldızlı formayı giyeyim. Performansımı yükselttiğim zaman bunu başara bileceğime inanıyorum. Bir de dört büyüklerde oynayan futbolcular bu konuda daha şanslı. Çünkü hep göz önündeler. Arada istisnalar da olabiliyor tabii.

▼Süper Lig'le ikinci lig arasındaki en önemli fark nedir?

▲Belki insanlar ikinci ligi kolay zannediyorlar ama hiç de öyle değil. İlk yedi-sekiz maç hiç gol atamadım çok da sıkıntı çektim. Kendi kendime nerede oynuyorum ben dedim. Birinci ligde oynamak inanılmaz rahat. Burada her şey mücadele üzerine kurulmuş. Üstelik tanınan bir oyuncu olduğum için birkaç futbolcu tarafından markaj altına alıyorum. Benim düşüncem, ikinci ligde oynamak daha zor.

▼Bursaspor'la olan kontratın bitti. Son maç sonrası da yeşil beyazlı takımdan ayrılacağını açıkladın. Gelecekte ilgili hedeflerini bizimle paylaşır mısın?

▲Kariyerimi Bursaspor'da noktalarıp re-

Yaş: 27
Geldiği Takım: İnegölspor
Milli Sayısı: 10 (8-A, 2 Ümit)
Gol Karnesi
1998-1999: 2
1999-2000: 13
2000-2001: 23
2001-2002: 13
2002-2003: 24
2003-2004: 14
2004-2005: 25
Türkiye Kupası: 3
Milli Takım: 5

naltı kaçırdı. O maçı uzatmaya götürsek kesinlikle kazanırdık. Çünkü çok iyi oynuyorduk ve Fransa çok yorulmuştu. Hiç unutmuyorum üç oyuncu değiştirmelerine karşın Robert Pires kulübeye beni değiştiren işareti yapmıştı. Karşılaşmadan sonra hocamız ve takım arkadaşlarım bana sahip çıktı. Bu arada turnuvanın üçüncülük maçında Kolombiya'yı yendik ve ben bir gol attım.

▼Artık Milli Takıma çağrılmamanı neye bağlıyorsunuz? Bursaspor'un kötü gidişine mi yoksa başka faktörlere mi?

▲Şenol Hoca'nın ilk döneminde de gol kralı olmama rağmen Milli takıma çağırılmadım. Teknik direktörlerin kafalarında bazı planlar vardır ve ona uygun oyuncular tercih ederler. Şu an baktığımızda Ersun Yanal oyun stratejisi içinde faydalanamayacağını düşündüğü Hakan Şükür'ü kadroya almıyor. Gönül ister ki ye-

korlara imza atmayı çok isterdim. Ama geçen sezondan bu yana çok yıprandım. Taraftarın bir bölümünden ağır tepkiler aldım. Ben yeşil beyazlı formaya başarıyla hizmet ettiğimi düşünüyorum. Süper Lig'de iki kez gol kralı oldum. Bu sene Süper Lig vizesi alamadığımızı çok üzül-düm. Ama 25 gol atarak gol krallığını kazandım ve bir anlamda üzerime düşeni yaptım. Bundan sonra gelen teklifleri değerlendireceğim.

▼Sen Bursaspor'da kaptanlık pazıbandını da taktın. Kaptanlık zor bir görev mi?

▲Ben kaptanlık yaptığım dönemde hiçbir sıkıntı yaşamadım. Takım arkadaşlarım ve yöneticilerim de bana destek oldu. Fakat bu sezon başında görevde olan yönetimin bana güvenmediğini düşündüğüm için bu görevi kendim bıraktım. Kaptanlık sorumluluk ister, bu duygu da bende fazlasıyla var.

▼Kendine örnek aldığın futbolcular var mı?

▲Galatasaray'da forma giyen Jardel'i çok beğenirdim. Usta bir futbolcuydu ve son vuruşları çok etkiliydi. Ronaldo ve Henry de etkilendiğim oyuncular arasındadır.

▼Peki şimdilerde en beğendiğin takım hangisi?

▲Barcelona'yı çok beğeniyorum. Gerçekten muhteşem bir futbol oynuyorlar. Ronaldinho'yu seyretmek ise ayrı bir zevk. Üst düzey Avrupa takımlarını izlediğim zaman hâlâ onlarla aramızda büyük uçurum olduğunu görüyorum.

▼Çok tartışılan bir Marsilya macerası oldu. Orada neler yaşandı, bu transfer niye gerçekleşmedi?

▲2001-2002 sezonunda gol kralı olduğum zaman Jardel, Nouma ve Andersson gibi dünya starlarını geride bıraktım. Bu durum Avrupa kulüplerinin dikkatini çekti ve pek çok teklif almaya başladım. Beni renklerine bağlamak isteyen takımların arasında Marsilya da vardı. Oraya kendi menajerimle gitseydim hiçbir sorun yaşanmadan transfer gerçekleşirdi. Üstelik çok da başarılı olurum. Çünkü kendime güveniyordum. Bu konuda Nihat Kahveci'yi çok takdir ettiğimi de söylemeliyim. Ama olaya pek çok menajer karıştı. Durum bir anda karmakarışık bir hal aldı ve benim de psikolojim bozuldu. Sonunda Fransa'ya gitmekten vazgeçtim.

▼Bursaspor'da en iyi anlaştığın partner kimdi?

▲Şu anda birlikte oynadığımız Serdar Topraktepe ile çok iyi bir ikili oluşturuyoruz. Serdar'ın çok değişik bir sitili var. Durarak oynamasına karşın hem gol atıyor hem de çok iyi pozisyonlar hazırlıyor.

▼Bursaspor ne zaman Süper Lig'e dönecek?

▲Bursaspor gerçekten büyük bir camia. Ama son yıllarda büyük şanssızlıklar yaşıyor. Ayrıca camiada özlenen bütünleşme bir türlü sağlanamıyor. Bursa kenti kenetlenirse Bursaspor önümüzdeki yıl gerçek yeri olan Süper Lig'e döner.

▼Milli Takımın 2006 Dünya Kupası'na katılma şansını nasıl görüyorsun?

▲Elemelerde, ilk maçlarda iyi sonuçlar alamadık. Basında futbolcuların ve hoca-nın üzerine çok gitti. Ama şu an o sıkıntılı dönemi atlattık. Milli takım ardı ardına başarılı sonuçlar alınca özgüven yeniden kazanıldı. İnşallah Almanya'ya gideriz. Üstüste ikinci kez Dünya Kupası finallerine katılmak istikrar açısından çok önemli. Üstelik Almanya'da büyük bir seyirci desteğimiz var. Bu fırsatı kaçırmamalıyız.

▼Süper Lig'de şimdye dek sadece dört kulüp şampiyonluk sevinci yaşadı. Bursaspor bu zinciri kırarak potansiyelde bir takım olarak görünüyor. Sence şampiyonluk dört büyüklerin tekelinden kurtulabilir mi?

▲Çok zor. Çünkü özellikle üç büyükler ile Anadolu kulüpleri arasında ekonomik açıdan çok büyük bir uçurum var. Trabzonspor'un bile gelecekte şampiyonluğu kazanması çok güç görünüyor.

▼Unutmadığın maçları ve golleri sorarak sohbeti noktalayalım.

▲Az evvel anlattığım Beşiktaş maçını ve orada attığım ilk golü unutamam. Tabii bir de 5-0 kazandığımız Galatasaray maçı hiç aklımdan çıkmıyor. ■

Daha fazla sürpriz aranıyor

Bu makale yayınlandığı zaman Liverpool ile Milan İstanbul'da Şampiyonlar Ligi Finali'ni oynamış olacaklar ve en azından kimin Avrupa Şampiyonu olacağı sorununu çözecekler. Ama eğer Liverpool kazanırsa bu kez Liverpool'un gelecek sezon Avrupa Şampiyonluğu unvanını koruması için izin verilip verilmeyeceği sorunu doğacak. Ki yazımızın konusu da bu. Eski sistemde Avrupa liglerinin şampiyonları Avrupa Kupası'nda mücadele ederken böyle bir sorun doğmuyordu. Son şampiyon, otomatikman turnuva katılma hakkı kazanıyordu ve kupasını savunma hakkına da sahip oluyordu. Şampiyonlar Ligi'nin kurulduğundan bu yana ise ana konu bu değil. Eleme turunda Şampiyonlar Ligi'nin yerleri ülkelere göre dağıtılıyor ve bu dağılım ülkelerin UEFA sıralamasındaki yerlerine göre belirleniyor. Her ülkenin futbol federasyonu da takımların ligdeki son pozisyonlarına göre Avrupa Kupaları'ndaki katılacakları yerleri, belirliyor. Bu Türkiye için lig şampiyonu ve ikincisinin Şampiyonlar Ligi'ne katılması anlamına gelirken, İngiltere için ise lig sıralamasının ilk iki takımının direkt, üçüncü ve dördüncüsünün ise Şampiyonlar Ligi ön elemesine katılması anlamına geliyor. Liverpool'un bahtsızlığı ise UEFA'nın bir önceki sezonun Avrupa Şampiyonu'na Şampiyonlar Ligi'ne katılma hakkını vermeme kararı oldu. UEFA'nın buradaki uygulamasının nedeni açıkça Şampiyonlar Ligi'ni kazanan bir takımın kendi liginde bu başarıya ulaşacak performansı sergileyerek bir kez daha katılım hakkını kazanacağını düşünmeleriydi. Fakat Liverpool bu sezon Premier Ligi beşinci sırada bitirdi ve bunu başaramadı.

İlginç bir şekilde bu problem ilk kez yaşanmıyordu. Real Zaragoza da daha önce UEFA Kupası'nı kaldırdığında benzer sıkıntıları yaşadı. Ama İspanyollar Zaragoza'ya unvanını koruma hakkını verdiler. Bu İspanya ligi ve UEFA için kabul edilebilir bir çözüm olsa da, İngiliz Futbol Federasyonu'na da uygulanabilir bir çözüm olarak gözükmüyor. Zaten önerilen bu çözümün gerçekleşmesi henüz kesin değil. Çünkü bu gerçekleşirse böyle bir karar, ligi dördüncü sırada bitiren takıma büyük bir haksızlık olacak, hele ki bu takım Liverpool'un komşusu ve ezeli rakibi Everton'sa... Premier Lig'deki en küçük çaplı kadroyla tarihinde bu fırsatı ilk kez kazanan ve küme düşecekleri yolundaki öngörülerini yerle bir eden Everton. Bu yazı yazılırken finalin sonucu hala kesinleşmemişti, Liverpool'un -eğer kazanırsa- gelecek sene kazandığı kupayı koruyup koruyamayacağı da henüz belli değil. İngiltere Futbol Federasyonu UEFA'dan ekstra bir yer beklerken, UEFA da bir çözümün olabileceği yolunda sinyaller veriyor. Bu durum bir müsabaka olarak Şampiyonlar Ligi'nin doğasıyla, UEFA'nın Avrupa futbolu nasıl yönetmek istediği arasında bir çelişkiyi vurguluyor. Kısaca söylemek gerekirse, sadece şampiyonların mücadele ettiği eski Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nın tersine, Şampiyonlar Ligi'nde mücadele eden takımların çoğu kendi ülkelerinin şampiyonları değil. Bu müsabakanın standardını arttırıyor çünkü "güçlü" liglerden, "güçlü" takımların sayısı artıyor ve küçük ülkelerin zayıf takımlarının katılım oranı düşüyor, böylece müsabaka çok daha rekabetçi ve ilgi çekici bir hal alıyor. Bu tek başına iyi bir

şey olabilir. Fakat UEFA'nın açık çıkarsaması olan Şampiyonlar Ligi'nin kazanan takımın bir sonraki yılın müsabakasına kendi liginde katılması ise UEFA'nın sadece her ligin belli başlı, değişmeyen bir grup takım tarafından domine edilmesini istediği anlamına geliyor. Bu takımlar da neredeyse istisnasız bir şekilde liglerin en zengin takımları oluyorlar. Ayrıca Şampiyonlar Ligi'ne katılmak hemen hemen her kulübe yaklaşık milyonlarca dolarlık bir girdi sağlıyor ve bu da o takımın kendi liginin en zengin takımı olarak kalmasını garanti altına alıyor. Bu tip bir durum Türk taraftarlar için garip gelmeseyse de, *TamSaha*'nın 7. sayısında yazdığım makalede belirttiğim gibi çok da sağlıklı bir durum değil. Şampiyonlar Ligi, selefi Şampiyon Kulüpler Kupası'na nazaran çok daha zorlu ve rekabetçi bir organizasyon olabilir. Fakat üst turlara ulaşan takımları tahmin etmek çok daha kolaylaştı artık. Kıtanın en zengin ve en iyi oyuncularından kurulu en geniş kadrolu kulüpleri sürekli başarılı olmaya başladı. Bu sene Liverpool'un finali oynaması bu açıdan sürpriz olarak nitelendirilebilir. Özellikle kulübün son yıllardaki mütevazı başarıları göz önüne alınırsa. Bu durum eski Şampiyon Kulüpler Kupası'nda böyle değildi. Kupaya katılım sadece şampiyonlarla kısıtlıydı ve sürprizler çok daha yaygındı. 1980 yılında Nottingham Forest kupayı üst üste ikinci kez kaldırdığında Kırmızı Beyazlılar lig şampiyonluğundan çok Şampiyon Kulüpler Kupası kaldıran tek takım olarak Avrupa futbolunda özgün bir yere sahip olmuşlardı. Forest'ın 3. Lige düştüğü göz önüne alınırsa bu pozisyonun bir süre daha değişeceği düşü-

nülemez. Eğer böyle güzel sürprizlerin Şampiyonlar Ligi'nde yaşanması istenmiyorsa UEFA'ya neden sadece seçilmiş aşırı zengin kulüplerin yarıştığı bir Avrupa Süper Ligi kurmadığını sormak gerekmiyor mu? Aynı zamanda böyle bir durumun, Şampiyonlar Ligi'ndeki başarısız performans göz önüne alındığında, Türk futbolunu ne hale sokacağını ve sadece ve sadece tek bir kulübün böyle bir lige alınacağını ve büyük olasılıkla onun da seçilmeyeceğini sorgulamamız gerekmiyor mu?

Yabancı Gözüyle

Hipotez olarak bu adaletsiz görünebilir, fakat gerçekte bu durum Türk futbolunun şu an yaşadığı gerçekten pek farklı değil. Sadece ilk iki sıradaki takımlar Şampiyonlar Ligi'nde mücadele etme hakkı kazanıyorlar ve bunlar ligi neredeyse her zaman ilk dört sırada bitiren dört takımdan ikisi oluyor. Olaya böyle bakarsak Türkiye'deki durum UEFA'nın Şampiyonlar Ligi'nde uygulamaya çalıştığından pek farklı değil, adını koymak gerekirse futbolun hiç değişmeyen bir grup kulüp tarafından domine edilmesi. Fakat Şampiyonlar Ligi şu anda gelecek sezon için turnuvaya katılmayı başaramayan bir takım olarak Liverpool'dan bir sürpriz zaferi beklerken, diğer yandan hüznü verici bir gerçeği gösteriyor. Türk futbolunun futbolseverlere sunacağı sadece birkaç sürpriz kaldı. Kim bilir, belki bir gün dört büyükler dışında bir takım da Şampiyonlar Ligi'ne kalabilir ve Nottingham Forest'ın Avrupa'ya 25 yıl önce yaşattığı sürprizi yaşatabilir. ■